THE LIBRARY — THE UNIVERSITY

הארץ

שנה נ"ד, יום ו' ג' בטבת תשל"ג 8 בדצמבר 1972 V. 54/16,333/DECEMBER 8 1972

[ס]כוך נוסף בהצעה המצרית [ל]עצרת * ההצבעה — היום

ההצעה החדשה קוראת למנוע סיוע מישראל „העשוי להוות הכרה בכיבוש"

מרכז האו"ם, 7 (אי.פי.). במיסדרונות העצרת הושגה היום פשרה שתכליתה להבטיח יותר קולות להצעת־ההחלטה שהוגשה לעצרת בחסות מצרים, הקוראת למועצת־הביטחון לנקוט בצעדים נאותים לקראת הסדר שלום במזה"ת.

בריטניה, בלגיה, צרפת, איטליה ולוכסמבורג, הגישו תיקונים שמגמתם לאזן ולרכך את הצעת־ההחלטה, ד־19 המדינות הבלתי מזדהות שהגישו את ההצעה, קיבלו תיקונים אלה.

התיקונים מבטלים את הקריאה לנסיגה מיידית ללא תנאי של כוחות ישראל מן השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים וכן את ההזמנה לחברות האו"ם להימנע מלספק לישראל סיוע שתכליתו לסייע לה להמשיך את הכיבוש בשטחים.

התיקון הראשון מכניס להצעת־ההחלטה אישור־מחודש של התנאים המאמצים להסדר ערבי־ישראלי הכלולים בהחלטת מועה"ב 242.

התיקון השני מרכך את נוסח הקריאה נגד הושטת סיוע לישראל.

התיקון הראשון שב וקובע, כי השלום במזה"ת „חייב לכלול הן נסיגה של כוחות ישראל משטחים (ללא ה' הידיעה) שנכבשו במלחמת ששת הימים והן הכרה בריבונות כל מדינות המזה"ת וכוחן לחיות בשלום בתוך גבולות בטוחים ומוכרים.

התיקון השני מוחק נוסח מקוצר ומרוכך של הצעת־ההחלטה המצרית. הוא קורא לכל המדינות שלא להכיר בשינויים שישראל הנהיגה בשטחים ומזמין אותן להימנע מפעולות, לרבות סיוע, העשויות להוות הכרה בכיבוש זה.

כן נוסף סעיף למבוא להצעת־ההחלטה החדש וקובע, כי יש הכרח להגשים את החלטת מועה"ב 242

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

אחר חצות

[יש]ראל תסיר [הסתייגותה ...]ומה לסגת [...]רתה בסיכום [מוע]עה"ב 242

[...] רפאל רוזנשטיין [...] „הארץ" בניו־יורק

[...]ק, 7 (טלפונית). ישראל [...] איזמה לסגת מהכרתה ב־242 של מועצת־הביטחון, עם תיקון להצעת ההחלטה ה[...]ית — נמסר לסופר „הארץ", [...] זאת יוקיע שגריר ישראל [...]יוסף תקוע, את ההצעה כ[...]ה.

סיסקו — מועמד לשגריר במוסקבה או באו"ם

וושינגטון, 7 (עסט"א). מקורות מהימנים המקורבים לסטייט־דיפרטמנט אמרו היום, כי מר ג'וזף סיסקו, המומחה לעניני המזה"ת, עשוי לקבל את תפקיד שגריר ארה"ב באו"ם או שגריר בבריה"מ.

בריטניה פנתה [ל]ה־מ בקשר לנשק [ל]מחתרת האירית

[...], 7, (יופ"ע). בריטניה פנ[תה ...]"ם בבקשה שתשתף עמה כדי לגלות מהיכן השיגו [...]בא האירי הרפובליקאי את שברשותו.

[...]ממשלת בריטניה, אדוארד [...]ה בביה"נ, כי הבקשה הו[...]י משרד־החוץ הבריטי ל־הסובייטית.

[...]רות ניתנו פרטים מלאים [...]טות והיא קיבלה על עצמה [...] הבקשה. „אני מקווה, כי [...] יותר פעולה כצדם כדי ע[...]לת את המקור שממנו בא [...] — אמר הית.

[...]צבו של [...]ורי חמור

[...]סופר „הארץ" בחיפה [...]ק יעקב דורי, לשעבר [...] ... החולה מזה תקופה [...]אושפז בימים האחרונים ב[...]מבים בחיפה. [...]נמסר מצבו קשה מאד.

ש.ב. חשף רשת חבלה וריגול ערבית־יהודית

נעצרו 20 ערבים ו־4 יהודים

אחד מ־4 היהודים הוא יליד קיבוץ * התאמנו בבסיס מחבלים בסוריה * צפויים מעצרים נוספים

מאת סופרי „הארץ" — רשת ריגול וחבלה שהופעלה ע"י המודיעין הסורי ואחד מאירגוני הטרור הערביים, נחשפה בימים אלה ע"י שירות הביטחון הכללי. ברשת זו נטלו חלק, לראשונה בתולדות המדינה, צעירים יהודים שמאלניים. אחד מהם חבר קיבוץ. ה[...] לא חשודים בכך שיצאו למדינה ערבית והתאמנו שם בנשק בבסיס מחבלים לקראת הפעלתם בישראל.

(ע). עם סגירת הגליון פירסמה המשטרה את שמות העצורים: דאוד סמען טורקי, בן 45, סוחר מחיפה; סובחי נערני, מטלמי, בן 38, מבשמת טבעון, פועל; אהוד אדיב, סטודנט בן 26 הלומד באוניברסיטת חיפה יליד גן־שמואל; דן ורד, מורה

(המשך בעמוד 2, טור 8)

ידיים מושטות לברכת שלום — הידן של בנות טייסי אפולו 17 שיצאתו אתמול בבקר בדרכה לירח. בחזית נראה יוג'ין סארנאן. מברכתן רונאלד אוואנס והאסטרונאוט השלישי בצוות, האריסון שמידט. (צילום רדיו של אי.פי.)

סידקי: דרשנו מארה"ב פנטומים כתנאי לחידוש היחסים עמה

„אך ארה"ב לא יכלה להיענות לדרישתנו" * מצרים איבדה 15 אלף חייל בתעלה

מאת סופר „הארץ" לענינים ערביים — ראש ממשלת מצרים, עזיז סדקי, גילה, כי ארצו ביקשה מארה"ב לספק לה מטוסי פאנטום כתנאי לחידוש היחסים הדיפלומטיים, — מוסרת סוכנות הידיעות הצרפתית. לדברי סי"ע אמר סדקי דברים אלה בנאום לפני המועצה המצרית בכווית. הוא הוסיף: „ארה"ב לא יכלה להיענות לדרישתנו".

סופר „הארץ" לענינים ערביים מוסיף: „מצרים איבדה 15 אלף חיילים בחזית תעלת סואץ. אך היא עדיין ניצבת באומץ־לב מול התוקפנות", — הכריז סדקי בנאומו. סדקי ציין, כי מספר מדינות

ניכסון: לא נקצץ כוחנו באירופה

„אלא אם יעשו כן גם הקומוניסטים"

בריסל, 7, (עי"ר ויפ"ע). נשיא ארה"ב — הודיע היום למדינות נאט"ו, שארצו לא תצמצם כוחותיה באירופה אלא אם יקצצו קיצוץ מגביל של הכוחות הקומוניסטיים.

באיגרת שהוקראה בפגישת שרי נאט"ו ע"י שר־החוץ ויליאם רוג'רס, מציין הנשיא, כי הסיכויים להפגת המתיחות בין מזרח למערב „חייבים להיות מושתתים על יסודות של כוננות צבאית מתמדת".

„ארה"ב חוזרת ומאשרת את התחייבותה, שהיא תקיים ותשפר את כוחותיה באירופה ולא תצמצם אותם, אלא אם תבוא עיסקה מקבילה מצד יריבינו", — נאמר באיגרת.

חודשה העבודה בנמל הנפט באשקלון

לאחר החלטת ביה"ד האזורי לעבודה

(ע). — העבודה בנמל הנפט באשקלון, שהושבתה ביומיים האחרונים, חודשה אמש סמוך ל־7 בערב, לאחר אסיפה סוערת של כל עובדי מחלקת הים, כ־60 במספר.

האסיפה נקראה בעיקבות החלטת בית־הדין האזורי לעבודה בבאר־שבע, שניתנה בצהרים, לפיה על העובדים לחדש מייד את העבודה.

אמש נראו באיזור נמל הנפט 7 מיכליות, מהן 3 במעגנים. עם חידוש העבודה ציינו אמש ששלוש המיכליות יספיקו להטעין את הנפט ויפליגו עוד בשעות הלילה, והמאומן יקשרו מייד שלוש מיכליות אחרות.

הנזק המשוער שנגרם כתוצאה משביתה זו הוא מעל לחצי מיליון לירות. נקבע שער ה־19 בה. ז. ינמו הצדדים, באמצעות ההסתדרות, להגיע להסכם.

אסד סיכל הפיכה

*

מוסר העתון הביירותי „אל־חוואדת"

*

„ציווה לירות 2000 פגזים על כל פגז ישראלי"

חאפז אסד

ביירות, 7 (יופ"ע). נשיא סוריה, חאפז אסד, סיכל בחודש שעבר הפיכה נגד משטרו, — כותב היום העיתון הביירותי „אל־חוואדת".

לדברי העתון נאסרו 200 אזרחים וקציני צבא לשעבר שהיו מעורבים בקשר ערב צאתו של אסד לאבו־דבי ב־11 בנובמבר.

מקור סורי אישר את המאסרים, אך סירב לפרט סיבתם.

הקושרים הכינו כבר הודעה לשידור ברדיו דמשק בה הם מאשימים את אסד בהשתייכות לאגף הימני, אשר נכבע למעמד הסוחרים המשתף פעולה עם סעודיה.

העתון כותב, כי ההפיכה סוכלה והקצינים שהיו מעורבים בה נאסרו. מנהיג הקושרים היה הקולונל בדימוס איסחק ג'דיד, לשעבר מפקד החטיבה ה־70 של הצבא הסורי, שהיה מראשי הבעת' בעת כהונתו של הנשיא הקודם אתאסי, אשר אסד סילקו מן השלטון בהפיכה שקטה בנובמבר 1970.

העתון מספר, כי אסד הדיח את ג'דיד ומינה אותו לתפקיד אזרחי בצפון סוריה. כן מפרסם העתון שמות 15 קצינים שנאסרו.

בין העצורים האזרחיים — גם עורך לשעבר של עתון הבעת', אסד סאקר ומוחמד אל־ביגרי, לשעבר עורך „אל־יהאורה". כן נאסר ריאד חזואוי, לשעבר נשיא איגוד הסטודנטים הסורי.

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

ראש המשקיפים נפגש עם הרמטכ"ל הסורי

דן עמו במצב בקו הפסקת־האש

דמשק, 7 (עי"צ). הגנראל אנסיו סילאסוואו, ראש מטה אירגון משקיפי האו"ם, יצא היום בדרכו חזרה למיפקדתו בירושלים, לאחר ביקור של שעות אחדות כאן.

בביקורו הקצר שוחח סילאסוואו עם ראש מטה הצבא הסורי, הגנראל יוסף שאקור, בבעיות הנוגעות לקו הפסקת־האש בין סוריה לישראל וכן בשאלות המתיחסות לעבודת משקיפי האו"ם המוצבים משני עברי הקו ולביטחונם.

טהראן, 7 (עי"צ). פרס החליטה להכיר במזרח־גרמניה. גם אוסטריה ומזרח־גרמניה החליטו לכונן יחסים ביניהם.

אל קוראי הארץ

התייקרות נייר העתון ושכר העבודה בשנה האחרונה הביאה לעליה ניכרת בהוצאות היצור של העתונים בישראל, ובכללם הארץ.

המכונה על המחירים אישר העלאת מחיר העתון מ־16.— ל"י ל־18.50 ל"י בחודש בתוקף מתאריך 1 בינואר 1973, לאחר בדיקה שנערכה בהוצאות היצור של העתון. מחיר העתון במכירה בודדת יועלה בהתאם.

אנו מקוים כי ציבור הקוראים יקבל בהבנה שינוי הכרחי זה הנובע מן המציאות המשקית בישראל.

הנהלת הארץ

מודעות משפחתיות עמוד 18, 10, 4

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

חוסיין יוועד עם ניכסון

קמפ דייויד, 7 (עי"ר). המלך חוסיין יוועד עם הנשיא ניכסון בעת ביקורו הקרוב בארה"ב, — אמר כאן אתמול דובר הבית הלבן, רונלד ציגלר.

הדובר אמר, כי עדיין לא נקבעו פרטי הפגישה, אך הוא בטוח שהיא תתקיים.

אפולו 17 — בדרך; השיגור היה מלווה מתח

„יבצעו את הניסויים המתוחכמים ביותר"

כף קנדי, 7 (עי"ר, יופ"ע ועי"צ). אפולו 17 נשא עתה לעבר הירח במהירות של 8,339 קי"מ לשעה, לאחר שיגור שהיה מלווה מתח, כשהאנשים האחראים למיבצע נאלצים פעמים לדחות את המראת הטיל סאטורן 5.

החללית, שבה שלושת האסטרונאוטים — יוג'ין סרנאן, רונלד איבנס והריסון שמידט — יצאה לדרכה באיחור של שעתיים ו־40 דקות, אך מביעים, כי לתקלות שאירעו הבוקר לא תהיה השפעה רבה על מהלך המיבצע, השמרך בנחיתת שיגורי אפולו לירח.

מייד לאחר שהחללית יצאה לדרכה, שיגר הנשיא ניכסון איגרת לאנשיה, בה נאמר, כי הוא בטוח שמסעם יהיה גולת הכותרת [...] את אופקי המין האנושי.

במיסגרת המיבצע ישהו שניים מבין האסטרונאוטים — סרנאן ושמידט — [...] 75 שעות על פני הירח, הם יעשו שם את הניסויים המתוחכמים ביותר שבוצעו אי־פעם על פני הלבנה.

האסטרונאוטים עומדים לחזור לכדור הארץ ב־19 בח.ז. וינחתו באוקינוס השקט.

ההמונים שעקבו אחר השיגור — שנעשה זו לראשונה בלילה, ביניהם סגן הנשיא ספירו אגניו, היו עדים למחזה ללא־תקדים כאשר הוארו פני השמים לאורך כ־800 קי"מ עם היניתקות הטיל מכן השילוח.

בשעה 22.35 (לפי שעון ישראל) התעוררו שלושת האסטרונאוטים, לאחר שהוקשרו מתחנת הבקרה שעל פני כדור־הארץ.

בתשובה לשאלה, אם הם ישנו טוב, אמר אחד מהם, כי הוא רואה עתה בבהירות את רוב חלקי דרום־אמריקה על אף העננים שמכסים חלק זה של העולם.

טורונטו, 7, (עי"צ). הקרן הקיימת בקנדה תעמיד לרשות מדינת־ישראל 12 מיליון דולר להקמת פרק בין ירושלים לתל־אביב.

ג. מאיר: לא נופתע אם יחודשו היריות מעבר לתעלה

„סאדאת יודע מה מצפה לו אם יפר השקט, על כן אין להחליש את הכוננות הביטחונית"

(ע). לא נהיה מופתעים אם לפתע יהיו יריות מעבר לתעלה, — אמרה אתמול ראש הממשלה בפגישתה עם חברי המועדון החברתי הפוליטי של המשמרת הצעירה במפלגת העבודה, בבית כל בצופית.

נכון, — הוסיפה הגב' מאיר, — כי הנשיא סאדאת הבהיר לא־פעם שיפתח באש ולא הוציא לפועל את איומיו. אולם, אין כל ביטחון שמצב זה יימשך לנצח. דיקטטורים נקלעים מדי־פעם למצבי לחץ פנימי ובאין מוצא הם מחליטים לחדש את האש. „אינני רוצה במלחמה, אך עם זאת אין להתעלם מן המציאות והדיבורים על אפשרות להקטין תקציב הביטחון, אין להם על מה להתבסס". אם יש תקוה שיישמר השקט בתעלה, הרי היא נובעת בראש־וראשונה מכך שסאדאת יודע מה מצפה לו, אם יפר את הפסקת־האש. אין, איפוא, להחליש את הכוננות הביטחונית.

ראש הממשלה ציינה, כי בריה"מ מעבירה עתה לסוריה רכבות אויר של ציוד צבאי, וכידוע „ציוד מלחמתי אינו מובא למטרות שלום". ואילו בדרום, על אף הקרע בין קהיר למוסקבה, מקפידה בריה"מ על מילוי כל חוזה שנחתם בין שני

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

[ריא]אד: נאצר שגה כשהסכים ב־1970 להפסקת האש

„באין מלחמה חמה בתעלה, עלולה ארה"ב לזנוח כליל את מצרים"

אדאת ריאד ניכסון ברז'נייב

הליגה הערבית, מחמוד [...]ר, שנאצר שגה בהסכימו [...] את האש בתעלת סואץ ב־1970. לדעת מחמוד ריאד, [...]אש פועלת כבומראנג נגד [...] באין מלחמה חמה על גדות [...] עלולה ארה"ב לזנוח כליל [...]ם, — נמסר אתמול בשי[...]אל.

[...]אמר דברים אלה לעתונאים [...]ים רונאלד אבנס ורוברט [...]עלי טור נפרץ בעתוני [...] שני העתונאים שוחחו גם [...] מצרים אנואר סאדאת. ב[...] השיחה הם משוכנעים, ש[...]יחול שינוי קיצוני במצב [...] תופר הפסקת־האש עד ה[...]

[...]אמר לעתונאים האמריק[...] הוא בעדיף לבוא כאשר [...] במקום חיים בחיל [...] פני האדמה. עוד אמר [...] כי אינו יודע עד כמה [...]נהיג הסובייטי ברז'נייב [...]וד בתוקף על עניניה של [...] פיגנה שקיים עם הנשיא [...] ביב. בוועידתם הקודמת לא [...] הסכמה בין הנשיא ניכסון [...] ברז'נייב בעיין המזה"ת. [...]ליכד סאדאת זכה על גי[...] יוצים הסובייטים במצרים. [...] כי הם הוו באותנים ולא [...] את כלי־הנשק להבטיחו. [...]ם חושש כפני ההתחיבותה [...] להתקרבות לוושינג[...] בקווה להדק מחדש את יחסיו עם הקרמלין אך סבור, כי ההתקרבות לארה"ב מאפילה על כל הצדדים האחרים של מדיניות־החוץ הסובייטית.

רעיית נשיא הפיליפינים ניצלה מהתנקשות

מאנילה, 7 (עי"ר ויופ"ע). הגב' אימלדה מרקוס, רעייתו הזוהרת של נשיא הפיליפינים, פרדיננד מרקוס, יצאה מכלל סכנה, לאחר שאלמוני ניסה להתנקש בחייה בהקפת־סכין. מצבה של הגב' מרקוס טוב, אף־על־פי שאיבדה דם רב.

הגב' מרקוס (42) שהיתה בעבר מלכת יופי והדמות השנייה בחלוקת בזירה הפוליטית בפיליפינים, נלקחה לבית"ח לאחר שהותקפה בעת טקס פומבי שהועבר בטלויזיה. היא נדקרה בסכין בשתי זרועותיה.

בשמלתה מוכתמת בדם מובלה רעיית נשיא הפיליפינים, אימלדה מרקוס, להליקופטר המסה לבי"ח לאחר ההתנקשות בה. המתנקש נהרג מייד ע"י אחד המשמרים. (צילום ראדיו של אי.פי.)

[...]דברג: הצעת [...]ים — לא חוקית

[...], 7 (עסט"א). שופט בית־[...]יון בארה"ב לשעבר, אר[...]ברג, שהיה גם שגריר אר[...]"ם, הצהיר אמש, שקבלת [...] הפרו־ערבית בעצרת היא [...]ה ונוגדת את מגילת ה[...]מאוחדות.

[...]דברג, שנאם בארוחת ערב [...]גדוד הציונית בבלטימור [...] הצעת־ההחלטה נוגדת א[...] מועצת־הביטחון 242 הקובע [...]חים הסדר אפשרי בב[...]

בידיעות שהגיעו לישראל:

קהיר נערכת לקראת אפשרות חידוש האש

מאת סופרנו המדיני של „הארץ"

ידיעות על כוונות מצריות להיערך לקראת אפשרות של חידוש האש בסוף דצמבר 1972, הגיעו לישראל כבר לפני כמה ימים, למרות ידיעות אחרות לפיהן שוררת בקהיר אווירה של מאמץ להימנע מעימות עם ישראל בגלל התקריות הצבאיות לאורך הגבול הסורי.

רמז לכך נשמע לא־מכבר בדברי שר־הביטחון משה דיין בכנס של עובדי משרדו, ואתמול באמרו הדברים בפירוט רב יותר בדברי ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר (ראה ידיעה ראשית בעמוד זה).

עם זאת סבורים בירושלים, כי לכוונות ההגבות המצריות, יגבר סאדאת על הלחצים הפנימיים ויוכל לחמוק מן הצורך ב„חימום" קו התעלה.

טהרן, 7 (עי"צ, עי"ר). שר החוץ הסעודי, עומר סקאף, הגיע היום לביקור בטהרן.

בון, 7 (עסט"א). משפטו של הפרופסור הנס דוישט (66) המואשם בהונאת השלטונות המערב־גרמניים בסכום של 17.6 מיליון מרקים גרמניים ב־1962, נמשך השבוע בבון.

* מזג האוויר

מעונן חלקית, עם עננים בגובה רב וביניני. בשבת: מעונן חלקית עם אפשרות של גשם מקומי.

הטמפרטורות הצפויות להיום: ירושלים 11 עד 14 מעלות, ת"א 8 עד 22, חיפה 13 עד 20, באר־שבע 8 עד 19, אילת 12 עד 23, מפרץ שלמה 12 עד 23, רמת־הגולן 6 עד 13 מעלות.

היום בהארץ

בעמוד 11: פולס: 242, יארינג והגנרים * יואל מרקוס: מסיבה שבזאת * דן מרגלית: שחור באפריקה.

בעמוד 12: אמנון רובינשטיין: רסיסי עולם ישן * אליהו סלפטר: פצעי ארה"ב מגלידים * שבתי טבת: ויסקי על חשבון ראש הממשלה * מתי גולן: מי בוחש בפרשת פסולי הזיתון.

בעמוד 13: ראפאל [...]: היכל מפרסם מסמכי קהיר * [...] * יגאל עילם: רצון טוב — תנאי להסדר.

בעמוד 14: בתיה רנסברגר: זרי־קות הכושר שהסעירו את אמריקה * אוטוולר גיתמן: מדוע פורש ראש הסי.אי.אי.

בעמוד 15: רוברט האלמש: יסוריו של צייר יהודי * לוי יצחק רבינוביץ: ממור סכני וממור אמיתי.

בעמוד 16 ו־17: הרבות וספרות: דקלין כהנוב: ספרות של מוסאר־ציה הבריתית * גימה אביגור: מיכאל קולהאסט והצדק החומקמק * אברהם הלקין: היהודים בחברה הים תיכונית * אהוד בן־עזר: ספרי דורות קודמים * חיים בן־עמרם: בציפיה לספרים שבדרך * תערוכות.

בעמוד 19: אמנון ברזילי: השביתות הבאות * נחמן פביאן: מצבת המכן של החינוך הערבי (ד) * עמוס חדד: בקיעים במערך הביטחון בלוד * אבי ולנבין: מחולים בבכרכה השמפט * בידכי ארציאלי: יום יום בנגב.

בעמוד 20: בימה אייראק: סוד־מם * ג. גשרי: בריטני פענח את הצופן * שמואל כליפה: בולים.

אישיות מקורבת לנשיא פומפידו:

צרפת משוכנעת שלוב ומצרים יתאחדו ב־1973

„ואז תוכל צרפת לחדש את מכירות הנשק לכל ארצות המזה״ת״

מאת אליהו מאייזי
סופר „הארץ״ בצרפת

פאריס, 7 (מיוחד ל„הארץ״). ממשלת צרפת משוכנעת, כי לוב ומצרים יתאחדו כמתוכנן בספטמבר 1973 — מסר מי שהיה חבר ממשלה בצרפת העומד במגע הדוק עם הנשיא פומפידו.

המקור הוסיף, כי איחוד זה יניע את צרפת לבטל את המתה „מדינות המערכה״, ובכך יתאפשר לה לחדש את מכירות הנשק לכל ארצות המזה״ת, לרבות ישראל.

פאריס תנסה בוודאי לקבל מלוב הבטחות שמטוסי המיראז׳ לא יהיו מעורבים בסיכסוך הערבי־ישראלי, אולם בעבר קיבלה פאריס מקדאפי כמה תשובות שליליות לתביעה זו. שליט לוב הדגיש את כוונתו להשתמש במטוסים אלה נגד ישראל.

המקור הצרפתי אמר לסופר „הארץ״, שבתקופת מערכת הבחירות בצרפת תחתור הממשלה למנוע כל תקריות העלולות לעורר רגשות פרו־ישראליים או אנטי־ישראליים. למדיניות זו צפויים כמה מיבחנים: ההצבעה הצרפתית בעצרת על הצעת־ההחלטה על המזה״ת, ההצבעה הצרפתית בוועדה הכלכלית והחברתית של העצרת, אם וכאשר תוגש בה הצעת־החלטה המאשימה את ישראל ב„פשעי מלחמה״.

הימנעות צרפת מהצבעה במעמדים מעין אלה — אמר המקור — תוכיח התפתחות מסויימת במדיניות פאריס.

האנוי: הקיפאון בגלל חוסר הפשרנות של ארה״ב וסאיגון

פאריס, 7 (אי. פי., יו. פי.). ד״ר הנרי קיסינג׳ר, נציגו של הנשיא ניכסון, ולה דוק־תו, הנציג הבכיר של צפון וייטנאם, נועדו היום זו ברביעית עם חידוש השיחות לקראת שלום בווייטנאם.

בינתיים מדבר הצד הקומוניסטי על קיפאון חדש אשר נגרם, לדבריו, בגלל חוסר־הפשרנות של ארה״ב והדרום וייטנאם.

ידיעות שהופצו בעתונות הצרפתית על חתימת הסכם תוך שעות, הוערכו ע״י שני הצדדים, שנפגשו היום במשך 4 שעות תמימות. בתום השיחות לחצו קיסינג׳ר ולה דוק־תו ידיים בלבביות רבה.

בעוד השניים מוסיפים לקיים את מעטה הסודיות, הזהיר נציג אמריקאי בשיחות פאריס, כי עלולות להיות אכזבות והפתעות בדרך לשלמת הפנים. נציג אחר אמר לעתונאים: „אנו בטוחים, כי הסכמה על דעת כל הצדדים תושג בקרוב״.

בוואשינגטון אמר מזכיר העתונות של הנשיא, רונאלד זיגלר, כי אינו יכול לומר כמה זמן יימשך סיבוב שיחות זה.

כוחות דרום־וייטנאמיים שהסתייעו במטוסים השמידו היום שני כפרים השוכנים צפונית־מזרחית מסייגון, תוך מאמץ להסיל כוח קומוניסטי שהמגיו את בסיס חיל־האוויר טאן סון נהוט.

בנמל פנום פן תקפו הבוקר אנשי צבא״ד אניות המספקות אספקה לבירה הקאמבודית, והטביעו אחת מהן.

בתמונה: הכדורסל אמש בת״א בין מכבי ת״א ובוס ליר מבלגיה. (צילום: אמנון קושין)

השגרירות של סאיגון בישראל תוקם בירושלים

בוטל הטקס הפומבי שעמד להיערך בפנום פן בעת חתימת ההסכם אתמול

מאת סופרו המדיני של „הארץ״

ממשלת קמבודיה, שעל אדמתה נערך אתמול טקס חתימת ההסכם בין ישראל לדרום־וייטנאם, יעצה לשני הצדדים להצניע את המאורע ולבטל את הזמנת העתונאים. ביטול הזמנת העתונאים גרם להשערות שרווחו בקמבודיה ופורסמו ע״י סוכנויות הידיעות „כאילו בוטל הטקס.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

הקמבודים לא היו מעוניינים בפירסום נרחב מדי, על רקע דיוני העצרת על המצב בווייטנאם. ישראל ודרום־וייטנאם נענו להצעה.

דובר משרד־החוץ בירושלים נמנע אתמול אפילו מלאשר שההסכם נחתם בקמבודיה. הוא רק אישר את עובדת חתימת ההסכם. מטעם ישראל חתם על ההסכם שגריר ישראל בקמבודיה, שמעון אבימור.

מניחים, כי השגרירויות יוקמו בירושלים ובסאיגון תוך 2—3 חדשים.

שגרירות דרום־וייטנאם תוקם בירושלים ולא בת״א — הודגש אתמול — ובדרג של שגרירות ולא בדרג יותר נמוך.

בלי טקס

פנום פן, 7 (ע״ר וצ״צ). החתימה בין ישראל ודרום־וייטנאם נעשתה תוך ביטול טקס פומבי שעמד להיערך לרגל מאורע זה.

לישראל יש שגרירות בקמבודיה מאז 1967. היחסים בין ישראל לקמבודיה השתפרו עוד יותר מאז הצטרפה ממשלת פנום פן למלחמה בקומוניסטים הווייטנאמיים. ישראל מקיימת יחסים גם עם הממשלה הפרו־אמריקאית של לאוס.

בהודעה שנתפרסמה בסאיגון נאמר, כי ההסכם שנחתם עולה בקנה אחד עם המדיניות הנקוטה בידי דרום־וייטנאם, המבקשת לקיים יחסים „עם כל המדינות הידידותיות, תוך חתירה לאידיאל משותף של חירות והדמוקרטיה״. עם זאת נאמר, כי הסכם זה אין בו כדי לפגום ביחסי וייטנאם עם מדינות אחרות.

אל־על תשותק בשבוע הבא בגלל הסנקציות בתחזוקה

משכורות חברי הוועד עוקלו ✶ 5 עובדים הושעו ✶ ההסתדרות מאיימת בהסרת ההגנה מהעובדים

מאת אמנון ברזילי, סופר „הארץ״

אל־על תיאלץ להפסיק את טיסותיה מאמצע השבוע הבא, בעיקבות החרפת הסנקציות של 450 עובדי התחזוקה. אתמול הסתכמו איחורי היציאות של מטוסי החברה ב־20 שעות. מבין 9 טיסות, רק שני מטוסים המריאו בזמן. מאות נוסעים הודיעו על ביטול טיסותיהם בעיקבות הסנקציות.

בגלל החרפת הסנקציות, התכנסה אתמול המחלקה לאיגוד מקצועי בהסתדרות בהשתתפות הנהלת אל־על וועד עובדי התחזוקה, לדיון ביוזמה בסיכסוך. חברי הוועד הכחישו את הטענה, כי הם נוקטים בסנקציות. ההסתדרות לא קיבלה טיעון זה וקראה לעובדים לחדש מיד את העבודה התקינה. נציגי האיגוד המקצועי איימו, כי ההסתדרות תסיר את הגנתה אם הוועד לא יסור למרותה.

מהנהלת אל־על נמסר, כי הסנקציות ננקטות ע״י עובדי התחזוקה מאז ה־20 בנובמבר. העובדים האטו את העבודה וגרמו לעיכובים חמורים בתיקון מטוסים. מטוס שלפי הערכה היה צריך להימצא בטיפול 4 ימים, נמסר לחברה לאחר 8 ימים. 2 מטוסים אחרים נמסרו לאחר 150 שעות עבודה במקום 16 שעות.

הושעו 5 עובדים

אתמול הושעו ע״י הנהלת אל־על 5 עובדי תחזוקה שלדברי ההנהלה לא נשמעו להוראות מנהלי העבודה. החמישה יעמדו לבירור משמעתי, במסגרת ההסתדרות. למושעים תשולם רק מחצית שכרם.

הסנקציות שננקטות ע״י עובדי התחזוקה המוכחשות על־ידם, מוסברות ע״י ההנהלה בנסיון העובדים לקבל אותן תוספות שניתנות לעובדי בתי־המלאכה. עובדים אלה מסיימים עתה את הסכם השכר שלהם עם אל־על, אך פרטיו עדיין לא ידועים. עובדי התחזוקה חתמו על הסכם שלהם כבר ב־14 בספטמבר וה הנהלה הודיעה, כי היא רואה בזה סיום המו״מ על תביעות השכר עד ה־1 באפריל 1974.

יו״ר ועד עובדי התחזוקה, עמיקם אריאלי, אישר, שקיימת התמרמרות בין העובדים להנהלה. לדבריו הובטח להם, כי תוספות שיינתנו להם בגין עבודה במשמרות, בשבתות ובתנאי מזג אוויר קשים, לא תינתנה לעובדים אחרים. הוא אמר כי עתה מתברר שהתוספות אלו לא רק שניתנו לעובדים אחרים, אלא שהן היו גבוהות יותר. ההסכם של עובדי התחזוקה נתן ל־150 מפקחי צוות ומנהלי העבודה תוספת של 210 ל״י לחודש ול־300 המכונאים תוספת שכר חדשית של 120 ל״י.

מחוגי אל־על נמסר, כי התוספות לעובדי התחזוקה מהווים הישגים [illegible] לקבוצת עובדים ששכרם [illegible] השני ברמתו לאחר צוות האוויר. [illegible] צוות מתבטא לפי נתוני ההנהלה בין 1700—2000 ל״י נטו לחודש.

מר אריאלי הגדיר את טענות ההנהלה בדבר נקיטת הסנקציות כבלילה. לדבריו העיכובים ביציאת המטוסים נגרמים לא־במעט בגלל הנוסעים והעברת המיטענים. אשר לעבודת עובדי התחזוקה, „היא נעשית כפי שכתוב בספר ומתוך קפדנות למלא אחר כל ההוראות. את השעיית 5 המכונאים הגדיר [illegible] של ההנהלה [illegible] הפרה גס[illegible]

אל־על רואה בסנקציות [illegible] של תוות העבודה. החשש [illegible] העובדים יחריפו את הסנקציות [illegible] ראת השבוע שלפני חג־המולד. שבוע זה אמורים להגיע ב־12 טיסות צליינים רבים.

בינתיים התברר, כי 7 חברי ועד עובדי התחזוקה לא שילמו את הקנסות שהוטלו ביה״ד הארצי לעבודה עליהם עוד ב־8.7, בעיקבות שביתתם על אף צווי המניעה. הקנס שהוטל על כל חבר ועד היה בגובה משכורתו החודשית. בעקבות אי־תשלום הקנס עוקלו משכורות נובמבר של חברי הוועד ע״י אנשי ההוצאה לפועל של בית־משפט.

נעצרו 20 ערבים ו־4 יהודים

(סוף מעמוד 1)

בן 28 מת״א, יחזקאל כהן, פקיד קבלה במלון, בן 30 מת״א, והוד קופר, פועל בניין בן 28 מבת־ים, יליד גרמניה.

עד כה עצרה המשטרה 20 ערבים ישראליים מתושבי צפון הארץ וארבעה צעירים יהודים שהם חברי מצפן. צפויים מעצרים נוספים של ערבים ויהודים.

חשיפת הרשת נחשבת כאחת ההצלחות הגדולות של שירות הביטחון. מסתבר, כי הש.ב. התחקה חודשים רבים וידע על קשריהם. רשת זו יוצאת דופן בכך שהיא משותפת לערבים וליהודים. חשיבות מיוחדת נודעת לעובדה שצעירים יהודיים שמאלניים היו מוכנים להתקשר עם אירגוני טרור, לצאת לסוריה ערבית, להתאמן בנשק ולשרת אותם בפעילות שיינת בתוך ישראל.

איש הקשר המרכזי של הרשת הוא פעיל אל־ארד לשעבר, חביב קוואזי, בן 42, המתגורר כיום בדמשק. קוואזי הוא יליד [illegible] ותושב חיפה לשעבר, נצרתי מוצא. הוא ורעייתו נאשמה היו מראשי אל־ארד. הבגל נעצר פעמים מספר בשנות ה־60. ב־1968, בעת שהוא ואשתו ישבו במעצר, נאותו להצעה לעזוב את הארץ לצמיתות. תחילה יצא לקפריסין ושימש שם איש קשר של שירות המודיעין הסורי. בתחילת שנות ה־60 היו לו קשרים גם עם המודיעין המצרי. בקפריסין חיפש מגע עם ערבים מישראל במטרה להפעילם [illegible]. אח״כ עבר לדמשק ושם החל לעבוד כאיש המודיעין הסורי וכחבר באחד מאירגוני המחבלים.

נעצרו ראשי התאים

אבי ולנטין, סופר „הארץ״ לעניני משטרה מוסר על מהלך החקירה: החשודים שנעצרו עד כה הם שעמדו בראש התאים [illegible]. הם הרכיבים והמארגנים שהיו קשורים עם אנשים נוספים. שירות הביטחון הכללי ואנשי המחלקה לתפקידים מיוחדים במשטרה חוקרים מזה כמה ימים את העצורים כדי לאסוף ראיות נוספות נגד חשודים אחרים.

החקירה מתפתחת ויתכנו מעצרים נוספים של בני מיעוטים וגם ישראלים שהתקרבו לתאי מחתרת אלה. הפקיד והישראלים לא היה בצמרת האירגון. אולם, שני הישראלים, תושבי צפון הארץ, שנעצרו בהשתייכות להתארגנות חבלנית־מודיעינית זו, נשלחו באחרונה ע״י ראש הרשת לסוריה דרך מדינה באירופה, שם עברו אימונים בנשק ובחבלה ומסרו ידיעות מודיעיניות לסורים.

עד לשעה זו עצורים 4 ישראלים החשודים בהשתייכות להתארגנות זו שהיה לה קשרים עם המודיעין הסורי ואירגוני חבלה הפועלים בחסות הסורים ובעידודם. הישראלים הם בעלי דעות קומוניסטיות פרו־סיניות. הם פעלו בקבוצות כצפן ובפלג שמאלני קיצוני הדוגל בפעילות אלימה נגד ממשלת ישראל. ישראלים אלה הם הקיצוניים שבין החוגים השמאלניים והאידיאולוגיה שלהם הביאה אותם לשותפי פעולה עם חוגים חתרניים. עתה נחקרים עוד צעירים שמאלנים קיצוניים שהיו קשורים כנראה לרשת זו.

הגורם המבוגר בהתארגנות היו שני ערבים שהיו חברי אל־ארד. בשעתו עזבו את ישראל ועתה הם פעילים בסוריה. אחד מהם הוא חביב קוואזי. הוא היה פעיל באירגון השיחרור הפלסטיני [illegible] של רשתות הריגול של סוריה ומצרים.

כי שעמד בראש ההתארגנות ב[illegible]ארץ הוא ערבי נצרתי, בעבר ה[illegible] ופעיל באירגון אל־ארד. ה[illegible] התקרב גם לחוגי מצפן. האיש ה[illegible] תושב חיפה, סוחר, ובעל השקפות קומוניסטיות פרו־סיניות קיצוניות.

נודע, כי חלק מן העצורים מ[illegible]תף פעולה עם החוקרים בעוד אחר[illegible] מנסים לשתוק. הואיל והתאים בשלבי התארגנות, לא הצליחו ממש את הפעולות שהוטלו עליו[illegible] שהיו בעיקר בתחומי המודיעין [illegible] בלות בתחום ישראל.

70 נחקרים

יהודה אריאל, סופר „הארץ״ בגליל המערבי, מוסיף: מספר הנחקרים במזרח ובצפון הגיע ביום ל־70 איש. כן נערכו חיפושים בבתי החשודים אחר מיסמכים ונשק.

כפי שנודע, עמדו התוליות ה[illegible] לפעול בתיאום עם הסורים. צעירים נחקרים גם על מועד [illegible] חלת פעולותיהם [illegible] הארץ. [illegible] שעמד להתחיל בהן לקראת חג־המולד, כאשר מספר רב צליינים שהוא בישראל.

נודע, כי שני אנשי מצפן נעצרו ונחקרים בנוסף לשבעה [illegible] ערבים מכפרים שונים [illegible] שנעצרו אור ליום ד׳. [illegible] שופט שלום [illegible] הוצאו נגדם פקודות מעצר 15 יום.

(ע). מעצר הצעירים ה[illegible]דיים עורר תדהמה בקרב [illegible] הצעירים שמאלניים בחיפה, אתמול למשטרה וביקשו [illegible] בגורלם. בהנהגת המשטרה [illegible] חבריהם, כי הם נעצרו כחוק ב[illegible] שופט שלום לחקירה.

קבי הכדורגל הרומני — לישראל

בוקרשט, 7 (ע״צ). 17 שחקני נבחרת הכדורגל הרומנית, ביניהם אנגלו ניקולסקו, [illegible], עו[illegible] לצאת לישראל, כדי לנהל [illegible] ידידותי נגד הנבחרת הישר[illegible] ב־20 בדצמבר.

פרנק פיצסימונס:

הבאתי שדר איחולים מניכסון

(ע). שדר של איחולי הצלחה ושלום לממשלת ישראל שלח נשיא ריצ׳ארד ניכסון, באמצעות נשיא איגוד עובדי ההובלה בארה״ב מר פרנק פיצסימונס, הנועד לביקור בישראל.

הוא גילה את דבר השדר [illegible] בנסיבות עתונאים שנערכה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב. סיפר, כי השדר נמסר לו על ידי מר ניכסון בארוחת ערב [illegible] ערב צאתו לישראל. מר פיצסימונס [illegible] על אחד מאיגודי העובדים הגדולים בארה״ב, מקיים קשרי ידידות הדוקים עם מר ניכסון.

לישראל הוזמן על ידי גב׳ גולדה מאיר, לרגל מלאת 25 שנות המדינה. בתשובה על שאלה אמר: „אהבתי בגב׳ גולדה מאיר. אני [illegible] כי היא נפלאה והיא מבטאת את הרוח האמיתית של אומה בת חורין״.

על שאלות אחרות אמר: „[illegible] שם הטוב ביותר ליחסי עבודה — הגינות הדדית, הסכם הדדי ואמון הדדי. אם אלה אינם ב[illegible] בארגון מקצועי הרי הפסדת [illegible]״.

ועוד התבטא: „כאשר ועד [illegible] מגלה גישה קיצונית, [illegible] ובלתי מתחשבת באיגוד הגג, הרי שהוא יוצא מפסיד בהכרעה. [illegible] לחתור בשום פנים ואופן [illegible]״.

18 נקודות — יתרון מבטיח למכבי ת״א על אלופי בלגיה

ניצח אמש ביד־אליהו את בוס ליר 74:92 במיפגש הראשון בגביע אירופה בכדורסל

מאת עדיאל דיסקין
סופר „ספורט הארץ״

בתצוגת שיא מרשימה של כדורסל מלהיב פסע אמש האלוף הישראלי מכבי ת״א צעד נכבד בדרך להופעתו ברבע גמר גביע אירופה לאלופות, כאשר הכניע בהיכל הספורט ביד־אליהו את בוס ליר מבלגיה ביתרון מבטיח של 18 נקודות — 74:92 (35:47). משחק הגומלין יתקיים ביום ה׳ הבא בבלגיה.

במשחקו אמש הזכיר האלוף הישראלי לרבבת צופים נלהבים ונרגשים, בהם שר־הביטחון משה דיין, את משחקיו הגדולים בגביע אירופה ב־1967. הפעם, שוב בניצוח המאמן המנוסה יהושע רוזין, התעורר המכבים סיכוי טוב לעונה אירופית מוצלחת.

היה זה לילם של הוותיקים של ברודי, גבי נוימרק ובעיקר הקפטן חיים שטרקמן, אשר שולב במשחק ברגעי המשבר של קבוצתו, במחצית השנייה, כאשר הבלגים הקטינו את פיגורם ל־68:58. בקליעותיו המדוייקות ובניצוחו המרשים של שטרקמן זינק מכבי לפיזקה נבצרת והירש את יתרונו המבטיח. שובו הצפוי של שמואל אבישר, שלא שיחק אמש בגלל פציעה, למשחק הגומלין בבלגיה, עשוי להבטיח את עליית מכבי לרבע הגמר האירופי.

מכבי הפגין יכולת מבריקה, ובעיקר אמורים הדברים ביעילות השמירה, אשר מנעה מן הבלגים ובעיקר מכוכביהם האמריקאים — הכושי הענק דקסטר הסטברוק והמאמן־שחקן ג׳ין לשר — את הגישה לסל הישראלי. והסטברוק נאלץ להסתפק ב־7 נקודות בלבד עד ג׳ין לאשר קלע 14 נקודות, מהן 10 עד להפסקה, ורק 4 בשנייה, בה הגבירה השמירה עליו והוא נוטרל בהדרגה עד שיצא ב־5 עבירות.

לחימתם העיקשת של המכבים על הכדורים החוזרים מהסל הקשתה על הבלגים, בעיקר כאשר ארבעת הגבוהים שלהם יצאו ב־5 עבירות, בעוד מכבי איבד שלושה, אך רק אחד מהם גבוה (אריק מנקין). טאל ברודי הכתיר במחצית הראשונה ובפתיחת השנייה, את ימיו הגדולים, אולם נסוג בצורה מתאומית בהמשך. גבי נוימרק (22 נקודות!) היה, כי האישאי שניתן לו היה מוצדק.

מהבלגים ציפו ליכולת יותר משכנעת, אך נראה שאיש מרכבת הצופים לא הצטער על כך אמש. כוכביהם האמריקאים נבלמו היטב ויצאו ב־5 עבירות. לפיכך בלט דוק הודריאן (מס׳ 14) שקלע 17 נק׳ במחצית השנייה והבחור ואן־רולה (10 נק׳, כולן בשנייה). אילמלא יכולתם של שניים אלה, הייתה בוס ליר מאבדת להלוטין את סיכוייה כבר לאחר המיפגש אמש.

שטרקמן גרם למיפנה

מכבי פתח בסל של מנקין, אך הבלגים הגיבו בשני סלים ועלו ליתרון 4:2 — שהיה הראשון והאחרון במשחק. מכבי השווה וביציאה של ברודי עלה ל־4:10. בדקה ה־7 הוביל מכבי 10:20. הבלגים הקטינו ב־2 סלים, אך נוימרק נכנס למתמנה 16:26. יתרון השיא של מכבי לפני ההפסקה היה 24:39. במחצית — 35:47.

שני סלים רצופים של ברודי, לאחר ההפסקה, נתנו את האות למיתקפה מכבית כללית 45:61 בדקה ה־26. כאן הורחק מנקין המכבי אך תוך דקה הורחק גם והסטברוק הבלגי, שניהם ב־5 עבירות. הבלגים הקטינו ל־58:68. עתה הוכנס למערכה שטרקמן ויתרון מכבי החל צומח — 72:58, 80:62 ויתרון השיא — 87:66 (21 נק׳) שלא נשמר. רפיון מה בשורות המכבים העייפים, שנהנו מעידוד קולני מאד, הביא ליתרון 18 נקודות בסיום — 92:74.

קלעו למכבי: נוימרק 22, ברודי 21, ציובין 12, שטרקמן 12, לזיה 9, שוורץ 8, מנקין 6, קורן 2. לבוס־ליר: הודריאן 20, לאשר 14, ואן־דוולבר 12, ואן־רולה 10, והסטברוק 7, ואן־הרולה 6, דילס, ואן־קרשתאור 2, סמרס 1. שפטו: צירייאק (רומניה) וסולקינדיס מיוון.

הודעת רק״ח צוטטה ע״י ד.ד.ר. וצ׳כוסלובקיה

מאת א. זהבי
סופר „הארץ״ בסקנדינביה

קופנהגן, 7 (מיוחד ל„הארץ״). הודעת רק״ח המזהירה את ממשלת ישראל מפני פעולות צבאיות נגד ארצות ערב, פורסמה אתמול בביטאונים רשמיים בגרמניה המזרחית ובצ׳כוסלובקיה, כהוכחה לכוונות תוקפניות של ישראל.

טקס חלוקת פרסי נובל — ביום ג׳

מאת א. זהבי
סופר „הארץ״ בסקנדינביה

קופנהגן, 7 (מיוחד ל„הארץ״). טקס חלוקת פרסי נובל ייערך ביום ב׳ בשטוקהולם. המלך יעניק את הפרסים לזוכים.

שוודיה תגרש אנשים הקשורים בטרור

מאת א. זהבי
סופר „הארץ״ בסקנדינביה

קופנהגן, 7 (מיוחד ל„הארץ״). ממשלת שוודיה החליטה לגרש מארצה אנשים שהוכח, כי היו קשורים בפעולות טרור או בתעמולה לטרור. גירוש זה יבוצע גם לגבי אנשים שקיבלו קודם לכן מיקלט מדיני בשוודיה.

גילוי האנדרטה לזכר חללי מינכן — ביום א׳

מאת צ׳ארלס ריצ׳י,
סופר „הארץ״ בגרמניה

בון, 7 (מיוחד ל„הארץ״). טקס הסרת הלוט מעל אנדרטה לזכר 11 חללי מינכן יהיה בכפר האולימפי ביום א׳, בנוכחות שגריר ישראל ואישים יהודיים בגרמניה ונציגי שלטונות מינכן ובוואריה. הממשלה הפדרלית לא תיוצג. את האנדרטה תרמה הקהילה היהודית במינכן.

בין האורחים בטקס — אמו של המאמן משה וינברג שנרצח בכפר האולימפי.

יוכטמן ניצח את גוטי — בשחמט

מאת משה צ׳רניאק

בבאר־שבע נסתיים אמש הסיבוב השני באליפות השחמט הפתוחה. המשחק המרכזי בין העולה החדש יוכטמן לבין האמן הישראלי גוטי, נסתיים בניצחון ליוכטמן לאחר משחק קצר.

פורת, צ׳רניאק, בובים, מליק, ניימן, מירון ודוד, וכן אף הם בצירוף שני. במשחק סלמן—פורת כמעט שנפלה הפתעה כשהאמן הבינלאומי היה על סף ההפסד. שמרנת המובילים בראש יתמודדו בינם לבין עצמם בסיבוב ה־3 הערב. שתמכאים רבים צברו נקודה וחצי, ביניהם: מלאכי, משיין, בלוחמן, דוקוב, ברב המגליס וכן מספר צעירים — בנק, פנציאס, בריל וביריבנבים.

בהשלמת משחקי הסיבוב הראשון נגלה הפתעה כשהאמן ברנשטיין הפסיד לדוד.

נשיא צ׳אד ללוב

פורט־לאמי, 7 (ע״צ) — נשיא צ׳אד, פרנסואה טומבלבאיה, יערוך בקרוב ביקור בלוב, לפי הזמנת הקולונל קדאפי.

אסד סיכל

(הסוף מעמ׳ 1)

„לירות 2000 פגזים״

העתון מגלה עוד, כי אסד ציווה בחודש שעבר על צבאו לירות 2,000 פגזים על כל פגז ישראלי הנורה לעבר סוריה וכי נשבע בקוראן, כי יעניש קשה כל מי שיפר הוראה זו.

העתון מגלה פרטים אלה במאמר המבהיר את הסיבות להגברת המתיחות לאורך קו הפסקת־האש.

המתיחות בסוריה הרגיזה גדונה בישיבת קציני צבא בכירים בהשתתפות אסד. „ההפתעה ויכוח חריף, בו מגנה קבוצת קצינים שסוריה חייבת תחילה לחזק את כושר התקיפה שלה. כמה קצינים ניסו להפעיל את משקלם האישי כדי להביא את הדיון לסיכום מחייב״, — מספר „אל תוראה״.

„אסד, שנרגז מאוד ממה ששמע וראה, התערב בדיון הבהיר, כי על כל פגז ישראלי חייבים הסורים להחזיר 2000 פגזים״.

בהצהרה זו של אסד, מספר העתון, הסתיים הויכוח והחזית הסורית הדלקה. העתון מצטט גם דברי יועץ רוסי בסוריה שאמר: „נתנו לסורים נשק כדי לתת להם הרגשה שהם חזקים, אבל לא לשימוש בו. אולם, הם בכל זאת השתמשו בו.

סידקי: דרשנו מארה״ב

(סוף מעמוד 1)

מערביות הסכימו לספק למצרים כלי־נשק „לא בסיסיים״. סידקי אמר לבאסטים, כי הגנרל סאדק, שר־המלחמה לשעבר, הודח כשום שלא העביר לראשי הצבא את הוראות הנשיא סאדאת בקשר למצב הצבאי במדינה.

סידקי הכחיש גם את הידיעות על תסיסה והפגנות של סטודנטים באוניברסיטת אלכסנדריה. לעומת זאת דיווח כתב השבועון הבירותי „אל־חוואדת״, כי הנשיא ומזכיר מפלגת השילטון סייד מרעי, פנו באיגרות לציבור הסטודנטים מעל לדפי ביטאוניהם וקראו להם „להמנע מהגיוף״. הכתב מציין, כי הסטודנטים מעיינים שוב בפעילות שתיותן ביטוי להתמרמרותם על המשך המצב הקיים של לא־שלום ולא מלחמה. מדברי הכתב מסתבר, שגורמים שונים בקרב הסטודנטים רוגזים על סאדאת בשל היעדר דיון ממשי עם ארה״ב לפיתרון בעיות האיזור.

סידקי נפגש אתמול לשיחה עם אמיר כוויית ומסר לו איגרת אישית מסאדאת.

בקהיר נפגש אתמול שר־החוץ, מוחמד זייאת, עם נציגים דיפלומטיים והעביר להם את עמדת מצרים ביחס לבעיות האיזור ערב הצבעה באו״ם.

לפני הגיעו לכוויית הצהיר ד״ר סידקי בראיון עתונאי, כי מצרים הגיעה עתה לשלב בו יכולה היא לצאת למלחמה כדי לשחרר את השטחים הכבושים וזאת „בלי פיתרונות חלקיים, בלי להסכים להשפלה של [illegible]״. סידקי הדגיש כי אין בפני מצרים ברירה אלא המלחמה.

ביטאון הצבא הסורי „ג׳יש אל־שעב״ כתב אתמול, כי לא נותר בפני הערבים אלא „לפתוח בקרב עז נגד האוייב הציוני״.

שר המלחמה המצרי הגנרל אחמד איסמעאיל עלי שב אתמול מביקור בלוב.

זכו בפיס

בסך —.150,000 ל״י זכו המספרים: 012162; 668162.

בסך —.50,000 ל״י זכה המספר: 247839.

בסך —.12,500 ל״י זכו המספרים: 689347; 648125.

בסך —.6,250 ל״י זכו המספרים: 054826; 089289; 145127; 455509.

בסך —.600 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־04546; 08501; 12069; 25220; 28238; 47204; 83496; 92219; 94755; 95907.

בסך —.250 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־01871; 02132; 19301; 25526; 29282; 32031; 41689; 42819; 52903; 59408; 59949; 60454; 66007; 66353; 67156; 68628; 69422; 69826; 80517; 80853; 85194; 85488; 86272; 89483; 89992.

בסך —.100 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0343; 0443; 1545; 1668; 2391; 2437; 3712.

בסך —.50 ל״י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0282; 0682; 0754; 0880; 0976; 1144; 1203; 1552; 2303; 2468; 2377; 2760; 2857; 3210; 3257; 3905; 4767; 5229; 5394; 5414; 5501; 5537; 6148; 7298; 7410; 7453; 7471; 7482; 7507; 7514; 7516; 8278; 8688; 8736; 8784; 8936; 8970; 9519; 9883.

בסך —.4 ל״י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־3.

בסך —.1,250 ל״י זכו הכרטיסים הבאים: 152702; 168809; 177886; 272836; 276177; 292929; 325829; 340869; 471876; 499378; 564545; 577338; 586979; 601887; 642744; 672617; 711888; 723684; 732926; 751595; 781692.

לינדזי: ישראל חזקה ועזרת ארה״ב — ערובה לשלום

„הלחץ על הרוסים בעניין יהודי בריה״מ עשוי להביא לתוצאות חיוביות״

(צ). „אני רואה כיום שני גורמים המובילים להשגת השלום: ישראל חזקה, המסוגלת לשמור על ביטחונה ותמיכה אמריקאית חזקה ומרצית״, — אמר אמש במסיבת־עתונאים במלון דן בת״א ראש עיריית ניו־יורק, ג׳ון לינדזי, ערב צאתו מישראל בסיום ביקור בן 5 ימים.

האורח הטעים, כי מנהיגי ישראל שואפים לשלום וזאת השאיפה הוא מצא גם אצל ראשי הערים והתושבים הרבים.

מר לינדזי אמר, כי אחד מנושאי ביקורו בישראל היה המאבק למען יהודי בריה״מ. הוא סיפר, כי נפגש עם עולים רבים מבריה״מ במרכזי קליטה ושמע על בעיותיהם ועל סבלם של יהודים [illegible]. לדעתו, יש להוסיף וללחוץ על הסובייטים לפיתרון בעיות ברורות ומוגדרות, ולחץ כזה יביא, לדעתו, תוצאות חיוביות.

האורח דיבר בהרחבה על חגיגות 25 השנה לישראל שבעבר הולו בניו־יורק הגבר, כי חגיגות אלה יימשכו שנה שלמה. הוא הזמין את כל האישים שנפגש בארץ להשתתף בהן. בין היתר סיפר, כי אף הוקמה ועדה בראשותו של פרופ׳ בנימין מזר, להעברת חלק מן העתיקות שנחשפו ליד חומות העיר העתיקה, לתצוגה בניו־יורק.

מר לינדזי סיפר, כי נפגש עם ראש הממשלה ועם השרים ספיר ודיין וכן נועד עם ראשי ערים, לרבות שני ראשי עיריות נצרת, ראשי עיריות חיפה, נתניה ותל־אביב, ודן עמם בבעיות אורבניות המשותפות כיום לכל הערים בעולם.

אמש היה ג׳ון לינדזי, אורחו של ראש עיריית נתניה.

ניכסון מינה שר־תחבורה חדש

קמפ דייויד, 7 (ע״ר). הנשיא ניכסון מינה היום את קלוד ברינגאר, פקיד בכיר בחברת־נפט, בן 45, כשר־התחבורה בממשלתו החדשה.

בריסל, 7 (ע״ר). ייתכן ששגרירים מערביים יגישו את כתבי האמנתם בברלין המזרחית עד חדשי הקיץ של 1973, וזאת ע״פ לוח זמנים שהוסכם בדיוני 4 המעצמות המערביות הגדולות.

רבת, 7 (ע״ר). מקורות רשמיים הכחישו כאן היום בתוקף ידיעה שהופיעה בעתונות הישראלית, כי המלך חסאן ניצל ממוות כאשר אירעה התפוצצות במכתביו ביום א׳ שעבר בעיר זו.

13 חיילים יוגוסלבים נהרגו בהתפוצצות

לובליאנה, יוגוסלביה, 7 (ע״ר). 13 חיילים יוגוסלבים נהרגו, כאשר התפוצצות הרסה בית־ספר ישן, ששהו בו.

שופט חוקר גילה, כי חומר־נפץ, ששימש לצורך עבודות חפירה, התפוצץ. שני פקידי חברת הבנייה נעצרו.

אבן ישתתף בדיוני לשכת האינטרנציונל

לונדון, 7, (עסט״א). שר־החוץ מר אבא אבן עומד להגיע לכאן בסוף השבוע כדי להשתתף בכנס לשכת האינטרנציונל הסוציאליסטי.

בגדד מוסרת זהות הקצין הירדני „שנפגש עם זעירא״

ביירות, 7 (ע״צ). האישיות הירדנית, אשר נפגשה לא־מכבר בלונדון, עם קצין ישראלי בכיר, הוא הקולונל סאלם עבוד, ראש שירותי הביון הירדניים, — מוסרת היום סוכנות הידיעות העיראקית.

לדברי הסוכנות, נפגש הקצין הירדני הזה בנובמבר פעמיים בלונדון עם אלוף אליהו זעירא, ראש שירותי המודיעין של ישראל.

הידיעות בעניין פגישות ירדניות־ישראליות בלונדון, שפורסמו בראשית השבוע בעתונות הישראלית, הוכחשו ע״י יועצו של המלך חוסיין, זייד ריפאעי.

גולדמן קורא לעזרת האסירים היהודיים ברוסיה

פאריס, 7 (עסט״א). נשיא הקונגרס היהודי העולמי, ד״ר נחום גולדמן, פנה בכתב לכמה ראשי מדינות וביקש מהם לנסות ולהפעיל את השפעתם למען שחרורם של אסירים יהודיים בבריה״מ.

ד״ר גולדמן שיגר מכתבים בעניין זה לנשיא צרפת, ז׳ורז׳ פומפידו, לקנצלר המערב־גרמני וילי ברנדט, לנשיא יוגוסלביה המרשאל טיטו, לראש ממשלת קובה פידל קסטרו, לנשיא צ׳ילה, סלבאדור אלנדה, ולנשיא רומניה, ניקולאי צ׳אושסקו. במכתבים אלה הוא מבקש מראשי המדינות להפעיל לחץ על בריה״מ שתשחרר את היהודים הנכלאים בגלל רצונם לעלות לישראל.

הולכת רגל נהרגה בתאונה

(צ). הולכת רגל שטרם זוהתה, נהרגה אמש בתאונת דרכים במבוא שכונת אליעזר בחיפה.

התאונה אירעה בעת שמכונית פרטית פגעה באשה, כבת 60, שחצתה את הכביש בדרך אלנבי. היא הוחשה לבית רמב״ם בחיפה, שם נקבע מותה. המשטרה פתחה בחקירה.

ג. מאיר: לא נופתע מחידוש האש

(סוף מעמוד 1)

הצדדים לפני הקרע. אני יודעת גם שידידתנו לשעבר, צרפת, המוסיפה לקיים את האמברגו על משלוחי נשק לישראל ולמצרים, מוכרת מיראז׳ים ללוב, אם כי היא יודעת היטב שטייסים מצריים מתאמנים בלוב ושטייסים מצריים מתאמנים בצרפת.

מיפגש סוער

המיפגש עם ראש הממשלה בבית בי״ל היה סוער ונשמעו קריאות ביניים שעה שהגב׳ מאיר השיבה לשאלות. „כאשר באתי לכאן, החלטתי לא להתרגז. לא אעזוב את המיפגש, אך לא תכריחו אותי על מה לענות ועל מה לדבר, גם לא בכוח משאלותכם שאמשיך בתפקיד ראש הממשלה״.

בהשיבה לשאלות אמרה, כי היא בעד כניסת אנשים צעירים לתפקידים ציבוריים, אולם אין לעשות את הדבר ע״פ תעודת הלידה שלהם. „לעומת זאת, אנשים קשישים יותר חייבים לעזוב את תפקידיהם לפי הלוח״.

על מינויו של דיניץ

ראש הממשלה הגיבה בהתרגשות על שאלות בדבר מינויו של מר שמחה דיניץ לתפקיד שגריר בוואשינגטון. הבהירה, כי ועדת מינויים היא שמחליטה בדבר מינוי שגרירים. רק כאשר מתעורר ויכוח, מביאים את העניין בפני הממשלה. אולם, אבא אבן לא תבע דיון בממשלה וחילוקי־דעות בין ראש הממשלה ושר־החוץ הם עניין לגיטימי והיו גם חילוקי־דעות כאלה בעבר.

אשר לויכוח בעניין השטחים, אמרה, כי היא דוגלת במדינה יהודית שבה יהיה רוב יהודי גדול עם מיעוט ערבי. איש מאתנו אינו מציע לה על הרעת חזרה לגבולות של 1967 ויש לשאוף לשינויים טריטוריאליים, שלא יהיה בהם כדי לשנות את האופי היהודי של המדינה או כדי ליצור מדינה דו־לאומית, רעיון שגם השהיה״צ נגד אותו.

סוכנויות ערביות מוסרות על „ריכוז כוחות ישראליים״

ביירות, 7 (יוסי״א). שתי סוכנויות ידיעות ערביות — העיראקית והפלשתינאית — מסרו היום על „ריכוז כוחות ישראליים״ ועל „סכנה של התקפה ישראלית נגד סוריה ולבנון״.

הייכל: יש להפעיל לחץ על בריה״מ וארה״ב כאחד

„לפני הסכמה סופית אמריקאית־רוסית״

קהיר, 7 (ע״צ). העולם הערבי חייב להפעיל לחץ על בריה״מ וארה״ב כאחד, כדי למנוע יישוב הסיכסוך המזה״ת לרעת הערבים, כותב מחמד חסנין הייכל, עורך „אל אהרם״.

במאמרו השבועי מציין הייכל, שלחץ זה יש להפעיל לפני שהסכמה האמריקאית—סובייטית תקבל צורה סופית בשיחות שיקיימו בוואשינגטון בתחילת השנה הבאה הנשיא ניכסון ומזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז׳נייב.

הייכל חושש ששתי מעצמות־העל יכריעו בשאלת המזה״ת אם לא יפעלו הערבים בצורה יעילה בששת החודשים הקרובים, כדי להשפיע על הפגישה שתיערך בוואשינגטון.

הוא מצביע על העובדה שהערבים גילו חוסר אונים כלפי ארה״ב ולא הצליחו להפעיל לחץ על האמריקאים. בהקשר זה מציין הייכל שלעולם לא איימו על ההשקעות האמריקאיות ואלה מתפתחות ומשגשגות בעולם הערבי.

בהמשך מאמרו מזכיר הייכל את המגעים הקודמים הסובייטים—אמריקאיים בעניין המזה״ת. סיכסוך זה לא שימש נושא לבדיקה מדוקדקת בפיסגה במוסקבה במאי 1972. כאשר העלה ברז׳נייב שאלה זו, אמר לו ניכסון: „אנו מבינים יפה מה מידת החשיבות שאתם מייחסים לבעייה זו וגם ידועים לנו יחסיכם עם כמה מדינות ערביות, אך אבקשכם להבין מצדכם את מעמדי ערב הבחירות לנשיאות״.

עוד מגלה עורך „אל־אהרם״, שכאשר בא ראש ממשלת מצרים עזיז סידקי למוסקבה ביולי, זמן מה לפני גירוש היועצים הסובייטים, אמר לו ברז׳נייב: „קיסינג׳ר יבוא בספטמבר ונדון עמו בבעיית המזה״ת. מיותר לומר לך שבריה״מ תנקוט עמדה תקיפה למען זכויות הערבים״. בעל המאמר מוסיף, כי הבעייה לא נידונה כלל במוסקבה כאשר הגיע קיסינג׳ר למוסקבה וזאת מאחר שבריה״מ נפגעה ע״י פרשת היועצים הצבאיים שגורשו ממצרים.

ריכוך נוסף בהצעה בעצרת

(סוף מעמוד 1)

על כל חלקיה.

נציג בריטניה, סר קולין קראו, הסביר שמטרתו של סעיף זה היא להבהיר, כי ההחלטה מהווה הבסיס המוסכם למאמצי השלום של האו״ם ויש לשמור על שלמותה.

נמסר שמצרים ו־19 הארצות הבלתי מזדהות הסכימו לתיקונים. אלה וכן המדינות האירופיות יגישו אותם רשמית לעצרת לפני מועד ההצבעה של ההצעה המערבית שתיערך ביום ו׳ (היום).

ארתור כהן, סופר „הארץ״ בשוויץ, מוסר: „לישראל אין מה לחשוש גם אם יהיה סיכוי כלשהו לאישור הצעת־ההחלטה שהוגשה בחסות מצרים לעצרת״, — כותב במאמר מערכת „בזל־צייטונג״.

בעל המאמר מזכיר, כי דרום־אפריקה ורודזיה הצליחו להימנע למעשה מסנקציות שהוטלו עליהן. „ישראל צריכה לראות בהחלטת העצרת מסמך תקיף להמשך הסטטוס־קוו הנוכחי, כי מהגבולות בטוחים ללא שלום, כאשר בגבולות לא־בטוחים ושלום מפשרה. הזמני הוא הקבוע״, — כותב העתון.

משלחת הגדה שבה מירדן בידיים ריקות

מאת יהודה ליטני
סופר „הארץ״

התקפות רדיו ירדן ביומיים האחרונים על היצואנים והתעשיינים בגדה גרמו למבוכה בחוגי המסחר והחקלאות ביהודה ושומרון. אותם חוגים, הידועים בדרך כלל כנאמני ההאשמים, הושמצו ביומיים האחרונים בשיחות פרשנות ברדיו רבת־עמון כ„סוכנים״ הפועלים נגד האחדות הלאומית.

הרדיו הירדני השתמש בנימוקי מושל ירושלים לשעבר, אנואר אל־חטיב, שפורסמו בעתון „אל־קודס״ לפני כמה ימים. אל־חטיב הצדיק להלוטין את ההגבלות הירדניות החמורות בשווקים, המיועדות, לדבריו, לחיזוק הכלכלה הירדנית.

הנכבד השכמי, חאפד׳ טוקאן, השיב בימים האחרונים לטענות אל־חטיב, באמרו, כי תעשייני הגדה ויצואניה חייבים במכסים שונים עוד לפני משלוח הסחורות לירדן. כמו כן, — הוסיף טוקאן, — שכר העבודה בישראל יקר יותר מאשר בירדן ולכן המכסים החדשים שהטילה ירדן פוגעים בגדה בצורה ניכרת.

שלשום חזר מירדן ראש הוועדה החקלאית העליונה בגדה, מוני עבד אל־האדי, שהשתתף במשלחת שביקשה לשכנע את שילטונות ירדן לבטל את ההגבלות. לדבריו, לא הצליחה המשלחת בשליחותה.

העתון הירדני אל דוסתור כתב, כי הכספים המשולמים בשווקים יוכנסו לקרן מיוחדת המיועדת לחקלאי הגדה.

מצבו של טרומן עדיין קריטי

קנזס־סיטי, 7 (ע״ר). מצבו של הרי ס. טרומן, בן ה־88, מי שהיה נשיא ארה״ב, עדיין קריטי, על אף העובדה שחל שיפור מה.

רעייתו, בת ה־78, שהתה ביומיים האחרונים ליד מיטת בעלה. בתם של הזוג — מרגרט טרומן־דניאל — הגיעה לקנזס־סיטי אמש במטוס שהועמד לרשותה ע״י הבית־הלבן.

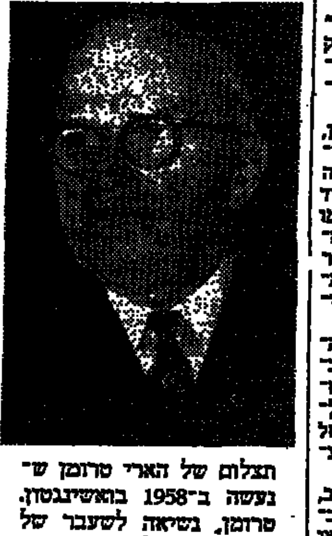

תצלום של הארי טרומן שנעשה ב־1958 בוואשינגטון. טרומן, נשיאה לשעבר של ארה״ב, סובל מהצטברות מים בריאותיו ומצבו חמור. (צילום רדיו של אי.פי.)

ארה״ב: לא נצביע בעד

מאת צ׳ילס [illegible]
סופר „הארץ״ בוואשינגטון

וואשינגטון, 7 (מיוחד ל„הארץ״). שגריר ישראל בארה״ב, יצחק רבין, ועוזר שר־החוץ האמריקאי, ג׳וזף סיסקו, נועדו היום לדיון על ההצעות בעצרת האו״ם ולחילופי השקפות על המצב במזה״ת.

נראה, כי ארה״ב החליטה להבהיר לארים, שהיא מתנגדת לסעיף הקורא לנסיגה ללא־תנאי של ישראל ולסעיף אחר הקובע המנעות מאספקת נשק לישראל. ארה״ב הבהירה לנציגי האומות, כי לא תצביע בעד הצעת־החלטה שתיכלול אחד משני סעיפים אלה.

המפלגה הליברלית

פעולות
ראה עמוד 26

נפלה עטרת ראשנו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

ר׳ דב בר׳ ישראל ישראלי ז״ל

שו״ב ביד אליהו

הלוויה תצא היום, יום ששי, ג׳ טבת תשל״ג (8.12.72) בשעה 11.15 לפנה״צ מבית ההלוויות העירוני, רח׳ דפנה 5 ת״א ותעבור דרך בית הכנסת המרכזי ביד אליהו לבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

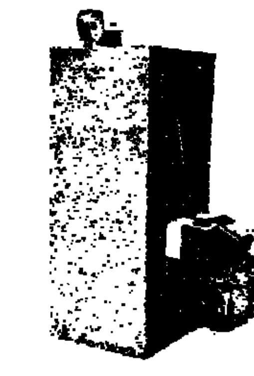

משאבת סחרור
ARMSTRONG

אורן
ציוד חמום בע״מ

תנורי חמום
DE DIETRICH

תנורי הסקה
מברזל יציקה

מבערי שמן
CARLIN ארה״ב

רדיאטורים יצוקים

ירושלים - אהרליאב 10 טל׳: 33128 - 533644 · חיפה אורום בע״מ דרך העצמאות 56 טל׳: 529122

הארץ

יום ששי, ג' בטבת תשל"ג
8 בדצמבר 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' המצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.
ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 6־224245, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

מו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גרשון שאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 62331

החלטה רציונאלית

להחלטת ממשלת ישראל בדבר כינון יחסים דיפלומטיים עם וייטנאם נילוה טעם מיותר של „מעשה הרגע האחרון". שנים היתה סייגון מעונינת בכינון היחסים, אך ירושלים סה. בתקופה האחרונה היו בוודאי שיקולים אובייקטיביים, הנוגעים ליציבות המשטר הדרום וייטנאמי, שעיכבו את ההחלטה. אך כן נראו השיקולים כאידיאולוגיים בעיקרם ונבעו מעמדתם של גים השמאליים בזירה הפוליטית שלנו, אשר המשטר בסייגון היה לפי טעמם. העובדה שעתה הוסרה התנגדותם של נציגים אלה איננה בראה, כמובן, על שינוי טיבו של המשטר הדרום־וייטנאמי, אלא (כך מותר אולי לקוות) על שיקולים רציונאליים שהכריעו את הכף בקביעת כללים ביחסי החוץ שלנו.

העקרון שישראל דוגלת בו לגבי קשרים של מדינות אחרות אתה, כאין לערבב שאלת יחסים דיפלומטיים עם אישור או שלילה מדיניות החוץ או הפנים של כל מדינה ומדינה. זאת גישה יובה להגדרה הקלאסית, הדורשת כתנאי להכרה בעיקר שני ים: שליטה ממשית ויציבה בשטח שהמדינה טוענת לריבונות והנכונות לכבד התחייבויות בינלאומיות הנובעות ממעמד הריבונות. סטיות אידיאולוגיות (ופוליטיות) מגישה זאת בעבר — בשני ת הקשת — גרמו כבר נזקים עצומים למדינת ישראל — החל יובנו לקשור קשרים עם ספרד בשל היותה תחת שלטון פרנקו דנו לכונן יחסים דיפלומטיים עם סין העממית, מחשש לתגובה לית מצד וואשינגטון.

במידה שחל עתה שינוי בגישה זאת, יש לברך על כך לא פחות ר על עצם כינון היחסים עם דרום וייטנאם. עם זאת יש להצ על שהדבר בא כאשר בולט לעיני כל החשש הישראלי שמא י מטשר חדש בסייגון, שיקום אחרי הפסקת האש, להסתייג מית תקינים עם ישראל, ולא להיפך. נקווה שהתוצאה של כינון ים עם מדינה דרום־אסיאנית נוספת לא תהיה הפוכה מהרצוי עד הישראלי לא יצטייר בעיני העולם כסימן של חולשה, במקום וי להתחזקות מערכת הקשרים הדיפלומטיים של ישראל.

תכנית עם סימני שאלה

הידיעות המוקדמות על תכניתה של התעשיה האווירית להשתתף בהקמת מפעל מטוסים בבלגיה מעוררות תמיהה. התעשיה האווירית עדיין מתלבטת בבעיות בתחומי הארץ. העיסקות של ים ממשלתיים בחו"ל לא הביאו על פי רוב הצלחות. הפרויקטים באיים של התעשיה האווירית זוכים בהצלחה ואפשר לשווקם הן ל רפתם והן בגלל המוניטין שהוציא להם צה"ל. הפרויקטים זרחיים לעומת זאת עדיין לא השתחררו מקשיים. אם מתכוונת עשיה האווירית לקדם את יצור ושיווק המוצרים בעלי המוני ספק אם דרוש לכך מפעל בבלגיה. אם היא מתכוונת לנצל ירים אלה כדי לקדם דרכם שיווק מטוסי ג'ט קומנדר וערבה, ספק תצליח בכך. שני המוצרים שייכים לשוק רווי־שבו התחרות עם ברות בעלות המוניטין גבוהה למדי. בניגוד לטילי גבריאל אין טוסים האזרחיים בבחינת המצאה ישראלית בעלת ייחוד.

אולם השאלה העיקרית היא מה תפקידה של התעשיה האווירית? האם זו חברה ממשלתית המספקת את צרכי חיל האוויר הישראלי, או שזו חברה מסחרית המחפשת עסקות? האם תפקידה חזיק כוח אדם כצרכי חיל האוויר, או שכוח האדם המרובה הער מחייב מציאת מקורות תעסוקה בארץ וגם בחו"ל. היעדר תשובה שאלות עקרוניות אלה משבש את דרכי ההחלטה גם לגבי פעל הבלגי. אם התעשיה האווירית מיועדת לעתור בציות במחיר ת יהיה קשה יותר למצוא הצדקה לשותפות מסחרית במפעל ריל; אם לעומת זאת יוחלט להוסיף להחברה מטרות מסחריות יה השיקול שאלה של כדאיות.

בינתיים עדיין לא הגיעו השותפים לידי החלטה וכל התכנית שאת אופי אקדמאי. אם בכל זאת תתקרב התכנית לשלבי ביצוע לקוות כי גורלה יהיה שונה מעסקת הבואינגים. יש לקוות כי לא כברכישת 7 המטוסים הישנים לצרכי שיפוץ, תמתין התעשיה אווירית להכרעת השרים לעניני כלכלה לפני שתיגש לביצוע. שר לדרוש שהכרעת השרים תהיה מבוססת על בדיקות יסודיות בטיחו מניעת כשלונות מאותו סוג שאנו כה מנוסים בהם בעסקות משלתיות בארץ ובחו"ל.

מלט ללא עשן

ה„צו האישי" אל מפעל המלט נשר בחיפה שחתמו עתה שרי בריאות והפנים, במגמה לצמצם את זיהום האוויר הנגרם על־ידי שני המפעל, הוא תוצאה של לחץ ציבורי. רק המשך הלחץ על שרדים הממשלתיים יביא את נשר לידי כך שיכבד את לוח זמנים שנקבע בתקנה — לפיו על המפעל להתקין את המסנן בשן השני לא יאוחר מנובמבר 1973. כן נקבעו תאריכים להתקנת ננים בכבשנים הנוספים של המפעל.

המסנן הראשון הותקן ב־1966, אולם הפעלתו נתקלה בקשיים יבים. בשל כך איחרו בעלי המפעל — כור והחברה המרכזית — בהזמנת מסננים נוספים. גם מחיר המסננים — כל אחד ילה בגבולות של שלושה מליון ל"י — גרם השהייה בהתקנתם.

אולם יש לתלות את הקולר גם במשרד הבריאות, שהזניח הנושא ולא פעל בתקיפות ובהתמדה להיסול המיטרד. אין זה יין פשוט להתמודד עם המפעל, כפי שהוכיחו בירורים משפטיים נערכו. הדרך הפשוטה ביותר היא לאיים בסגירתו, אך האם שר לדבר כיום על סגירתו של מפעל למלט? הדבר ידוע טב לבעלי המפעל, וזה גם נשק בידיהם.

לפי כל הסימנים באו גם בעלי נשר למסקנה כי הגיע הזמן נשות: ההנהלה כבר רכשה מסנן נוסף שיותקן, כהבטחתה, עד ף השנה הבאה. תוך שלוש שנים — מינימום הזמן, כדברי נהלה, שדרוש למפעל להתקנת כל המסננים — יפעלו כל שניה ללא עשן, או כמעט ללא עשן.

על משרדי הבריאות והפנים יהיה, איפוא, לעמוד בתקיפות על צוע לוח הזמנים. מלר"ד וגורמים ציבוריים אחרים הקרובים נושא, יצטרכו להזכיר מדי פעם למשרדי הממשלה את „הצו אישי" שהוציאו.

המחקר הסביבתי בישראל

ים לערוך מחקרים יסודיים כדי על את הטיפול באיכות הסביבה". סקנה זו הגיע ד"ר אליעזר טל, של המועצה הלאומית למחקר ופיתוח, על יסוד סקר המחקר הסביבתי בישראל 1969/71, שהתפרסם זה ה.

הטיפול בשמירת איכות הסביבה אינו חייב בדרכב ובגוון, וכולל רכה מכולבת של אמצעים אירגוניים, תחיקתיים, כלכליים, הנדסיים, בשמרתיים ועוד. תנאי הכרחי להצלחה פעולה כגוונה זו היא נה טובה של הגורמים היוצרים השינוי הסביבתי, ויכולת טכנולוגית לטפל בהם.

להלק ניכר בבעיות הסביבה קיימים בעולם פתרונות טכנולוגיים. בר יש רק צורך להתאימם ליישום נאיה של ישראל. מאידך, רבות בעיות אשר לפתרונן דרוש מחקר קומי. לישראל, ככל ארץ אחרת, איה סביבתיים ואקלימיים יחודיים מחייבים ידע רחב וגוון. כדי לטפל בבעיות הסביבה הכיוחדות לישראל, יש לפתח שיטות מדידה עקב כהתאימות וללמוד על ההשפעות לטווח קצר וארוך של גורמי הזיהום הסביבתי על האדם ובעלי חיים אחרים. כן יש למצוא אמצעים המתאימים לתנאי הארץ, למניעה או לצמצום הזיהום הסביבתי, ולשימוש יעיל של אוצרות הטבע העומדים לרשותנו, תוך פגיעה מזערית באיכות הסביבה.

על מנת לרכז מידע על העבודה הנערכת בנושאי הסביבה במוסדות המחקר וההשכלה הגבוהה, יזמה המועצה הלאומית למו"פ עריכת סקר בנושא. הסקר, הגלה כי בשנים 1969/71 נערכו בישראל 182 מחקרים וסקרים בנושאים שונים של איכות הסביבה, נוסף לעבודות עשקי בניים.

עבודה זאת נראית מצדיקה, לאור ההתייבות הרבה הנודעת למים בפיתוחה של ישראל. אולם ברור כי בשנים הבאות יהיה צורך להרחיב את המחקר כדי שיקיף תחומים שחשיבותם עולה וגוברת עם גידול האוכלוסיה ועליית רמת החיים. בעתיד אסור יהיה להזניח את הטיפול בפסולת מוצקה. הבנון הערים והאיזורים, ובניעת זיהום הים והאווירים.

המועצה הלאומית למו"פ מקווה שהדבר יתאפשר, תוך הידוק המעקב והאירגון הכללי על המחקר הזה ורשויות המקומיות לטיפול השוטף בנושאי הסביבה.

242, יארינג ורוג'רס

הסתלקותנו מהחלטת מועה"ב לא תביא בהכרח לשיפור במצבנו הפוליטי

מאת פולס

ישנם אצלנו השואלים את עצמם מדוע נלחמת ישראל בעצרת האו"ם בחימה שפוכה נגד קבלת כל החלטה שנוסחה מהחלטת מועצת הבטחון מיום ה־22 לנובמבר, 1967 (החלטה מס. 242), והמטילה את האפשרות של היתנתקות ממנה כאקום הנעוד למעשה לפעול למען המשך קיומה הבלתי מעורער של ההחלטה ההיא? איזה אסון יקרה אם ניאלץ להסתלק ממנה? הרי מלכתחילה לא התלהבנו מן ההחלטה 242 והיא משמשת צרכי התעמולה הערבית. הי טוענת, כי „הנשכותה" מחייבת את ישראל לפנות את כל השטחים שנכבשו על ידה במלחמת ששת הימים ומדוע איפוא לא נברך על התנתקות מצב שיאפשר לנו להינתק ממנה? הרי ההחלטה 242 היא, לדעתם של אלה, שורש כל הרעות: ממנה ינבע ד"ר יארינג את סמכותו, היא הבסיס עליו נשענת, לפי סברה זו, גם ההצעות הידועות בשם תכנית רוג'רס. כאם תיעלם אותה החלטה של מועצת הבטחון — כך גורסים אותם השואלים — שוב אין עוד סיכוי לשיעור על התבססות ישראל בשטחים המוחזקים.

אין ספק כי היה נוצר מצב חדש לוא נאלצה ממשלת ישראל לקיים את איומה. אין לבטל את ההשערה כי בין השרים ימצאו כאלה שיראו בכך משום יתרון. אך לעת־עתה אין יסוד להניח, כי הממשלה בכללותה, מעוניינת בכך שעצרת האו"ם תקבל החלטה שבשילו תאפשר לה לבטל את הסכמתה למסמך הזדע מלפני חמש שנים; ולא קשה לשער מה הם נימוקיה.

ללא הבדל של גישה לנושא ההתבססות הישראלית בשטחים המוחזקים יצטרך כל אחד להודות, כי לא החלטת מועצת הבטחון 242, לא ד"ר יארינג, ולא תכנית רוג'רס הפריעו לה עד כה, ואין להניח שיפריעו לה בעתיד. אותם הערבים המסרבים עקרונית להכיר בהחלטת מועצת הבטחון — ממשלת סוריה וארגוני המחבלים — יכולים להצביע על הדירות מתיישבים ישראלים לשטחים המוחזקים וקיים כשל מכוח זה והמכת, כי אין היא מונעת את התהליך שהם מוצאים אותו ללא הדרך כאינטרס ישראלי אמיתי (הם מנידון זה נערכים על קו אחד עם אנשי ארץ־ישראל השלמה אצלנו). ברי, כי ד"ר יארינג מתוה כשליח מיוחד של מזכיר האו"ם על יסוד 242, ולו חדלה ישראל לראות אותה החלטה כמחייבת, הרתה גם שליחותו בטלה ומבוטלת בעיניה. אך מאידך — ביטול הכרתנו לא היה בהכרח מוביל לידי ביטול שליחותו; ומכל מקום — ד"ר יארינג לא גבע הקמת אף היאחזות אחת.

*

עוד פחות אפשר להסכים לקשר שמבקשים לצור בין תכנית רוג'רס ובין שליחות יארינג. נכון רק זאת שמיניסטר החוץ האמריקאי שמר לד"ר יארינג תפקיד מסוים — הפגשת הצדדים לשם עיבוד הפרטים להגשמת תכניתו ופרישת חסותו על המגעים שביניהם. אך מיסודו של דבר נבנתה יוזמתו של מר רוג'רס מן האכזבה על שהדיפלומט השוודי לא השיג דבר משך שנה תמימה. מר רוג'רס לא השאיר ספק בדבר: לפני שלוש שנים (ליתר דיוק: ביום ה־9 בדצמבר 1969) אמר במפורש, בנאום שנשא בוואשינגטון, כי „הצדדים לסכסוך אינם עשויים לבדם לגבור על ירושת החשדות שלהם כדי להשיג הסדר מדיני".

התנגדותנו לתכנית רוג'רס לא נבעה אך ורק מהתנגדות לגופן של הצעותיו; היא ינקה גם מן הרשה שהוא תבע לארה"ב סמכות אשר לפי נוסח ההחלטה מועצת הבטחון כלל אינה נוגעת לה.

מאז כשהחל המכשיר הבלבלו בין שני יסודות בתוך אותה החלטה: בין המנדאט האופראטיבי שניתן למזכיר האו"ם ולשליחו („לכונן ולקיים מגעים עם המדינות, הנוגעות בדבר כדי לקדם הסכם ולסייע בהשגת הסדר בדרכי שלום"), ובין „ההוראות והעקרונות" שבסעיפים אחרים של ההחלטה, ברי כי ההסדר צריך שיתאים להוראות ולעקרונות הללו (וכך גם נאמר במפורש). אך כאשר הכריזו מר רוג'רס באותו נאום בפה מלא, כי „ארה"ב החליטה שמוטלת עליה אחריות למלא תפקיד ישיר בחיפוש אחר פתרון", טענו כי בכך נטלה לעצמה תפקיד אשר מועצת הבטחון לא הטילה עליה.

יש רגליים לסברה שד"ר יארינג בשלב הרבה יותר מאוחר, (בפברואר 1971) פעל מתוך הנחה שדרישתו בדבר „התחייבות מקדימה" מצד ישראל שתיסוג עד לגבול הבינלאומי הישן שבין מצרים לארץ־ישראל המנדאטורית תזכה לתמיכה מצד וואשינגטון. אולם אין להסיק מכך שמר רוג'רס פעל ב־1969 תוך השענות על האו"ם. מתוך הדבר: ארה"ב נקטה ביזמתה באביב 1969 מתוך הנחה, כי הד"ר יארינג לא יוכל להשיג דבר.

יש להזכיר נשכחות: הנשיא ניכסון, בשעת ביקורו בפאריס, בעצם להפצרותיו של הגנראל דה־גול הסכים למסור את התפקיד של עיצוב פתרון לארבע המעצמות. שיחות הארבע (ושיחות השתיים — ארה"ב וברית"ם) התחילו ב־3 באפריל 1969; יומיים לאחר מכן נסע הד"ר יארינג למוסקבה, היות והרגיש היטב, כי שליחותו למעשה נגנזה. ואין זה מקרה כי היוזמה האמריקאית מסוף יוני 1970, שהובילה לידי גמר מלחמת ההתשה והפסקת האש, היתה כרוכה בחידוש פעילותו.

ד"ר יארינג שגה שגיאה חמורה כאשר דרש מאתנו נסיגה מכל סיני; היה בכך משום חריגה מתחום סמכותו — חריגה שממנה נזהר בקפדנות בתקופה הראשונה של פעילותו. אך אם תקיים ישראל את האיום בביטול הסכמתה להחלטה 242, אין להניח כי בשל כך יוותר חלל ריק. האמונה שלא יוכל לקרות לנו דבר מוצלח יותר מזה עלולה להתגלות חיש מהר כאמונת שוא.

*

קודם כל: ביטול הסכמתנו אין בו כדי לבטל את העובדה שמועצת הבטחון קיבלה את ההחלטה 242. היא תוסיף להיות שרירה וקיימת, וגם ארה"ב לא תוכל להתכחש לה. יתר מזה: כשם שקוצר־רוח ביחס למאמציו של הד"ר יארינג בשנת 1967/9 הביא לידי נסיון של שיחות הארבע ושיחות השתיים, כן יש להניח כי במוקדם או במאוחר נהיה עדים לחידושן — וספק רב אם ימצאו וואשינגטון ומוסקבה לשון משותפת לגבי מסגרת לפתרון הקונפליקט שתהיה שונה באופן מעשי מזו אשר נקבעה בנובמבר 1967 ושעתידן הצביעו בעצה. כל עוד שתי מעצמות־העל לא יוכלו להסכים בינן לבין עצמן על פתרון מדוייק על כל פרטיו, אלא יעדיפו להסתפק בהסכם לפי קוים כלליים בלבד, קרוב לודאי שלא יגלו ניסוחים מתאימים יותר מאלה שנכנסו להחלטה 242.

לפני שלוש שנים קיוה מר רוג'רס שהסובייטים יסכימו לתכניתו; הוא נחל אכזבה, כי הם דחו את התכנית שלו בשתי ידיים. לא נוכל לדעת כיצד תגיב וואשינגטון אם יבטל מר ברז'נייב את סירובו מאז, בשעת פגישתו עם הנשיא ניכסון בשנה הבאה. אך עדיין יש מקום לקוות, שמעצמות־העל יבקשו דרך שלא להכתיב למדינות האיזור את פרטי ההסדר. וכל עוד יעדיפו להפעיל את השפעתם מאחורי הקלעים, תהיה ההחלטה 242 בחזקת המסמך הנוח ביותר לשתיהן.

*

האיום בביטול הסכמתנו להחלטת מועצת הבטחון צריך על כן להיראות לאו דווקא כתגובה לביטולה, אלא כהמשך המאבק נגד הפירוש שמדינות ערב מבקשות להעניק לה. במאבק זה הצלחנו עד עתה, ואין לזלזל במשקלו של הישג זה. אם ניכשל הפעם, לא יתבטל בשל כך ערכו של ההישג הזה. לא נעמוד אובדי עצות אם כלי הנשק הזה שבמערכתנו הדיפלומטית יישמט בסופו של דבר מידנו. אך הציפיה שמצבנו הפוליטי ישתפר אם שוב לא נכיר בהחלטה 242, עלולה להתבדות.

אם יותר חלל ריק, יזרמו לתוכו כחות חדשים. טעות היא לחשוב כי הכיבושים שלנו אינם טעונים לגיטימציה בינלאומית. בית־המועצות ופולין אינן חלשות מישראל; מהתעקשותן זה עשרים ושבע שנים על שגרמניה המערבית, ומעצמות המערב יכירו רשמית בכיבושיהן מסוף מלחמת העולם השניה, יכולו ללמוד כל אלה המסבמים כי התגלוליות למען „עיבוד" הקבין.

מועצת הבטחון אישרה פה אחד הצעת ההחלטה של בריטניה

הבכיר־כבראה בומר יארינג–עשוי לצאת למזרח תוך שבוע–גולדברג: מבטיח הפעלת השפעת ארה"ב למען מאמצי השלום. – אבן: החלטה... סוריה הביעה התנגדות

הכותרת ב„הארץ" 28 בנובמבר 1967 על קבלת החלטת מועה"ב 242

שחור באפריקה

השוחד לא הפתיע את ירושלים * הסברה נגד ניצול האיסלאם למטרות פוליטיות * סכנת ניתוק יחסים דיפלומטיים עם ישראל בכעשר ארצות * הבעיה העיקרית: קדאפי

מאת דן מרגלית

דממת פרסום שוררת בזוית האפריקאית. כל אמצעי התקשורת בישראל משתתפים במאמץ לא להכעיס את ראשי המדינות ביבשת השחורה. לעתים נדמה כי ברגעים הקשים ביותר במערכת היחסים הישראלית־אמריקאית לא נעשה מאמץ כה יסודי ומורכב להבטיח את דממת אמצעי התקשורת הישראליים כפי שנעשה הדבר בהצלחה לכבודם של כמה ראשי שבטים, שהפכו נשיאי מדינות זעירות באפריקה.

בראשית המשבר עם אוגנדה מצא אידי אמין עילה להסביר את השינוי ביחסו אל ירושלים ב„דבר", כאילו... קודשי עברית בממסלה. הוא אינו יחיד. יש שליטים אפריקאים המבקשים לעצמם לגנוח בישראל בכלל מה שמתפרסם בעתונות. הם אינם מעלים על דעתם, שהממשלה בירושלים אינה מסוגלת לצוות על אמצעי התקשורת לחדול מפרסום ידיעות שאינן רצויות להם. כאשר מתפרסמת ידיעה בעתון ישראלי חפשי מרשה לעצמה ממשלה אפריקאית לקרוא לנציג הישראלי ולנזוף בו. ובמידה מסויימת אף לאיים עליו.

במסגרת המאמץ הישראלי לשמור על עמדות שונות באפריקה יש הבדין בפעילות משרד החוץ שנועדה להצניע את ההתפתחויות בארצות אלה. אך הטיפול המגמתי בהרבעת אמצעי התקשורת אינו יכול להיות הנושא המרכזי לעבודה המדינית בנושא האפריקאי. ראשי השבטים ביבשת השחורה משתמשים לעתים בפרסומי העיתונים בישראל, שרק חלק מהם מגיע לידיעתם באמצעות סוכנויות הידיעות, כדי לתרץ את התרופפות יחסיהם עם ירושלים. הם, לרוב, תירוץ בלבד — כפי שהוכח במקרה של אוגנדה, כאשר כמה מומחים בירושלים השתעשעו זמן מה באשליה כי לולא פרסום ידיעות בעתונות בישראל היה עולה בידם למנוע או לעכב את המשבר עם הגנרל אידי אמין.

שתי חזיתות

במשרד החוץ יש עתה נטיות אדהזה אזומה מצל לשמותיהן של כ־10 ארצות אפריקאיות. הקושי העיקרי הוא במערב היבשת, ובעיקר בגלית הרשות בארצות שאוכלוסייתן מוסלמית ונשיאיהן נוצריים. יותר מסתמים לאור העצמת מעמדו של קדאפי הלובי על הבמה הפוליטית תופסת ישראל כי היא נמצאת במאבק כפול בחזית האפריקאית: נגד הכסף ונגד האיסלאם.

מול האיסלאם מפעילה ישראל אמצעי הסברה. אפשר להניח כי בכמה בירות מנסה ישראל להסביר שיש להפריד בין דת ומדינה. היא עוסקת במאמץ לשכנע ממשלות כי אסור להניח לממשלות אחרות להתערב בענייניהן הפנימיים ולקצץ בריבונותן תוך הסתמכות על האמונה הדתית של חלקים מאוכלוסייתן. נסיונם של קדאפי — ולאחריו פייסל בערב־הסעודית — לנצל את האיסלאם לצרכים פוליטיים, בולט כאשר משווים בין מדינות אפריקאיות שונות ביחסן לישראל. לא עושרה של המדינה קובע לרוב את היחס לישראל אלא הרכב האוכלוסיה. ארץ בעלת אוכלוסיה מוסלמית גדולה היא המועדת לפורענות דיפלומטית.

בכל זאת בשאר עניין הכסף הנשק העיקרי שבידי השליט הלובי, אשר גרר עתה את מלך ערב־הסעודית להתחרות בו על חסדי האפריקאים בתחרה נגד ישראל. צ'אד רצתה סיוע ישראלי, שלדברי מקורות בירושלים הסתכם בסכום של כ־10 מיליונים דולרים. בירושלים שקלו את הבקשה והגיעו למסקנה שסיוע כזה לא יועיל ליחסי שתי הארצות. צ'אד תקבל את הכסף ולא תפתור את בעיותיה. לאחר מכן היא תדרוש בשנה תוקף סיוע נוסף — והאיום בפניה ללוב. ישראל לא תרצה לסכן את השקעתה הראשונה. היא עלולה להתפתות לסיוע בכסף נוסף. מכלא אין בכוח ישראל להתחרות בהיהוי הכספי הלובי. ביחסים עם אמין היו הדברים יותר פשוטים: הוא הזהה בשיחות עם נציגים ישראלים כי יפנה נגד ירושלים אם תחדל לממן את משטרו.

בעיקרו של דבר אין ישראל צריכה להיות מופתעת מן המגמה האפריקאית ללכת אחרי הכסף. מנסיונה יודעת ירושלים כי היה ערך בסכומים גדולים לשוחד אישים שונים באפריקה כדי להשיג עבודות לישראל. היו מקרים שהיה צריך לשלם „הוצאות" למכובדים שיסכימו לבקר בארץ, ובהזדמנויות אחרות היה צריך לשלם „דמי פסס" כדי לשכך היכה של מנהיג אפריקאי זה או אחר, לכן... השוחד... יותר חלק מן המדיניות על צידה.

יש נושא שלגביו סבורה ירושלים כי ארצות אפריקה שוגות. השוחד הלובי כולל לא רק הבטחות לסיוע כספי אלא גם לחיסול מרידות של מוסלמים. צ'אד האמינה שבניתוק היחסים עם ישראל קנתה ממשלתה שקט ודחתה לשנים רבות וכי המרידה המוסלמית תתחסל.

מומחים הבוחנים את המצב בצ'אד ובארצות אחרות, שיחסיהן עמנו נתונים עתה לתנודות, משוכנעים כי בנקודה זו נופלת אפריקה קרבן לתואנה עצמית. הבעיה המהירה של צ'אד, והמצב המתעורר בשורה של ארצות יעודדו גורמים מוסלמים קיצוניים להחריף את מלחמתם בממשלות המרכזיות, שברובן מתנהלות על ידי נוצרים ובעלי אמונות אחרות. ירושלים משוכנעת כי לא יחלוף זמן רב והתחדש הפעילות התתרנית של המוסלמים בצ'אד.

סכנת התפשטות

ישראל עושה מאמצים מיוחדים לקיים את היחסים הדיפלומטיים עם „הארצות הנוצריות" באפריקה. גם אם ממתינה לישראל תקופה של קירוח, היא רוצה בהמשך קיום נציגויותיה באפריקה תוך תקווה שבעתיד ישתחררו ארצות אלה מאימת הלחץ הערבי. אמנם לפי שעה אין סימנים שקדאפי מרפה מהצעת השוחד ומן האיום להפעיל מוסלמים להתרה נגד ממשלות נוצריות. יש הטוענים כי הלובי מתפאר שהצליח בנקודה זו בה נכשל גמאל עבד אל־נאצר. אולם גם ישראל טרם ויתרה על מאמציה בבירות אלה. היא מצליחה לעת עתה לקיים את היחסים הדיפלומטיים עם רוב הארצות הכושיות.

השאלה הכבולה היא אם ישראל מועלת במוקד הבעיה, ואם היא ערוכה לקראת אפשרות של התפשטות המחלה אל מחוץ לגבולות אפריקה. יש חשש שהדוגמא האפריקאית תעודד את קדאפי לנסות את שיטת השוחד גם ביבשות אחרות, למשל בארצות אסיה. קל לשער כי בארצות אלה הוא יתקל בהתנגדות רבה יותר. אפשר להניח כי במדינות בעלות תרבות יהיה צורך בשיטות יותר מתוחכמות ועדינות. אך הבעיה קיימת, והדרוש הוא כי נוסף למאמצים הדיפלומטיים שישראל עושה בבירות האפריקאיות אין מנוס מלהחליט כיצד עליה להגיב על מעשיו של קדאפי, כדי למנוע את התפשטות שיטת השוחד.

לוב הצליחה לערער לא רק את היחסים הדיפלומטיים של ישראל בכמה בירות אפריקאיות אלא גם את התדמית שרווחה בכל היבשת השחורה, שירושלים יודעת למצוא תרופה לכל משבר. האפריקאים אינם רגילים לראות את ישראל נכשלת. ערעור היחסים עם חלק ממדינות אפריקה יוצר בבירותיהן מצב הערכה חדשים, וזהו שינוי בעל השפעה פסיכולוגית שלילית על נשיאי היבשת השחורה.

לישראל אין איפוא ברירה אלא לטפל בלוב, שהוא המניע לכל הפעילויות האנטי־ישראליות. בעבר עוד האחרונים נתברר כי למרות התיאורים שקדאפי „משוגע", „אי אפשר לדבר אתו" „מטורף", יש בין ידידי ישראל במערב מי שלומד עמו בקשרים הדוקים.

(כפי שטרם הוכחש ברצינות הידיעה המפתיעה, שגורמים לא בלתי חשובים ובכדי משקל במימשל האפריקאי תמכים באידי אמין לא רק תוך התעלמות ממדיניותו כלפי ישראל אלא גם מגירוש האסיאנים ומסכסוכו עם אנגליה).

עתה מתברר יותר ויותר כי יש לקדאפי „מליצי יושר" גם במערב, לא מן המנגנון שגורמים מסויימים בארצות־הברית מבקשים להגן עליו. אין ספק כי גם אילו עצמם של אי־סליה הצטרפו אל המדינות המנסות למנוע, או לספוג ולהחליש, כל תגובה אפשרית נגד לוב. השאלה שעדיין נשארה פתוחה היא באיזו מידה יכולה ירושלים להעביר באמצעות נוכחים במערב את „השדר" לטריפולי, כי תבהיר לישראל מה הוא הגבול שמעבר לו אין בכוונתה לעבור על שלטונו של קדאפי.

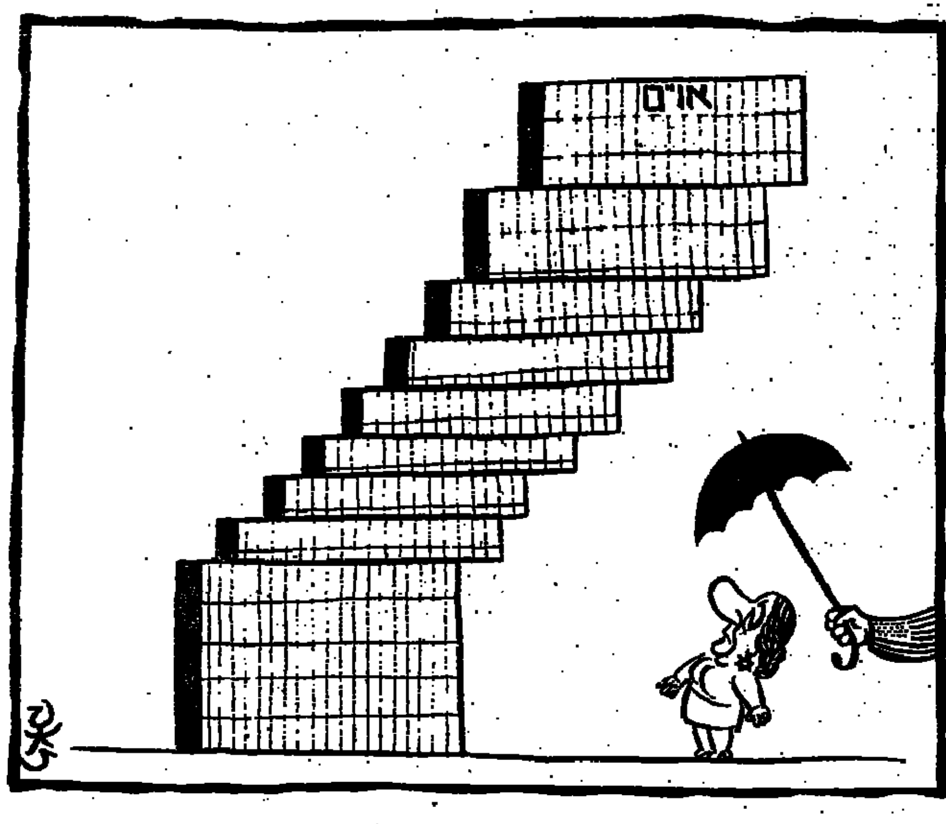

מסיבה שכזאת

מטרת הפגישה בבית אלון: לסכל האפשרות שדיין יהיה רה"מ

מאת יואל מרקוס

למה בעצם התכוון מר ידלין כשאמר שהלך לפגישה הסודית בדירת הגג של יגאל אלון משום שחשב שמדובר ב„מסיבה פרטית"? לאיזה מין מסיבה ציפה כשהוזמן על־ידי המדמין הסיסטוריין שמא חשב שמדובר בנשף ריקודים? אולי סבר בתום לב שמדובר ב„בוטל פארטי" ואף הביא עמו למרבה ביש המזל גם בקבוק משקה עטוף בעתון כדרך שנוער הזהב הזוד והאספרסו הולכים בימים אלה למסיבותיו?

אלא שמר ידלין איננו כה תמים כפי שהעמיד פנים בימים אלה. שכן אם דובר בפגישה שיש להצטער עליה (כהודאתו המתמבית) מדוע לא הביע צערו עוד באותו ערב, לפני חודש, כשהתברר לו שאין זה מפגש צ'יזבאטים סביב המדורה אלא הוה שותף לקשר הסודיות עד שהעניין התגלה ברבים על־ידי „הארץ"?

ברור שיש כאן היתממות עד כדי פגיעה באינטליגנציה של הזולת. לפי טעמי עדיפה הדרך הישרה שבה בחר מר פנחס ספיר כאשר הכחיש מכל וכל ובצורה חד־משמעית את עצם קיומה של הפגישה שנערכה „כביר כולי" (כהגדרתו) בבית אלון. לפחות כשמכחישים קיומה של פגישה שנכחו בה כעשרה אנשים, אי אפשר אחר־כך להצטער עליה או להתנחם ולטעון שלא היתה בסדר.

מר ידלין הסתבך לא רק בהסבריו אלא גם סיבך את ראש הממשלה באותו שבו היא מצטערת על השיתופות. שהרי גב' מאיר אינה יודעה כביישנית. ואילו היה לה צל של ספק שהיא נוכחת בפגישה שהרכב האישי לא נראה לה או שהוא לוקה בחסר, היא היתה ודאי מביעה דעתה במקום. כבר ראיתי במו עיני איך היא עוזבת אולם מלא אנשים משום שהיא חשבה שהושמעו בו דברים שלא נעמו לאזניה. מכאן שלא נכונה לדעתי הטענה שלא ידעה לאן היא הולכת (נו, תגנו: אתם להזמין את גולדה לדירת הגג שלכם!). לא נכון שלא ידעה מה אופיו של הפורום שהשתתפה בו. באותה דירה נפרכים הסבריו המיתממים של מר ידלין שהפגישה לא נערכה „נגד מישהו". או שהיותה „מושתתת על הזרמת מישהו". הפגישה היתה בהחלט על בסיס סלקטיבי. הראייה שלא רק דיין, פרס ויעקובי יכולים לתבוע את עלבונם אלא גם אבן, בר־אהרון ועוזר לא הוזמנו. שלא לדבר על אלמוגי ועל חרמון שגם הם, כפי שאומרים בני התשחורת, אינם הולכים ברגל במפלגת העבודה.

*

לא. לא היתה זו פגישה תמימה. יתכן שאף היתה משמעותית יותר ממה שנראה במיקומם של בעלי המה המשתרגים ביותר. הנסיבות שהולידו את הפגישה — או יותר נכון לומר הנסיבות שהולידו שורה של פגישות סודיות שנערכו באחרונה בהשתתפות רוב הנפשות שנכבע במסיבת הרעים אצל אלון, קשורות בהכרעותיה החוזרות והנשנות של גולדה שלא תכהן בקדנציה הבאה. הרי מאז הקמת המדינה הרגלה העסקנות לפי נוהגים: שחילופי השלטון נעשים כהרף עין ושמעולם אינם נערכים ערב בחירות. שרת ואשכול נעשו ראשי ממשלות תוך 24 שעות אחרי שתי התהפוכות של ב. ג. הפור נפל על גולדה כמה שעות אחרי מות אשכול. והנה בניגוד לנוהג באה עתה גולדה ומתרסת עבבי המפלגה לא רק משום שהיא מטילה ספק בדבר המשך כהונתה אלא היא עושה זאת לפני הבחירות. מאז רמזיה הראשונים נתונה המפלגה במבוכה: האם היא באמת הולכת או רק אומרת שהולכת? תקופת המעבר הארוכה, המזמנת חולכות הממוסכים מפחידים את המנגנון המפלגתי שמה הוא יפסיד הלילה את השליטה על בחירת היורש.

פגישה זו עם גולדה מאיר היתה דרושה כדי לבחון קודם כל היכן גולדה עומדת באמת לגבי תכניותיה לפרוש ומה יחסה לאינטרסים של בני בריתה הנאמנים משכבר הימים.

*

לא רק הנסיבות אלא גם המשמעויות של פגישה זו מוזקרות לדעתי לפיה. ניתן להגדירן בשתיים:

* ייעשה הכל כדי שדיין לא יהיה ראש הממשלה מטעם מפלגת העבודה.

* גולדה מאיר — איך באמר זאת? — לא תזיל דמעות על כך.

די לראות את ההרכב האישי של המשתתפים בפגישה כדי להבין שמדובר כאן בבכירי האישים של „זהי"ל" (ציבור המתנגדים לצעירי בן־גוריון). מצד אחד שני אנשי המפתח של המנגנון המפא"י הוותיק, הייה, ספיר ורבינוביץ. מצד שני, י. ש. שפירא וגב' מאיר, שנים מותיקי מפא"י שלחמו עד חרמה בבן־גוריון ובבחוריו (למען הדיוק: הסדר היה הפוך — המלחמה החלה נגד הבחורים ואחר־כך עברה לב. ג. עצמו...)

עד כאן מצד החותן. ואילו מצד הכלה הייה אלון וגבלבר (גליל הזמן אך לא בא מנימוקיו שלו), בציניה של אחדות העבודה: המפלגה ואחר־כך התסיעה, שבסיועה ועזרתה הפעילה באבקה התגוננה מפא"י ומנגנונה נגד ב. ג. ובחוריו בגלגוליהם השונים. מדובר כאן לא רק בהזרמת אחת החטיבות כפי שסכך גד יעקבי בישיבת הלשכה — אלא בהחזרת הגלגל אחורנית לשנים 67—65. כלומר לשנות ההתארגנות והידוק השורות נגד רפ"י וסכנת דיין.

בודק אישתו מי שאומר שפגישה זו לא נועדה לבחור ביורש. היא נועדה ברוחה לטכס עצה מה לעשות כדי שמישהו מסויים לא ייבחר. כשאתה שומע את הטרוגים של משתתפי הפגישה משתוחים, נדמה לך לעתים שהם יעדיפו כראש ממשלה את מוד־לק־זיהתה של בית אולדורוב והלבד שדיין לא יקבל את התפקיד. ומכיון שכוחו ויכולתו של דיין להתחיד ולאיים על המפלגה הוא בעיקר לפני הבחירות כאשר קיימת הסכנה שייצא ברשימה נפרדת, שואפת קבוצה זו שנפגשה בבית אלון בכל מחיר שגב' מאיר תעמוד בראש הרשימה בבחירות הבאות. אפילו אם יהיה צורך בהקדמת הבחירות לשם כך. אפילו אם לרבע הקדנציה בלבד. ולמרות שגולדה התנגדה בפגישה לתכסיס הקדמת הבחירות ודיברה על כך שאיש לא נתן לה „פוליסת ביטוח חיים לעשרים שנה", אין ספק שהיא הבינה טוב מאוד מה רוצים ממנה הנוכחים, מה כוונותיהם הנסתרות ומה הם רוצים בעיקר למנוע.

השאלה הגדולה היא — האם תעזור להם?

*

לפי הערכתי, עצם נוכחותה בפגישה הסודית היא חלק מהתשובה. קשה לי להאמין שלא אישרה מראש את שמות המשתתפים בפגישה. כי הרי נוכחו בה לא סתם אנשי כוח אלא ברובם היו כאלה הקשורים עמה מבחינה נפשית והן כאלה שהלכו עמה יחד כברת דרך במאבקים פוליטיים קודמים.

אך אפילו נקבל את הטענה שלא ידעה כלל מי יהיה, היתכן שלא הבחינה מיד כי חסר ולא שאלה „היכן משה" ומכיוון שלא שאלה, לגיטימי להניח שהיא הסכימה לכך ש„משה" לא יהיה בפגישה. דבר זה מאשר את ההנחה שלמרות התעלותה של גולדה מעל לזרמים במפלגה, נשארה בנפשה עקבית הדבקה לשנאותיה והסתייגויותיה כלפי מי שהיו יריביה, לאהבותיה ונאמנותה לבעלי בריתה הפוליטיים.

האם תהיה זו הפתעה למישהו אם נאמר שלמרות היותה קרובה לדיין בתפיסה המדינית, היא לא השתחררה עד היום הזה מטינתה והסתייגויותיה האישיות כלפיו? האם יהיה זה מפתיע אם נגיע שנשארה נאמנה לאותם אנשים אשר ניהלה יד אחת אתם את מאבקיה הסוערים נגד דיין וקבוצתו?

המסקנה המתבקשת אינה רק זאת שהמנגנון המפא"י והמנגנון של אחה"ע הפיחו חיים בברית אינטרסים רדומה נגד דיין (ואולי גם נגד בר־אהרון?) אלא בכך שעוררו בגב' מאיר את חוש הנאמנות לבעלי בריתה המשיכים בסופו של דבר מאבק שהיא החלה בו.

מכאן גם הנחתי שהיא לא תכזיב, שהיא לא תוכל להכזיב, את בעלי בריתה הוותיקים. אם יהיה בידה למנוע מדיין את הדרך לראשות הממשלה רק במחיר עמידתה בראש הרשימה בבחירות הבאות — ויש אומרים שזה לא מחיר כה כבד — קשה להניח שלא תעשה זאת. כי אילו באמת גמרה בנפשה סופית לסיים כהונתה בקדנציה זו ואילו רצתה באמת לנהוג בנייטרליות בבחירת יורשה, היא היתה זה מכבר מכנסת את מוסדות מפלגתה ומודיעה רשמית על כוונתה המוגמרת לפרוש. בשנתה ה־75 לא תשנה גב' מאיר את עורה ותבגוד בבעלי בריתה כדי לעזור לאנשים שגרמו להם סיגה ומאבקה נגדם במשך קרוב לעשרים שנה!

יש לי הרגשה שהפגישה בבית־אלון היתה מסיבה שכזאת שתיכנס להיסטוריה.

החברה הממשלתית
„ורד"
העניקה לספקי עבודה
שוחד
בסכום של
כ־5,500,000.- דולר
ו... הפסידה
84,000,000.- ל"י
אין צורך בפירושים
יש צורך במסקנות
גח"ל
גוש חרות־ליברלים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רסיסי עולם ישן

מאת אמנון רובינשטיין

סקאגאס היא עיירה פינית דו־לשונית בת כ־8 אלפים תושבים. ויש בה מרכז קניות נאה, שלוש חנויות פרחים, שני בתי־מלון, כנסייה מוארת, סירות לחוף אגם, חנויות ספרים, עיצוב מעולה וטעם טוב המתחרים את הראש. כמו עיירות אחרות בסקנדינוויה, נשתמר כאן העולם הישן המסודר, עליו קראנו בספרים ואודותיו שמענו בסיפורים משועממים. זה עולם ללא צפיפות, ללא רעש, ללא מתח: זהו עולם שבו הקהילה הקטנה עדיין חיה חיי חברה — אפילו בחורף החשוך.

החיים בחשיכה הם, כמו הכל, ענין של הרגל. אתה קם בחושך ויוצא לעבודה או לבית־הספר בחושך; בתי התרשות מתחילים את יום עבודתם באפלה ואורות המכוניות אינם כבים כלל. אך החשיכה אינה פוגעת בחיי הקהילה אלא, להיפך, מעניקה בהם חום ולהט. תושבי סקאגאס אינם נמים תנומת חורף. מדי ערב בערבו הם מופיעים בבית־המלון בו אנו מתאכסנים כשהם לבושים בהדר פשוט — הגברים בחליפות כהות, הנשים שערן עשוי ושמלותיהן נאות בלא שתהיינה ראוותניות. אמש התכנסו כאן חברי המקהלה המקומית — כמאתיים איש — לארוחת הערב החגיגית שלהם. בין מנה למנה פצחו קולם ברינה, כשהם מזמרים מתוך דפי התווים שירי עם: קוראלים קלאסיים ואפילו את שירו של אירווינג ברלין „אני חולם על חג מולד לבן". הם שרים בשקט ובמשמעת מופתית, כשמדי פעם בפעם עומד אחד הסועדים כסוליסט ונותן קולו בזמר. לקינוח סעודה, פורצת המקהלה הגדולה בשירי חג מולד צוהלים. לאחר מכן מתחילה מסיבת הריקודים — וואלס אנגלי, שייק, קאזאציק, הכל — כשהגבר הממונה קד קידה קלה בטרם יזמין את בת־זוגו למחול.

למחרת בערב, הילולה נוספת: מועדון השייט המקומי חוגג שבעים וחמש שנה להיווסדו. במועדון חברים כ־400 שייטים וכולם עונדים בגאווה את סיכת המועדון כשה„קומודור", ראש המועדון, עונד סיכת זהב. לכבוד הערב באו נציגים של מועדוני שייט מערים אחרות. ארוחת הערב היא חגיגית והופעות לקודמתה והריקודים נמשכים עד שעה מאוחרת. בחוץ קר [illegible] מקשטים את הרחבות [illegible].

*

כמו בערים אחרות בסקנדינוויה, אתה חש גם כאן במשקע השנים היציבות המבורכות שביססו את התרבות העמוקה של התושבים. התרבות היא עמוקה כשם שאין היא מתקשטת באבזרי ראווה אלא באה לידי ביטוי בכל ארחות החיים: ביחס הכבוד לזולת, באהבת היופי, בתרבות הדיור, בטיפוח הגינה; בכל: במבנים מהודרים, ברהיטים, בכלי שולחן, בתכשיטים; כולם מרהיבים בפשטותם ובקסמם העדין. אך מעל לכל אלה — כישראלי — מרגע להעיד העמק, אותו מתח שאינו מוצג בישראל ביותר עם האוויר שאתה נושם. השקט שהוא פרי דורות רבים של חברה [illegible], נעדרת קיטוב מעמדי ועדתי, בא [illegible] העייפות. השקט הוא גם תוצאה של סובלנות [illegible] של העולם האנגלו־אמריקני. כמו כל ארצות סקנדינוויה, גם פינלנד [illegible] להשאיר את [illegible] ההתנהגות המינית בידי הפרט; ואם כי רגש [illegible] הגוף קיימים כמובן גם כאן, [illegible]; תוך זמן קצר אתה מקבל את [illegible]. בסאונה המעורבת, שבמלון בהלסינקי נכנסת אשה בריאה בשר [illegible] מאת חברי בישראל,

הצורך לפצות את הרוסים — בסיס לעושר ולרווחה בפינלנד

העירומים בסאונה ערומים כביום היוולדם. תוך דקות מספר נשכב אני על השולחן ומתמסר לידיה האמונות המקרצפות ביעילות נורדית כל מילימטר שבי. חברי, המחייך לעברי, ומשמיע כמה הערות שלא לפרסום נוכח המראה המוזר, מוצא עצמו, תוך כמה דקות, תחת אצבעותיה של אותה פינית. מה שהחל במבוכה נמתים תוך זמן קצר כענין טבעי ומובן מאליו.

השקט והשלווה נעוצים בעושר וברמת חיים גבוהה של רוב האוכלוסיה. בדצמבר חשוכה הלסינקי רוב שעות היממה אך בתוך החשיכה מבליחים רבבות אורות; חנויות המוארות לכבוד חג המולד מלאות כל טוב וקהל רב נע בלילה הנמשך ועושה את קניותיו. הלסינקי, שאוכלוסיתה קטנה מזו של תל־אביב רבה, אתה מוצא חנויות כל־בו ענקיות, חנות ספרים ובה חצי מיליון ספרים, שפע של מסעדות ומוסיקים, ומבחר מסחרר של דברים המרהיבים דעתו של אדם. רחובות, שנסללו לפני מאתיים שנה, קולטים את התנועה הרבה, המתמררת העצלית, הזורמת בהם, ללא רעש של צופרים, ללא התקות, ללא צעקות.

*

כל השפע האלגנטי הזה — הגע־דר הצטעצעה והראוותנות — בא למדינה שיצאה ממלחמת העולם בשן ועין: כלכלתה שועבדה במשך שנים לענק הרוסי ומפעליה ועובדיה עבדו קשה כדי לשלם את הפיצויים שהוטלו על פינלנד לטובת ברית־המועצות. התשלום היה עצום: במחירים ריאליים של 1952 עלה הפיצוי על 444 מיליון דולאר וזאת בנוסף לעומס הכלכלי שהיה כרוך בקליטתם של 400,000 פליטים שבאו מהחלק בקרליה שסופח לברית־המועצות. אך, כרגיל בנסיבות אלה, יצא מתוק מעז. הצורך לפצות את הרוסים הוליד תעשייה חדישה שהניחה בסיס לעושר ורווחה. הקירבה לדוב הרוסי חייבה את הגבלת הצבא וצמצום הוצאות הבטחון. שני גורמים אלה, תולדת המלחמה האבודה, אחראיים לשגשוג הכלכלי שלווה התוצאות ענק בתנופת הפיתוח והחברה. היום באים רוסים רבים לקניות להלסינקי ומשתאים בה נוכח השפע והעושר המצויים בה.

*

כך אירע שמדינה שנחשבה שהסבעיים אינם הטובים ביותר הנוכחה שלנו, קרה והשיכה במשך חלק ניכר מהשנה בנתה עצמה בחריצות, ביעילות, במסירות ובשקט — בקיצור בתורת כל התכונות הטובות של העולם הישן המסודר שפינלנד היא אחד משרידיו.

נוף פינלנדי מושלג

מי בוחש בפרשת פסולי החיתון

מאת מתי גולן

מי שקיווה לשקט, לפחות יחסי, בתחום הדת והמדינה לאחר פתרון בעיית האח והאחות, התבדה השבוע משני כיוונים. בכיוון אחד הגישה סיעת הרשימה הממלכתית הצעת חוק לנישואין אזרחיים לפסולי חיתון במתכונת הצעת האחור. מצד שני הגישו החוגים הקנאים, באמצעות בעלה הראשון של אם האח והאחות, מר אברהם בורוקובסקי, בג"צ נגד הרב גורן.

המשותף לשני המהלכים — המהרים לכאורה — הוא שאין בהם, וכנראה שגם לא היו אמורים מלכתחילה, לתרום לפתרון בעית פסולי החיתון.

את הסיוע המוסרי והפוליטי להגשת הצעתם מוצאים אנשי [illegible] במה שהם מבינים כהתקפלות הליברלים העצמאיים. [illegible] במאמרו „[illegible] הפוליטי של חוק [illegible]" („הארץ", 3.12) תומך בתאוריה זו [illegible]. פיתוחו של כלל מתבסס על הנחה ומסקנה. ההנחה היא שהרב גורן לא יוכל לפתור במשך שנה אחת, או בכלל, את הבעיה הכללית של פסולי החיתון. הנחה זו מובילה את הכותב למסקנה כי בקריאתו של הרב גורן מצאו הליברלים העצמאיים פתח למילוט כהצעתם כדי להימנע מלשאת בתוצאות הקואליציוניות שמפלגת העבודה אמורה היתה לבקש מהם [illegible].

השאלה האמיתית

הנחה זאת היא לגיטימית. אולם היא אינה יותר לגיטימית מן ההנחה המנוגדת שאפשר בכל זאת למצוא פתרון לבעיה הכללית במסגרת ההלכה. הרב גורן אמנם לא הבטיח כי יפתור את הבעיה. אולם הוא ביקש כי תינתן לו שהות של שנה כדי לנסות לפתרה. מותר להוליס מראש כי מאמציו של הרב גורן יעלו בתוהו. אולם ספק אם הליבראלים העצמאיים ראויים לתואר פוחדים כאשר הם אינם מאמצים את ההנחה הזאת. להם מותר לחשוב כי הרב גורן ראוי ל„צ'אנס" שהוא מבקש וכי הסיכוי שימצא פתרון — יהא קטן או גדול ככל שיהיה, ראוי לצ'אנס הזה.

השאלה האמיתית אם נהג לי"ע נכון לגופו של ענין. נניח שלי"ע היתה מקבלת את ההנחה האמורה. הצעת האחור היתה מובאת להצבעה בהקדם, נופלת ברוב עצום, ולי"ע היתה מוצאת עצמה מחוץ לממשלה. עד כאן אין זה נורא כל כך. מה שיותר גרוע הוא שנפילת ההצעה היתה מסירה במידה רבה את הענין מסדר היום הציבורי, ובודאי מסדר היום הפוליטי.

על רקע זה היתה נקבעת עובדה: הרוב המכריע של הכנסת מתנגד לנישואין אזרחיים לפסולי חיתון. עובדה זו לא היתה משקפת את יחסי הכוחות האמיתיים באשר ההצבעה היתה נערכת על רקע קריאת הרב גורן. הגשת ההצעה להצבעה בתנאים כאלה, לכן, היתה לה השפעה שלילית לא רק מבחינתה של לי"ע אלא בעיקר מבחינתו של הענין עצמו.

הרשימה הממלכתית הרגנה את הספקים מסביב הפרשה להצעת חוק הזהה בתוכנה להצעת האחור. זהו טריק פרלמנטארי מיושן שאינו ראוי לרשימה המתקראת ממלכתית ובודאי שאינו תורם לפתרון הענין. אם הכוונה להביא במבוכה את מפ"ם ולי"ע הרי שח"כ [illegible] שובל, מגיש ההצעה, נהג הפעם כטירון פוליטי.

בין המפורסמות הוא שהצעה של סיעה אופוזיציונית אינה מחייבת סיעה קואליציונית, מה גם ששתי הסיעות — האחת בפירוש והשניה בשתיקה — החליטו להיענות לפניית הרב גורן. בתשובה לשאלה אמר לי מר שובל שהגיש את הצעתו מכיוון שהבעיה הכללית של פסולי חיתון עודה קיימת ואין לו ספק כי הרב גורן לא יצליח לפתרה.

אולי. אבל האם מר שובל מאמין שהוא וסיעתו יוכלו לפתור אותה? אפילו מי שהימור על הרב גורן הוא מינימאלי יודע כי סיכוייו של הרב הראשי גדולים לאין ערוך מאפס הסיכויים שיש להצעתו של מר שובל לעבור אפילו את הקריאה הטרומית. קשה לכן להשתחרר מן הרושם כי יש כאן נסיון ילדותי במקצת לעשות הון פוליטי ולצבור כותרות תוך כדי הצגת [illegible] של לי"ע כפתרונות.

רוחו של הרבי מלובאביץ'

אולם מה שקורה בצד זה של הבתרים הוא כאין וכאפס לעומת ההתרחשויות בצד השני. מה שקורה לאחרונה בשורות קנאי הדת מחייב בדיקה קפדנית, איתור מוקדי הפעילות והיכולת. מי שמצוי קצת בתחומים אלה יודע כי הדברים חורגים כבר מעבר לבג"צ ואפילו [illegible]. קומץ קנאים, והבוש הוא על הקומץ, הכריז מלחמת חורמה ממש על הרב גורן. למרות שכנראה אין זהות אישית בין מגישי הבג"צים לבין שולחי מכתבי הנאצה אין ספק שהאחרונים שואבים עידוד וסיוע, לפחות מוסריים, מהראשונים.

ועל כל אלה מרחפת דמותו של הרבי מלובאביץ'. אכן, מי ישוה לו? הנה הוא יושב לו בניו־יורק ויודע על כל הנעשה בארץ. [illegible] שלא קרא מעולם את פסק הדין, [illegible] כדי לדעת כיצד [illegible] הבחירות לרבנות הראשית. ממש כמי שלא היה זקוק לשיחה עם אידי אמין כדי לדעת שהוא [illegible] עם אוגנדה (כך אמר) וממש כמי שלא היה זקוק למחשבים אלקטרוניים כדי לדעת בבטחון שהרב גורן יוכה בבחירות לרבנות.

זהו רב שחוש הצדק שלו כה מפותח עד שלעולם אינו זקוק לשמיעת הצד השני כדי לחרוץ דין ומשפט. די לו בעדותם של אנשי חב"ד [illegible] אותו מן הארץ באינפורמציה ארסית וחד צדדית המסריצה אותו לשגר ארצה מברקים בקצב מהיר בהם הוא מביע דעה על כל ענין ונושא. וכך, תוך כדי ישיבה נוחה בניו־יורק, שופך הרבי הגדול שמן על מדורת הקנאות ונותן הכשר למעשים הקיצוניים ביותר.

באמצע רוח הגיש הבג"צ נגד הרב גורן. [illegible] מר אברהם בורוקובסקי לקנאים לעשות בו שימוש לצרכיהם. אין ענין והושב להם [illegible] מיהדותו או אי יהדותו של אדם ישיש זה. בעיניהם לבין עצמם, לכך אני ער, הם מבינים אותו „גוי" וכזה ישאר תמיד בעיניהם. אולם כדי לגנח את הרב גורן הוא כשר שבכשרים.

לכאורה הגיש הבג"צ בשמו של בורוקובסקי כדי לדעת את נימוקי פסק דינו של הרב גורן. אולם הנימוק האמיתי המסתתר מאחורי הבג"צ הוא [illegible] ביותר ומעיד על [illegible]. את הנימוקים יודעים הקנאים היטב. מלכתחילה הם מעוניינים לדעת את שמות הדיינים שחתמו על פסק הדין. [illegible] הקנאים [illegible] בלתי פוסקת, [illegible] השבעות ואיומים, כדי לגלות את שמות הדיינים.

לאחר שנכשלו [illegible] הם מקווים להצליח באמצעות הבג"צ. [illegible]. ברגע שיפורסמו שמות הדיינים הם יהיו נתונים ללחץ בלתי פוסק במטרה להביאם לידי הכרזה כי הם חוזרים בהם מפסקם, כי הם נלחצו על ידי הרב גורן, כי הם הוטעו, וכה לא. ברגע שיודעו את השמות יזנחו הקנאים את בורוקובסקי לנפשו. אלא אם כן יחליטו שניתן לעשות בו שימוש נוסף.

פצעי ארה"ב מגלידים

מאת אליהו סלפטר
שליח „הארץ"

שיגשוג ללא תקדים וחרדה ל"איכות החיים"

ניו־יורק

החברה האמריקאית לא עושה רושם של חברה העומדת על סף התפרקות, כפי שנבאו דוברי השמאל [illegible] אך היא רחוקה עדיין מהחלמה מכל המחלות שפקדו אותה בשנות השישים.

העושר [illegible] עבר כל השיאים; צנח [illegible] הגזעיות חלפה; הסטודנטים המתמרדים חזרו מזמן אל ספסלי הלימודים; התעסוקה, השכר והתפוקה עולים. אך הפער בין רוב החברה ובין השכבות הנחשלות הולך ומתרחב והמתיחות הגזעית נמשכת, מתחת לפני השטח; הפשיעה האלימה ממשיכה להיות דאגה מספר 1 של תושבי הערים הגדולות והמתירנות נתבה כבר: מידת הכרה ומיסור לשימוש בסמים ולספיות, [illegible] בחיי מין ומשפחה, אשר היסטוריונים [illegible] בדרך כלל לחברות שבתהליך השקיעה.

הנבואות השחורות והמציאות

אמת, אמריקה לא פתרה את בעיית הכושים, אותה רואים אנשים רבים כזכוא שחוסמ אבות ושיני בנים תקהינה.

אחד מראשי השמאל היהודים בחוף המערבי טען באוזני — [illegible] — שהרגישה הכוחות [illegible] בקרוב: היא מאיצה את יצירת הציפיות שאינן מתמלאות ומכיוון שהשכבות השליטות אינן מוכנות לוותר ויתורים של ממש, צפויה לאמריקה בשנים הקרובות תקופת שפיכות־דמים שהארץ לא ראתה כמוה מאז מלחמת האזרחים.

[illegible] בניו־יורק אומר — כפי שלא היתה מנכה — שאם לא תצליח אמריקה להתקדם מהר בפתרון הבעיה הגזעית, „עשויה המערכה הגזעית להיהפך ל[illegible] שלנו בשנות השבעים". הוא אומר זאת בנימה שקטה ומושבת, כמי שזוכה כי בקרוב ירדו השלגים; הוא אומר זאת כאיש שהגיע למסקנה זאת אחרי שיחות רבות עם עצמו. אך סימני התמורה בכבב הכושים נראים לעין: בחנויות הסובבות [illegible] בשכונות העשירים של וואשינגטון, בהן לפני ארבע שנים נראו כושים רק כמפקידי סבלים ועובדי נקיון ולפני שנתיים הופיעו לראשונה כובנים ותביעות — יש השנה כבר אחוז לא מבוטל של שחורי־עור בין הקונים. פירוש הדבר, בוודאי, כי במבן האפרון חודרים כושים למעמד הלבן העשיר; אך פירושו של דבר גם כן שמספר גדל והולך של כושים ידם משגת לקנות בחנויות אלו.

תפקידים צבוריים

האוניברסיטאות, משרדי ממשלה וחברות פרטיות עושות מאמץ עצום לקבל לעבודה כושים — לעתים קרובות לא רק תוך העדפתם על לבנים בעלי אותם כישורים, אלא אף תוך הורדת הדרישות לכישורים לגבי מועמד כושי. מספר הסטודנטים הכושים באוניברסיטאות עדיין לא הגיע לאחוז התואם את משקלם באוכלוסיה. אך היום יש לכושי אמריקאי סיכויים יותר טובים לקבל השכלה אקדמית משיש לאורח לבן באנגליה, ברטניה או איטליה — שלא לדבר על בריה"מ. [illegible] השחורות מעמיד את הכושי בפני האפשרות להתמודד בעצמו עם בעיות שבעבר המימסד הלבן נדרש לטפל בהן: בוואשינגטון הבירה, בה יותר משני שלישים באוכלוסיה הם כושים — גם ראש העיר הוא כושי. בניו־יורק, בה רוב תלמידי בתי־הספר כושים — גם הרוב המכריע של [illegible] הם בידי כושים; הבעיות בוואשינגטון ובניו־יורק לא בוטלו — אבל כעת אי־אפשר בקלות להאשים את „הלבן" באחריות.

[illegible] עם תוקפני סעד העולים על גדותיהם. במחצית השניה של נובמבר הודיעה בניו־יורק רשות [illegible] הסעד הציבורית שבדקה את רשימת מקבלי התמיכות, כי היא [illegible] 150,000 (!) איש מן הרשימות. היה זה צעד [illegible] ציבורי נגד [illegible] הסעד. אך [illegible] לא היתה [illegible], הנוהגים לא יצאו [illegible] — הכל עבר ללא מהומה.

[illegible]

האמריקאי המצוי נהנה מעושר ללא תקדים בהיסטוריה האנושית. ב־1950 היתה ההכנסה הממוצעת למשפחה 3,300 דולר לשנה. ב־1970 היא עלתה על 10,000 דולר. ב־1950 היו באמריקה 59 מיליון מועסקים; מספרם היום למעלה מ־82 מיליון — [illegible] כ־280 מיליארד דולר [illegible] 280 מיליארד דולר. [illegible] בכל זאת יפקיד השנה אזרח אמריקה, [illegible], חסכון אישי מכל הסוגים: 52 מיליארד דולר.

* השנה הופנו כ־12 מיליארד דולר מכספי משלמי המסים להוצאת סעד. ומשלמי המסים תרמו השנה עוד כ־18 מיליארד דולר למוסדות צדקה, קרנות סעד וארגונים פילאנטרופיים פרטיים אחרים.

* לפני עשרים שנה, כששה מיליון אמריקאים למדו במכללות ואוניברסיטאות. היום מקבלים השכלה גבוהה תשעה מיליון אמריקאים.

* החקלאי האמריקאי מייצר היום מזון המספיק לצרכיו הוא ועוד ל־45 צרכנים נוספים.

בלש אמריקאי עומד ליד בית בו הוחזקה אשה שנחטפה

אלה נתונים סטטיסטיים יבשים, אך משמעותם ב־1972 אינה עוד רק השפע העצום, שאמנם מגדיל את הציפיות של המיעוט העני, אך מספק רמת־חיים גבוהה לרוב האוכלוסיה; הנוער עדיין לא מוצא סיפוק בעושר החומרי אך מתחיל להבין כי בלעדיו לא היו אפשריים חיפושיו אחרי ערכים חדשים, לא־חומריים.

הפשיעה בניו־יורק

בניו־יורק, מוקד הפשיעה — בה האלימות נושאת צביון גזעי מובהק — נטוש עתה ויכוח אם נכונים הנתונים על ירידה במספר מקרי השוד (הפשע הנפוץ ביותר בעיר), עליה מסר ראש העיר במסיבת עתונאים. יש המאשימים את המשטרה ב„הורדת דרגה" של הפשעים כדי לשפר את הסטאטיסטיקות: במקום שוד אומרים גניבה, במקום גניבה — אבידה. אך העובדה שראש העיר טוען כי היתה ירידה פירושה לפחות שלא היתה עליה כה תלולה שהאזרח המצוי היה מרגיש בה. אך עדיין ישנה הרגשת חוסר בטחון ברחובות העיר.

סקר דעת־קהל בניו־יורק גילה באחרונה, כי 80% מהתושבים בעיר — מפחדים לצאת מביתם בערבים.

התמורה העיקרית בנושא הפשיעה מורגשת עתה בתחום ההתארגנות האזרחית. אנשים בניו־יורק עדיין לא יוכלו לטייל [illegible] המותקף על־ידי שודד (לרוב כושי) הדורש את כספו; עדיין נרצחים או נפצעים מדי פעם אנשים בלב לבה של העיר; הולכי רגל בגפם ואין רואים אותם ברחובות, בשעות הלילה המאוחרות. אלא שבשכונות המגורים, [illegible] מתארגנים האנשים להגנה.

משמר אזרחי

ברחובי ארה"ב מוקמות קבוצות „משמר אזרחי" של מתנדבים למלחמה בפשע. הדבר, כמובן, אינו חדש לגמרי. כך קמה „הליגה להגנה יהודית" בניו־יורק כבר לפני שנים אחדות. החידוש הוא בריבוי המהיר של הארגונים, ביחוד במחצית השניה של 1972. בעוד המועמדים למשרות שונות בבחירות בנובמבר האחרון התווכחו אם הפשע גובר או לא — אזרחים רבים החליטו ליטול את שמירת הסדר לידיהם. בשנת 1972 קמו גופים כאלה בשכונות מגורים בשיקגו, בוסטון, באלטימור, פילדלפיה, אינדיאנאפוליס וסינסינאטי; ובפרברים של ניו־יורק, יוסטון ולוס אנג'לס. לרוב מוקמים הארגונים ברובעי מגורים של עובדי „צווארון כחול". אך באחרונה התארגנו גם כמה שכונות כושיות להפעלת „משמר אזרחי".

עמדת המשטרה

לא המשטרה יוזמת התארגנות זו ובכמה מקומות היא מתייחסת בחשד אל התופעה החדשה. אולם ברוב הערים קיים שיתוף פעולה עם המשטרה המבוסס על שני עקרונות:

א) הארגונים פועלים רק לצורך אזעקת המשטרה. המשמרות מסיירים במכוניות מצויידות באלחוט, המקשר אותן עם מוקד המשטרה וברגע שיש תנועה חשודה — קוראים לניידת.

ב) המשמרות אינם נושאים נשק חם, אלא רק אלות להגנה עצמית ואינם באים בשום מגע עם הפושעים כדי לסכל את המעשה.

כל זה מיועד לסלק טעם של „ויג'ילאנטיות" שהאמריקאים סולדים ממנו באופן מסורתי. המפתיע הוא שהתנועה זוכה לתמיכה גם מחוגים ליברליים אשר לפני 2—3 שנים היו מודעזעים מעצם המחשבה של התארגנות משטרתית של האזרחים.

ההתארגנות עצמה היא צד אחד של תנועה רחבה יותר של אי־הסתמכות על המשטרה בלבד למלחמה בפשע. הצד השני הוא שאמריקאים קונים ציוד אזעקה וכלבי שמירה. ובמודעות פרסומת של בונים רבי־קומות חדשים, מבטיחים עתה לקוני דירות „שמירה מזויינת 24 שעות ביממה": המגמה החדשה, כאמור, היא לא לסמוך רק על אחרים, אלא להתארגן למלחמה בפשע.

איכות הסביבה

המלחמה בזיהום הסביבה וניצול־יתר של מקורות אנרגיה וחומרי גלם היתה בשנים האחרונות אחד הנושאים המרכזיים במאבקים של האינטלקטואלים, לצד הנושא של מלחמת וייטנאם וזכויות הכושים. עם סיום מלחמת וייטנאם בקרוב ובעקבות דחיקת רגלי הלבנים מארגוני הכושים, עשויה האקולוגיה לתפוס את המקום המרכזי במאבק, מה גם שהתלהבות לנושא זה אינה מחייבת השקפות שמאלניות.

אך גם בנושא זה היתה בשנה האחרונה תמורה חשובה: אדישותם של בני מעמד „הצווארון הכחול" לנושא זה הביאה להתייגנות ואף להתנגדות גלויה של ארגוני הפועלים למסע נגד הזיהום. הארגונים רואים סתירה בין האינטרסים המקצועיים של חבריהם ובין מטרות המערכה האקולוגית. במיוחד [illegible] את ארגוני הפועלים תורת „אפס־צמיחה" שאימצו להן קבוצות [illegible] למערכה האקולוגית.

[illegible] קומונר, [illegible] באחרונה [illegible] וואשינגטון [illegible], מנביאי המערכה האקולוגית, האמר לפני כשנה שאם הברירה היא בין עושר [illegible] מאזן הסביבה ל[illegible] עירעור באזון המשק — מוטב [illegible] את המשק. הגדרה זאת הפכה [illegible] בעיני ארגוני פועלים [illegible] — [illegible] האיגוד הארצי של פועלי רכב ותעופה — כי הפועלים [illegible] לכדור פינגפונג בתהליך של [illegible] אמריקה.

חסידי המערכה האקולוגית [illegible], כי השאלה המרכזית אינה [illegible], אלא שיפור [illegible] „איכות החיים" [illegible] ובדור הבא. הפועלים, בעיקר [illegible] הבניה, תעשיית [illegible], רואים [illegible] אלה תוכניות המגבילות [illegible] תעסוקה, שהומצאו על־ידי [illegible] שבעצמם לא [illegible] שאינם מתחשבים בתוצאות [illegible]. ג'ון הנינג, אחד [illegible] א.פ.ל. — סי.איי.או., [illegible] שהפועלים „יותר ויותר [illegible]" מפעילות האקולוגיסטים [illegible] בשום אופן לא ישלימו עם [illegible] של „אפס צמיחה".

ושוב, אין פירוש הדבר [illegible] הדאגה לאיכות הסביבה. [illegible] התודעה של הצורך להילחם [illegible] אוויר, מים ונוף חודרת לכל האוכלוסיה. אך [illegible] לנושא מימד נוסף. שואלים מה מחיר העשיה [illegible] מחיר המחדלים. יש המנבאים [illegible] ואף להתנגשות בין [illegible] ובין ארגוני הפועלים. [illegible] הצדדים נעשה עתה מאמץ [illegible] זאת על־ידי ארגון סמינריונים של הסברה משותפים. [illegible] הציבור הרחב לומדים [illegible] קיים צד שני למטבע.

היחס לכלי התקשורת

יחסו של האמריקאי אל [illegible] ואל כלי התקשורת ההמוני [illegible] תמיד דו־ערכי. מצד אחד היסודות החוקתיים של [illegible] אמריקאי מבוססים על [illegible] דרוש פיקוח בלתי פוסק על [illegible], כדי למנוע הפיכתו [illegible]. מצד שני קשה [illegible], כי זאת ממשלה „שלו", [illegible] יכול להשפיע בכל הדרגים.

ובמקביל, לצד [illegible], בשל גלוי [illegible] את האמריקאי [illegible] טלוויזיה, רוחש האזרח [illegible] באובייקטיביות של [illegible] מוגש לו.

[illegible] התמורה שחלה [illegible] בעקבות מלחמת וייטנאם — [illegible]. כל כך הרבה [illegible] דוברים רבים כיום [illegible] של המלחמה — [illegible] לא רק [illegible] אלא גם את [illegible] עתונים והטלוויזיה, [illegible].

[illegible] בין עתונות וטלוויזיה [illegible] בדברי ביקורת, [illegible] ככל שהוכח הפער בין [illegible] לסיום המלחמה ובין המצב [illegible] הקרב ובביכור הדיפלומטי. [illegible] רבים [illegible] ואיבדו [illegible] בציבור.

התוצאה היא שהאמריקאי מתייחס כיום בחשדנות לגבי [illegible]. האמריקאי אינו [illegible] עתה [illegible] בחיים הערכיים [illegible] באמריקה [illegible] להקופת [illegible].

ויסקי על חשבון ראש הממשלה

מאת שבתי טבת

מזכירתו של וילסון מספרת על "הצד הלא־אורחי של המימסד"

פעם לא היו עוררים על [illegible] האנגלי בעיני דמוקרטיה [illegible]. היום אין זה כך, ויש אומרים, כי [illegible] האנגלי אינו [illegible] עוד אפילו באנגליה: לפי אלה אין הבדל בין אנגליה וארצות אחרות, כמובן ישראל. לפי אלה באנגליה [illegible] אנרכיה ביחסי־עבודה, [illegible].

אף על פי כן קשה [illegible] ארץ [illegible] יותר, או ארץ שבה [illegible] והציבור [illegible] בהירים כל כך. זו היתה [illegible] הראשונה לבקריאת ספרה של מארשה וויליאמס, [illegible]. הגב' וויליאמס כיהנה כמזכירתו של הרולד וילסון בטרם נבחר לראש ממשלה ב־1964 ובהיותו [illegible] כל ימי כהונתו, עד 1970. כמזכירה בלשכה המדינית של ראש הממשלה היתה לה [illegible]. כי היא אשר קבעה כי [illegible] לראש.

הביקורת האנגלית לא קיבלה את הספר ברוחה טובה. [illegible] וויליאמס [illegible].

אולם, בעיני נשאה חן הגב' וויליאמס, ראשית בגלל הכנות [illegible] שלה [illegible] עם „הצד הלא אורחי" של המימסד. [illegible]

לדבריה, לנהל סיוה כלשהי אשר לא [illegible], עד [illegible], עליו צבא.

*

אכן, [illegible], אנגלים [illegible] לקרוא דברים אלה. אבל בעיני [illegible] העובדה שמזכירה בלשכה המדינית, [illegible] (ועל כך אין חילוקי דעות ביחס לגבי וויליאמס), [illegible] בכתב [illegible] לכתוב כך על אנשי [illegible] אף באנגליה. [illegible] בישראל. [illegible] — אף אפילו [illegible] דברים כאלה בכתב אצלנו, [illegible] של צה"ל, ספק [illegible].

חלק חשוב בביקורתה של הגב' וויליאמס [illegible] עדיין בבריטניה. [illegible] ב־1970 [illegible] של ראש הממשלה [illegible].

[illegible]

הגב' וויליאמס אף מבארת את ההגבלות של השימוש במכוניות [illegible], [illegible] לגבי משכורת [illegible] של ראש הממשלה.

[illegible]

אף זו נראית לישראלי כמשהו מעולם הדמיון. אמת נכון, הגב' [illegible] אבל [illegible] יש שרים — ולא רק שרים — [illegible].

כאשר הגיע [illegible] ראש הממשלה [illegible], ראש הממשלה [illegible] (הסיוזל סרוזים) [illegible] של אישים [illegible] לא לשבור כר־ סיסי [illegible] של חשבון המבר, [illegible] (של הסיוזל סרוזים) [illegible].

[illegible] וילסון [illegible] (עמ' 45) [illegible] לירושים (5,000) [illegible] ישראליות) כל שנה.

*

עובדה זו נראית לישראלי [illegible]. [illegible] רק שרים [illegible] — [illegible].

כאשר [illegible] וילסון [illegible] בה [illegible] הראשונה של הליבור לאחר [illegible] וילסון [illegible] (עמ' 41), הגב' וויליאמס מספרת. [illegible]

[illegible]

[illegible] ויסקי [illegible] של מכוניות [illegible] של הגב' וויל[illegible]

כאשר אלקטרה מציגה טלויזיה חדשה — יש רגליים לדבר!

* חלקי חילוף חינם ל־3 שנים
* פיקוד אלקטרוני
* בקרה ע"י מכוונים זחלים
(SLIDE POTENTIOMETER)
* ארגז עץ בעיצוב חדיש ומהודר

אלקטרה שרות נאמן שעמד במבחן

מי רצח את זועייטר

חקירות משטרת איטליה נתקלו בקיר אטום

מאת חולדה ליברנומה
סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה

רצח עבדל זועיטר, יליד שכם, בכניסה לביתו ברומא על־ידי שניים או שלושה אלמונים, שופך אור על פעילות פתח באיטליה ומעורר שאלות מדאיגות ביחס לדרכי עבודתה של משטרת איטליה.

לזועיטר היו קשרים בין פעילי השמאל (הוא ליווה את מוראביה בבקורו אשתקד במזרח־התיכון), היה מרבה לנסוע בבירות מערב־אירופה, ללוב, ללבנון ולירדן, אף שלמעשה עבד כמתרגמן בשגרירות לוב. הוא הכיר אישים רבים בעולם הערבי החל ביאסר ערפאת (את הפגישה בין מוראביה לערפאת ארגן זועיטר) וכלה בקדאפי שליטה של לוב, ואף השתתף כמשקיף בוועידות בין ערביות שונות (למשל ועידת איחוד מצרים ולוב).

לזועיטר היו קשרים לא רק בימין האיטלקי אלא גם בימין הקיצוני, כפי שמעידה הודעת הארגון קיזמה עממית הניאו־פאשיסטי. העובדה שקיים קשרים הן בימין והן בשמאל, איננה חורגת מהרגיל לגבי ארגוני המחבלים הערבים המחפשים ידידים אך ורק על רקע ההתנגדות לישראל.

אף שלזועיטר היו קשרים בימין ובשמאל הקיצוני ובשלב מסוים היתה לו עמדת מפתח בפתח באירופה, דומה שבאחרונה לא היתה דעת הממונים עליו נוחה ממנו. לא זו בלבד שפוטר ממשרתו בשגרירות לוב בסוף אוגוסט, אלא שמצבו הכספי היה בכל רע: בחודשיים האחרונים לא היה בידו לשלם שכר דירה, הוא בישל את ארוחותיו בעצמו ודאג לניקוי דירתו ובגדיו. אילו המשיך בפעילות מלאה, ספק אם היו הממונים עליו מניחים לו, אדם חולה בקיבה, לחיות בצמצום כה רב, הגם שמשך אליו במצבו את תשומת לב השכנים, דבר שכל איש מחתרת מבקש למנוע.

ברומא הפוליטית הילכו שמועות שזועיטר, שעמד לצאת ללוב, ביקש להעשים שם אישיות רבת־מעלה בנטיות „ציוניות" וכי הוטל לפני בואה. מאידך, סבורים אחרים שזועיטר הוחשד על־ידי מקורביו בנטיות מתונות יתר על המידה ביחסו לישראל, ועדות לכך המאמר מפרי עטו שהופיע בשבועון האיטלקי רב התפוצה „אספרסו" 3 ימים אחרי הרצח, ושתוכן נמסר לשבועון בימיו האחרונים של הנרצח. המאמר מדבר, בין השאר, על הצורך בהכרה ערבית בזכויות הישראלית במזרח־התיכון, בהכרה ישראלית בהיקפה של הבעיה הפלשתינאית ובצורך בדו־קיום למניעת שפיכות דמים. כלומר, אין זועיטר מדבר על מלחמה, על רצח, אלא בזכות פתרון פוליטי, לשון קרובה לשבועון אספרסו המקורב למפלגה הסוציאליסטית.

הדעות חלוקות איפוא אם זועיטר נרצח על יתר מתינות או על קיצוניות; אם היו הרוצחים אנשי פתח, או אנשים שפעלו בשירות פתח או בשירות ארגון ערבי (או לובי), שרצה למנוע מגעו בנסיעה לטריפולי. יש רבים, בעיקר בין הקומוניסטים ואנשי שלומם, הגורסים שרק יד ישראלית או יהודית היתה בדבר.

שכירים רצחו את זועיטר?

המשטרה מרבינה להודות שלמעשה נתקלו חקירותיה בקיר אטום. הגבר העלמוני שהזמין ששכר את המכונית ששימשה את הרוצחים נעלם וכמוהו שני הגברים „הבלונדיים" הגבוהים שביקרו ימים אחדים לפני הרצח בבית שבו התגורר זועיטר ושאלו את השוערת אודותיו. זהותם של השלושה אינה ידועה.

בידיה של משטרת איטליה תיקי פשעים פוליטיים אחרים שתעלומתם לא נפתרה אף שהחקירה בהם היתה ממושכת, אולי מפני שלא נערכה בכל הכיוונים. מתעוררת השאלה אם הסיבה לכך נעוצה בחשלנות, בהסוד־ידע, בקשיים בלתי־צפויים, או בחוסר רצון פוליטי להאריך בחקירות בכיוונים מסויימים.

חשש מבוסס על מקרים שבעבר: ב־12 בדצמבר 1969 נרצחו 16 איש בהתפוצצות מוקש שהוטמן בבנק לחקלאות במילאנו. רבים נפצעו. המשטרה האריכה את חקירותיה בחוגי השמאל הקיצוני האנרכיסטים. האנרכיסט פינאלי, פועל רכבות, התאבד או הוטא להתאבדות, זמן קצר אחרי כן במשרדי משטרת מילאנו; הורקן הגלה, גם־הוא אנרכיסט, בשם ואלפרדה, עודו יושב ומחכה למשפטו בכלא מילאנו אף שההוכחות נגדו קלושות; עד המלך, נהג מונית שהביאו למקום ההתפוצצות מת לפתע אשתקד.

עבדול זועייטר

מאשימים את המשטרה

בכל אותה תקופה לא ערכה המשטרה חקירות בחוגי הימין הקיצוני, ורק לפני חדשים אחדים החלה בחקירה מחודשת שהעלתה פרטים רבים ומדאיגים.

חמישה ימים לאחר רצח זועיטר הופיעה בכל העתונים ידיעה (שגם כה לא קבלה אשור רשמי) לפיה נאשמו מנהלי המשרדים הפוליטיים של משטרת רומא ומילאנו באי־מתן ידיעות מלאות לשופט החוקר בעניין רצח מילאנו. המדובר בפרטים שהוביל אחר כך לקבוצת פרובה — הפשיסטית. שני הנאשמים הם ד״ר פרובאנצה, כידוע, החוקר של רצח זועיטר, ואלארגרה, החוקר ברצח החוקר העיקרי קאלאבריזי, איש משטרת מילאנו שנרצח במרס שעבר על־ידי „אדם גבה ובלונדיני", כשיצא מפתח ביתו בדרכו למשרדי המשטרה. קאלאבריזי חקר ברצח מילאנו והעלה, כנראה, פרטים חשובים מאד.

קאלאבריזי, כזועיטר, מצאו את מותם בידי אנשים „בהירים ובלונדינים", וברור שנוכחותם ופעילותם לא היתה נחזה למשותו. לגבי קאלאבריזי ידוע שאנשי הימין (ואולי גם ידידיהם במשטרה) חששו מבניר, אך אשר לזועיטר השאלה פתוחה, אף שהיו לו קשרים בימין.

המשטרה האיטלקית בודקת עתה בקפידה את מצבם של כל הזרים היושבים באיטליה ועוקבת במיוחד אחר ישראלים וערבים היוצאים והבאים בנמלי התעופה. פיקוח זה קדם לרצח זועיטר והיה קיים למעשה מאז נעשה נסיון לפוצץ את מטוס אל־על באמצעות גרמופון ממולכד (16 באוגוסט) ומאז הטבח במינכן.

המשטרה יודעת יפה על פעילותם של זועיטר, של שגרירות לוב ושל מדינות ערב אחרות ברומא, ועל קשריהם באיטליה, יש איפוא מקום להטיל ספק אם מי מאנשים אלה היה מסתכן ברצח זועיטר.

הרוצח, סבורה המשטרה, הוא „איש מבחוץ". עתונות השמאל וחוגי השמאל סבורים שהיד ששלפה את האקדח היא ישראלית או יהודית, אך למעשה מבוססת הנחה זו אך ורק על מדיניות אנטי־ישראלית כללית. אחרים מעלים הנחה הקושרת את הרצח בקבוצת שכירים (ידוע שכמה מהם חזרו באחרונה מקונגו ומאנגולה) בשירות הימין הקיצוני, שהעמיד את שירותיו לטובת ידידיו הערבים.

רומא היא מרכז חשוב של ריגול ובינון בין־לאומי ומוקד של פעילות ניאו־פאשיסטית. רצח זועיטר גילה טפח קטן מאוד מהמעשה וספק אם יתגלה הרבה יותר במרוצת הזמן, אם מפני הקשיים האובייקטיביים שבחקירות האם, כנראה, מפני שקיימים אינטרסים שלא לשפוך אור מלא על הפרשה. לאיטליה עניין רב ביחסי ידידות עם ארצות ערב, ולוב בראשן. (באחרונה נחתם אף חוזה נפט חשוב בין איטליה ללוב). כמו כן, בהתחשב בחקירות פשעים פוליטיים בעבר, יתכן שקיימים אינטרסים פוליטיים פנימיים איטלקיים מסוימים המעדיפים שלא להרבות בחקירה בכיוונים מסוימים המובילים לימין הקיצוני.

הייכל מפרסם מסמכי קהיר

הספר עלול להזיק לטיעון הישראלי

מאת ראסל ווארן האו
מיוחד ל„הארץ"

וואשינגטון

...אתי בימים אלה את ההגהות של ... בשם „מסמכי קהיר". מחברו מוחמד חסנין הייכל, עורך „אל־אהראם", האיש ש„ניו־יורק טיימס" ... אותו „העתונאי רב־ההשפעה ביותר בעולם". הספר ייצא לאור ב־...

...יכל הפריך את נאצר, אך מספ... יוצא ברור למדי שהוא מבין, כי ... פגעה בשיפוטו.

...הספר אנו לומדים כי פוסטר ... חשב את אנתוני אידן ל„משר... במקצת", וורדשציב כינה את ... „הנזיר הבלתי־שפוי". הספר ... מכתבים כנאצר אל אנשים ... הנשיאים קנדי וג'ונסון, הרוש... נהרו והאמרשלד. כן מגלה ה... דעות־שלא־לפרסום של נאצר ... אנשים שעמם נפגש באריכות — ... אידן, סוקרנו, נקרומה, צ'ו ...

...כל למד ממפלה ה„ראיס" לקחים ... הוא רומז, כי חשיבותן ההיס... היא בשימוש שהשתמשה בהן ... ישראל טכרה תמיד על ה... — הוא מציין. כשפרצו קרבות ... לעתים בגלל דברים שהעו... עשו, אך לעולם לא כשישראל רצתה שתפרוץ מלחמה. שוב ... משתמעת ברורות השקפתו של ... ואחדות הערבית, כפי ש... היתה תוצאה לא מן המהפכה ... נאצר, אלא מלידת ישראל.

...ייכל אינו פציפיסט, אך מתנגד ... רור וטורפן שמעטפות־נפץ היו ... אה ישראלית.

...ייכל הוא יותר פרגמטיסט מאשר ... מתון, ובתור שכזה השפיע השי... רבה, ואולי את השפעה הרבה ... תר, על החלטת סאדאת לגרש את ... היועצים הרוסים. על אף הת... ויות איבה כלפי האמריקאים — ... עתים אפשר להבינן — הוא פעל ... ור־קשר בין מצרים לארצות־... ית. הוא זוכר את ניכסון כסגנו ... אייזנהאואר, כשארצות הברית ... זה באוים את המקום בראש ב... על ישראל, צרפת ובריטניה ... צ'יא ב־1956 את כוחותיהן ממצ... שנתיים עיכב ניכסון את מילוי ... סתתו של ג'ונסון לשלוח פאנטו... נוספים לישראל, אומר הייכל. ... היתה לו דעה פרגמטית על ... ומושים בסירת אמריקאי ועל ה... שיש למצרים להשתמש בוא... גנטון כבמשקל־נגד בין מוסקבה ... קינג.

...היחסים בין ארצות הברית למצ... הורעו ב־1956 כשהפסיק דאלס ... הסיוע לבניית סכר אסואן לאחר ... אצר הכיר בפקינג. הייכל טוען ... ופרו, כי החלטה אמריקאית זו נת... לה למעשה עוד לפני ההכרה ב... ינג — בפגישה של ברית בגדאד, ... את הפרוטוקול שלה קיבלה קהיר ... זמן חשאי. בתגובה על צעדו של ... לס הלאים נאצר את תעלת סואץ ... ומבחינה היסטורית היתה זו אולי ... זת משגיאותיו הגדולות ביותר.

...ניסר שהייכל קידם בברכה את ... שפעתו הממתנת של נהרו על נאצ... והוא מספר שהוא הסתדר פחות ... זה עם אורח אסיאתי אחר, צ'ו אן ... לי. הספר מגלה שיחות בין נאצר ... ין ביוני 1965, שיחה שבה הביע ... תקוה, כי ארצות הברית תגבר ... ת מעורבותה בווייטנאם. „אז, אמר ... יהיו בידינו חיילים אמריקאים ... וכל לערער את רוחם באופיום, ש... הוא זול בסין. מאליו מובן שבאצר ... הדעת הודעתו התמימה והפרינסית ... כח גילוי מקיאוואלי מסוג זה.

תכנית רוג'רס

הייכל רומז שמצרים (בדומה לירדן) תהיה מוכנה להתפשר עתה ולהסכים שכוח האו״ם ישוב לאזורי־גבול שישראל רואה אותם כרגישים במיוחד במחוזות, תמורת הוחזרת השטחים הכבושים; באופן זה, הציל מצרים את כבודה וישראל את בטחונה. מלבד זה מוכן הוא כנראה לתת חופש שיט בתעלת סואץ. דעותיו נראות כה קרובות למה שכונה תכנית רוג'רס, שיתכן שהן הן שנתנו לה את ההשראה. אכן, רחוק מן הדעת שהיו מעלים הצעה כזאת בלי להיוועץ בהייכל.

אפשר לתאר את הייכל טוען שאם משתמשים בכחות בינלאומיים כדי לפקח על השלום בוויטנאם, לא יהיה זה קשה לקבל אותם במזרח־התיכון. על התנגדותה מאז ומתמיד של ישראל היה משיב כנראה, כי אם יוצאו הכחות הבינלאומיים אי־פעם, תהיה הדרך פתוחה לפני ישראל להתקדם מחדש.

נכונות לפשרה?

אין סיבה היסטורית שבגללה ינטשו הערבים את הדעה, כי המוסלמים של ארץ ישראל היו קורבנותיה של האמנה בהיסטוריה האירופית. הייכל אינו מסתייג מן הפלשתינאים. אך המשתמע מדבריו ברור, כפי שרק יכולים להיות ברורים דברים שיש ביכולת אדם בעמדתו להשמיעם בבטחה: אם לא הבין שלא כהלכה את הלך־הרוח של ממשלתו, או את כוחו שלו להשפיע עליה, תהיה מצרים (וכנראה גם ירדן) מוכנה עתה להתפשר על משהו שישאיר לפלשתינאים את תמיכתן רק של סוריה, עיראק ולוב, והמובן המובהק סין, שהיא בית־הנשק העיקרי שלהם.

יש לקרוא את הספר על רקע המחשבה בבירות ערב כיום. הדעה המקובלת היא שנשיא אמריקאי המשמש כהונה שניה אינו מעוניין ביותר בקולות היהודים או בקולות כלשהם. משבר המזרח התיכון הוא עתה רק ענין של מדיניות חוץ, התחום שבו מבקש ניכסון להבטיח לו את מקומו בהיסטוריה. אם תוסדר בעיית וייטנאם, קוריאה לא תהיה עוד נקודה רגישה, והרוסים והסינים לא ייצאו לעולם למלחמה ממש, כי אז נשאר המזרח התיכון כמכשול הגדול ביותר בין ניכסון ל„דור השלום" שהוא מתנבא לו.

חסנין הייכל

מחשבה צדדית הגלויה לדעה זו היא, שקיסינג'ר הוא יהודי, על כן ישתדל מאד לא להיות פרו־ישראלי בכל משא־ומתן על המזרח התיכון.

מאז ביקורו כאן של משה דיין, ואף לפניו, מקובל בוואשינגטון הרשמית שהמזרח התיכון חזר למרכז ההתעניינות. השנה חודשו היחסים הדיפלומטיים של וואשינגטון עם סודאן ותימן. היחסים הדיפלומטיים עם מצרים ואלג'יריה אמנם אינם קיימים להלכה, אך למעשה הם פעילים וטובים למדי. אף עיראק הרשתה באחרונה את ישיבתו של דיפלומט אמריקאי קבוע בתחומה, אף כי לא חידשה את היחסים.

הייכל שותף לדעה המקובלת, שמוסקבה וואשינגטון מסוגלות למלחמה בקוהיה. מצרים, ירדן השכבות המשכילות בעולם הערבי מקבלים את ישראל כעובדה קיימת. הייכל רואה גם את צדקת קיומו ואת חשיבותו של המלך חוסיין. רוב המומחים האמריקאים למזרח התיכון רואים את חוסיין כמפתח לבעיה כולה.

ברור מדוע נקבע פרסום הספר במועד שבו יושב ניכסון ב', כאשר הערבים מצפים ללחץ אמריקאי על ישראל. הנטיה באמריקה — שאותה מבקש הייכל כנראה לעודד — היא יותר ויותר לראות את ישראל ואת הפתח לשני הקצוות הקיצוניים, ואת מצרים וירדן כאמצע־הדרך הנבון. נראה שהייכל רומז שכדאי לישראל להסכים לנסיגה (חוץ מירושלים ורצועת עזה).

רוב המומחים האמריקאים הם בדעה שישראל תוכל עתה להחזיר את כל השטחים שכבשה ללא סכנה אמיתית לעצמה. ספרו של הייכל ישמש להם תחמושת נוספת.

רצון טוב — תנאי להסדר

הסירוב להכיר בישות פלשתינאית נעלם אחרי מלחמת ששת הימים

מאת יגאל עילם

במאמר שפירסם ב„הארץ" (14.11) ניסה ד״ר ישראל אלדד לקבוע, כי מנהיגיה המתונים כביכול של הציונות מעולם לא הכירו בזכויות לאומיות של האוכלוסיה הערבית בארץ־ישראל, מעולם לא הודו בזכותם של „פלשתינאים" לארץ־ישראל. טענתו של ד״ר אלדד באה להפריך גירסה מקובלת על חוגים תבוסתניים בציבור, המתנגדים ל„ארץ־ישראל השלמה" ומצביעים על דרכה ההיסטורית של הציונות ושל מפא״י, דרך שחתרה להסדר והבנה עם הערבים תוך התחשבות בזכויותיהם.

הפניה אל ההיסטוריה השובה כנראה לכל הצדדים המשתתפים היום בויכוח הגדול על דמותה של ישראל שלאחר מלחמת ששת הימים. נטייה זו מודרכת כנראה על־ידי השאיפה להעניק לגיטימציה למעשינו או לרצונותינו בהווה. אך כנראה לא תמיד מובטח שנהיה מתבוננים כתלמידים ציונים אל שיעוריה של ההיסטוריה, ולעתים קרובות יותר עדים אנו לנסיונות לאנוס את ההיסטוריה עד שתהיה צועקת אמן אחרי מעשים שלנו בהווה.

נסיונו של ד״ר אלדד שייך ככל הנראה לקטגוריה השניה. הוא משקף אולי את גמויותיה של המדיניות הישראלית ... בקרבה. מסולפת את דרכה של הציונות ושל מפא"י בשאלה הערבית.

עמדת בן גוריון

במכתב למערכת („הארץ" 21.11) הביא כבר פרופ' שלמה אבינרי ציטטה אחת מדברי בן גוריון בשנת תרצ״א, המפריכה את קביעתו הבוללנית של ד״ר אלדד. אביא כאן ציטטה אחרת מהרצאה שנשא בן גוריון במועצת ההסתדרות ב־7 בפברואר 1937, זמן קצר לאחר ביקורה של ועדת פיל בארץ, המאפיינת את התייחסותו של בן־גוריון לבעיה. אביא אותה כמעט בשלמותה:

„לערבים תושבי הארץ מגיעות כל זכויות־אזרח, כל הזכויות הפוליטיות, לא רק כיחידים, אלא גם כקיבוץ לאומי, בדיוק כמו ליהודי ארץ־ישראל. אבל זכויות אלו מגיעות אך ורק לערבי ארץ־ישראל. הם רואים עצמם כבני המולדת הארץ־ישראלית — ויש להם כל הזכויות של בני המולדת. לערבים שמחוץ לארץ, לערבים בסוריה, עיראק, סעודיה, יש מולדת ויש קרקע ויש מדינה. האין להם צורך, אין להם הכרה, האין להם זכות, לא רק פוליטית ופורמלית, אלא גם לא מוסרית ומציאותית בארץ־ישראל. לא כן ביחס לעם היהודי. הוא עם מחוסר מולדת וקרקע ועבודה בכל ארצות תבל, וא״י היא מולדתו האמת, ולכל היהודים יש חלק ונחלה. זכות במולדת זו, הם יכולים לבוא אליה. זכות זו עומדת בסכנה — זכות זו מטשטשת כאשר אומרים ארץ דו־לאומית, וזכות זו מסתכנת כשמעמידים את העם היהודי והעם הערבי בשורה אחת ביחס לארץ־ישראל. מדינה דו־לאומית פירושה עליה יהודית וערבית לארץ — או איסור עליה יהודית וערבית לארץ. מדינה דו־לאומית אומרת: שארץ־ישראל שייכת רק ליהודים ולערבים היושבים בה — או לכל היהודים ולכל הערבים הנמצאים בעולם. שתי הנחות גם יחד הן כתובות וסותרות את מהותה של הציונות. אין ארץ־ישראל צריכה וקוראה לפתור שאלת שני עמים, אלא שאלת עם אחד — העם היהודי בעולם שאין לו מולדת מחוץ לא״י. פתרון זה אינו בא על חשבון התושבים הערבים הקיימים של הארץ. בארץ יש מקום לכל התושבים הנוכחים — יהודים ולא יהודים — ולעם היהודי בכלל... אין אנו רשאים, לא מבחינה מוסרית ולא מבחינה פוליטית, להתעלם ... הערבים בארץ ... והמוצדקים, הן בתור אזרחים והן בתור קיבוץ לאומי, אבל אין אנו גם רשאים מתוך התוסדות בעברת ליצור כאן זכויות ואינטרסים של עמי ערב שאינם זקוקים לארץ ואין כל יסוד מוסרי או פוליטי להתערבותם בעניני ארץ־ישראל".

גם את ארלוזורוב מוכן ד״ר אלדד ל„טהר" מהתחשבות בגורם הערבי. לצורך זה הוא נאחז במכתבו המפורסם (כבר) של ארלוזורוב לוייצמן, ב־30 ביוני 1932. ארלוזורוב הצביע על אפשרות שבה אי־אפשר יהיה להגשים את הציונות „ללא תקופת מעבר שבה ישלוט המיעוט היהודי שלטון מהפכני מאורגן; כי אין אפשרות להגיע לרוב יהודי או אף לשיווי־משקל בין שתי האומות (או לכל הסדר אחר שיש בו כדי ליצור בסיס למרכז תרבותי) בדרך של עליה והתישבות שיטתית, ללא תקופת־ביניים של ממשלת מיעוט לאומית, אשר תכבוש את מנגנון המדינה, את האדמיניסטרציה ואת הכוח הצבאי, כדי למנוע את הסכנה של השתלטות מצד הרוב הלא־יהודי ושל מרד נגדנו (שלא נוכל לדכאו בלי שמנגנון המדינה והכוח הצבאי יהיו בידינו)".

אך הלא ברור מן הציטטה הזאת, כי ארלוזורוב לא בשלילת זכותם של הערבים, כי אם באיום לשלילת זכותם של היהודים הוא עוסק; וכדי למנוע איום זה הוא מוכן להתחייב גם בכוח. לעומת זאת מדבר ארלוזורוב, גם בהזדמנות מיוחדת זו, על „שיווי־משקל בין שתי האומות" ואין הוא נרתע מלהציג את הערבים — ערביי א״י — כ„אומה".

הקו של ארלוזורוב בשאלה הערבית היה יציב למדי. ב־1924 קבע ארלוזורוב, כי „פתרון השאלה אינו יכול להיות לא כידונים ולא הכבשה ויתור על דרישותינו היסודיות, ומן ההכרח לחפש אותו במעלה משותפת של שני העמים הזהים, בשלום במסגרת מדינה ארץ־ישראלית אחת". והוא אף מצא לנכון להוסיף, כי „לגבי כל זה, על אף כל המריבות והאכזבות, אין גם כיום חילוקי דעות בחוגים הרחבים של היישוב ושל התנועה הציונית ובמוסדותיה הראשיים". ואילו ב־1931 עדיין קבע ארלוזורוב, כי „יש ברצוננו, בלי לשים לב לחשבונות של יחסי כוחות ומספרים, כלומר, בלי שהעליה היהודית המתמידה תשמש גורם שיש בו משום איום על מישהו — לעשות את השוויון בין שני העמים לאבן־פינה במבנה חייה של ארץ־ישראל".

ז'בוטינסקי: אני מכבד את הערבים

חוששני שד״ר אלדד אינו עשוי להתרשם כלל מן המובאות האלה. הוא הרי מחוסן גם מפני בן־גוריון וגם מפני ארלוזורוב. לכל היותר עשוי הוא לשוב ול„תקף" את דעתו החדשה על האישים האלה וליטול בהם את הצליש ההיסטורי שהיה מוכן להעניק להם לרגע. ד״ר אלדד נתן וד״ר אלדד לקח ובלבד שארץ־ישראל תישאר שלמה, ללא זכות פלשתינאית. דומה לי, כי גם אם אעיד על ד״ר אלדד את ז'בוטינסקי לא אשיג הרבה יותר. אף על פי כן, נראה לי כי יש עניין מיוחד להאיר את עמדתו של ז'בוטינסקי בסוגיה זו, משום שהארה זו עשויה לתרום הרבה להבהרת בלבול המושגים השורר אצלנו בין הזכות ובין שאלת הפתרון המדיני בארץ־ישראל.

ז'בוטינסקי, כידוע, לא האמין בסיכויי השלום עם הערבים והכעיס את רוב המחנה הציוני ואת ההנהגה הציונית בטענה, כי התנגשות עם הערבים היא בלתי נמנעת. ואולם נקודת המוצא המרוחקת בעמדתו של ז'בוטינסקי, שעליה לא נתנו את דעתם לא אויבים עזרים ולא חסידים שוטים, היא שז'בוטינסקי הגיע למסקנה פסימית זו דווקא משום שהתייחס ברצינות לערבים ולזכויותיהם הלאומיות בארץ־ישראל. „אני מכבד את הערבים", אמר ז'בוטינסקי (לפי ספרו של יוסף שכטמן על ז'בוטינסקי). „אמנם אנחנו בנו תרבות עתיקה וכו' — אבל גם להם יש כל הרגשות היפים למולדת אשר לנו, ובין רגשות אלה מכריחה להיות התנגשות".

בהזדמנות אחרת אמר ז'בוטינסקי, „כי אינו מאמין שעם בעל עבר גדול כעם הערבי יסכים למכור את אדמתו בעד כסף, או אפילו בעד הסיכויים לעלות לרמת תרבות אירופית". ובהזדמנות אחרת אמר: „קשה לעשות פשרה בין שתי אמונות; אמונתנו עמוקה, כך גם אמונתם. לא יועיל הדבר". ז'בוטינסקי גם זכה לתשואה ממקורות ערביים, כאשר כתבו לו לאמור: „אתה היחידי בין הציונים, שאינך רוצה לרמות אותנו ושמבין, שהערבי הוא פטריוט..." ... ז'בוטינסקי, ביושרו האינטלקטואלי ... היה כנראה מוכן להתעסק בשיעורים השוליים מלכוד חילה מציאותו וזכויותיו של עם ערבי בעל תודעה לאומית ותיקה פטריוטית למולדתו. אדרבא, למסקנותיו הפסימיות בדבר עתיד היחסים היהודי־ערבי הגיע דווקא משום שהיה משוכנע במציאותו של גורם כזה ולא היה מוכן להשתעשע באשליות או הנחות כזב מסוג אלה שהיו נפוצות יותר במחנה מתנגדיו בתנועה הציונית.

על מה הויכוח?

לגבי הנחת קיומה של ישות פלשתינאית או אומה פלשתינאית או עם פלשתינאי או אוכלוסיה ערבית בעלת תודעה פלשתינאית לא היה הבדל בין ז'בוטינסקי ובין ההנהגה הציונית, ואם אפשר לדבר על הבדל, הרי הוא התבטא בכך שהנחה זו היתה מודגשת יותר בתפישתו המדינית של ז'בוטינסקי מאשר בתפישתה של ההנהגה הציונית והיא שהוליכה אותו למסקנותיו הפסימיות ולהצעת פתרון של שימוש בכוח.

פתרון כזה לא היתה ההנהגה הציונית מוכנה לקבל, וכאן נפרדו באופן ממשי דרכם של וייצמן ויורשיו בהנהגה, אנשי מחנה העבודה, מצד אחד, ושל ז'בוטינסקי מצד שני. ברור שכדי להשתחרר מהכבלצותיו האוטופיסטיות הציוניות של ז'בוטינסקי היתה ההנהגה הציונית חייבת להישען על הנחות נוספות, שדיברו על תהליך שבו ישלימו הערבים לבסוף עם עובדות המפעל הציוני בארץ ועם המדינה היהודית. אבל לגבי היחס הרציני אל הגורם הערבי בארץ ואל זכויותיו לא היה הבדל ממשי בין ההנהגה הציונית ובין ז'בוטינסקי, בעוד שקיים הבדל בנקודה זו בין ההנהגה הציונית דאז ובין ההנהגה הישראלית דהיום.

סירוב ישראלי להכיר בישות פלשתינאית ובזכויות הלאומיות הנובעות מקיומה של ישות כזאת איננו מהווה, איפוא, המשך להגישה ולמסורת הציונית בתקופת המנדט. הוא נולד כולו על רקע המציאות הישראלית שלאחר מלחמת ששת הימים. ישראל בגבולות הקו הירוק עדיין היתה מבוססת על חלוקת ארץ־ישראל בין יהודים וערבים, חלוקה שהניחה כמובן קיומה של אומה פלשתינאית האמורה היתה לענות גם על זכויותיה. כתוצאה ממלחמת ששת הימים נכבשו כל הפלשתינאים בתחומי השלטון הישראלי ומאותו רגע הקץ גורלם הלאומי של הפלשתינאים להיות עניינה של ישראל ואחריותה. סירובה של ישראל להכיר בכך אין לו שום הצדקה — לא מוסרית ולא מעשית.

אין זה מובטח כמובן שישראל תצליח למצוא פתרון מיטבי לפלשתינאים, גם לאחר שתכיר בזכויותיהם. פתרון כזה אינו תלוי רק ברצונה הטוב של ישראל. אבל רצון טוב זה הוא תנאי הכרחי לפתרון כלשהו. וכדי להפגין רצון טוב אין ישראל צריכה להמתין עד שתתחולל איזו מהפכה בקרב או בהתנהגותם של הפלשתינאים עצמם. רצוננו הטוב הוא עניין המסור כולו להכרעתנו. אין הוא תלוי כלל בהתנהגותם של שכנינו. התנהגות השכנים עלולה להכשיל את הרצון הטוב ולמנוע את מימושו. אך קודם כל עלינו להיות בטוחים כי היה קיים רצון טוב מצדנו, ואם לא הבשיל הסדר ופתרון של שלום הרי זה משום שלהסדר כזה דרוש רצון טוב גם מן הצד השני.

(מאמר ראשון)

דירות־רווחה בירושלים

„רסקו" בונה דירות־רווחה מפוארות בביצוע מעולה
בנות 4 ו־5 חדרים
בשכונת המגורים השקטה „נוה־גרנות" במרכז ירושלים

- קרקע פרטית
- מעלית
- הסקה מרכזית
- מגרש חניה
- מטבח מרווח ומשוכלל
- חדר הלבשה בכל דירה
- חדר מגורים רחב ידיים
- שרותים כפולים
- חימום חדר מגורים באמצעות מכשיר MYSON
- מחסן לכל דירה — בדירה בת 5 חדרים
- חדר אמבטיה נוסף צמוד לחדר השינה

דירה לדוגמה תפתח בקרוב!

פרטים: „רסקו" — מחלקת המכירות, רחוב שמאי 8 טל. 224421.

רסקו RASSCO

על רסקו אפשר לסמוך!

לנוחיות בעלי הרכב

לפי דרישתם
מכון הרשוי של
המוסך המרכזי ליל נד־יהוד,
מרחיב את שעות פעולתו
בימים א' עד ה' — עד שעה 18.00
ביום ו' עד 13.30
הנהלת המוסך

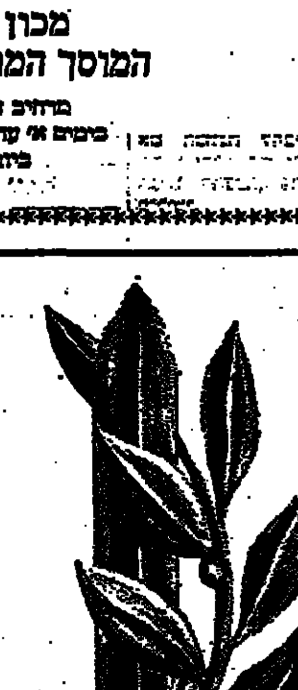

העתודה האקדמית

ההרשמה לעתודה האקדמית
תחל ב־10 לדצמבר 1972
ותסתיים ב־15 לינואר 1973

יוכלו להרשם תלמידים הלומדים בכתות י"ב של בתיה"ס השונים.

פרטים נוספים, חוברות הסברה וטפסי הרשמה אפשר לקבל בבתי־הספר ובלשכות הגיוס האזוריות.

צבא הגנה לישראל

חידוש לצעירים

החוסכים בתכנית
"מתמיד"
של בנק הדואר:
מענק בשיעור 5%-7%

ינתן לחוסכים המצטרפים לתכנית, לפני מלאות להם 18. כן יהנו מהמענק סטודנטים שיציגו תעודת קבלה למוסד מוכר להשכלה גבוהה.

לפרטים ניתן לפנות טלפונית:
ירושלים — 88259
תל־אביב — 621008
חיפה — 522207

או בכתב ע״י הדבקת התלוש המופיע במודעה זאת על מעטפה, ללא בול דואר.

עכשיו תוכל לקבל
יותר ריבית
יותר הצמדה
יותר פטור ממס

בתכנית החסכון
מתמיד
של בנק הדואר

אין צורך בבול!
שלח ותקבל פרטי התכניות

לכבוד
בנק הדואר
רח' צלאח א־דין, ירושלים.
אבקש לשלוח לי פרטים על תכנית החסכון החדשה „מתמיד".
שם ___
כתובת ___

מחפשים דירה???

אנו מציעים!

דירות פאר

באיזור היוקרה של

הרצליה

- 4½ חדרים ב־140 מ״ר ברוטו
- קרקע פרטית
- 3 קומות על עמודים — 2 דירות בקומה
- מטבחי פאר
- הסקה מרכזית, טלפון פנימי והכנה לטלפון חוץ, גז מרכזי, אנטנה מרכזית לטלויזיה.
- חניה פרטית לכל דירה

ביצוע מעולה עם גמר בסטנדרט גבוה.

• כניסה תוך 12 חודשים • אפשרות למשכנתא

פרטים והרשמה:

החברה לפיתוח ביקועם בע"מ

חברה לבנין, בן יהודה 178 א', טל. 228456.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

זריקות הכושר שהסעירו את אמריקה

מאת בויס רנסברגר
מיוחד ל„הארץ"
כ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק
מאמר זה מיוסד על דיווחים מאת בויס רנסברגר, לורנס אלטמן, פאליכס בלייר, ג'יין ברודי, שארלוט קרטיס, בן פראנקלין, הויל ליסטר, ריצ'ארד לייונס, רוברט ריינהולד, מרטין טולצ'ין, ומרטין וולדרון, ועל מחקר של לינדה אמסטר.

ד"ר מקס יעקובסון הוא רופא כללי בן 72 בניו־יורק, יליד גרמניה. זה שנים רבות מזריק הוא אמפיטאמין, חומר ממריץ רב־עוצמה, לידידים של עשרות מן האמנים, הסופרים, הפוליטיקאים ואנשי החברה המפורסמים ביותר של ארצות־הברית. רבים מן הפציינטים שלו מאמינים אמונה ללא סייג בתרופה שהוא מבשל, ומוסיפים — מבלי שהם יודעים תמיד מה כלול בזריקות — שהוא עזר להם להגיע להצלחה. הרוב אומר שזריקות אלה העניקו להם מרץ בלתי־מוגבל והפכו את חייהם לטובים ונעימים יותר.

אך לפחות אחדים מן הפציינטים של יעקובסון עזבו אותו, כשהם מתאוננים על תגובות שליליות ועל התמכרות שהאמפיטאמין גורם להן. אם משתמשים בו תקופה ממושכת במנות גדולות, מוליד הוא סימפטומים הדומים לאלה של סכיזופרניה פאראנואידית, ואם מפסיקים את הזריקות, גורם הדבר לדכאון נפשי עמוק העלול להמשך שבועות או חודשים. יש מן הפציינטים של יעקובסון האומרים שהטיפול שלו הרס חיים וקריירות. במקרה אחד מת פציינט ממה שכינה חוקר מקרי המוות בשם „הרעלת אמפיטאמין אקוטית".

יעקובסון הוא הידוע ביותר מתוך מספר קטן של רופאים בניו־יורק המתמחים במתן אמפיטמין לא לטיפול במחלה, אלא כדי לרומם את מצב הרוח של פציינטים בריאים. אין כאן התמונה הידועה של צעירים לבושי סחבות המסממים עצמם בסמים שהשיגו באורח בלתי־חוקי: הפציינטים של יעקובסון מבוגרים, עשירים ומפורסמים, המקבלים זריקות חוקיות בהולם מרופא בעל רשיון.

אף כי יעקובסון הודה לפני „ניו־יורק טיימס" שהוא מערבב לעתים קרובות אמפיטמין לתוך התמצית שהוא מזריק, קורה רק לעתים רחוקות שמספרים לפציינטים, כי התערובת מכילה משהו נוסף על ויטמינים והורמונים. יעקובסון לא היה מוכן לגלות אלו פציינטים קיבלו אמפיטמין ואלו לא קיבלו, אם בכלל היו כאלה.

מיהו ד"ר מקס יעקובסון

המפורסמים ביותר בין הפציינטים שלו היו הנשיא קנדי ואשתו. יעקבסון ביקר לעתים קרובות בבית הלבן ונסע לא פעם בלוויית הזוג קנדי. למשל, ב־1961 יצא עם הנשיא לוינה לפגישת הפיסגה עם חרושצ'וב,

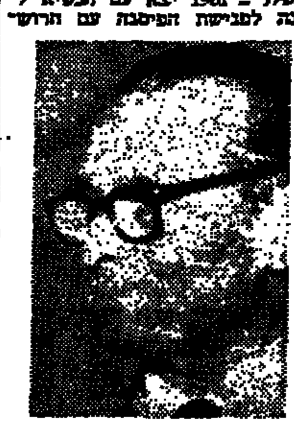
ד"ר מקס יעקובסון

וכפי שאמר בראיון, נתן שם לנשיא זריקות.

בין האישים הרבים האחרים שהיו, או שהם עתה, פציינטים של יעקובסון, אפשר להזכיר את טרומן קפוטה, ססיל דה מיל, אוטו פרמינגר, אנתוני קווין וטניסי וויליאמס, אם לציין רק מעטים. כמו כן העלתה החקירה המקיפה את שמותיהם של יותר ממאה אישים אחרים בעמדות בכירות בממשלה, בעתונות, בעולם הכספים, בתעשייה, בחברה, וכהמה שמהי בידור שאמרו עליהם, כי הם פציינטים של יעקובסון — אלא שאי־אפשר היה להוכיח את הדבר.

אין לומר בוודאות שהזוג קנדי או איזה פציינט מסויים אחר קיבל — חוץ מאשר לכמה יוצאים מן הכלל — זריקות אמפיטמין. אולם ידוע שיעקבסון משתמש בפרקטיקה שלו בכמויות אמפיטמין גדולות במידה בלתי־רגילה. משרדו מסר שהוא קונה אמפיטמין בשיעור של 80 גרם לחודש, כמות המספיקה להכנת 100 מנות חזקות למדי כל יום. הלשכה הפדראלית לסמים משכרים וסמים מסוכנים חקרה את יעקובסון בהזדמנויות שונות במשך קרוב לחמש שנים. לדברי הלשכה מראה סקירה של רישומי יעקובסון, שאין בהם כדי להסביר כמות ניכרת כזו של אמפיטמין שנקנתה. ב־1969 הורתה הלשכה על תפיסת כל הסמים שבפיקוח הנמצאים ברשות יעקובסון. הוא הגיש על כך תביעה משפטית, העניין עדיין תלוי ועומד.

בכל שעות היום והלילה הולכים פציינטים אל משרדו של יעקבסון ולעתים לביתו, כדי לקבל את הזריקות. יש ההולכים אחת לחודש, אחרים אחת לשבוע ואחרים כל יום.

יעקבסון הוא רופא מן האסכולה הישנה, ולדברי פציינטים רבים יש בו התנהגות המרגיעה המעוררת אמון והערצה. הוא נראה בן־20 שנה צעיר מ־72 שנותיו, שערו (שעל רובו עדיין שמר) שחור, הוא חובש משקפיים במסגרת שחורה ולובש בלייזר כחול מעל לחולצת גולף. הוא יכול היה להיות מנהל חברה בשנות ה־50 שלו בשעת נופש ב„קנטרי קלאב".

יעקבסון אינו עשיר

על אף כל הפציינטים העשירים שלו נראה שאין יעקבסון עשיר בעצמו. הוא חי בדירה צנועה של המעמד הבינוני (אמנם, בבנין פאר) שבה יש ספרי בלש בהוצאת כיס בחדר האמבטיה, ומקלט טלוויזיה על עגלת גלגלים, בטרקלין. אף על פי כן נהנה הוא מזמן לזמן מכספם של אחרים — למשל, כדי לצאת לספארי באפריקה עם הנסיך סטניסלאס ראדזיוויל, גיסו של הנשיא קנדי ואחד הפציינטים שלו, או לשהיה בווילה עם כוכבי קולנוע ואנשי החברה הגבוהה. ססיל דה מיל מספר באוטוביאוגרפיה שלו שבשעת הסרטת „עשרת הדברות" לקח עמו את יעקבסון למצרים כאורחו ורופאו האישי. גם אדי פישר, אף הוא מן הפציינטים של יעקבסון, מארח אותו לעתים קרובות.

אך לא כל הפציינטים שומרים לו אמונים. רבים זוכרים במרירות את נסיונם עם יעקבסון. הם אומרים שהוא יכול היה להיות מתוסכך וגס, ושלעתים, זרק פציינטים ממשרדו אם היה בלתי־מרוצה מהם. המפיק פרמינגר אמר בראיון: „הייתי פציינט שלו למשך זמן קצר מאד. הוא נתן לי זריקות. איני יודע מה היה בהן, אך הן גרמו לי להרגשה איומה. היה זה אחד הנסיונות הגרועים ביותר בחיי ולעולם לא אעשה זאת שוב". דברים חריפים יותר אמר קפוטה, שתיאר את יעקבסון כ„דמות תיאטראלית חזקה". לדבריו התמוטט אחרי קבלת הזריקות, והמכרותים היו לאסשוה.

לדברי יעקבסון, שכפציינטים מתאכזבים ממנו, הרי זה לרוב מפני שהיו או בלתי־יציבים מבחינה נפשית, או שהיו שותים בזמן שקיבלו את הזריקות.

יעקבסון דורש באוזר־פשרות שהפציינטים שלו לא ישתו משקאות חריפים — אחרת, אומר הוא, יתגבר בתגובות שליליות. (מומחים שנשאלו על־ידי „ניו־יורק טיימס" אמרו שאין הם יודעים על „תגובות שליליות" מסויימות הבאות כשפציינט לוקח משקה חריף ואמפיטמין בעת ובעונה אחת. אך יעקבסון נותן לעתים לפציינטים „בארביטוראטים", העלולים להיות קטלניים אם לוקחים אותם בכמויות גדולות בעת שבה שותים).

רבים מן הפציינטים של יעקבסון אינם מוכרחים לבוא למשרדו לקבלת זריקות יומיות. נותנים להם שפריצות המכילות 30 סמ"ק מן התרופה, לרוב מעורבת בויטמינים ובהורמונים, ומספר מחטים להזרקה. הפציינטים קיבלו הוראות כיצד להזריק לעצמם סמ"ק אחד כל יום.

לדעת פרמקולוגים מומחים, אם נותנים את המנה שציין יעקבסון יומיים במשך מספר שבועות, היא גורמת להתמכרות ולהתרגלות אליה, כך שדרושות מנות גדולות יותר ויותר כדי להשיג את התוצאה הרצויה. אך חקירה מקיפה העלתה שרוב הפציינטים של יעקבסון משתמשים במנות קטנות מאלה הגורמות לסימפטומים רציניים. נראה שהם מסתייעים באמפיטמין רק מזמן לזמן, כדי „להיות בכושר" להזדמנויות מיוחדות או כדי לעבור תקופות קשות. רק על פציינטים מעטים אפשר לומר שהם סובלים של אמפיטמין במנות שיש בהן כדי לגרום לתחלות.

אולי אחד הנאמנים ביותר מן הפציינטים הנוכחיים של יעקבסון הוא אלאן ג'יי לרנר שכתב את „גבירתי הנאווה". הוא סיפר ל„ניו־יורק טיימס" שהוא מבקר אצל יעקבסון מספר פעמים בשנה לכאב־ראש, ושהוא רואה בו „אדם גדול" ורופא דגול ומעוניין בפציינטים שלו.

היחסים עם קנדי

לא ברור מה בדיוק היו היחסים בין הרופא לבין קנדי, אך אין ספק שיעקבסון טיפל בנשיא ובאשתו במספר הזדמנויות. רופא בניו־יורק, שגם הוא טיפל בקנדי הרוצה בעילום שמו, סיפר ל„ניו־יורק טיימס" שאף כי הזהיר את הנשיא לא לקבל זריקות מיעקבסון, סבור הוא שלפחות בהזדמנות אחת נתן יעקבסון זריקה לנשיא. „כששמעתי על תקרית זו הסברתי בהזדמנויות רבה שלא אסבול זאת", נבר הרופא. „אמרתי שאם אשמע אי־פעם, כי קיבל זריקה שנייה, אדאג לכך שהדבר יוודע ברבים. שום נשיא שאצבעו על הכפתור האדום אינו רשאי לקחת חומר כזה".

יעקבסון עצמו מתאר שתי הזדמנויות בהן טיפל בנשיא קנדי. אחת היתה בווינה בשעת פגישת הפסגה של הנשיא וחרושצ'וב. כפי שיעקבסון מספר זאת, היתה לנשיא אינפקציה בידו. הוא טיפל בה על־ידי ששם למשך חצי שעה חומם ערקים סביב לזרועו של קנדי, לאחר שהזריק לו לתוך זרועו חומר שהכיל אנטיביוטיקה וגלובולין. לדברי יעקבסון נעלמה האינפקציה תוך דקות.

ההזדמנות האחרת קרתה ב־1961, כשהנשיא קנדי עמד לנאום באו"ם על פירוק הנשק. יעקבסון אמר שהלך לראות את הנשיא במלון ערב הנאום, ומצא אותו סובל מדלקת גרון. לדברי יעקבסון הוא אמר אז: „אדוני הנשיא, מה שאני שמור לעשות פרט בספוני תתן לי זריקה בעורף". „חמש דקות מאוחר יותר הוא יכול היה לדבר בבהירות רבה", אמר יעקבסון. „באחור יותר גבהתי כך בוטרים רבים במטרופוליטן אופירה".

ב־30 ביוני 1962 הופיע יעקבסון לפני המנות חבר הקונגרס פאר. לפני הצהיה של הקונגרס לעניני משק בלחן בטיפול בהתמכרות לסירובין, מנר, שהיה יושב־ראש הועדה, הציג את יעקבסון באמרו: „אני מכיר את ד"ר יעקבסון זה זמן רב, ויש לי הערכה רבה ביותר להצטיינותו המקצועית ולהשגיו. הוא טיפל בכמה מן הפציינטים החשובים והנכבדים ביותר בעולם. ואני סבור שהוא אדם בעל יכולת מקצועית בלתי־רגילה, ובמיוחד, הוא בעל מעוף".

מיתה מהתקף לב

אחד הפציינטים של יעקבסון היה מרק שו, צלם שהוציא בשיא הקאריירה שלו יותר ממיליון דולר לשנה והיה ממקורבי משפחת קנדי. זמן קצר לפני רצח הנשיא קנדי פירסם שו ספר תצלומים: „משפחה בין קנדי". הוא הקדיש אותו ל„ידידי ד"ר יעקבסון".

שו מת ב־26 בינואר 1969 בגיל 47. כשהתקשרו עם יעקבסון ממשרדו של חוקר מקרי המוות, טען יעקבסון כי שו היה חולה לב ומת בהתקף לב. אך בנתיחת המתה שערך ד"ר מייקל ביידן, עוזרו של חוקר מקרי המוות, העלתה סיבה אחרת. לא היתה עדות למחלת לב, אך אברים הפנימיים של שו היו מלאים משקע של מיתאמפיטאמין (אחת הצורות של אמפיטמין). בזרועותיו של שו היו צלקות לרוב והיה אבזר צבע לאורך הורידים — הסימנים האופייניים לפי שמזריק לעצמו סמים פעם בפעם.

יעקבסון טוען עד היום ששו מת לא ממנה מוגזמת של אמפיטמין אלא, כפי שהוא אומר עתה, מסבה של ראש שגרמה לו להקיא ואחר כך לשאוף את הקיא פנימה, כך שנגרמה חניקה. לדברי ביידן לא נמצא בקיבת נקודות הגופה אישור לטענה זו.

מדוע פורש ראש הסי. איי. אי.

חילוקי דעות בין הלמס לקיסינג'ר

מאת אוסולד ג'ונסון
מיוחד ל„הארץ"
כ„ניו יורק טיימס"

וואשינגטון.

את התפטרותו הקרובה של ריצ'ארד הלמס מתפקידו כראש סוכנות הביון המרכזית של ארצות הברית (סי.איי.אי.) אפשר להסביר במידה רבה בחילוקי הדעות הרציניים בינו ובין הנרי קיסינג'ר בנוגע ...

המודיעין הצבאי שלירד והיה הממליץ שלה.

על הערכת ביון זו ביסס אחר כך הממשל כמה מהחלטותיו הבסיסיות בעניני אסטרטגיה גרעינים ובטחון לאומי. החלטות אלה כללות: טילים אנטי־באליסטיים, אם להמשיך בפיתוח מהיר של ראשי־חץ מתפצלים לטילים, ועמדות מיקוח בסיסיות בשיחות עם הסובייטים בדבר פיקוח על הנשק האסטרטגי.

עתה, ברור שבריית המועצות אימצה לעצמה את הס.ס.־9 כנשקה ה־

ריצ'ארד הלמס

גע למדיניות שיש לנהל — אומרים מקורות יודעי־דבר. לפי הידיעות התחילה המחלוקת ב־1969, ביחס לשאלת בין מרכזית: אם שואפת ברית המועצות להגיע בטיל־הענק שלה ס.ס.—9 ל„יכולת של מהלומה ראשונה". הלמס נקט את הרעה הפחות מדאגת.

מקורות מוסמכים מאשרים כי הלמס בן הי־58 הולך, אך לא יודעו על פרישתו באותן שמבי עד שיחליט הלמס לקבל על עצמו תפקיד אחר. נודע שהתפקיד החדש יהיה קשור במדיניות החוץ המינוי יוצג בעומבי כהפלאה בודנה, אך יודעי־דבר טוענים, כי כל תפקיד מחוץ לתחום הביון יוכל להיות רק ירידה בשביל הלמס, שהיה מעונין לדבריהם להמשיך בתפקידו בסי.איי.אי.

אסטרטגי הבסיסי, ומבחינה זו נראה, מתוך השקפה לאחור, שהערכתו של הלמס היתה מוטעית.

לדברי אנשים בקיאים בענינים היו גם תקריות אחרות, דומות אם כי פחות בולטות, שהיו קשורות אף הן בהערכת היכולת האסטרטגית הסובייטית, ושבהן היו הלמס והפנטגון חלוקים. ברוב מקרים אלה, אומרים המקורות, התייצב קיסינג'ר לצד הפנטגון. בשנה האחרונה התריף הקרע בין הפנטגון וסי.איי.אי. בקשר להערכות ביון — אומרים מקורות יודעי־דבר בקרב אנשי הביון.

המועמד בעל הסיכויים הרבים ביותר לרשת את מקומו של הלמס הוא — לדברי ידיעות מוסמכות — ג'יימס שלזינגר, יושב־ראש הועדה לאנרגיה אטומית והמחבר העיקרי של מחקר שקבע את ארגון־מחדש של הביון האמריקאי.

סמכויות מוגבלות

יש אומרים שהלמס איבד את האמון של הבית הלבן, ובמיוחד של קיסינג'ר. הסביר מקור אחד: „קיסינג'ר הגיע למסקנה שהלמס מנסה לא כל כך לשרת את הממשלה כמו לנהל מדיניות משלו — הוא ניסה לזכות סכיבי ציבור נאמנים לו במוסד הביון".

אך מכל הבחינות והוכצעות נראה שהלמס נהנה ממלוא אמונו של הנשיא ניכסון, שהביע גם בהצהרות פומביות וגם בסיכויו של הלמס לפני שנה בדיוק לתפקיד בעל סמכויות מורחבות. כתוצאה מבדיקה שנערך בנובמבר 1971 במערכות הביון, הורחבו סמכויותיו של המנהל, שהן כוללות סמכות תקציבית הארגונית לגבי כל התקציב בסך 5 מיליארד דולר לשנה המוקדש למאמץ הביון האמריקאי.

אומרים שראשית הקרע בין קיסינג'ר והלמס נעוצה במקרית בראשית 1969. הלמס ערך אז הערכת־ביון בקשר לשאלה יסודית של הבטחון הלאומי, והערכה זו סתרה בכל וכל את הרעה שהועלתה על־ידי מוסדי המודיעין הצבאי ושנתקבלה באותה פרסי בבית הלבן. אותה תקרית היתה אחת המוקדמות המסמנות שבהן שלוש אי־הסכמות העמוקות בקרב מערכות המודיעין השונות אל פני השטח — במקרה זה בצורת מחלוקת בין שני מנהיגים מפורים, הלמס עצמו ומזכיר ההגנה מלווין לירד.

ליירד נגד הלמס

סלע המחלוקת היו הטילים הבינ־יבשתיים החדשים של ברית המועצות, הטילים האדירים מסוג ס.ס.9 של קיזוב. בבין־הנשק הסובייטי נודע לביון האמריקאי בראשית שנות הראשונות של ממשל ניכסון. ליירד העיד לפני הועדה ליחסי חוץ של הסינט כי פירוש הטילים החדשים, המסוגלים לשאת מטען המגה־טון כבד הרבה יותר מכל דבר שהוצב קודם לכן, הוא כי בריה"מ־המועצות חותרת ל„יכולת של מהלומה ראשונה". בערך באותו זמן הודיע הלמס שלפי הערכתו אין הטילים החדשים מעידים על כוונה מן הסבורה הסובייטית המסורתית המדגישה את ההגנה, והטיל הקטן יותר ס.ס.־11 כמו המינוטמן, ידיע להיות תמי־הגדרה של כעדך הטילים האסטרטגיים של ברית המועצות.

ביוני 1969 הופיע הלמס וליירד יחד לפני הועדה הרשמה מפורה מלקית בין דעותיהם. אומרים שהלמס קיבל את דעת הממשל, לפיה יש לבסס את המדיניות של הערכה

אנו בונים בנוה שאנן חיפה
נותרו מספר דירות
בשלב א'

באזור היפה ביותר בנוה־שאנן במרכזו של גן, אנו בונים דירות רווחה מקסימות בנות 4 חדרים, המשקיפות אל נוף מרהיב עין, כאשר מצד אחד ניבט המפרץ והים ומצידו השני יערות והורשות הכרמל. בדירות אלה תמצא את כל מה שתדרוש מדירת פאר.
• איכות בניה מעולה.
• טלפון פנים בכל דירה והכנה לטלפון חוץ.
• שרותים כפולים.
• חניה צמודה.

• הסקה מרכזית ע"י קונבקטורים
• וגם אמריקאי מבוצע ע"י א. עמית בע"מ
• הספקת גז מרכזית ע"י סופרגז.
• אנטנת טלויזיה מרכזית.
• 2 מעליות אוטומטיות.
• מים חמים עם מונה נפרד לכל דירה.
• משכנתאות בלתי צמודות עד 30000 ל"י לדירה.
חנויות, גני ילדים, ומגרשי משחקים בסביבה הקרובה.
כמו כן מתחילים בבנית דירות ג ברח' אינשטיין 127 עם נוף לים.

בלייכר זיכהולץ קבלני בנין בע"מ
רח' הנביאים 20 חיפה טל: 641371-667561

האוניברסיטה העברית בירושלים
המרכז ללימודים קדם־אקדמיים
מודיע על
הרשמה של תלמידים חדשים לשנת הלימודים תשל"ג
מחזור ב', מועד פברואר 1973

המרכז ללימודים קדם־אקדמיים מכין את תלמידיו ללימודים באוניברסיטה העברית.
הלימודים במרכז מתנהלים בשלושה מסלולי לימוד: מדעי הרוח, מדעי החברה ומדעי הטבע.
תלמידים ייקלטו למרכז בהתאם לנתוניהם למשך לימודים של מחזור אחד (4½ חדשים) או למשך לימודים של שני מחזורים (7 חדשי) ויקבלו תלמידים בעלי תעודת בגרות מלאה והתלמידים עם חסר עד שני בחינות בגרות.
התלמידים יתקבלו למרכז עפ"י:
1. השגיהם בתעודת בגרות
2. תוצאות בחינות כניסה
3. התרשמות ועדת קבלה
יש להביא להרשמה העתק תעודת בגרות או את ציוני בגרות.
דיור: קיים מספר מצומצם של מקומות במעונות הסטודנטים לתלמידים שאינם תושבי ירושלים.
מילגות: תלמידים שימצאו זכאים לכך יקבלו סיוע כספי.
הרשמה לחיילים משוחררים (עד קבלה לאחר השחרור כבהיל) תיעשה באמצעות המחלקה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הבטחון, אבן גבירול 10, תל־אביב.
ההרשמה למועמדים אחרים תיערך ביום ב', 11.12.72 בין השעות 10:00—13:00 לפני הצהריים בבנין טיליהאנה, רח' הנביא 18, מול ירושלים. אוטובוסים 5, 18 בהתחנה הקרובה לכיכר צה"ל.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
המוסד ללימודי חוץ
מודיע על פתיחת
לימודי תעודה
אשר יתקיימו בשעות הערב בתל־אביב
* נהול שוק (שנתי)
מיועד לעוסקים בניהול שיווק, קידום מכירות, למנהלי מכירות או למבקשים לעסוק בכך.
מועד הפתיחה: יום א', 10.12.72
* נהול תעשיתי (דו־שנתי)
מיועד למנהלים, מהנדסים ובוגרים במדעי החברה.
מועד הפתיחה: יום ב', 11.12.72
* שמאות רכב
מיועד לעוסקים בשמאות רכב ולאלה המתעתדים לעסוק בכך וכן לסבבאי רכב.
מועד הפתיחה: יום ג', 12.12.72
* נהול הייצור (דו־שנתי)
מיועד לסגל טכני, מנהלי ייצור במפעל ומנהלי עבודה בכירים.
מועד הפתיחה: יום ה', 14.12.72
* תורת השמאות
מיועד למעוניינים לעמוד בבחינה הממשלתית של שמאות בתנאי קבלת פרקטיקה במערכת אקטואליות, על ידי משגי, אצל שמאים מוסמכים.
מועד הפתיחה: יום ה', 21.12.72
* מנתחי מערכות למחשבים אלקטרוניים
מיועד לאקדמאים או לבעלי השכלה מקבילה במדעי הטבע ובמדעי החברה, המעוניינים להתמחות בתחום נתוח מערכות.
מועד הפתיחה: יום ה', 21.12.72
* נהול כח אדם (דו־שנתי)
מיועד לעוסקים בניהול סגל או למבקשים לעסוק בכך.
מועד הפתיחה: יום ב', 25.12.72
בחדשים ינואר פברואר 1973 יפתחו לימודי התעודה הבאים:
* נהול הרכש
* נהול הדרכה ופיתוח
* ניהול אחזקה
* ניהול תחבורה מסחרית
* ניהול משק מבנים
* הנדסת בקרת איכות
* הנדסת אחזקה
* מתקדם בהנדסת דרכים ושדות תעופה
* רדיו וטלויזיה — טכניקה השידור, הפקה והנחייה
* לימודי שמאות
* כתיבה טכנית
* פרסומת
* הנדסת תחבורה ותנועה
* קציני בטיחות בתעבורה
קטלוג, פרטים והרשמה: המוסד ללימודי חוץ, רחוב לוין 14, טלפון 268126/7, 266992.

בואו למזנון יום ראשון המפורסם של מלון שרתון
ההמ' מטלות כיד המלך במזנון המלא כל טוב, ומיד לאחר מכן — ובמחיר כולל — הבלו במרבד הקסמים, שם יופיעו:
* מידי אלוני ושולה חן
מופיעות לסירוגין בחודש דצמבר
* חופני (סולימן הקסם)
* האסים
תזמורת הריקודים של מרבד הקסמים
מחיר כולל 39.00 ל"י (כולל מיסים)
מלון שרתון־תל אביב
Sheraton-Tel Aviv Hotel
SHERATON HOTELS AND MOTOR INNS, A WORLDWIDE SERVICE OF ITT
כל יום חמישי בשעה 5 אחה"צ תצוגת אופנה מעולה ותוכנית מרבד הקסמים המלאה. כל יום שבת בשעה 5 תה מנחה, ריקודים והתכנית המלאה של מרבד הקסמים. 12.50 ל"י לאיש (כולל מיסים)

האם חשבת פעם שקיימת אפשרות להעלות את ערך חסכונותיך בקצב בו עולים מחירי הדירות?
רק בתכנית חסכון בר־מצוה של משרד השיכון
תוכל להצמיד את חסכונותיך למדד יוקר הבניה, ובכך — לשמור על ערך כספך ועל יכולתך לרכוש לך דירה.
לשכות הרשמה:
תל־אביב: פרישמן 42, בנק „טפחות", השמשונאים 323
ירושלים: בנק „טפחות", רח' הלל המלכה 9
בחיפה: הנביאים 20, בנק „טפחות", רח' הנמל 46
וכן בלשכות ההרשמה שבמשרד השיכון. למתעניין תוכל לקבל פרטים בטלפון וגם לבירור, ולהרשם, באמצעות יומנון — תל־אביב: טל. 252425; ירושלים: טל. 223344; בחיפה: טל. 528232.
תכנית חסכון בר־מצוה של משרד השיכון

„טיבון"
מרכז לאדם ומלואו
15—16 בדצמבר (ששי—שבת)
סוף שבוע של אנקאונטר
30 בדצמבר (שבת)
„האגף" — תנועת הגוף
5—6 בינואר (ששי—שבת)
בשטפום עם אנקאונטר
פרטים מלאים על קבוצות סוף שבוע (מרוכז) וקבוצות ערב: „טיבון", ת.ד. 808 כפר שמריהו, טלפון 932303

למכירה
בירושלים
דירה גדולה
בבית ערבי
מטבח, חצר, גינה, מרפסת סביבה נהדרת
פרטים יונית, אבא 3, ליד בנין גב. טל. 63820

סיגריות פרילי עשויות
על פי אותו מתכון ואותו ניר
פילינרן טהור שבהם
השתמש מיסטר פרילי שעה
שיצר במו ידיו את הסיגריות שלו,
עבור לקוחות האצולה.

סיגריות פרילי מובאות מאנגליה

ניר פילינרן טהור

מעוניין לרכוש במחוז חלקת אדמה פרטית בגודל שבין 2 דונם
לעצרים, במקום המתאים ליד הים
בסביבת זכרון יעקב
בתשובות בכל מחיר לפנות לבר דואר ת. ד. 3202 תל־אביב

יסוריו של צייר יהודי

באחרונה גדל פירסומו של מארק גארטלר, אחד מחברי "חוג בלומסבארי" שבמרכזו עמדה וירג'יניה וולף

מאת רוברט ואלמש

לונדון

…התענין בפריחה המפליאה של …רות האנגלית בשליש הראשון …מאה זו ובחוג סופרים, אמנים, …מדים והוגים שנקרא על שם …תנה בה היה מרכזו, "בלומסב…רי", ימצא שהיו קשורים או …בים לחוג זה שני יהודים: לי…ארד וולף (בעלה של הסופרת …ג'יניה וולף) והאמן מוכשר שנו… בנעוריו בווייטצ'פל, מארק גארט…

…קבוצה מסוגה תקופה מסוימת. חבריה לא רק סופרים ידועים …ה. לאורנס, אלדוס הכסלי, …סטרייצ'י, אלא גם כמה מרי…השובים מקיימברידג', כמו …ארד קיינס שצד לפני המשבר …רזן נחשב פילוסוף המשק הי…ע של העידן. היתה זו תקופה …ה חיים רוחניים ערים, שהשי…זיה מורגשות עד היום הזה, …ת והתהפוכות העצומות שאירעו …זיים. אבל, רוב תוך הזכרון …תקופה זו נהרס. אומיינו מה …ה לאותו המבצרים של העלית …טלקטואלית דאז, קפה רויאל, …ה הצמתי האחד בלונדון לפי …מה האירופית-בשתית. עונה …למסעדת פאר ממוסדת ללא …של חיים רוחניים או אמנר…

מהגרים מגליציה

…לם אותו זה הועלה בימים …בביוגראפיה של אחד מחברי …וצה המרכזים, דמות טראגית …רבים מן החוג ההוא, האמן …די מארק גארטלר [1]. ספר זה …ין כפליים, משום שהוא מגלה …עולמות שנעלמו, את "בלומסב…רי" ואת ווייטצ'פל היהודית. קר… משפחת גארטלר טיפוסיים ל…רים יהודיים בסוף המאה הי19. …באו מהעיר פשאמישל שהיתה …י צבאי אוסטרי בגאליציה. …די יפה (נמניתי עם מגיניה …(191 שמילדיה ודאי רבים בישר… — אברהם סוגא המשורר ר…ם היה אחד מהם, גם צבי לוסט…

מארק גארטלר, אוטופורטרט, 1920

…פשות לאוטרבך. יהודים רבים …שם בעוני איום. …לואיס גארטלר עם אשתו גולדה …בעת ילדיהם היגרו משום לאנ…ה ב-1890, שם נולד הבן הזמי… מארק, אבל הם לא יכלו להס… חזרו לפשאמישל. לואיס …שלר שוב לא מצא פרנסה ר…ליש להגר לאמריקה, השאיר את …תו בפשאמישל עם חמישה ילדי… ללא כסף. גולדה היתה אשה …ומה אך אשת-חיל. היא הצליחה …לכל את הילדים. והנה, אחרי …ש שנים הזמין אותה בעלה לבוא …גליה, והם נפגשו שוב ב-1896 …סיבות קשות מאד. המחבר מתאר …מופקה המהגרים היהודיים ב…ווייטצ'פל ואיך התחזיק מעמד תוך …מקילב התמדה. הם הפכו את …שכונה למעין מדינה יהודית בה …אדם נצטרך לדעת יידיש. …המשפחה גרה בכיכר ציון, וכל…סביבה זו היתה למארק גארט…נוסטאלגיה גם כשהתרחק לגמ…ממנה ומן החיים באנגליה. …עד לפני מותו ב-1939 הביא את

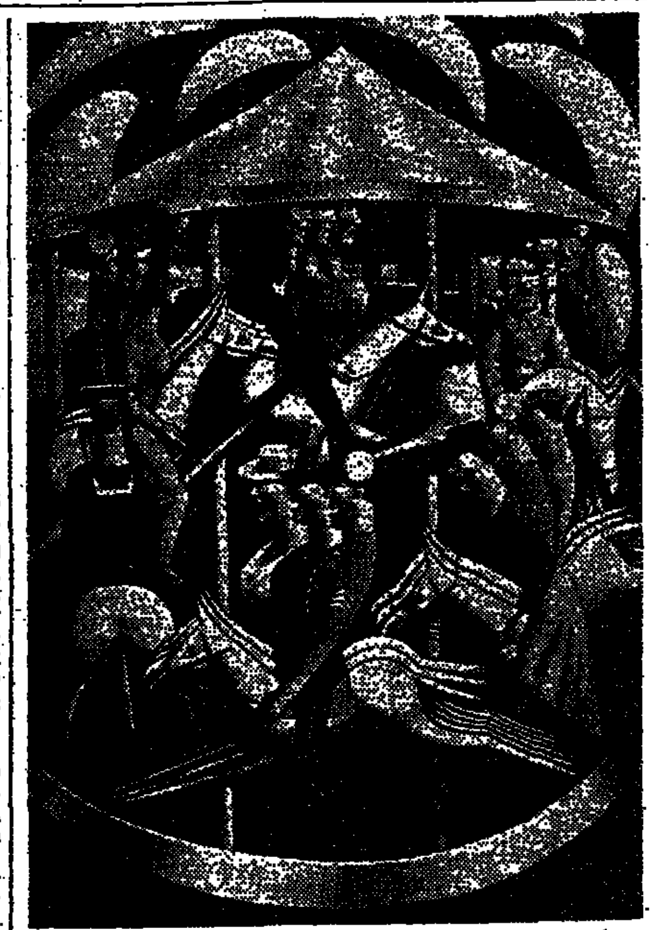

"קרוסלה" מאת מארק גארטלר, 1916. ד. ה. לורנס כתב על תמונה זאת: "זהו הציור המודרני הטוב ביותר שראיתי מימי"

אשתו הנוצריה לכיכר ציון ולבית-הכנסת "מחזיקי הדת", להראות לה את המקום בו חי בנעוריו. ב-1906 נטש את בית הספר והחליט להיות צייר. מישהו עזר לו להיכנס לפו-ליטכניק. עבודותיו מצאו חן בעיני אנשים חשובים, ביניהם הצייר הי-הודי ויליאם רוטנשטיין שהיה בעל שם גדול (אחרי כן היה מנהל ה-קולג' המלכותי לאמנות, ובנו ג'ון היה מנהל גלריית טייט). בהמלצת רוטנשטיין נתקבל מארק גארטלר לבית-ספר "סלייד", בית הספר לא-מנות המפורסם ביותר באנגליה. שנותיו שם מ-1908 עד 1912 היו מכריעות בחייו משום ששם בא ב-מגע והתיידד עם אנשים רבים ה-שונים מאלה שבקרבם גדל חוי גם כשכבר היה צייר.

הוא גם התחיל לצייר מוטיבים יהודיים, משפחות יהודיות, מה-גרים, רבנים, חברי המשפחה שלו, ובעיקר את אמו גולדה. יהודיה טיפוסית שבה דבק כל ימי חייו בחיבה רבה. הוא צייר את גולדה בוואריאציות רבות.

לתמונות אלה היתה הצלחה ב-תערוכות, הן הטביעו עליו חותמת של צייר יהודי דגול שהנציח את אווירת וויטצ'פל. אולם הוא גם צייר נושאים אחרים, פרחים ועי-רות.

צורת חייו נשתנתה כשהיה בחב-רה של סופרים ואמנים, אנשי בו-הימה, תמסורים לאמנות, נוטים ליהנות מחיים חופשיים ומוצאים באופוזיציה למימסד הבורגני. גארטלר היה אחד מאלה שאהבו לשתות ולהשתכר. הוא היה בחור יפה ונשים נמשכו אחריו. אולם בכל העליזות הזאת היתה נימה של ספקנות ומלנכוליה. היו בחברה גם יהודים בודדים, החשוב שבהם יהו-די רוסי בשם קוטליאנסקי (בקי-צור "קוט") אתו התיידד מאד גארט-לר.

בקיץ 1913 פגש את אדוארד מארש (1872—1953), בוגר קיימ-בריג' ואיש החברה הגבוהה, שר-דר אמנות וגם קרוב לאנשי מדי-נה. מארש היה מזכיר פרטי של שרי משבצות, הזה מזכיר צ'מברליין ב-1900, ליטלטן, צ'רצ'יל ב-1905 (…) האחיב שבו ב-1917—1922 וגם ב-שנים 1924—1929, לזכוכ מקאבנ-שייר 1922—1924, למאלקולם מקד-באלד ב-1936—1937. לכן ודאי היה גם בקי בענייני ארץ ישראל, אולם על זה לא מדובר בספר.

מארש התרשם מעבודת גארט-לר ועזר לו הרבה, גם בכסף. גארט-לר גילה דרך חיים שלא היתה ידועה לו קודם, ושהי התרגל. בין התמונות שמארש קנה מגארטלר היתה אחת, "משפחה יהודית", בעד 35 לירות. לידידו המשורר רופרט ברוק כתב מארש שהוא סבור כי גארטלר הוא "הגאון הגדול ביותר של העידן".

אהבה מתוסכלת

הפרק הטראגי ביותר בחיי גארט-לר התחיל כאשר התאהב בציירת שנודעה ב"סלייד", שמה דורה קאר-רינגטון, כל הידידים קראו לה "קאר-רינגטון" (ולא דורה). זאת היתה בין המחזרים שלה במשך יותר מחמש שנים, כתב לה מכתבי אהבה לוה-טים ומיואשים; היא אמנם אהבה אותו אך לא רצתה להתחתן ולא להתקשר אתו מינית. מכתביהם נתפרסמו לפני שנים אחדות.

ב-1917 החליטה קארינגטון לגור יחד עם הסופר ההומוסכסואל ליטן סטרייצ'י. הביוגראף של סטרייצ'י מוכיח תקרית כשמרוב קנאה התנפל גארטלר על סטרייצ'י להכותו. במקרה בא מיינארד קיינס והתערב. למחרת התנצל גארטלר ואמר שהיה שיכור. לא מצאתי את האפיזו-דה בביוגראפיה הגדולה של קיינס שהופיעה עתה בפינגווין [2] ושבחל-קה הראשון מביאה הרבה חומר על "בלומסבארי".

אשה אריסטוקראטית עשירה, ליידי אוטולין מורל, שהיה לה בית גדול בעיר וגם אחוזה יפה בה אירחה אנשי רוח רבים, דאגה לכל החוג של האמנים הצעירים וגם עזרה מאד לגארטלר. היא היתה האהובה של ברטראנד ראסל. כשאחד הידידים שלה משך את תשומת לבה לגארטלר, היא הלכה לאטלייה שלו באיסט-אנד (רק ב-1915 עקר להאמפסטאד בצפון-מערב העיר) וגם קנתה תמונות. אצלה היה גארטלר כמו בבית שנים רבות. אחד מהחוג שלה, הסופר ג'ילבארט קאנן, כתב ב-1916 ספר קטן בשם "מנדל" שהיה למעשה סיפור על גארטלר, עם כל הפרטים המהותיים של חייו, מוצאו מן הגט-טו, על כל בני משפחתו, וגם על אופיו הבלתי-מאוזן, יצירתו וכשרונו, הכל לפי מה שסיפר לו גארט-לר. הספר גרם סנסציה גם הרגיז רבים, קארינגטון ביניהם. גארטלר הסכים לדעתו של ד. ה. לאורנס שזה ספר גרוע. הספר גם היה ע-לה להתקפות אנטישמיות. ב-1921 העמידה ליידי אוטולין קוטאג' ל-רשותו של גארטלר באחוזה בגארסינגטון. ב-1932 ירדה על גאר-טלר המהלומה הקשה ביותר. אמו גולדה מתה. באותה עת גם מת סטרייצ'י ידידו. גארטלר שוב ני-סה להתקרב לקארינגטון, אולם היא התאבדה חודש אחרי מותו של סטרייצ'י.

גארטלר היה לפעמים בלתי-מרו-סן, וגם מלא סתירות. עוד ב-1926 אמר בעיר ברייטן כי "הנה מן הים המלא יהודיות שמנות, ומן ה-יידיש שנשמעה שם". הרגוש לו התקרבו כמה מידידיו לעולם היהו-די הזר להם, למשל לתיאטרון ה-יידיש. הערה קאנן כי "התיאטרון היהודי הוא הרבה יותר מלא חיים מאשר האנגלי" דומה לדעתו של קפקא.

גארטלר היה במצב נפשי מעור-ער. הוא חי בדור המוהרון בו רבים מתו בשחפת (כמו קפקא) לפני שנמצאה לה תרופה. במחלה זו מתה קתרין מאנספילד (שגם בה התאהב גארטלר בהזדמנות) כשהיתה בגיל 35 (1923), ד. ה. לאורנס בן 44 (1930). גארטלר חי בפחד מתמיד, מפני מחלה, עוני וכו'. הוא נזדעזע מהמאורעות בגרמניה (היט-לר), גם הרגיש את בוא המלחמה. הוא התאבד ביוני 1939, חודשים לפני פרוץ המלחמה.

השיבוהו כאמן שנוי במחלוקת. אולם בזמן האחרון גדלה תהילתו. כשהוצגה ב-1917 תמונתו "הסחר-חרה" ביטלו אותה כמה מבקרים. ואילו ד. ה. לאורנס כתב לו: "ב-גיל 25 ציירת את התמונה הזו, ואני אומר: שלושת אלפים שנה דרושים להמנה זו — ואנחנו ה-נוצרים אין לנו אפילו אלפים שנה מאחורינו...".

1) John Woodeson: Ma… Gertler. Biography of a Paint… 1891—1939. With 76 Illustr… tions and full Catalogue of Ge… tler's oeuvre. Sidgwick & Jac… son London 1972. 413 pp. 5.50.

2) R. F. Harrod: The Life of John Maynard Keynes. Penguin Books (Pelican) 1972. 807 pp. £. 1.—.

ממזר טכני וממזר אמיתי

אין כל אפשרות להגיע למצב בו "יתמו ממזרים מן הארץ"

מאת לוי יצחק רבינוביץ

כותב המאמר היה בעבר רב ראשי בדרום אפריקה.

במאמרו של פרופ' משה זילברג "תכסיס הטליקה" ("הארץ", 3.12.72) מוחזה נסיון נועז לפתרונה של כל בעיית הממזרים (כך הוא מדגיש, "מוכרחו ממש בכל המקרים"). הוא מודה שהתכסיס המוצע הוא בגדר "הערמה על החוק" אלא שהוא, וב-צדק, שה"פיקציות" הללו מצויות ב-משפט העברי למאות ולאלפים והן מראות "בזה דווקא את גמישותו ופקחותו של המשפט העברי".

בטרם, אדון בעצם הפתרון המתיימר להיות כולל כדאי לדון במעשה ש-הפרופ' זילברג מביא כדוגמה בו-לטת של הערמה על החוק.

וכך הוא מספר: — בשנת 1941 או 1942 זוג יהודים חשוכי בנים היו כאן בארץ, ולו אח עברי ילד אחות פניה, בניו-זילנד הרחוקה. הבעל חלה במחלה ממארת ובשלב האחרון של חליו נטרפה עליו דעתו מרוב יסורים. הבעיה שהעסיקה את בני המשפחה היתה כי לאחר מות הבעל תזקק אשתו לחליצה (כי היו בני משפחה …) וקשה מאד יהיה לבצע את הדבר, בשל ריחוק מקום בו גר אחי הבעל (ניו-זילנד) וסכנות המלחמה. … הבעל בגלל אי-שפיות דעתו. מה עשו? פנו לצייר אחד יודע תורה והוא השיא להם עצה לכתוב לאחי הבעל, שהוא יקדש שם את אחות האשה. כך תהיה האשה הארצישר-ראלית ("היבמה") אחות אשתו של היבם ותיפטר מן היבום והחליצה, כי "כל שהוא איסור ערוה לא חו-לצת ולא מתייבמת".

וכן עשו. אחי הבעל קידש את אחות האשה, קידש וגירש מיד — כי גם אחות גרושתו ערוה היא ומת כות הבעל, דבר שהגיע לאחר זמן קצר, הותרה האשה לשוק ע"י רבני תל-אביב בלא יבום ובלא חליצה. היו אלה נשואי הערמה, נישואין פיקטיביים ואף על פי כן הועילו.

המעשה הזה מביא פרופ' זילברג בספרו "כך דרכה של תורה" (דף 28), ושמה, כמו במאמר הזה, מרוב ענוותנותו אינו מגלה מי היה ה"עורך דין יודע תורה". אך פעם גילה לי שהוא הוא שהציע את ה-פתרון הזה. ומגיע לו כל הכבוד על המצאת ההערמה הזאת שבלעדיה האשה האומללה היתה נשארת עגו-נה. אך בזה העניין אינו נגמר. לכל הפחות בכח. כי מה היה קורה אם הגיסה (האחות) הזאת שהצילה את אחותה מכבלי עיגון, היתה רוצה אחרי כן להינשא לכהן?

הנישואין האלה, אף על פי שהיו פיקטיביים היו חוקיים, והיא נעשתה גרושה שאסורה לכהן והיא שהצילה את גיסתה מלהשתייך לפסולי חו-תן במחיר שהיא עצמה נכנסה למס-גרת זאת, ממש כמו שהרה"ג גורן טיהר את האח והאחות ע"י ביטול הגרות של בעלה הראשון של האם שלהם!

ומה לפתרון הראשון שמציע פרופ' זילברג לבעיית הממזרות. הלא לא הוא שהמציא את הפתרון הזה, וכבר קדמהו אחד מגדולי ה-פוסקים לפני כ-75 שנה, הרי הוא הרב שלום משה שבדרון, המכונה המהרש"ם. גדולי הרבנים השתמשו בו במקרים יוצאים מן הכלל לכל הפחות בתור "צד להיתר" (עיין למשל, "היכל יצחק" להרה"ג הרב הראשי ר' יצחק אייזיק הרצוג זצוק"ל, אבן העזר חלק ב. תשובה השיבות י"ז—כ"א).

החשוב ביותר לדעת שאותו רב שהציע את הפתרון הנועז הזה לא הצליח למצוא היתר במקרה שבא לפניו בו הציע אותו בבקרים אחרים. הנעקה כל כך מרותק עד שכאשר לפרש אותו.

איש מסוים נסע מאודסה לארצות הברית והשאיר באודסה אשה צעירה בלי ילדים. אחרי שלוש-עשרה שנה בא לאודסה מארצות הברית אחיו של בעלה ומסר לה שבעלה מת והוא בא לתת לה חליצה כדי ל-אפשר לה להינשא שוב הפעם. היא לא הסתפקה בראיות שהביא וכתבה לקונסוליית ארצות הברית והם אישרו את הדבר ושלחו תעודת פטירה. היא פנתה אז לביה"ד באודסה ואחרי חקירה ודרישה קיבלו את העדות והיא קיבלה חליצה מגיסה ואחרי כן נישאה בשנית. כעבור זמן נתברר שהבעל הראשון עוד בחיים. הוא מסר את דרכונו לאיש אחר שנהרג בתאונה ועל פי הדרכון קבעו מי המת. ובינתיים האשה הרה מבעלה השני.

ההלכה בנידון זה ברורה "הוא בה ועה הולד ממזר" וכדאי להד-גיש שבמקרה נדיר כזה אין שום אשמה על ההורים. הם נישאו כדת משה וישראל לפי פסק בית הדין, ולמרות זאת הולד ממזר. למרבה הטרגדיה הבעל הראשון לא היה … היה מאושפז בבית חולים בארצות הברית. הרב המקומי, הרב אברהם יואל יואלסון הוציא גט מהבעל הראשון ב-עזרת רבני ארצות הברית, והיא נתגרשה גם מבעלה השני אך בולד הילד שטרם נולד לא נפתר. היא הופיעה לפני בית-הדין ואמרה שאם הילד יוכרז ממזר או שתאבד או שתהיה נאלצת למסור אותו לנוצ-לא-יהודי שם יגדל כנוצרי.

בעגמת נפש פנה הרב יואלסון להרב עוזרוקי והפסק שלו לא מצא היתר לילד. אלא שבהמשך תשובתו כתב שאם הרב יואלסון היה פונה אליו בטרם הוציא את הגט מבעלה הראשון היתה אפשרות למצוא הי-תר ע"י התכסיס שמזכיר פרופ' זיל-ברג. כי ברור שלתכסיס הזה יש מקום רק כל זמן שהבעל טרם מסר את הגט. וע"י מסירת הגט טרם שנמסר לאשה יש אפשרות לפי הר"י להפקיע את הקידושין הראשונים. מובן מאליו שזה שם לאל את מס-קנתו של פרופ' זילברג שהוא תרופ-פה כללית לכל הממזרים.

"ממזר טכני"

אני מאד להבחין בין מה שאני מכנה "ממזר אמיתי" לבין מה שאני קורא "ממזר טכני" אצים שאין שום מקום להבחנה זו לפי ההלכה. "ממ-זר אמיתי" כיצד? אשה נשואה מרמה את בעלה ומזנה ונולד כמוצר כ-שהיא ממשיכה להיות עם בעלה ה-חוקי הולד הנולד ממעשה זנות זה הוא ממזר. אין שום ספק שכל חומרת הדין שחל על הממזר היתה מכוונת למקרים כאלה ולמרות "דמ-עת העשוקים שאין להם מנחם" של, הפים ממשע יש מקום לשון שמן הנמבע הוא שבמקרים אחרים גם כן יש "פוקד עון אבות (או אמ-הות) על בנים".

ו"ממזר טכני" כיצד? המקרה ש-הבאתי למעלה הוא דוגמא קלסית אך נדירה, אך בדורנו אנו הסוג של "ממזרים טכניים" הולך וגדל. אשה נישאת כדת משה וישראל ואחר זמן מתגרשת, אך אינה מקבלת גט מבעלה אלא מסתפקת בגירושין לפי חוק המדינה. כה הם חיים ועל פי זה מותר לה להינשא עוד הפעם על פי אותו חוק. ולא רק זה, אלא היות והתנועות הרפורמית והמנת של-יוני חברים אינה מצריכה גט לפי ההלכה בתוך תנאי לנישואין שניים, אלא מקבלים את הגירושין האזר-חיים, והיא אפילו נישאת בטכס דתי עם כל הגינונים של נישואין לפי דת שקוראת שהיא הדת היהודית.

במקרים אלה הכל גלוי. והיא לא חיה עוד עם בעלה הראשון אלא נפרדה ממנו לגמרי. יותכן שהוא חיה עם בעלה השני בארץ אחרת. אין רמאות, הכל רשום באותן רשמי לפי חוק המדינה אך כל זמן שאינה מקבלת גט לפי ההלכה היא עוד אשת איש, שה"איזי" הוא בעלה ה-ראשון וילדים שנולדים לה מבעלה השני הם ממזרים.

והאירוניה היא בזה שהסיכויים של "הממזר האמתי" להפוט על מצ-בו בתור ממזר עולים פי אלף על האפשרות של "הממזר הטכני".

למרות זאת, במשך כל הדורות חז"ל מצאו פתרון והפתרון שמצא הרה"ג גורן הוא לפי הדרכים שסללו גדולי הפוסקים בעבר. אך עלינו להכיר שמוכרחים להיות מקרים שאי אפשר למצוא פתרון ומי שסובר שיש אפשרות של "יתמו ממזרים מן הארץ ומסולים עוד אינגי" לפי הלכה, אינו אלא טועה או משלה את עצמו.

זה עתה הופיע

JEWISH ART & CIVILIZATION

Edited by GEOFFREY WIGODOR

בהוצאת וידנפלד וניקולסון.

ספר מהודר בשני כרכים, הסוקר את החיים היהודיים בארץ ובתפוצות במשך שנות קיומו של העם היהודי: יותר מ-400 איורים, חלקם בצבעים.

הצעה מיוחדת — בישראל בלבד —.170 ל"י במקום —.75 $!!!

ניתן להשיג אצל —

עמנואל בראון — בתי מכור לספרים. אלנבי 35 ת"א טל. 54082, 59049; גמלת בנימין 48 ת"א טל. 53276; שלומציון המלכה 9, ירושלים טל. 234807

חנות ספרים "העתיד" — החבצלת 2 ירושלים, טל. 232131

חנות ספרים "ספרי" — מרכז הכרמל, חיפה, טל. 82515

Deutsche Botschaft Kulturzentrum

פרופסור מרטין גרייפנהאגן

Prof. Martin Greiffenhagen

ירצה על בעיית השמרנות בגרמניה

ביום חמישי 14 בדצמבר 1972 בשעה 8.30 בערב

ההרצאה והויכוח בשפה הגרמנית

הזמנת מקומות (ללא תשלום) בטלפון 231370

19 Kikar Malchei Israel TEL AVIV

המכון לפריון העבודה והייצור

המדור למדעי ההתנהגות

החלה ההרשמה

למעבדה ליחסי אנוש

שתתקיים מיום ראשון 28.1.73 עד יום שישי 2.2.73 בתנאי פנימיה.

המעבדה מיועדת: לאנשים מרכזיים בצוות הניהולי של מפעלים ומוסדות ולבעלי תפקידים המעוניינים לשפר את רמת היחסים הבין-אישיים.

השקיף ישלח לפי פנייה בטלפון או בכתב.

מספר המקומות מוגבל

● פרטים והרשמה: תל-אביב, רח' הרב עמיאל 23, טל' 35-73-25.

הידעת כי

עובדי משרד הבטחון

נהנים מהנחה ניכרת

מדמי המנוי

ראה מודעה בעמוד 19

הארץ

אתה מוזמן לנסות את כוחך!

בדוק מהירות קריאתך והבנתך — חינם! לאחר מכן תוכל להצטרף לקורס

קריאה מהירה

של מיל"ה המכון הישראלי לשיפור הקריאה

מה תוכל להפיק מהשתתפותך בקורס? אתה תכפיל את מהירות קריאתך (שהיא ביום כ-150 מלה בדקה), פי שנים, לפחות. אולם אתה מסוגל לקרוא פי-שלושה, פי-ארבעה ופי-חמישה יותר מהר. אם הנך כשרוני במקצת, אתה מסוגל לקרוא מעל 1000 מלים בדקה (כשלושה חצאי עמודים) וכל זאת, תוך קליטה הבנה של חומר הקריאה.

ההרשמה בפתיחת הקורסים בשעה 6.00 בערב:

בתל-אביב, בבית ציוני אמריקה, ביום שני 11.12.72 וביום חמישי 14.12.72

בירושלים, בבית אלישבע (קטמון), ביום שני 11.12.72 וביום רביעי 13.12.72

בחיפה, בבית רוטשילד, ביום שני 11.12.72 וביום רביעי 13.12.72

קורס לקריאה מהירה בביתך — פרטים ת.ד. 470 פתח-תקוה.

1

הוצאת ספרים יוסף שרברק בע"מ

ספרים חדשים

דרך אניה בלב ים

מאת אמנון שמוש.

… של ישראלי המפליג מחיפה לניו-יורק תקלע לחברה … של יפהפית.

• • •

ליל בים

המכונית של ירון

מאת ישראל לרמן

… הסתגלות של חבורת נערים הבונים מכונית, …

• • •

תחת מכבש הדפוס

ספר נוסף בסדרת נועזים

לא בדרך המלך

אורד וינגייט

מאת עודד בצר

משרד העבודה / משרד החינוך והתרבות / המכון הממשלתי להכשרה מקצועית / המחלקה להכשרת מורים

בית"ס המרכזי למלונאות / קש"ש אליה אבישר / מלון "תדמור" חוף-ים הרצליה

סמינר להכשרת מורים ומדריכים במלונאות

מודיעים בזה על פתיחת מגמה להכשרת "מדריכים מוסמכים" להדרכה במקצועות המלונאות.

הלימודים יתקיימו פעמיים בשבת (4 שעות בכל פעם) בשעות אחה"צ והערב משך שנתיים בביה"ס המרכזי למלונאות "תדמור" ע"ש א. אבישר.

● על המעוניינים לפנות למזכירות ביה"ס המרכזי — למלונאות "תדמור" הרצליה חוף-ים. טלפון: 938321.

אילתם

האיגוד לתכנון ולמחקר בע"מ

ומכון ויצמן למדע

מודיעים על

סמינר בינלאומי על אוטומציה בתכנון מערכות סיפרתיות

בהנהלת Professor MELVIN BREUER

University of Southern California, U.S.A.

ובהשתתפותם של 7 מומחים בעלי שם מארה"ב.

הסמינר יתקיים בימים 26.12.72 — 5.1.73 במכון ויצמן ברחובות. לרשות המעוניינים יעמוד איכסון ברחובות.

● פרטים והרשמה: אילתם, ת.ד. 7170, ירושלים, טל' 68171/2 (02).

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללימודי חוץ

מודיע על פתיחת קורס ערב דו-שנתי בתל-אביב

ניהול כח אדם

הקורס מיועד להקנות ידע במקצוע ובכיוון עיוני לעוסקים בניהול כח אדם, או למבקשים לעסוק בכך.

מועד הפתיחה: יום ב', 25.12.72

מקצועות הלימוד: מבוא לכלכלה; פסיכולוגיה תעשייתית; טכניקת הראיון; סטטיסטיקה למנהלי כח אדם; חשבונאות מנהלית; תמחיר ותקציב; מס הכנסה וביטוח לאומי; הנדסת ייצור; ארגון וניהול; ניהול כח אדם ושכר באמצעות מחשב; הגורם האנושי בעבודה; הנדסת ייצור; שיטות הדרכה; יחסי עבודה; דיני עבודה; עקרונות הדווח בניהול כח אדם; שיטות מדידה בניהול כח אדם; ניהול כח אדם; פרויקט גמר. כן יערכו סיורים במפעלים.

קבלה, פרטים והרשמה: הטכניון, רחוב ליפין 14, טלפון 268126/7, 266992.

סמינר בת-שבע

במינהל רפואי ובכלכלת הבריאות

בחסות קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל

יתקיים בין ה-27 בדצמבר 1972, ל-3 בינואר 1973

בהשתתפות מומחים מחו"ל

תכנית הסמינר

באר-שבע באוניברסיטת הנגב, הקמפוס החדש, בנין הספריה אולם 007.

יום ד', 27 בדצמבר, 1972:

9.30 — טקס פתיחה

דיון מס' 1: 12.00—10.00: השילוב בין בית החולים והרפואה הקהילתית

דיון מס' 2: 16.00—14.00: מוסדות ממשלתיים, ציבוריים ובדיקה בשרותי הבריאות

דיון מס' 3: 18.30—16.30: מהם שרותי בריאות כוללניים?

יום ה', 28 בדצמבר, 1972:

דיון מס' 4: 11.00—9.00: מינהלנים ורופאים במינהל שרותי הבריאות

דיון מס' 5: 13.30—11.30: שיתוף ה"צרכנים" בניהול שרותי הבריאות

דיון מס' 6: 18.00—16.00: עדיפויות וקבלת החלטות בתכנון בריאות

דיון מס' 7: 22.00—20.00: ההיקף והגבולות של כלכלת הבריאות והכלכלה רפואית

יום ו', 29 בדצמבר, 1972:

דיון מס' 8: 11.00—9.00: מקצועות עזר רפואיים — רבוי או צמצום?

דיון מס' 9: 13.30—11.30: מקסימום ואופטימום בשרותי הבריאות.

תל-אביב בית הרופא

יום א', 31 בדצמבר, 1972:

דיון מס' 10: 20.00: מינהל בריאות לעומת מינהל עסק

חיפה בית הרופא

יום ב', 1 בינואר 1973:

דיון מס' 11: 20.00: חשיבות המחקר התפעולי של רפואה והשלכותיה על ארגון השרות הרפואי

ירושלים באוניברסיטה העברית, גבעת רם, בנין לאוטרמן

יום ד', 3 בינואר, 1973:

דיון מס' 12: 20.00: האם יש עתיד לרפואה המשפחתית?

הדיונים יתנהלו בשפה האנגלית.

מספר המשתתפים בסמינר מוגבל.

המעוניינים להשתתף יפנו אל: מזכירות סמינר בת-שבע, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053, באר-שבע, טל. 057-5294, שלוחה 5.

UNIVERSITY OF LONDON

GENERAL CERTIFICATE OF EDUCATION

הבחינה הבאה לקבלת התעודה הנ"ל תתקיים בתל-אביב ביוני 1973. בקשות יש להגיש אישית עד ה-31 בדצמבר אל:

הממונה על הבחינות, המועצה הבריטית, רח' הירקון 140, ת.ד. 3302, תל-אביב, טל. 222194.

לא תתקבלנה כל בקשות לאחר ה-31 בדצמבר. שעות קבלת קהל: מיום ב' עד יום ו' מ-9.00 עד 1.00 אחה"צ. המשרד יהיה סגור ב-25, 26 לדצמבר.

לומדי אנגלית

שבוע מכירה מוזלת של ספרים אנגליים

יערך בחנות ספרית פועלים, אלנבי 73, תל-אביב, החל מיום א' 10.12 ועד ה-15 בו.

ספרית פועלים

מחלקת ההפצה

שגרירות גרמניה

לפי בקשת הקהל הקרנה חוזרת של

חליל הקסם

DIE ZAUBERFLOETE

אופרה מאת מוצארט

בביצוע זמרי האופרה הממלכתית של המבורג

בבימויו של פיטר יוסטינוב

בירושלים - בית אגרון

ביום חמישי 14.12.72 בשעה 8.00 בערב

כניסה חופשית

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ז'קלין כהנוב

ספרות של מוטאציה חברתית

בעשרות השנים האחרונות נוצרה חטיבה גדולה של ספרות בידי סופ־רים אשר מצאו עצמם ניצבים על פרשת־דרכים של תרבויות רבות, של ציביליזאציות וארצות שונות, אשר אי אפשר לסווגם שום סיווג „לאומי". סופרים אלה הם פריה של תקופת קולוניאליזם ממושכת, וה־ספרים שהם כותבים משקפים מעבר, או מוטאציה, מן התרבות המסורתית של קודמיהם אל תרבות חדשה, אשר בגיבושה מסייעות יצירותיהם. ספ־רות זו מייצגת תמורה לקראת תר־בות חדשה מתהווה, תרבות שלא היתה קיימת אלמלא הקשר הממושך, אם כי האמביוואלנטי, עם העולם המערבי, שהרי סופרים אלה אינם כותבים בשפת־אמם, אלא באחת ה־לשונות המערביות — בדרך־כלל, אנגלית או צרפתית — ששימשה אותם בזמן לימודיהם. חלקם היו מעורבים פוליטית במהפכות או ב־מאבקים הלאומיים, אך לא כולם כך; הדה־קולוניזאציה לא הביאה אותם בהכרח לידי הזדהות גמורה עם האידיאולוגיות הלאומיות של ארצותיהם, שנשתחררו זה מקרוב.

לסופרים אלה יש לעתים קרובות נפשות מפוצלות, הנקרעות בין ה־כוחות השונים שעיצבו אותן. וה־כתיבה משמשת להם, לעתים קרו־בות, כאמצעי למיזוג יסודות נבד־לים אלה לשלם משמעותי יותר, ולהשלטת סדר גם במציאות פנימית סובייקטיבית וגם במציאות חיצונית אובייקטיבית. לעתים קרובות הם נותנים ביטוי לבינלאומיות חדשה, ה־מגלה פתאום צירופים חדשים של תרבויות קיימות, כשם שלתרכובות כימיות יש להן תכונות משלהן, השונות לחלוטין מן התכונות של היסודות המרכיבים אותן.

בכוונה תחילה אין אנו נוגעים כאן בספרויות כגון אלה של האיים הקאריביים, הכתובות בצרפתית, ב־אנגלית או בספרדית, או לאלה של אפריקה, או לספרות של הכושים בארה"ב. ואף כי גם ספרויות אלה הן חלק מאותה תופעה של הכלאת תרבויות אינטנסיבית המתחוללת עכשיו, הריהן ספרויות לאומיות בד־רך, המגבירות, לעתים על דרך המאבק, את מודעותן להוות הקבו־צה שעמה הן נמנות. כאן אנו מת־כוונים בעיקר לאותם אנשים שהם עקורים מבחינה תרבותית, אנשים

תרבות וספרות

המבטאים את התלישות והבידוד יותר משהם מבטאים את ההשתיי־כות.

יש בספרות זו יצירות טובות ויש בינוניות, אבל היא מבטאת שינוי תרבותי וסוציולוגי חשוב, שייתכן שלא התייחסו אליו בתשומת־הלב הראויה לו. הנושא השליט ביציר־תיהם של סופרים אלה הוא החיפוש אחר זהות, ועמו סירובם להיות מוגדרים הגדרה צרה. הם מנסים להתגבר על הקונפליקטים שבהם הם נתונים, כדי להגיע לאוטונומיה וכדי למזג את הכוחות השונים ש־עיצבו אותם בלא לוותר על אף אחד מן היסודות המרכיבים את אישיותם המפוצלת. אני מניחה ש־אצלנו יהיו רבים אשר ינסו לפסול את פרי יצירתם של בני־כלאיים תרבותיים אלה כ„לבאנטיניים", אך אנשים אלה אינם שמים לב לכך שהכלאה תרבותית זו, על המוטא־ציות הלא צפויות שלה, מתחוללת בקנה־מידה עולמי. זאת ועוד: ה־תרבות תקפא על שמריה אם לא תתמודד עם אתגרי הצירופים החד־שים האלה, שהתפשטותם עתה הו־לכת וגוברת. הסופרים שאותם נזכיר כאן, אינם עוסקים בחיקוי של דגמים מערביים — ויהיו מושפעים מהם ככל שיהיו — אלא במציאת עצמם, ואינם מרשים לעצמם להיב־לע בכמה שהוא גול כינה בשם „הג־מוניות". על השאלה: „מי אתה ?" הם משיבים „אני צירוף מסוים של א, ב, ג, ד, ואני מסרב להקריב אפי־לו אחד מיסודות אלה". דוגמאות אחדות עשויות לעזור לנו להמחיש את התופעה שאנו מכנים בשם ספ־רות של מוטאציה תרבותית.

נביא, לדוגמה, את מקרהו של ו. ס. נייפול, שהוא ממוצא הודי, שחי רוב ימיו בג'מייקה וכתב ב־מעין הומור מר על חיי הקהילה ה־הודית בג'מייקה. קהילה זו, בדומה להודים באפריקה, היה כמעט ללא קשר עם האוכלוסיה המקומית, ל־הוציא עניני מסחר ועסקים. נייפול קשור אל שבט הגולים הקטן שלו, אך חש מחנק בתוכם, ומכיוון שהוא בעל כשרון, הוא יכול להימלט אל עולם רחב יותר. מימד הזהות הלאו־מית הושמט מתחת רגליו על־ידי נסיבות שהן מעבר לשליטתו: אותן נסיבות שגרמו להודים לנטוש את מולדתם ולהתיישב באיזה חלק אחר של האימפריה הבריטית. נייפול הוא סופר טוב. אלא שאין הוא סופר אנגלי, אף לא סופר הודי וגם לא סופר ג'מייקי. חינו נובע מן התלי־שות הנואשת, שעליה הוא מספר. לאן שייך מישהו כמו נייפול ? הוא משקף מוטאציה, מצב של מעבר, שאת תוצאתו אי אפשר לחזות מר־אש. האם תתמזג בסופו של דבר קהילה כקהילתו עם האוכלוסיה ה־מקומית ? האם יעזבו הכשרוניים יותר וילכו לשבת במקום אחר ? היפקדו את ההודים בג'מייקה אותן תלאות שפקדו את אחיהם באפרי־קה ? זאת לא נוכל לדעת. אך עוב־דה היא שאיש כנייפול מסוגל להיות כשרגלו האחת תקועה בקהילתו, וה־שנייה — בבריטניה הגדולה. הגשר הוא כתיבתו, והקהילה שהוא מתאר, אשר בחיי הממש עשויה להיראות בעינינו כקוריוז ותו לא, נוגעת ב־כתיבתו באיזו נקודה רגישה שכה רבים מודעים לה, והיא אותה הי־טלטלות בין השתייכות לאי־השתיי־כות לדברים רבים כל־כך בעת־ובעונה־אחת.

הודו הוציאה מקרבה כמה סופ־רים הנותנים ביטוי להיבטים שונים של מוטאציה תרבותית זו. בדרך־כלל אין הם מתגוררים בהודו, וזאת מסיבות אחדות: משום שהם אינם

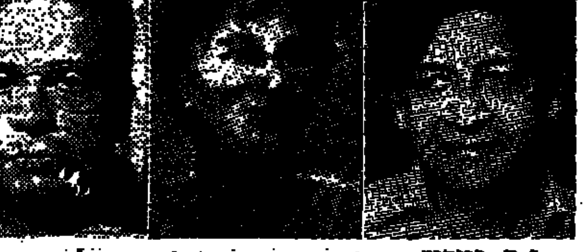

ו. ס. נייפול — האן סויין — אלבר ממי

מרגישים עצמם שם כבבית, ו־משום שהם זקוקים לציבור־קוראים בינלאומי יותר, נרחב יותר. ראמה סאנטה ראו היא סופרת הודית כ־זאת. היא נישאה לצלם אמריקאי וחיה בארה"ב. אחדים מספריה מס־בירים את הודו לקוראים האמריק־אים. בספרה „מתנות מעבר" "Gifts of Passage" היא מתארת את פגי־שותיה עם אנשים שונים, לרבות אנשים לבנים, אפריקאים והודים ב־קניה. היא מגיבה על כל מה שהיא רואה ושומעת, אך נשארת משקיפה מן־הצד. כל מה שהיה לו חלק בעיצוב חייה הוא בבחינת „מתנת מעבר", שהעשירה אותה. אפשר לש־אול: מעבר למה ? לספריה מקום שולי לגבי עיקרה של ספרות אמרי־קה, וככל הנראה גם לגבי הספרות ההודית. אבל ראמה סאנטה ראו היא נציגה של טיפוס אדם חדש, שחש עצמו בטוב במקומות רבים בלא שישתייך השתייכות מלאה לשום מקום.

דום מוראס, הודי נוצרי, [illegible], כותב יחד ספר מעניין „טיטוט ברחובות הודו". לאחר שי־למדו באוכספורד, חוזרים שני הצעי־רים הביתה לביקור. הספר מתאר את רשמיהם — השליליים בעיקר — המתבטאים בסירוב להזדהות עם הודו או לחוש שהם שייכים אליה. דום מוראס כותב שירים יפים באנגלית. אפשר אולי לסווגו כמשורר אנגלי — אלא שהספרות האנגלית נש־תנתה מאז ימי המלכה ויקטוריה ו־היא עשויה עתה לאמץ לה כשרונות מהגרים כגון אלה. אשר לנירד צ'ודהורי [illegible], קראתי כמה מן הדברים שכתב על ההיסטוריונים [illegible] ועל [illegible] להיסטוריה, ואין לכם כל קשר [illegible] את לעולם הלא־מערבי. כאן, הניתוק מן התרבות־האם נראה שלם.

אבל ישנה גם האן סויין, שהיא בת־תערובת סינית־בלגית. יצירתה משקפת גם סינתיזה תרבותית מקו־רית וגם סירוב להיות מזוהה זיהוי צר; ואף כי מבחינה רגשית היא חשה קירבה גדולה יותר לסין מאשר לאירופה, הרי הקאריירה הספרותית שלה, הגם שהיא עוסקת באסיה, היא אירופאית ואמריקאית. באחד מסיפוריה היא מספרת על מלחמת השמדה כנגד [illegible] שנערכה בפקין ואשר לה גויסו כל בתי הספר. אף לא [illegible] אחד נותר. היא משווה את היסודיות הסינית הקומוניסטית הזאת לרשלנות ולהפ־קרות הרוחות בהודו, אשר ברחובותיה משוטטות באין מפריע הפרות הקדו־שות. אך לא הדרך הסינית ולא ה־דרך ההודית אינן משביעות את רצו־נה של האן סויין, אף כי היא נוטה לסין [illegible] שבה, מכיוון שהיא, לפחות, מצלי־חה להאכיל ולהלביש את תושביה. באחד מספריה, „האהבה היא דבר נהדר", שעלילתו מתרחשת ב־הונג־קונג, מתארת האן סויין גם את ה־תרבויות האסייתיות וגם את הא־רופאיות, כמישהי שמכירה אותן מ־בפנים, בניגוד לפרל באק, הנוטה לראות את הסינים בעיניים מער־ביות. האן סויין אינה סופרת מער־בית, ואף לא אסייתית. היא משהו חדש — [illegible], הנסיונית לגר־ום לאלה להיטיב יותר להבין זה את זה. היא מבטאת יחס חדש ה־נוצר בין אנשים ממוצאות־תרבות שונים, שאין לו ולא כלום עם ייצוג „לאומי" רשמי בגופים בינלאומיים כמו האו"ם או אונסקו.

ובאזור קרוב יותר אלינו — נוכל להזכיר את אלבר ממי, יהודי טו־ניסאי, שהתיישב בצרפת ומורה סו־ציולוגיה בסורבון. ספרו הראשון „נציב המלח" תיאר בדרך נוגעת ללב את הקונפליקט שבנפשו של ילד יהודי [illegible], שלומד בבית־ספר צרפתי ונקרע בין שלושת המרכיבים של עולמו הפנימי: היהו־די, הערבי והצרפתי. [illegible] של ה־תרבות הצרפתית הכריע את הכף, ואף־על־פי־כן נשאר ממי יהודי במהותו, כפי שהוכיח ספרו „דיוקנו של יהודי". הוא גם רוחש אהדה לתנועת השחרור הצפון־אפריקנית, אף כי היה ביקורתי לגבי עצמאות המדינות הערביות. הוא אוהב את יש־ראל אך הוא קרוע בין הכוחות ה־סותרים שעיצבו את אישיותו, ומסרב לוותר גם על אחת מהתקשרויותיו. לאן הוא שייך ? לעם היהודי ? ל־צרפת ? לצפון־אפריקה ?

ממי שופך אור על משהו ש־מתרחש עכשיו בצרפת (ולא רק שם), לאחר שאנשים שונים עקרו ממושבותיה לשעבר והתיישבו במט־רופולין. ישנם סופרים אלג'יריים — כגון כאטב יאסין — שהתיישבו בצרפת. הם מתבטאים בלשון ה־צרפתית, ככלי־הביטוי הספרותי ש־להם, ורבים מהם, שהיו פעילים במאבק לשחרור, נשארו בצרפת מ־שום ששלטונו של בומדיאן אינו תואם את חזון אלג'יריה העצמאית שלהם. ושמא חשים הם עצמם טוב יותר בצרפת ? האומנם הם רק דור „אבוד" הולך־עובר ? וכה מקומם של סופרים אלה בספרות הארצות המאמצות או ארצות־המגורים — ובספרות מולדתם ? יש לראות את כתביהם כמשקפים בקיעת־מבנה ב־היסטוריה, שאת תוצאותיה וחשיבו־תה אנו תופסים עתה רק במעומעם.

כיום, בזמן שקבוצות של גולים ופועלים זרים מתיישבות באירופה, יש להניח שהן לא תתבוללנה כליל בארצות המארחות, אלא יפתחו תר־בויות „מעורבות" שונות לעצמן, ובדרך זו ישפיעו במידה מסויימת גם על הארצות המארחות. דבר זה כבר ניכר בתחום המזון: קל למצוא מאכלים כמו קוסקוס מארגאז' ודברי מאפה מזרחיים בערים רבות בצרפת. סביר מאוד כי בלב הצעירים הזרים שלומדים עתה בבית־הספר יגבר עד מהרה הצורך לבטא את חוויותיהם ואת משבר הזהות שלהם. הסיכויים הם, איפוא, כי חשיבותה של ספרות המוטאציה תגדל ולא תתמעט. הכלאות אלה של עמים, יבשות ותרבו־יות, שיתחוללו על־ידי נישואי־תע־רובות, משקפות יחס חדש — יהיה אי־נוח רב־משמעי ככל שיהיה — בין הנשלט לשעבר והכובש. זוהי מוטאציה שמתרחשת לנגד עינינו ואת תוצאותיה לא נוכל לשער.

הסופרים שנזכרו כאן משקפים מעבר ממין אחד של עולם למשנהו ומשקפים הרבה יותר מאשר סתם מקרים אינדיבידואליים בודדים — הם מבטאים צורות תרבות חדשות ומורכבות, שהן בעת־ובעונה־אחת שוליות ביחס לספרויות הלאומיות וחשובות מנקודת־ראות בינלאומית, משום שמהגרים [illegible] ונרחבים מתגברים על־ידיהם למספר הרבים [illegible] ולא־צפויים. הם מייצגים היבט של הספרות וה־תרבות בנות־זמננו, שראוי לעקוב אחריו מקרוב ושבקיומו אנו מתחי־לים לחוש רק עכשיו.

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

באלכסון לדב שטוק

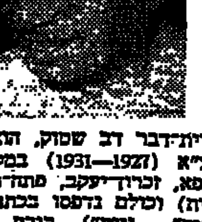

הסיפורים שבספר, אומר באחרית־דבר דב שטוק, הוא ד' סדן, נתחברו בשנים תרפ"ז—תרצ"א (1927—1931) במקומות טלטולי בארצנו (בבנימינה, בית־אלפא, זכרון־יעקב, פתח־תקוה טבריה) בגולה (בסאקסוניה התחתית) וכולם נדפסו בכתבי־עת („הדבר", „הפועל הצעיר", „מאזנים", „גזית"), רובם סמוך לחיבורם, ומיעוטם לאחר זמן; בכינוסם עתה לא הוטלו בנוסחם הראשונה שינויים, זולת תיקוני לשון, דקדוק, כתיב, פיסוק ואי השמטות קטנות. הסיפורים לא נדפסו לפי הסדר הכרונולוגי של כתיבתם, אלא לפי ענייניהם למדוריהם.

„באלכסון" הוא ספרו השלישי של דב סדן, לאחר קונטרס שירי־ביכורים, „צללים", שיצא בפשמישל בשנת 1921, וגנז בידי מחברו, ולאחר ספרו „ממחוז הילדות", פרקי וידוי ותכו שהופיע בשנת 1938.

סדן נולד בברודי שבגאליציה המזרחית ב־1902, ופרק מתקופת ילדותו עבר עליו בכפר. בשנות מלחמת־העולם הראשונה עברה משפחתו ללבוב ושם למד בגימנסיה פולנית. הוא עלה לארץ בשלהי 1925, ואולם ב־1928 עשה בשליחות בגרמניה ופעל במרכז „החלוץ" בברלין ובמרכזי ההכשרה בווסטפאליה. דומה שאלה הן התחנות המפרנסות במידה זו או אחרת רבים מסיפורי הקובץ, המחזיק למעלה מעשרים סיפורים.

„הצל הטוב" הוא ציור מעולמו של פונדקי יהודי. הוא וילדיו [illegible] היו למריבה שגררה בעקבותיה מעשה־רצח. הרוצח [illegible] הפונדקי נאלץ להעיד נגדו. עם פרוץ מלחמת־העולם, משתחרר הרוצח מבית־הסוהר ונעשה חייל. וכך הוא, שהיה אימתם של הילדים, נעשה עתה לצל הטוב: „מעיניו נוצצה ההכרה, כי שעתו הגיעה. עתה נצרכים לשתי הצבתות הקשות שלו. הכל נצרכים לו. באין ברירה דבקה [illegible] של הילדים הנפחדים בקומת האבידה. שתי הצבתות הקשות שלו הרגיעו" (עמ' 16).

„במגרשי" הוא אולי הסיפור השלם ביותר מבחינה אמנותית בקובץ. ענינו יהודי בעל צריף למשחקי־כדור בשם זליג, המתפרנס מן האיכרים הגויים, שמקווים לזכות בשני הפרסים הגדולים: מחרשה וסוס. מערכת היחסים המבוכה שבין יהודי לגוי מתבטאת ביחסם של האיכרים לזליג. „כשאתה זורע חיטה יודע אתה, שאותה שדה לא תצמיח אלא חיטה וכאן אתה נתון להפתעה: שמא חיטה, שמא שעורה. מאה פעמים ראית [illegible] כאן עלתה דרדר ואין אתה אומר: שמא דרדר. יש סדרים קבועים וקשים בעולם, אך היישיש של הירצקה וגלגלו של זליג מטלטלים אותך מעבר לסדרים. הם ה ה ק ל ה. חביב היישיש של הירצקה וחביב גלגלו של זליג. חביבים כאחד" (עמ' 19).

זליג מוכר לאיכרים תקוות, עד שצריפו נהרס והוא נפגע קשה בידי מנהיגם הבריון, הבאטקו. מצד אחד שמחים האיכרים על עשיית דין במי ששיחק בתקוותיהם; אבל, בעצם כשמצבם [illegible]: „עד כה היתה איזו פסגה, שנישאו אליה העיניים בציפיה להפתעה, ועתה משתרע מישור, רק מישור. זרעת חיטה — תצמח חיטה, בשום פנים לא שעורה ולא שבולת־שועל" (עמ' 19).

לכפר בא איש כוחות חדש, פרוסי. רכבת ברזל קטנה ברשותו ומי שמצליח להדוף אותה לגובה מסוים על פסיה, זוכה. תחילה כובשת את אנשי הכפר [illegible] שבדבר. אך עד מהרה הם מתאכזבים. משום שאין מקום למזל, ולתקוות. כי שבתו בידו — זוכה, האחרים, גם אם ינסו מאה פעמים, אין להם סיכוי. בגלגל־המזלות של זליג [illegible] את כולם אך הכול היו שווים לפניו. „בגלגל־המזל לא ידע איש מקומו וכאן ידע הכול מקומם: המעטים למעלה, הרבים למטה ובני־הבינונים באמצע. כמה שנפקחו העיניים לראות, כי הפרוסי הוליכם שולל. [illegible] בעצם, אין כאן הפתעה, אין פיסגה שהעיניים נשואות אליה, אלא המשך המישור" (עמ' 22).

הבאטקו משתחרר מבית־הסוהר ובא אף הוא לנסות מזלו אצל הפרוסי. ומאחר שהכה קובע — הוא זוכה ביום אחד. [illegible] בכל רכושו של הפרוסי, [illegible] שוב ושוב ורכבו אל [illegible]. הפרוסי, צמא הנקם, הורג באותו הלילה את הבאטקו. את הפרוסי תולים. ולאיכרים שוב משעמם. אך הנה, ביום [illegible] מופיע בשבת, „מתוך צריפו קרא להם קולו [illegible] של זליג, [illegible] של אלהים [illegible] את נפש ברואיו. [illegible]: שוב אפשר לכם להטיל לתוך החלל הסתום את [illegible]. שוב יעמוד גשר על [illegible]. [illegible] את מעמדו. בואו, גלגל־הכול עומד על מכונו. בואו, יש רווח [illegible]" (עמ' 23).

סיפור זה ראוי היה להכתרה או להיכנסות.

לא כל סיפורי הקובץ [illegible]. ברבים מהם יש קינה על היהודי הנשחק בגלגלי מלחמת־העולם והמהפכה. כך למשל הסיפור „המרוזה", המתאר את [illegible] של היהודי [illegible], [illegible] ברוסיה שמעבר לגבול, [illegible]. כמוהו גם הסיפור „במעלה", המתאר את גלגוליו של [illegible] יהודי [illegible]. כיצד הוא מיטלטל עם [illegible] הרוסי, [illegible]. אבל, הדבר הראשון שעושים חבריו בדרכם בחזרה, בבואם למולדת, הוא להתנפל על „שני יהודים שבדרכם: „הך אנו הורגים [illegible] הכם עד הרומה! הך, אחיא, עד בלות־[illegible]!" (עמ' 40). [illegible] היהודי כאבד עצבי לדעה.

[illegible] לו, אם כי הוא כתוב בראשית שנות השלושים, [illegible] „להיות אזרחה [illegible]" להייה יהודיה בכפר [illegible], [illegible], אשר בווסטפאליה. [illegible] יהודי בודד בכפר [illegible] במשפחתו [illegible] בכפר כשלוש מאות שנה, ואולי יותר. [illegible]. לחייה של [illegible] בת־משפחה [illegible] לו עילה לחשבון־נפש נוקב. הוא ניצב על [illegible], [illegible] בעיניים עצובות [illegible]: „בן, אחיי הרבים, ו ז א ת [illegible]" (עמ' 90)

* דב שטוק: באלכסון. סיפורים ובהונה להם. הוצאת „גזית", תל־אביב, תש"ב, 1942. 141 עמ'.

גיטה אביגור

מיכאל קולהאס והצדק החמקמק

(עם ההצגה ב„תיאטרון האוניברסיטה")

מעטים ורעים היו ימיו של היינ־ריך פון קליסט, יוצרו של „מיכאל קולהאס". בן שלושים וארבע התאב־ד, לאחר שאיים לא פעם לפתור כך את בעיות חייו. בחייו של הסופר היו כמה פרשיות תמוהות, אשר הביוגראפים שלו מתחבטים בהן עד עצם היום הזה, ואף ספי־רתו יש בהן מן הזרות. כתוב־תי, בין השאר, לכך שבשנת 1803 שהה קליסט בצרפת, ללא דרכון וללא כסף, וכתב לאחותו האוהבת, אולריקה, שכוונתו לשרת בחיל נאפ־וליון. להבנת המצב ראוי להז־כיר, כי קליסט היה בשעתו קצין בצבא הפרוסי; משפחתו האצילה הועידה אותו לקאריירה צבאית, אשר נראתה לכולם יאה הרבה יותר מאשר חיי בכורה. אולם היינריך פון קליסט לא היה יכול להתאים עצמו בשום פנים למסגרת הקצונה הפרוסית, והוא עזב את הצבא — והנה מודיע הוא פתאום על רצונו להתגייס לחילו של נאפוליון... אל־מלא ידידים, שעמדו לו בעצה וב־עזרה, עלול היה המשורר להיאסר ולהישפט כבוגד ומרגל, הן על־ידי הצרפתים והן על־ידי הגרמנים. ומה אמר קליסט עצמו אחר־כך על פרשה תמוהה זו ? [illegible] הסבר לבעייה ובעשייה אז.

בקורותיו [illegible] קליסט את דרכו בסבך העולם — וכמה [illegible] לפני התאבדותו, כתב לאחותו האהובה אולריקה: „...את עשית למעני, לא מה שהיה בכוחותיה של אשה, כי אם מה שהיה בכוחו של אדם כדי להצילני; האמת היא, שלא ניתן היה לעזור לי עלי אדמות".

גם במותו היה קליסט חידה. הוא לא הלך לדרכו האחרונה בגפו, כי אם בחברת אשה — עובדה שלא כולם העריכו אותה בחיוב. כדי למנוע אי־הבנה יצוין כבר, שלא היה כאן מקרה של זוג אוהבים אשר עולם אכזר אינו מאפשר להם להתאחד. קליסט כבר הגה במשך שנים במחשבה על איבוד לדעת, ו־אף הציע לכמה מידידיו וידידותיו להצטרף אליו. [illegible]

היינריך פון קליסט

[illegible], הידיעה שבהן „מיכאל קול־האס".

עניינו המרכזי של סיפור מרוכז זה הוא מהות הצדק האב־סולוטי, האפשרות יישומו בעולם פגום זה. כרקע היסטורי לסיפור, בחר קליסט את תקופתו של מאר־טין לותר — ותחילת הרפורמציה ב־מדינות האיכרים בגרמניה. קיים גם מקור היסטורי לסיפור המעשה, אך [illegible] היסטורית כי אם בפיתוח רעיוני.

מיכאל קולהאס סוחר סוסים היה, ונעשה לו עוול. היונקר [illegible] פון טרונקא [illegible] בערמה זוג סוסים [illegible], ואחר־כך [illegible] לבעליהם [illegible] מדולדלים עד לבלי הכר. בשל עוול זה הופך מיכאל קולהאס, שהיה עד אז אזרח ישר וטוב, לשודד במלכות, ועל כך הוא מובל לגרדום בסוף הסיפור. [illegible]

[illegible] הוציאו את הסוסים במרמה, מבקשים לנצלם ולדלדלם. [illegible] שלטי השררה [illegible] עוול כבד יותר [illegible] סוסים. אין לזלזל [illegible] המסורתית של קולהאס [illegible] אשתו, [illegible] הוא [illegible] יהיה מוכן להציג, לש־[illegible] בשם הצדק. כדי לכפר על העוול שנעשה למיכאל קולהאס, היו חייבים אנשים רבים, [illegible] לסבול. [illegible] כבר במקרה פעם זו: קולהאס [illegible].

מתכוון קולהאס לקחתם עמו, אולם כאשר מרגיזים אותו אנשי היונקר ומתנגדים בו, הוא אומר, „כי הוא מעדיף לקרוא לפשט־עורות ר־לזרוק את הסוסים למגרש הנבלות, מלהוליך אותם, ככה, כמו שהם, אל האורווה שלו. את הסוסים השאיר עומדים במקום, מבלי ליתן את דע־תו עליהם". אין ספק בדבר — מי־כאל קולהאס חומד לסוסיו. בשלב הבא יחסו לאשתו, לאנשים, לא־לוהים.

קליסט ידע לאפיין אנשים בצו־רה ברורה בכמה קווים ושרטוטים, [illegible] מתארת באותו בעלה באיזה מצב [illegible] מעבר [illegible]. [illegible] קולהאס [illegible]

[illegible] הסוסים זה לראות משפט צדק נעשה באמיתו. [illegible]

אברהם ש. הלקין

היהודים בחברה הים־תיכונית

בכרך השני של סדרת ספריו „חברת ים התיכון"* מרצה הפרו־פסור ש.ד. גויטיין על הקהילה היהו־דית, מבחינה ארגונית, דהיינו תור־בותית (את הכרך הראשון הקדיש לחקר חיי הכלכלה של הקיבוצים היהודיים בארצות האיסלאם). היסו־דות והמסקנות שאותם כולן ממס־מכים שנמצאו בגניזה הקאהירית, שכבר שנים הוא משקיע את כל זמנו בפענוח גליונותיה, מהם קטועים, מהם בלים ומהם קשים מאוד לקרי־אה.

הכרך עבה, בן 630 עמוד, והמחבר הניזון בו מגוון, לרבות עניינים ש־אין אדם רגיל למצוא בין הבעיות שבתחום הקהילה, כגון: פרק על היחסים עם בני הדתות האחרות, וכן גם חלק על משומדים וגרים. אנו קוראים על הקהילה, איכיה, פקי־דיה, אוכלוסיה ומשרתיה; על פעו־לות הקהילה, כגון קופת צדקה, חנ־ויות, בית־הכנסת, בנייניו ופעולותיו; על החינוך לסוגיו והשאלות הכרו־כות בו, למשל: של המקצועות הרבים שאחזו בהם היהודים ועל ה־יחס לשלטון הנכרי בגניזה. והעו־דות האגשים כולם בודדים אשר הם [illegible] והאי־מקום למסמכים.

ראוי להעיר, שהמחבר הוציא לפ־ני שנים מספר ספר על סדרי החינוך בארצות האיסלאם, ואף הוא מתבסס בעיקר על התעודות מן הגניזה.

מעניינים דברי המחבר בהקדמה, אשר בה הוא מסביר כי בעבודתו בתיאור הקהילה, [illegible] להחזיר לי־ [illegible], מתוך רצון להבין את רוחם ויצריהם של אלה שעיצבו את [illegible] בה, ומספר כיצד הגיע ליכולת הזאת. שלושה גורמים הוא מונה: (א) השנים שהקדיש לחקר חיי יהו־די תימן, „היהודים ביותר הערבים ביותר בקרב היהודים"; (ב) הנסיון שרכש לו בשמשו במשך שנים כמורה כראשי החינוך בימי השלטון הב־ריטי בארץ־ישראל, ובכך למד להכיר את הזרם [illegible] של קהילות המזרח, כיהודים כערבים; (ג) ה־אפשרות שניתנה לו להכיר את אמ־ריקה, על חופש־הפעולה של היחיד וההתאגדות, עם כל הגילויות הקשבה האישית אשר בה, על מגבלותיה, על קשריה בחיי־הציבור והאגודה (אולי רק [illegible]) [illegible], ישיבתו ב־אמריקה עזרה לו לחדור לפני ולפנים לתעודות במסמכי הגניזה, מפני הדמי־ון הרב שבין שני העולמות. גם אם בני אמריקה אינם מתעמקים [illegible]: ימי ילדותו בגרמניה [illegible] וישיבתו הארוכה בארץ־ישראל, על נטייתה הסוציאליסטית, [illegible] לאוכלוסים [illegible] על עבר־יתיה, לא יכלו להקל עליו את הבנת אנשי ארצות המזרח בימי־הביניים.

כל הלומדים אותה תקופה בתול־דות עמנו וכל המתעניינים בה חייבים להכיר טובה לפרופ' גויטיין שנטל על עצמו תפקיד זה של בדי־קת המסמכים שבגניזה ופירסום תוצ־את חקירתו וקריאתו. עולם שלם, על כל ארחותיו וצלליו, נגלה למחבר בעבודתו זו, וטובה גדולה הוא מי־טיב עם הרוצים לדעת, שהוא מגיש להם כתבנתו ומסקנותיו. זה הוא שכר־טרחתו הבינעיות, ואנו מקווים שבשכרו זה ימצא לו סיפוק.

*) S. D. Goitein: A Mediterranean Society, Volume II: The Community. University of California Press, 1971.

ד"ר אריה כבאר

שלום שווארצבארד — מעשהו וגורלו

[illegible] בשנות הטבח, כי בני[illegible] בשנות גלותם לא ידעו ולא [illegible] להילחם על כבודם ולנקום את [illegible]. אולם ההיסטוריה של־[illegible] אינה נעדרת גילויים ומעריכים [illegible] — לכן הפולמוס עם אנשי [illegible] הקפיטולית בימי־הביניים [illegible] בכל ימי הפרעות [illegible] בתקופת השואה. [illegible] זכו לפרסום ולהערכה [illegible], שנעשה מתוך [illegible] ברורה [illegible], שמם ראבסקי, [illegible] אגודת ציונית בקיוב שברוסיה, [illegible] לנקום את נקמת הקדושים [illegible] פרעות קישינוב, בשנת 1903. [illegible] בסכין את מאבל קרושוואן, [illegible] הפורעים, בלבוש באמצעות [illegible] עצמו [illegible].

בשנת 1936, בידי הצעיר דוד פרנקפורטר, שניתן לשמונה־עשרה שנות מאסר, אך שוחרר בתום המל־חמה. מעשה ההתנקשות של הרשל גרינשפן בנציג השגרירות הגר־מנית בפאריס מן ראום לא הגיע כלל

שלום שווארצבארד

לפרסומת הגיע, ב־1938, [illegible] לגבור [illegible] („ליל־הבדולח" (9.11.1938) ולו עצמו, שכן במשך ב־[illegible] של דבר בידי שלטונות הכי־בוש הנאציים.

[illegible] שמשמשי הללו בסיס במשפטי נירנ־[illegible] ראשי הנאצים ומשקדי ה־צבא הגרמני. ולשמוע זאת, בשאר [illegible]. משמש אותם הקולות של סניגורי איכמן [illegible] — אשר למעשי־[illegible] של פיקודיו או הכפופים לו, כל עוד אין הכוונה ברורה שהוא עצמו פקד עליהם במישרין. והמבחן [illegible] לעמדם ש. ש. והן השיבותו המשפטיים (עמ' 14).

הספר מבוסס על זכרונותיו של שווארצבארד [2], על [illegible] ועל חזכי מנגדים [illegible] הן בו, בבבבית, הרקע הכללי ה־יהודי של [illegible] פרס [illegible], [illegible] לקח ולק, בלבד הציבים הרשמיים של [illegible], [illegible] ה־[illegible], גם יהודי כרי־[illegible], בן משפחת [illegible] והידועה בקרב יהודי פולין.

אישיותו של הנאשם, שהיה שען [illegible], [illegible] הנשמתי מוקרן בידי שני הצדדים במשפט, [illegible] אינם זהים. [illegible] ניסתה להכות את [illegible] של ש. ש. לאנארכיסטים או לקומוניסטים, [illegible], [illegible] את טלוריה, ואילו [illegible] עבודה על יוס־[illegible] שלא התכוון אלא לנקום [illegible] בידי [illegible].

[illegible]

כל צד [illegible] ניסה לנצל את [illegible] להבהיר [illegible] בפאריס [illegible], [illegible] כ [illegible] ויתיים [illegible] לבאר [illegible].

[illegible]

[illegible] ר' ב. קיסל, „התגובות למשפט שווארצבארד", „הפועל הצעיר", כ"ד בכסלו תשכ"ח (26.12.67).

[illegible] ד"ר ב. [illegible], [illegible] שווארצבארד, [illegible] על [illegible]. [illegible] בן עבר [illegible], [illegible], 240 עמ'.

חיים בן עברים

בציפיה לספרים שבדרך

[illegible] ב־[illegible] הקדומה של ארץ־ישראל. גיאוגראפיה, היסטוריה, [illegible], [illegible], [illegible] — כל [illegible] לא [illegible] אימים להשתתפות [illegible]. [illegible] על [illegible], [illegible].

[illegible]

בארק מורין

[illegible] של [illegible] בין [illegible] אל הזכרונות הנוספים [illegible] ארץ־הקודש [illegible] את אבותינו [illegible] הארץ [illegible].

[illegible] (עמ' 70—71).

[illegible] (עמ' 27).

* מרק מורין: [illegible] לארץ הקודש. עברית אריגון בן גוזה. הוצאת בית א. לבינסון. 191 עמ'. 47 ציורים.

ספר הפתרונות מבאזל

[illegible] העורך: אברהם יבין

תמונות

ציירים ישראליים:
● פרנקל: אינטריור (שמן)
זוג דמויות (פסטל)
● אשהיים: 2 אקוורלים עם דמויות
כמו כן:
● גליצנשטיין, ● מספר ● אבניאל
● ציירים יהודים: מנה כץ, מישונז, קרס
בהמלצה מיוחדת:
● ריבק: פסל יהודי עם אוז

נא לבקר
רוז Rooz
גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
שעות עבודה: 9.30—13.00, 16.30—19.00

ספרית־פועלים
ספרים חדשים

שלמה ניצן
שעה גנובה

חייה של אלמנה הנקלעת בין בעלה שנפל במלחמה לבין אחיו התאום, הזר. שעתו של האח התאום היא שעה גנובה ואחיו המת רודף אותו אל תוך חלומותיה של האשה.
השעה הגנובה היא גם השעה הכללית — כל שעה שאיננה מלחמה ואיננה מוות.

★

3 ספרי ילדים חדשים!

אני אוהב לצייר

צייר נחום גוטמן כתבה מירה מאיר

ספר מיוחד במינו שנכתב בעקבות ציורי הילדים של הצייר הידוע ובהשראתם. הספר מופיע בפורמט אלבומי בהדור רב ובצבעים מלאים. מתאים לילדים מגיל 7 ועד בכלל.

יצחק בשביס־זינגר
גדא וביש־גדא

עברית: דוד בן־נחום
ציורים: כרמלה טל

אגדה יהודית מקסימה, של הסופר היהודי הנודע, אודות תם, הנער העני שבעקבות התערבות בין גדא — שר המזל הטוב, וביש גדא — שר המזל הרע, עולה לגדולה, מציל את המלך ממחלה אנושה ונושא את בתו זהרה היפהפיה לאשה. הספר מלווה ציורים צבעוניים של הציירת כרמלה טל.

יוסי מרגלית
כיצד מצילים חתלתול

ציורים: יקי קאופמן

סיפורים מחיי ילדי בית־הספר במושב דתי בעולמו הקרוב של הילד, ביחסיו עם חבריו, הוריו ומוריו — בפגישותיו עם עולם המבוגרים ועם עולמו הוא. מתאים לבני כתות ד—ו.

התנ״ך

מפורש עם תמונות
ומפות צבעוניות

הזדרזו לרכוש נכס
תרבותי ראשון במעלה

פירוש פר׳ הרטום בשיטת פר׳ קאסוטו

צילומים מקוריים ומפות
הסטוריות בשלל צבעים

מיבצע פרסים
פרס ראשון
טיסה ללונדון
ללא מיסים

ההגרלה הגדולה
ב־ט״ו בשבט 18.1.73

המחיר
395.- ל״י
עד 18.1.73
מהדורת פאר ב־15 כרכים
360.- ל״י בלבד

הוצאת „יבנה"
ת״א, רח׳ אלנבי 80, טל. 625098
ת״א, רח׳ מזא״ה 4, טל. 611856

הידעת כי
עובדי המדינה
נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי
באמצעות בנק „יהב"
ראה מודעה בעמוד 19
הארץ

...ן שהורי

אמנות שווייצרית בת־זמננו

מוזיאון תל־אביב

טוב להיכנס לביתו החדש של ה־מוזיאון ולגלות בו סוף־סוף תערוכה המצדיקה את קיומו. התערוכה, ש־אורגנה בסיוע של מוסדות ואישים שווייצריים, היא חתך של הפעילות האמנותית ב־20 השנים האחרונות. יש לברך את המארגנים על שהצליחו לארגן תערוכה חיה, מגוונת ותוססת, שרוב מוצגיה עומדים על רמה גבוהה, מבלי לשאוף למידה יתירה של אדיקות דוקומנטרית, ה־מחייבת מטבע הדברים להתחשב גם בזרמים משניים ובאמנים מדרגה נמוכה. היה חשש, ששווייצריה, ה־נגועה בלוקאל־פאטריוטיזם האמנותי שלה, עלולה להביא תצוגה „לאר־גית" מאוד — תכונה שאינה הולכת דווקא עם איכות וסלקציה. אולם ה־מארגנים בחרו את הבולטים והחשובים מבין האמנים הוותיקים, המייצגים את מגמותיה שנות ה־50 וה־60 (בתחום זה סלקציה חריפה יותר לא היתה גרועה), ובצידם, הרכיבו פנורמה של הפעילות העכשווית ב־תחומי האמנות הקונצפטואלית, ה־היפר־ריאליזם, והווידאו־ארט מכשירום של צעירים, שרובם ילידי שנות ה־40(!)

קשה לדבר על אמנות שווייצרית. רב אמניה, אשר זכו לפרסום בין־לאומי, אינם ידועים דווקא כשווייצרים, אף שנולדו או התגוררו בה. הם היו קשורים, או עודם קשורים, למרכזים בין־לאומיים, ונודדים ביניהן. שווייצריה מהווה גם בשל הניגודים התרבותיים הלאומיים שבה, ראי המשקף יפה את כל המתרחש סביב לה. בימי שלום נודדים יוצריה מעבר לגבולותיה, ואילו בימי מלחמה היא הופכת, בשל הנייטראליות הפוליטית שלה, למקום־מקלט לאמנים מכל רחבי אירופה. כך נעשית ציריך למרכז אמנותי חשוב גם ב־1916, גם לאחר עליית הנאצים לשלטון, בשנות ה־30 וה־40. היום, בהיותה מרכז מסחרי ופיננסי בין־לאומי חשוב, יש בה פעילות אמנותית ענפה ולעתים אף נרצות האוואנ־גארדית, המשכת אליה אמנים מ־בחוץ.

מבין אלה שפעלו בעיקר במחצית הראשונה של המאה, ראוי לציין את לא־קורבוזיה, המיוצג בשני שטיחי־קיר גדולים, אשר פעילותו כארכי־טקט עולה לאין שיעור בחשיבותה ובערכה על פעילותו הציורית. הוא דוגמה לאמן שווייצרי על־פי מקום לידתו ולאישיות בין־לאומית מובהקת על־פי פעילותו. מלבד בנין אחד, נסיוני, לא בנה דבר בארץ־מולדתו. אלברטו ג'יאקומטי מיוצג בשני פסלי ברונזה, האופייניים לו, ובציור־שמן. ה„צורות הצפות" של סופי טויבר־ארפ (אשתו של ז'אן ארפ) הם זכרון בעל חשיבות לאוואנגארד של שנות ה־20 וה־30. מקס ביל, אחד החשובים בחלוצי הפיסול הגיאומטרי המופשט, מיוצג בשני פסלים קטנים חמורים ונוצצים בזהב ובכרום, שבהם הם מצופים.

מבין אמני דור־הביניים יש לציין את ז'אן טינגלי, מחלוצי ה„פופ", האמנות הקינטית והפאנקים בשנות ה־50 וה־60. מכונות הגרוטסקה הנעות שלו, הנקראות „סאלם עליכום", מצטיינות בהומור הסארקאסטי וה־אבסורדי שלו, המתבטאים בתנועותיה המגושמות ובחוסר־האלגנטיות המקסים שלה. חבל רק שמנהלי מוזיאונים חושבים ש„תרבותי" הוא מושג מנוגד ל„רעשי" וברוב המוזיאונים, גם אצלנו, כמו אלום ושיתוק על מכונותיו הרעשניות והמרעידות. מעניינים הם גם פסל האלומיניום הגדול של באריי דיאנה ופסלי ה־ברונזה שופעי המהודות של אנרי פראמא.

עיקר איכותה של התערוכה בעבודותיהם של בני הדור הצעיר. אין לחפש כאן גילויים מרעישים ומקוריות מדהימה. אמנים אלה דוברים בשפות העכשוויות המקובלות ויוצרים לפי ערכיהן הגיוון. יש ערך דידאקטי רב לתערוכה בגלותה ל־ישראלי המצוי, שאין ביכולתו לקפוץ מדי פעם לקאסל או לניו־יורק, את האיכות ואת השלמות הטכנית המושגת כאן. מוצגים רבים דורשים חומרים יקרים מאוד וטכנולוגיה מורכבת. המתבטאים בתקציבים שאינם עומדים לרשות האמן הישראלי. לכן, כנראה, נראות התערוכות בארץ כ־רפרודוקציה לעניים של מגמות אלה. רוב המשתתפים מוכיחים יכולת טכנית מבריקה, אשר אינה מוקנית לתלמידי בתי־הספר לציור ב־ארץ. חלק ניכר מהעבודות קשורות להיפר־ריאליזם, הכובש לו עתה מקום של כבוד. המכוניות הגדולות של הנז שוואפר הן בעלות עוצמה רבה, אך לוקות בעוצם־כיוחר של צילומי רקע. נקיים והולמים יותר הם חלקי המכונות המוגדלים, המצוירים בנאמנות נאטוראליסטית וברגישות של הנס רודולף גינר. מרשימים מאוד הם הצילומים הענקיים על־וילונות תלויים ברישול מכוון, המתארים חדרים עלובים ומוזנחים, של מרקוס ראץ. בעבודות אלו מוכחת העוצמה הסוריאליסטית־כמעט של הריאליזם הקיצוני והחומר הזה. בעלי הומור טוב הם דגלים המטוגרים של הרברט דיסטל המציג הגדול של ספור שמאסמלי, המבוצע בדייקנות רבה באבצבעות עפרון. הדפסי־המשי של דיטר רוט מרמזים אך במעט על פעילותו של אמן מקורי ומבטיח זה, שהוא בעצם גרמני היושב בשוויץ. הפועל בדיסלדורף. פחות מרשימים הם ה־מוצגים המעטים של האמנות בתש־כל התצלומים של אמנות ה„וידיאו" — המופיעים כאן רק כדוקומנטים לאירוע חזותי. בתחום הקונצפטואלי מופיעות דוקומנטאציות לא־מלהיבות של מעשייהי קאמוזי וזרבר. התחום זה, החדיש מכאמן יכולת מושגה אנאליטית־מילולית מבריקה, אינו חורג פעמים רבות מחורה שיגרתית וחסרת־מעוף על נסיונות של אחרים.

ספור שבאסמלי: ציור עפרון, 1972

ראובן ברמן

גלריה מבט, ת״א

התערוכה היא בהוצאת הישג חשוב בדרך התפתחותו של ראובן ברמן. עד כה הצטיינו עבודותיו במקשקש צנועות הבנויה, אך לקו לרגב ב־צופ הצבעוני. עתה הצליח ברמן לעלות את הנתוח הקולוריסטי לדרגה שווה ערך למרכיבים הצורניים, ו־עבודותיו הן בשל כך מורכבות ומעמיקות יותר. מורכבותה של הצבעוניות מתגלית בתפיסה הרב־ערכית שלה. כתמים קומפלמנטריים, המוכלים זה את זה, בצד מעברים הדרגתיים ומעודנים בין מכלולים צבעוניים דומים, ויוצרים חיכוך בין משאחים, בצד טשטוש וערפול גבולות, ומתח נמוך ומרגיז בין שני צבעים דומים (כתום ואוקר, למשל) בצד הבלטה פלאסטית של כתם על ידי הבהרתו ההדרגתית. מערכות אלה משולבות, לעתים כהמשך ולעתים כניגוד, עם חיתוך צורני מורכב: ריבועים מסודרים על מישור בצד שבירה פרספקטיבית של המסגרת, או, מערכה הצורות שבתוכה, וכן משחקי־גומלין, ההורסים זה את זה, בין הצבע לצורה — לעתים הצבע מדגיש את עיקולי הצורה ולעתים הוא מטשטשה.

רב־ערכיות זאת עושה את ה„קריאה" בציוריו הנוכחים של ברמן מעניינת ורבת־פנים. במבט ראשון הם נראים פשוטים, אך עיקוב הקרני יותר מגלה, שבדיו רבי־אירועים ושופעי התרחשויות ויש בהם מורכבת הצמצום הפשוטה. תכונות אלה מנתקות אותן מסכנת האלגאנציה וה־דקוראטיביות, האורבת בדרך־כלל לסוג זה של ציור.

אבנר כץ

גלריה דונות, ת״א

רישומי־ציוריו של אבנר כץ מבוצעים על פיסות־ניור קטנות בעפרון ובשכבות צבע כמעט שקופות. יש בהם הרבה מאופיו ואפיונו של ה־איור הסיפורי הקטן, ועם זאת, ב־נוסף המכוון לאינפאנטיליזם המגונש שלהם מצוי דבר־מה שהוא מ־עבר לאילוסטראציה התמימה. יש בהם לעג, מר וגיחוכי. הצבעוניות היא שברירית ומרגיזה ומתקתקת בעת־ובעונה־אחת. הדמים בודדים בתיאורי אימה של אברים קטועים, דם נשפך, אלימות ומיטולים קבוצתיים, המבוצעים בנוסח של קאריקטורה תמימה וילדותית, ומכאן האופי ה־אירוני והאבסורדי שלהם.

אבנר כץ: ציור

יורם ברונובסקי

חמש תמונות ביניימות

אהבה מצוירת

מצידו האחד של הוויטראז' — טריסטאן סגל, עצב־עיניים — כי בעצב ילדתו אמו ובשם עצוב קראה לו. מצידו השני של הוויטראז' — איזולדה אדומה, ארוכת צמות, סימטרית להלוטין.
בשעת צהריים מפלגת את האפלה קרן־שמש אימתנית ומאחדת — לרגע קל — את שני האוהבים הניצבים זה מאות שנים משני צידי הוויטראז'.
טריסטאן לוחש: „אני אוהב אותך מאוד, איזולדה" — ושוב הופך סגל.
איזולדה ארוכת הצמות אז אומרת: „לא אמתית ואהבה אלא מצוירת".

נפש מן הגוף

נפש מן הגוף יצתה
באפר ירוק עמדה.
עמדה, בכתה.
בא אליה או פטר הקדוש:
„מה בוכה את, נפש הפוית הראש"
אומרת:
„איך לא אבכה, הרבה מאוד בכה
ואני לא ידעת לאן אני הולכת"
שמע זאת פטר וככה ענה:
„אל בא תבכי עוד, נפש מעונה,
למה את רועדת ועל מה נפוחת
עוד היום תלכי בפרדס של עדן
ושלום וטוב".

הנה יושבת על מים רבים

הנה יושבת על מים רבים ראיתי פעם בגאלריה אנליגארי, לא רחוק מן הגשר הישן,
הוא הגשר היחיד על הארנו שלא הרסוהו הגרמנים, כי — מספרת האגדה — מפקד המשוריין הנאצי בילה את ירח־הדבש שלו בפירנצה הוא ואשתו הצעירה אהבו את הגשר הישן והמפקד זכר לגשר את חסד הדבש שלו וציווה על חייליו לעקפו.
והתמונה כחלום יפה של מים ישבה, צמה זהובה במסרק שכבר סורקת.
בירת השנית מחזיקה באסקלריה המשיבה את פניה הבהירות כשתן בהירות שבעתיים.
על התוף מלאכים עומדים משתאים, איך לא מוצדת הזונה, לא נופלת לתהום רבה ועל פני המים יושבת שאננה.
אוגוסטינוס, הארטמאן פון אאוא וליב ניקולאייביץ' טולסטוי יודעים היטב שהטמאה בטומאות והטהורה בטהורות תת הן ואינם משתאים

...ואני שפלתי
מרוזמים הנפש הזיה כי נמאסה
ואף כנפול הגוף המת נפלתי.

רעות

פעם, בסיאנה, על־יד עץ הערבה
של יין טוסקי לבן הגשתי לך כד
הדייף הכי רעות כה נלבבה
עד שיין פאלרנו שלחת לי מייד.

אגדה על־אודות הנערה המתנשקת

בשנת 1274 מת האח הדומיניקני תומאס איש אקווינו, מחבר הספר „סומה תיאולוגיקה", ובו שלושה שערים, שש מאות ושתים עשרה בעיות ושלושת אלפי סעיפים.
בשנת 1301 החל האח בארנאר, ממנזר „האבוקה הדולקת", להעתיק את הספר. מלאכת ההעתקה הופקדה בידיו, כי הוא נודע באמנותו המפריהה בראשי הפסקאות את אותיות־הפצעים ואת הזהב־הייסורים של אבות הכנסייה. כמו כן נודע האח בארנאר בשקדנותו שאין דומה לה, והמלאכה צריכה היתה להיעשות תוך זמן קצר.
אף שייתכן כי לא היתה זו כלל וכלל שקדנות. לא מן הנמנע הוא שהאח בארנאר פשוט העדיף לבלות את ימיו ואת לילותיו על־יד שולחן ההעתקה מאשר לראות בעיני האנשים את הגרעל, הרחמים והבוז שעורר כיעורו האיום.
בכן, ערב מאי אחד של שנת 1301 החל בארנאר בהעתקת הסעיף הראשון של „סומה תיאולוגיקה". ועם סיימו את הסעיף השבעה־עשר, נפלה על הקלף ונצה קרן־שמש מקרני השחר העולה. הקרן חדרה דרך זגוגית־צבעונין והיתה לפיכך כחולה ואדומה.
האח בארנאר העביר יד על העיניים הלאות, וכיון שנפשו כלתה לצבען האמיתי של קרני־השמש, קם אל החלון לפתוח. עמד בחלון הביט. תחילה הביט בשלוה, ממצמץ בעיניו המאדימות. אך לפתע נטה קדימה בהתרגשות איומה, הרים ידו אל המצח בתנועה מבוהלת ועל המצח שרד סימן. הדיו הכחולה. היד השנייה תפסה בחלון לסוגרו, אך בשארה רגע ארוך באין־נוע.
מה ראה האח בארנאר בעמק שטוף קרני־השמש העולה ?
לבסוף — והיה זה, כאמור, באביב שנת 1301 — סגר בארנאר את החלון וחזר אל שולחנו.
ואף־על־פי־כן לא יכול היה להמשיך בהעתקת הסעיף השמונה עשר, שאף הוא דן — כמו כל השער הראשון — באלוהים ובטבעו ובסדרי הבריאה. לא יכול היה. שלוש פעמים הטביל את הצפורן הדה בקסת — ולא יכול היה.
ורק כאשר באותן התנועות המחושבות ובאותו כתב־היד הפלאי רשם בשוליים את המלים הבאות : "O doulce mois de May" „הו ירח מאי המתוק"
רק אז יכול היה להמשיך בעבודתו, העתקת הסעיף השמונה־עשר של „הסומה תיאולוגיקה", הדן באלוהים ובטבעו ובסדרי הבריאה. כאן תמה האגדה על־אודות הנערה המתנשקת.

בעולם הספרות והאמנות

דוסטויבסקי ואגדת האינקביזיטור הגדול

„האינקביזיטור הגדול" — כך קרא איבאן קאראמאזוב לחיבורו על החזיונו של ישו בסביליה בזמן האינקביזיציה. על נושא זה ונושאים אחרים, הקשורים בדוסטויבסקי ובגוגול, כתב אקים וולינסקי (1857—1919) מחקר חשוב בשם „דוסטויבסקי ואגדת האינקביזיטור הגדול", שיצא לא מכבר, אמנם באיחור רב, בתרגום באנגלית (הוצ' ג'ון הופקינס).

במחקרו על דוסטויבסקי בודק וולינסקי את משמעותה של אגדת האינקביזיטור הגדול לאור התפתחות הגותו של דוסטויבסקי ומבוכות ה־מאה ה־19.

וולינסקי התפרסם בזמנו על־ידי נישואיו לאפוליניריה סוסלובה, ש־היתה פילגשו של דוסטויבסקי. הוא נשאה לאשה, כדי להתקרב לסופר הנערץ עליו ונישואין אלה גרמו לו סבל רב. לא ייפלא, איפוא, כי דעותיו על המין ועל הזנות עורכו סתירותיות. המתרגם האנגלי של וולינסקי, פרופ' ספנסר רוברטס, מביא דעות אלה במבוא לספר. וולינסקי טען, כי המין מקודש הוא ומכיוון שמין בנשמה חוד הם מגיע האדם לידי מגע של אמת עם האל באמצעות המגע המיני, וכך מבואות נשמות מעולם בעלה יותר אל עולמנו. וולינסקי דחה את הנצרות, משום שישו מעולם לא צחק, שר, רקד או נשא לו אשה. וולינסקי הניפש דת שמהללת את החיים ואת ה־בשר ודחה את האמונה בהישארות הנפש. לרעיונותיו היתה בשעתו השפעה גדולה ; בין השאר גם על ד. ה. לורנס.

מחקרו על האינקוויזיטור הגדול נכתב קודם שגיבש את הפילוסופיה שלו והוא מבטא קירבה גדולה אל הרעיונות של יוצר האינקוויזיטור. תמשתו הבסיסית. היתה כי במרכז פעלו של דוסטויבסקי, כמו במרכז ספרו הגדול האחרון, ניצבה ה־„אגדה" והוא ניסה להראות, כיצד ייסוריו ועצמת חייו של דוסטויבסקי מתפתחים לקראת ההוד הפרברסי של דמות האינקביזיטור הגדול את הדוקטרינה הנוצרית. אין עוד טיעון רב־עוצמה נגד היוצר הרחמן יותר מזה ששם דוסטויבסקי בפי איבאן קאראמאזוב בפרק המפורסם „מרד". התלאות הפוקדות את החפים מפשע, הילדים, מתרבות משנה ל־שנה. עינו של דוסטויבסקי שהיתה תמיד פקוחה לסבל, אפשר שמעולם לא הבחינה בדוגמה אמיתית יותר של אי־צדק ועוול מזו שהוא מספר עליה לאחר ביקורו בלונדון ב־1862 : „בהיימארקט ראיתי אמהות מביאות את בנותיהן הצעירות לזנות ברחוב. ילדות קטנות בנות שתים־עשרה תופסות בידך ומבקשות ש־תלך עמהן. אני זוכר שפעם ראיתי ילדה כבת שש, לא מבוגרת משש, בסחבות מלוכלכת, יחפה, שיכורה ומוכה. גופה, שניתן לראותו מ־

אקים וולינסקי

בעד לקרעים, היה מלא חבורות. היא התהלכה כמו לא ידעה מה היא עושה. ממהרת ואינה יודעת לאן. אלוהים־יודע מדוע נשרכה שם בין הקהל. אולי היתה רעבה. איש לא שם לב אליה. מה שהדהים מכל היה זה שהתהלכה ועל פניה מבע של צער נורא, של ייאוש חסר־תקוה כל־כך ; ולראות יצור קטן זה נושאת בתוכה ייאוש גמור כזה, היה בכך משהו לא־טבעי ומכאיב עד מוות. היא היתה מניעה את ראשה הפרוע מצד לצד, כאילו היתה מתדיינת על משהו ; היא היתה פורשת ידיה, עושה בהן מחוות, ולפתע היתה מצמידה אותן אל חזה הקטן, החשוף. חזרתי ונתתי בידה שישה פאני. היא נטלה את מטבע הכסף, ואחר־כך, בביישנות, בתמהון מפוחד, הביטה בי בעיני ולפתע נמלטה, כמו פוחדה שאחזור ואגזול ממנה את הכסף".

לגבי וולינסקי היה בעדות זו משום הוכחה לכך שמשהו נורא מתרחש בהיסטוריה : „יצורי אנוש... מוקרבים, לא עוד פרט. זה או אחר, אלא בהמוניהם, אומות שלמות, בשמה של איזו תכלית כללית רחוקה, שעדיין לא נתגלתה לשום אדם ואשר אין אנו יכולים אלא לנחשה. לפי תפיסתו, מה שמבע בדוסטויבסקי יותר מכל הרי זה העלבון שנגרם לדימוי של האל, הפרברסיה שבה נתפס דימוי זה. טענתו של האינקביזיטור הגדול היתה שפרברסיה זו נבעה מן הפיתויים שהוצמדו בפני ישו כששהה במדבר. אילו קיבל ישו את העולם ואת חרבו של הקיסר, היה משתלט על המצפון ה־אנושי ומבסס מלכותו על לחם שבא מן האדמה. הוא לא עשה כן. אבל האדם, חלש הוא, וזקוק לבטחונות, גם לגבולות, וכך השתלטות הכנסיה על החירות שבטבעת ישו לאנושות, והתגלשה בגבולה לפרברסיה זו...

וולינסקי מתרכז באגדת האינקביזיטור הגדול משום שהוא תואמת את הניהיליזם שלו ואת הלך־הרוח ה־אתיאיסטי ששרר בקרב הרוסים ה־אינטלקטואלים בסוף המאה שעברה. אולם אפשר לסלוח לו לוולינסקי את כל נסיונותיו המוזרות בהתחשב עם דאגתו העמוקה לגורל האדם משולל האלוהים, כפי שמוצג הדבר בפרשנותו לאגדת האינקביזיטור הגדול.
(ט.ל.ס.)

הטבלה והפלאטה

כמו בהרבה מקרים אחרים, השאלה העומדת לפני המסתכל בן ימינו אינה, כיצד לדחוק מלה מסויימת, ש־הכל משתמשים בה. שכן תחילה עלינו לבדוק, כיצד היא כבשה לה את מקומה. אין לנו עניין לשחק מתבואים עם העובדות. עובדה היא, שהשטח הסימנטי מתחלק והולך, ו־כרגע עלינו לנסות ולבדוק, היכן ניתן למתוח את קווי הגבול במקרה מסויים.

לכל לראש. אילו היתה לנו, ל־משל, היאבקות בין המלה 'לוח' ובין 'פלאטה', אפשר היה לטעון לכאורה, כי יש בזה משום מלחמת העברית בלעז. אבל אין הדבר כן. 'טבלה' אינה יותר 'עברית' מאשר

טור הלשון

המלה 'פלאטה'. היא רק חדרה אל לשוננו בתקופה שונה, ובכך רכשה לעצמה כביכול מעין זכות אזרח. אין ב'טבלה' שום קדושה, שום שמירה על רוח לשוננו וכדומה. המצב הוא : השטח סימנטי התחלק על ידי הדיורות — ועלינו לבדוק הגירות, אלו כדי לעמוד מקרוב על מה שהתרחש.

אם כן : המלה 'לוח' איבדה שטח נכבד משטח משמעתה לטובת המלה 'טבלה' — זאת עובדה שאפשר לעמוד עליה מכל מילון ללשון חכמים. האמנם, עד ימינו אלה גם התאוששה 'לוח', ורק משמעים מסויימים נותרו לה. דווקא המשמעים ה־בסיסיים אבדו כמעט לגמרי. אנו משתמשים עדיין ב'לוח' לאותו משטח כתיבה שעל הקיר, לאותו משטח שעליו כותבים או תוקעים דבר, ו־למשמעים הנגזרים ממשמע אחרון זה — כצירוף 'לוח השנה', 'לוח מחירים', 'לוח פרסומות' וכד'. אבל סתם קרש או משטח מעץ, אבן או מתכת חדלו להיות 'לוח', והמעט כל השימושים הם קפואים למחצה — מלוחות הברית ועד לוח שחמט.

אין לומר ש'לוח' נעלם מלשוננו. כלל וכלל לא. אלא השימוש הצטמצם והצטמק — בשהגניסה העיקרית באה ל'לוח' מן ה'טבלה' ש־חדרה אליה מן הלעז של ימי חז"ל. ואמנם עד ימינו אפשר לראות, ש־שימושים המתורגמים יש לגביהם זוכר בכחון מסויים — אם יפה להם 'לוח' או 'טבלה'.

הגניסה הסימנטית העיקרית באה ללשון 'לוח' על ידי העברת המשמע הכללי של 'משטח שעליו יושבים או מניחים דבר' אל המלה : טבלה. זו הגדרה כוללנית — אבל בדיוק לכך הכוונה, הבסיס הלועזי (tabula) מציין משטח נייד כזה, ו־לא חשוב אם שמים עליו אוכל או אם כותבים עליו ורושמים. לכן 'שולחן' הוא גם 'טבלה'. ולכן אפשר לקבוע 'טבלת זכרון' בדיוק כמו 'לוח זכרון'. זאת ועוד : הרבה שימושי כתיבה היו בעבר רישומי מניין ומספרים, המרחק קטן בין tabula ובין tabella. אם כן, כל שהוא בלעז tabella הוא בעברית 'טבלה'. אנו עורכים אפוא 'טבלה' של מספרים — אבל בכך לא נפגם השימוש הקבוע בכגון 'לוח הכפל'. אנו מחשבים ב'טבלאות סטאטיסטיות' בהתאם להנודות של 'לוח' השנה.

הצטמצמנו כרגע בציון היחסים בין 'לוח' המקראי לבין 'טבלה' ש־חדר מן הלעז בתקופת חז"ל, ולא נגענו במלים אחרות הנטולות. אף הן חלק. שכן חלקן של הללו, כגון 'דף', הוא זעיר, ועיקר התפתחות משמעו מופנה לצד אחר. לכאורה נדמה היה, שהשלטון מתחלק בין 'לוח' ל'טבלה' — עד שבאה ה־'פלאטה' ושינתה את התמונה. על שינויים אלו נעמוד בהמשך רשימתנו.

משה גושן־גוטשטיין

היינה והמוסיקה

לרגל הופעת ספרו של מיכאל מאן „קובץ הרשימות התעתגאויות של היינה על ציור ועל מוסיקה" (הוצ' „הופמן אונד קאמפא") בלווית הערות הבהרות על הישגו של היינה כמבקר מוסיקאלי, מקדיש ה„פרנקפורטר אלגמיינה" רשימה ל„לידר" של היינה.

„היינריך היינה התייחס אל המוסיקה. התייחסות כפולה. בתולדות ביקורת המוסיקה הוא נחשב בין ה־מייסדים של הרשימה האימפרסיוניסטית על המוסיקה. ובו בזמן קנה לו שם עולם בתולדות הזמר („לידר"). לאחר גיתה, היינריך היינה הוא ה־גדול במשוררים של מלחיני הזמר. ההיסטוריה של הלחנת שירי היינה מתחילה בפראנץ שוברט. כשאך סיים את „מסע החורף" שלו, הופיעה ה־אנתולוגיה הלירית של היינה — שוברט בחר באופן ספונטאני שישה שירים מתוך הקובץ. אשר לשומאן, בפרסומו "Liederjahr 1840" כלולים 115 שירים, מתוכם 33 שהולחנו ל־מלים של היינה, ביניהם מחזורי ה־שירים אופוס 24 ואופוס 48 („אהבת המשורר"), הבאלדות „בלשאצר" „האחים האויבים" ו„שני הרגנדירים".

יש מוזנים, ששומאן לא הבין את האירוניה של היינה, על כך אפשר להביא עדות מדברים שכתב על ה־מתואי גראבבך : „הוא מכיר לי לעתים קרובות את המחורות של שירי היינה, אותו סארקאזם בוטר, אותה חרדה גדולה, כל אותן קריקטורות על הנעלה והמבוכר משותפים לו ולהיינה".

מעניין להשוות את הפרשנות של שומאן לזו של מנדלסון. מנדלסון הכיר את היינה עוד בשעה שהתגורר בבית הוריו בברלין, וחש אליו קירבה. אך הוא עקב אחרי יצירתו של היינה מתוך ביקורתיות, ועל כך יעידו דבריו במכתב מפאריס ב־1832 : „את היינה אני רואה לעתים רחוקות, משום שהוא משוקע לגמרי באידיאות הליבראליות ובפוליטיקה : לפני זמן־מה פירסם שישים שירי אביב ; נראה לי, כי רק אחדים מ־ביניהם יש בהם איזו חיות ורגש אמיתי, אבל שירים מעטים אלה הם נהדרים". רוב שירי היינה הולחנו לאו דווקא בידי שומאן, או מנדלסון אלא בידי יוצרי־זוטרים ואפסקא פון פוסלינגן, שהלחין 119 מהם.

פרס יצירה מטעם ראש הממשלה

לקראת חלוקת פרסי היצירה ל־סופרים עברים לשנת תשל"ג, מודיעה הקרן, כי כל הבקשות הקודמות (עד לחלוקת הפרסים לשנת תשל"ב) לא תובאנה לדיון ועל המעוניינים בפרס לשנת תשל"ג להגיש בקשה חדשה לפי הכתובת : הקרן לפרסי יצירה מטעם ראש הממשלה, ת.ד. 7019, תל־אביב
המועד האחרון — י"ב בשבט תשל"ג, 15.1.73.

HEBREW ABSTRACTS

איגוד הפרופסורים לעברית בארצות־הברית מפרסם באנגלית את כתב־העת Hebrew Abstracts. בזה מופיעים תקצירים ותמציות של ספרים בעברית על כל נושא ובכל ה־מקצועות, או של עבודות בשפות אחרות הדנות בתרבות ובלשון ה־עברית. המגמה היא לספק מידע ל־פרופסורים, לסטודנטים, לספריות ולכל המעוניין בתרבות העברית, וכן להפיץ, עד כמה שניתן הדבר, את הספר העברי. בארצות־הברית.

באיגוד מיוצגים כ־150 אוניברסיטאות ומכונות־ת בארצות־הברית וכקאנאדה. Hebrew Abstracts נשלח לא רק לחברי האיגוד, כי־אם גם לספריות האוניברסיטאיות ו־הציבוריות החשובות ביותר באמריקה.

אנו פונים, איפוא, לכל המו״לים בארץ לשלוח לנו עותק אחד או שנים מכל פרסום שלהם, שהופיע במשך השנים האחרונות או שיופיע בעתיד, לפי כתובת זו :

Prof. Israel T. Naamani
Editor, Hebrew Abstracts
102A Social Sciences Building
University of Louisville
Louisville, Ky. 40208 - U.S.A.

מכתב לעורך

„מעוז צור — ספר חנוכה"

במאמרו רב־העניין על „מעוז צור — ספר חנוכה" בעריכת ש"י עגנון („תרבות וספרות", 3.12.72), מביא הכותב אודי סאם מדבריו של גרשום שלום על הספר חמדת ימים ו־מוסיף בסוגריים : מאת נתן העזתי, נביאו של שבתאי צבי.

אין כל יסוד לקביעה זו. הוכם הראשון שסבר שנתן העזתי הוא מחברו של הספר „חמדת ימים" היה ר' יעקב עמדן, ואחריו החזיקו בדעה זו גרץ, שניאור זקש, דוד כהנא ואחרים.

דעה זו כבר סתר המקובל הירושלמי ר' מנחם מענדל הילפרין ב־חיבורו „כבוד חכמים", תרנ"ו, שבו הוכיח שהספר „חמדת ימים" נכתב לאחר מותו של נתן העזתי. גם ג'. שלום כבר כתב לפני שלושים שנה בספרו Major Trends in Jewish Mysticism שאין לקבל את דעתו של ר' יעקב עמדן, וכן כתב ב„בחינות" גליון 8 תשט"ו. אף אברהם יערי ז"ל ב־ספרו „תעלומת ספר" תשי"ד, התנגד לדעה הנזכרת. בעיקר עסק ב־סוגיא זו ישעיה תשבי בשורה של מאמרים, שנתפרסמו תחילה ב„תרביץ" וכנוסו אחר־כך בספרו „נתיבי אמונה ומינות", 1964. הוא הוכיח, שהספר חמדת ימים נכתב לא לפני תחילתה של המאה הי"ח, כ־ארבעים שנה לאחר מותו של נתן העזתי, שמת בשנת ת"מ (1680).

דוד תמר
ירושלים

חיים גנז

„התפוז המכאני" שלי

הצופים ב„תפוז המכאני" אדישים לאלימות שהם רואים. לפעמים הם צוחקים. בדרך־כלל — שותקים. נדהמים, לא מן האלימות, אלא מתגובתם המטורללת, שחות־הנפש. נדמה לי שזו גדלותו של הסרט : גריפת עצמו לתוך „שלילותו", יצירת עולם חדש, שהסרט עצמו הוא חלק אימאננטי ממנו. מין רפלכסיביות של ביקורת על נושא הביקורת. פירושו של דבר : הסרט, הנושא עימו ביקורת של תופעות, הופך עצמו לאחת מן התופעות שאותן הוא מבקר. נושא הביקורת עושה עצמו בעת־ובעונה־אחת גם מושאה.

כשאני נזכר בסרט, אני נזכר באנשים פליליים, בחברה פלילית, בפוליטיקאים פליליים, במדע ורפואה פליליים. אבל — גם באסתטיקה פלילית. פילמאות הגורמת לי לשבת שעתיים ומעלה ולא להתרגש למראה אלימות מדהימה. פילמאות העושה את האלימות כל־כך אסתטית, כל־כך מושלמת, כל־כך מלובנת — בבנייה ובעריכה.

אמרתי למעלה : יצירת עולם חדש שהסרט עצמו הוא חלק אימאננטי ממנו. אשליה זו היא כל־כך עקבית וכל־כך טוטאלית בסרט זה, עד שאני משתכנע באמינותן של דוקטרינות לייבניציאניות, על הארמוניה הקבועה מראש, המלאות והרציפות שבטבע, של הטוב שבעולמות האפשריים.

אלכס, גיבור הסרט, פועל על־פי טבעו. הוא חובט באנשים בקצב השייך ורוצח לצלילי לודביג ואן בטהובן. החברה אף היא פועלת על־פי הכרת טבעה. לזכות את אלכס, שוטפת אותו, דהה אותו. הכול רגיל ופשוט ומוכר. ואז באה בריאתו של עולם חדש. באופן מיכאני — ניתן לשנות את אלכס. ניתן לגרום לכך ששוב לא יהיה מזיק לחברה. ניתן להמיר את הכלא הקלאסי, ארבעת הכתלים התוצצים בין הפושע לחברה שבה פשע, בכלא אחר — טיבו: טבעו של הפושע, סירוס המיכאניזמים שלו.

בסך־הכל הסטת כאן מתכאוה אחת, ואדרוית, שולית, ממשלולה. ומיד נשתנה כל הטבע, כל העולם. אלכס, ללא יכולת להוביא לפועל את רציותיו, הפליליות לפעמים, אינו יכול לעמוד בהלכות הקיום. הוא נתון בכלא של מיכאניזמים חדשים שהושמו עליו כסר. למרות היותו חפשי במובן אי־הימצאותו בבית־הכלא, אין הוא חפשי. וכיוון שכך — אינו יכול לקיים עצמו.

ומשום כך נעשית החברה שגרמה לו לכך, בדיעבד, פלילית כולה. כוכאוה אחת הוסטה ממסלולה והעולם כולו שינה את פניו. העולם כולו — משמע — המדע והפסיכיאטריה שיצרו כלים לניתוח, לסירוס. הפוליטיקאים שיזמו ואישרו אותו. האנשים שבאו במגע עם אלכס לאחר השינוי שנעשה בו. יוצרי הסרט, ואנו, הצופים בו. כולם שותקים לעולם חדש ועקבי כל־כך. מתלכד כל־כך. האורדינטנות הזולה, ואנו יושבים מטורללים. שותקים לאליכות המיופייפת. יושבים ומתבוננים, מתחברים לשרשרת חדשה, שונה לגמרי, של הוויה. עולמנו, אף אם אינו הטוב שבעולמות האפשריים — הוא טוב יותר מהעולם האפשרי המוצג ב„תפוז המיכאני".

ספרים חדשים

מקור

הכנסת — דיונים היוזכים — מאת יונה כהן. אירועים מכתוי פניה של הכנסת הוזפת והתייכניתה. אירועים שהוהם הראשוניות טבוע עליהם... רגעים קטנים של אנשים גדולים — כבבת הווי הכנסת בעשרים כהונתה הראשונות. הוצ' „עם הספר". 160 עמ'.

השפה למתחילים לדוברי עברית — מאת יונה נורי ורחליה זלוציבר. ספר לתלמידים מבוגרים ש־מטרתו להכשיר לקריאה בעזרת מילון של טכסטים רגילים בעלי דרגת קושי בינונית ולאפשר ניהול שיחה בנושאים יומיומיים קלים. הוצ' ספרים ע"ש י. ל. מאגנס, האוניברסיטה העברית. 332 עמ'.

מחקרי המרכז לחקר הפולקלור — כרך ג' — בעריכת יששכר בן־עמי. בכרך, צרור כתבים מאת אלף קום צונזר: מבחנות התתנה בשפה הערבית בקרב יהודי אירופה וחלב; מעשה נסים, ר' דניאל השומר אשכנזי. היהודים כנושא בספרות אתנוגרפית פולנית; „מדרש ויסעו" הנלם; המשפחה במתנגים של יהודי בבל; מריבת העגל והזונה; תפילת הכתים בלילות ועוד. הוצ' ספרים ע"ש י"ל מאגנס. רע"ח עמ'.

צעיף של אביב — רומן מאת נפתלי נאמן. פרשת חייו של עולה צעיר מאלג'יר. הוצ' אל"ף, 215 עמ'.

רסיסים — שירים מאת אלה פלדמן בלפר. הוצ' אל"ף, 48 עמ'.

חפץ — מחזה בשתי מערכות מאת הנוך לוין. הוצ' ספרי סימן קריאה, כסעלים אוניברסיטאייה, 87 עמ'.

לשון חיה — ב' — מאת אברהם צלכון. ספר להוראת לשון בכיתות ז'—ח'—ט'. הוצ' „יבנה", 98 עמ'.

דרך אניה בלב־ים — מאת אמנון שמוש. סיפורו של ישראלי ה־מפליג לאמריקה, נקלע להרפתקה של יפהפיה וכורע בין מסירותו אליה ונאמנותו לאשתו. הוצ' יוסף גוברס בע"מ, 116 עמ'.

שולחן השואף — נכתב ע"י יוסף יהודה ליב זאכרין. יכואר בו דרכי הליכותיו בבלילהם ובפרקיהם ויבואר בו פרקים רבים שתחלה השואף והדי... העודה הזכורית בנבוכה בצורה. הוצאת הכהנא להקטורת יישוביה.

משפט שווארצבארד — רצח־נקם על רקע הפוגרומים באוקראינה — מאת ד"ר מאיר קוטיק. פרקי הספר: הרקע הכללי והיהודי של המשפט; כלשה הרצח לפני בית הדין; אישיותו ועברו של שווארצבארד; אחריותו של פטליורה לפוגרומים ביהודי אוקראינה; כה הגיע את שווארצבארד; ועוד. הוצ' מסעלי נייר הדרה. 222 עמ'.

יומן מדיני — ג' — תרצ"ח. 1938 — מאת משה שרת. על רקע המרד הערבי מתאר משה שרת מצד אחד את הנסיונות החוזרים למגע ומשא עם ההנהגה הערבית, ומצד שני את לבטי הקמתו של כוחו הצבאי העצמאי. הוצ' עם עובד, הספריה הציונית, 396 עמ'.

אדמת מריבה — המציאות והדמיון בארץ־ישראל — מאת שמואל כץ. העובדות ההיסטוריות והמדיניות האקטואליות על מדינת ישראל. הוצ' קרני, 261 עמ'.

הדמוקרטיה והאידיאלים החברתיים בישראל — מאת א. הלפנזון. הזרמים והאידיאולוגיות בדמוקרטיה בת זמננו. הוצ' מן הסוכה, עם עובד, תרבות וחינוך, 96 עמ'.

התכונה להלחנה — מאת מרדכי לויים — ספר ליסוד הרמוניה מסורתית משהדרת. כבר זה הוצא לאור בהניכה חלקית של עזרת המחבר, ארניכרסימה בראילו.

הקיבוץ־האמריקאי — עיירה שמתחבה — חיבורים שכתבו ילדי קיבוץ כשאביריקה להנצחת זכרה של העיירה. הוצ' קיבוץ מבאוריקה, 88 עמ'.

מבט ומהיין בחיי יום יום — מאת ניצה נפתלי וז. פלומר. ספר לימוד לילדים. הוצ' יבנה, 90 עמ'.

תרגום

ביולוגיה של התא — מאת הרבלם שברן—דוד ל' ני. אוניברסיטת אילינוי, ארה"ב. תרגם דוני שורקשל — האוניברסיטה העברית ירושלים. עריכה מדעית בידי יהודה בודשאול, אוניברסיטת ת"א: ערך משה רוזן. מטרת הספר להביא להבנת התא על מרכיביו ומבנהו, על היחסים התפקודיים בין חלקיו וההבנות שהקנו לו את מקומו המרכזי בתיאוריה הביולוגית. הוצ' מסעי... ישראלי בע"מ, 424 עמ'.

هكذا من الأصل

מכذا من الأصل

לדני ברנע

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

מזכירות הספורט, המאמני ונבחרת הכדוריד

לחברנו **יצחק קוניו ומשפחתו**

אתכם אנו באבלכם הכבד במות

אמכם ז"ל

הנהלות בתי קולנו
אורדע — רמת-גן
ומשפחת רוזנבלום
הדר — גבעתיים
ומשפחת גרמבק

לדני הדני

משתתפים באבלך הכבד בהלקח-ממך

אביך ז"ל

פוגז חברה לשווק בע"מ
ההנהלה והעובדים

לגב' **גיטל גרוסמן**

חברת אגודתנו

משתתפותנו הכנה באבלך הכבד
על מות ראש המשפחה

ר' **מנחם גרוסמן** ז"ל

„אדיר", אגודה קואופרטיבית
של פרדסנים בע"מ

לידידינו **דוד לביא ומשפחתו**

אתכם אנו בצערכם הרב
בהלקח מכם בנכם היקר

דובי ז"ל

„ארדים" בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

לחבר **דב זיבצקי**

על מות אמו

שרה ז"ל

תנחומים מקרב לב

„הבמה"
חברה ישראלית לבמות בע"מ
סניף תל-אביב

למשפחת **זמורה**

משתתפים בצערכם הכבד על מות

אביגדור ז"ל

יהודה ליכטנשטיין
ועובדי מלון בן-יהודה
חיפה

למיכאל פינקוס

המשתתפים לרגל פטירת

האם

המריץ
קלוב התעופה באר-שבע

לרות מנזה והמשפחה

אתכם באבלכם במות

האב ז"ל

האנסמבל הקאמרי הישראלי

לחבר **דב שטרנברג**

אתך באבלך על מות

אביך ז"ל

ההנהלה ועובדי
המפעל למבנים טרומיים — ובטון דרוך
סולל בונה, חיפה

ד. פ.
שרות לאוטומציה בע"מ
ת. ד. 44482 חיפה
(מיכשור פנאומטי
ומערכות חינוך)

עברנו

למשכן קבוע בכתובת החדשה
רחי אנטורפן 56 הדר הכרמל, חיפה
(איזור הוילות „דניה")
טלפון חדש 254883—04 (יחובר בקרוב)

מרכז מכירות ושרות
רח' כרמיה 17 (פנת חשמונאים יהודה הלוי)
תל-אביב טלפון 232179—03

מציגים:
SEMPRESS, SEITZ, QUIET, BOHLINS, DEUBLIN, ACE

PENCO EXPORT LTD.
סוכני מכירות כלליים בישראל ל—

NECKERMANN

מעוניינים ביצירת קשרים
עם אנשי עסקים ומשקיעים.
לפנות: אבן-גבירול 37 טל: 262918 ת"א.

מחוזות תל-אביב, ירושלים וחיפה
מודיעים על

קורסים חדשים

★ **הנהלת חשבונות סוג 1**
★ **הנהלת חשבונות סוג 2**
★ **הנהלת חשבונות סוג 3**

★ הלימודים בפיקוח משרד העבודה ★ בחינות הסיווג — בכיתות הלימוד ★ המורים — רואי חשבון מוסמכים.

פרטים והרשמה:
תל-אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 267436.
שד' חשמונאים 6, טל. 32634.
ירושלים: בית סולכות, רח' יפו 68, טל. 233367.
חיפה: רח' הנביאים 20, קומה ד', טל. 666182, 664671.

המרכז להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה
אורט ישראל

הודעה לציבור הנוסעים בקו 76 ולתושבי קיראון וקרית אונו

החל ביום שני 11.12.1972 יאריך הקו את קו לקיראון וקרית אונו.

בהלוך הקו מפתח-תקוה לקיראון וקרית אונו עד לכניסה לפתח-תקוה לפי מהלכו הרגיל. בפתח-תקוה לרחוב הנביא הראשון, בארי, חזית הבדיקה, הריבון, רחוב גוברניק, יהודה-הלוי (מכונת יקבות כהן), רחוב אכסמל (קיראון), רחוב יחזקאל תחנה סופית.

בחזרה
רחוב יחזקאל, רחוב יהודית, רחוב יהושע, רחוב יהודה-הלוי (מכונת יקבות כהן), רחוב גוברניק, רחוב חזית המדינה, רחוב בארי, רחוב הנביא הראשון וממשיך לפי המסלול הרגיל.

הנהלת קואופרטיב „דן"

פז

פז חברת נפט בע"מ

מציעה למכירה

מכונת שכפול מסוג MULTILITH

משומשת

אשר ניתן לראות במשרדי החברה בחיפה, רח' הגפן 4.

[illegible] 15.12.72 [illegible]

חברת ברום ים המלח

מציעה למכירה

1. שני דודי קיטור מסוג אקונומיק בנויים ללחץ של 8 אטמוספרות בעלי צנרות להבה, כושר הספקה 400 כ"ר.
2. גרוטאות ברזל, נחושת, זכוכית, דודי חרס, ומרצפות חרס חרסינה.

[illegible]

התקפה מול הגנה

שחמט
מאת משה צ'רניאק

השחמט המעניין ביותר נוצר בהתנגשות סגנונות מנוגדים: מצד אחד — בעל נטיות התקפיות ומולו — שחמטאי הצובר נקודות מהתקפות נוספות... של יריבו.

המשחק הבא מדגים את ההתמודדות הנצחית בין אוהדי התקפה לי מתגוננים מושבעים.

לבן: רוזוביב
שחור: קוזמין
אליפות בריה"מ, בקו 1972

[illegible]

בלי מלים!

כאשר טאל היה טאל

לכל אחד מגדולי השחמט היתה „תקופת זוהר" של שנים של הצלחות בלתי פוסקות. [illegible]

לבן: טאל
שחור: בילק
אמסטרדם, 1964

[illegible]

בעיה מס' 702
ד. יקימצ'יק, 1970

הלבן מתחיל וכופה תיקו

שחמט בעולם

[illegible]

שחמט בישראל

[illegible]

פתרון הבעיה
מס' 107 (סאמיכון): [illegible]

קצר וקולע

[illegible]

אל תשאיר כלי יתוק

לבן: שפקוביץ
שחור: דאלי
תחרות מוסקוה, 1962

[illegible]

כאשר החייל שווה יותר מן האלוף

לבן: דייר צ'ידה
שחור: דייר באולה
בודפסט, 1948

[illegible]

על אף חוסר הגיון

לבן: ר. ברנה
שחור: מאליך
אולימפיאדת סקופליה, 1972

[illegible]

הידעת כי

כסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.

ראה מודעה בעמוד 19

הארץ

מפעל תעשייתי בחיפה

מעוניין לקנות או לשכור מיד

מגרש

בגודל 7-8 דונם

במפרץ — תל-חנן — קריות — עכו

• • •

בהצעות רציניות בלבד נא לטלפן 245010 חיפה כל היום.

עסק סיטונאי מבוסס
בענף הטקסטיל

למסירה בדמי-מפתח במרכז רחוב הרצל בחיפה

לפנות: ת. ד. 4496 חיפה למספר 12652

פענח את הצופן [14]

להלן פעולת כפל רגילה, אלא שבמקום ספרות רשומות בה אותיות אשר כל אחת מהן מייצגת סיפרה מסויימת. גמה לפענח, על דרך ההגיון, איזו סיפרה מייצגת כל אות ואחרי כך רשום אותיות מתאימות במקום הספרות בשורה למטה. הן יצטרפו לאימרה על לא רבעקה.

כ ט ו ל ס ט ו י
ה י ש י ש

ה ה מ ה ט ה מ ו נ
ו מ ה י מ ה י נ
ה ס ש מ ט ס י ה
ו מ ה י מ ה י נ
ה ס ש מ ט ס י ה

ה ה ו כ ט ל ה ט נ ל ט ט ה

האימרה

[illegible]

הפתרון בשבוע הבא

פיתרון פענח את הצופן

חברת הנשים חביבה עלי ביותר; אני מעריך את יופיה, אני מחבב את עיניהן ועליזותן ואני מוקיר את שתיקתן.

(סמואל ג'ונסון)

השוויונים

$2\div7=9;\ 27\times27=729$
$2\times7\times9=126$
$729-126=603$

קצרה וקולעת

יד הגביע: מחלק דרום, הכל פגיעים.

צפון
♠ 6 4
♡ A 9 7 3 2
◇ Q J
♣ A 10 8 3

מערב
♠ J 10 9 5 2
♡ Q 6
◇ A 8 4 3
♣ 6 4

מזרח
♠ Q 8 3
♡ J 10 8 5
◇ 10 9 6 2
♣ K 7

דרום
♠ A K 7
♡ K 4
◇ K 7 5
♣ Q J 9 5 2

ברידג'
מאת נ. גשרי

[illegible]

מכונות אוטומטיות למכירת בולים

בולים
מאת שמואל [illegible]

[illegible]

בולים חדשים באנטילים ההולנדיים

[illegible]

ידידות צרפת—גרמניה בבולי גרמניה

[illegible]

אמנות הציור בבולי פולין

[illegible]

בולי יערות בסורינאם

[illegible]

הבולים בתבנית מלבנית-אנכית [illegible] הבולים בגודל 38×24 מ"מ [illegible] בגיליונות בני 50 (10×5) בול כ"א.

למכירה בבאר-שבע

אולם (קרקע מרתף) 340 מ"ר

מקום מרכזי, בבנין הדר, אפשרות לקניית חצי השטח, מתאים למשרד ערכי-דין, אדריכלים, רואי-חשבון וכו'.
(ניתן לחלוקה מתאים גם לבנקים)

פרטים: טל: 3182, באר-שבע

השביתות הבאות

הממשלה תתקשה לעמוד בפני הגל החדש של תביעות השכר

מאת אמנון ברזילי

עוד המדינה מלקקת את פצעיה ...בות השביתות שפקדו את נמלי ...פה והדואר, נערכות קבוצות לקראת שביתות חדשות. משום רווחת בציבור הגדרה כי ה־...לה לא נכנעה לשובתים וירדנה ...ת קשיחות. הערכה זו אינה ...ה כנראה לכמה מארגוני העוב־...שעושים את ההכנות האחרונות את סיכסוכי עבודה חדשים. ...צות השכר של עובדי הנמלים, ...ים, ההנדסאים והמהנדסים מב־...ם לנו חורף שחון.

...הפרק עומדים עתה שני סכ־...ם בפעם הראשונה. עובדי התפעול ...ת הנמלים וארגוני המורים. ...הן שתי קבוצות־לחץ בעלות ... שניהלו מאבקים מלומים ב־...ומה ממושכות שנשאו פירות. ...פעם, כבעבר, גדול ההפרש בין ...ות השכר למה שהממשלה מו־... לתת. הפרש זה ספק אם ניתן ... עליו ללא שביתות. נוכח ה־...ים בשביתות קודמות של קבו־... אלו, דומה כי רק נס יכול למ־... אותן מללכת באותו קו.

...עם מתחולל מתהלכים זה כמה ...ים אנשי רשות הנמלים ועדי ...דים ברשות. לא אלה ולא אלה ... מוכנים לגלות מה הן תביעות ...ר הנדונות בבה"כ. תמים כי ש־...ב כי יחידי ועד עובדי התפעול, ...ה פרק, יסתפק בתוספת שכר ...צה לכל עובדי המדינה. פתי ...שמאמין כי הסכם השכר הכולל ...יישבר דווקא על ידי פרק. זו ...ה העיקרית למעטה הסודיות ... המורים. הפחד המדיר שינה מ־...ת רשות הנמלים הוא „הדלפת" ...עה בכמה יימכר השקט בנמלים.

שפר גורל עובדי הנמלים. ...ת הנמלים היא עצמאית מכח ... היא רשאית לנהל בעצמה ... עם עובדיה על תביעות שכר ... התערבות האוצר. זכות זו מק־...לה יותר אויר לנשימה במו"מ תביעות השכר ומבטיחה תקרה ...ה יותר להוספות שכר לעובדיה. ...ברות המשרה הרמה אין אף שר ... לאשר אף לא תביעת שכר של ... אחד במשרדו. הבטחה למתן ...ת שכר, כמוה כקליפת שום, ... לא עומד מאחוריה נציב שרות ...ינה, שליחו של שר האוצר ועו־...דברו. השרים יודעים זאת ומורי־... ידיים. אך קבוצות הלחץ אינן ...שמות מהכבלים הצמודים לידי־...ים ומהחצוצרות את תרבותיהן ל־...ת המאבק על השכר.

מבחן־כח לממשלה

...מערכה סביב תביעות השכר של ...די הנמלים תהיה מבחן כח ל־...שלה. בשביתות עובדי התעופה ...ואי הדואר לא שיכנעה הממ־... בהופעתה. במקרה של עובדי ...ופה נתברר כי הממשלה מפר־... בעמדותיה. המאבק סביב ה־...עה להוספה העפעתית, היה לפעמים ..., משולש ומרובע. תחילה העוב־... נגד משרד התחבורה, אחר כך ...ביים נגד ההסתדרות. משרד ה־...ורה, ולבסוף חברו שלושתם נגד ...די האוצר.

...לבטים שהממשלה נתונה בהם ...ה צרה צמרת ההסתדרות שנת־...ה ביום שישי האחרון בלשכתה ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר. ... כי חילוקי הדעות בקרב חברי ...ת השרים לענייני שכר לא פרצו ...צה, התרשמו הנוכחים כחוסר ...ים שלה. כבר תבויד על סף מש־... ההפעלה כלת הקסמים „יגדוח". ... הפעם בכשה השימוש בה כדי ...ולך מהמבוי הסתום אליה נק־... הממשלה במשבר השביתות. ...ם קשה יהיה לקבור את הסכסוך ... ביתות נפסקו, אך בנמלי התעופ־... ובדואר הן מאיימות להתחדש. ...י העובדים מודיעים בפה מלא ... הספקות שיש להם לגבי ישוב ...בסוף.

...ה תעשה הממשלה אז, לא ברור. ...ועדים המקצועיים שלא חתמו על ...כמי השכר מבטיחים תעסוקה ...אה עד אז. האקדמאים למקצוע־...הם הסונים באיימים ללכת עד ה־... בתביעותיהם. זהו ציבור שמקיף ...ב ל־100 אלף עובדים. שכרם של ...ה גבוה מהממוצע במשק וה־...עות בהתאם. כראש חץ בקבוצה ... מופיעים המורים, המהנדסים וה־...דסאים.

...התביעה העיקרית של המהנדסים ...א לקבוע סולם שכר חדש שאין לו ...מא במשק. השכר היסודי בדרגה הגבוהה ביותר לפי אותו סולם הוא 2,300 ל"י. כדי לחזק את כח המיקוח שלהם הוקמה קואליציה בין המהנ־דסים להנדסאים. זהו מערך של כ־20 אלף עובדים במשק, הצמודים גם היום לאותו סולם (להנדסאים דרגת שכר אחת נמוכה מזו של המהנד־סים).

שיקולם של המהנדסים לשתף את ההנדסאים במאבקם היו מחוכם. ה־אחרונים, יותר מכל קבוצת לחץ אחרת במדינה, יכולים לפגוע ב־משק. הם נמצאים בכל מוקד כלכלי. בחברת החשמל, בדואר, בשדות ה־תעופה ואפילו בנמלים. על ידי לחי־צה על מספר מתגים, הם יכולים לשתק כמעט את כל המדינה.

בראש ארצות האינפלציה הדוהרת

להערכת האוצר מסתכמות תבי־עות המהנדסים בתוספות שכר של יותר מ־60%. לדרוג השכר שלהם צמודים כל האקדמאים במדינה, לרבות המורים. האקדמאים יכולים להמתין בחיבוק ידים עד לסיום המאבק של המהנדסים ולקצור את פירותיו. למרות זאת נערמו באוצר עשרות תביעות השכר המסתכמות בתוספות של עשרות אחוזים. ל־קבוצה זו ניתן לצרף גם את האחיות שתביעתן העיקרית היא הוצאתן מהדרוג האחיד. תביעה זו, שעק־רונית אושרה על ידי ההסתדרות, אינה תרגום טכני בלבד של השכר לדרוג אחוזות. באוצר מבינים כי תביעה זו בלבד, פירושה תוספות שכר בעשרות אחוזים. בעבר גילו האחיות נוקשות במאבק מקצועי. נוכח המצב במשק, לא מתקבל על הדעת כי דווקא הן יכנעו ויכניסו את התביעות חזרה למגרות.

הממשלה תתקשה לעמוד בפני איומי השביתות. קשה יהיה לה לשכנע את הציבור שתביעות השכר כולן אינן מוצדקות. היוקר ההולך ומאמיר, מעמיד את ישראל ברשימה הראשונה של ארצות האינפלציה הדוהרת (13% התייקרות תוך שנה אחת). אי יכולתה של הממשלה לפקח על המחירים מצד אחד וה־התייקרות השרותים ביוזמתה ועל ידה מצד שני, עושים לבחוק את רוב רובם של הסכמי השכר שכבר נחתמו. ההסכמים נתנו תוספת ממו־צעת של כ־15% על השכר. אך העלאת תעריפי הנסיעה באוטובו־סים, ברכבות ובמוניות, העלאת תעריפי אגרות רדיו, טלוויזיה ו־רשיון נהיגה וכן התייקרות תלולה של מוצרי לבוש והבידור העממי (קולנוע, תיאטרון), „אכלו" ממזמן את תוספות השכר. המגמה עצמה זו שכל אורח במדינה ער לה, מע־מידה בספק את מהימנותה של ה־ממשלה לגבי הבטחותיה או יכולתה לעמוד בפרץ.

על כל אלה נוסף ניסוחם המעור־פל של הסכמי השכר שכבר נחתמו. סעיף 27 בהסכם השכר של עובדי המדינה (כ־55 אלף עובדים), מש־איר פתח לתביעות ספציפיות וחר־שות נוסף למה שקיבלו העובדים בהסכם השכר הכולל. סעיף זה ינו־צל עד תום על ידי עובדי התעופה ועובדי ההנדסה בדואר. הוא מחזק גם את עובדי מס הכנסה שהטילו סנקציות זה למעלה מחודש. הוא ישמש גם את עובדי מס קניה, עובדי בית המכס ועובדי הביטוח הלאומי שממתינים לסיכום שייעשה עם עובדי מס הכנסה כדי לתבוע אותו הישגים.

התרגיל של האוצר

מן העבר השני של המיתרס הכין נציב שרות המדינה מר יעקב ציצן תרגיל משלו. להסכם השכר של הסתדרות הפקידים (כ־100 אלף עובדים), צורף מכתב בחתימתו של שר האוצר. מכתב זה קובע כי כל תוספת שתינתן לאקדמאים ושתהיה שונה ממה שקיבלו הפקידים, תינ־תן גם לפקידים. בתרגיל זה תנסה הנציבות לכבול את האקדמאים ו־להניאם מלהגיש תביעות שכר מופ־רזות. אם האקדמאים יתעקשו והם אמנם מתעקשים, צפוי „התגלגלות" לפעול כבומרנג על האוצר.

הכיסים ש„תפרו" קבוצות הלחץ בשביל הכסף שהם מקווים לסחוט, הוכנו ללא כל פרופורציה למה ש־כלכלני האוצר חלמו לתת. זה נובע מכמה סיבות, שלוש מהן קשורות למדיניות השכר של הממשלה.

✶ הממשלה אינה מסוגלת ל־הגשים את מדיניות השכר הכוללת. במציאות הופך הסכם שכר כולל לענפי (תביעות ספציפיות) ולעתים יורד גם לדרג המפעלי.

✶ שיטת דרוג השכר. בתנאים האינפלציוניים שישראל נתונה בהם כבואה מוצאת עד תום. כיום גורמת השיטה לעיוותים בשכר ומעוררת תסיסה בקרב העובדים הצמודים לה (עובדי המדינה, רשויות מקומיות ומוסדות לאומיים 150 אלף עוב־דים).

✶ כניעתה המתמדת של הממ־שלה לתכתיביהן של קבוצות לחץ שממשמשות את תביעותיהן (מורים, אחיות, פועלי הנמלים, דואר הנ־דסה ואחרים).

הפרטנר של הממשלה למדיניות השכר הלא היא ההסתדרות, איבד למעשה את כל סמכותו. מקור הרע בהסתדרות הוא חולשתה של המח־לקה לאיגוד מקצועי שאינה מסו־גלת להטיל מרות על האיגודים ה־מקצועיים וועדי העובדים. על כל אלה אחראי מזכיר ההסתדרות ש־אינו שולט במצב.

המשק הישראלי של סוף שנת 1972, מצטייר בעיני רבים כישראל של סוף 1965. גם אז נחתמו הסכמי השכר בצילן של הבחירות הממש־משות ובאות. מבנה השכר הלקוי הביא אז להקמת ועדת הורוביץ. ו־אילו במערכת המיסוי טיפלה ועדת צדוק שהמליצה על הנחות במס הכנסה. לאחר הבחירות נגנזו מס־קנות ועדת צדוק ואילו הרפורמות במבנה השכר עלו 600 מיליון ל"י למשק. מיד לאחר מכן נכנסה יש־ראל לתקופת המיתון. האם אין ה־משק הישראלי דוהר לקראת תקופה דומה ב־1973?

פצצת הזמן של החינוך הערבי (ד')

אזרחי ישראל יצטרכו לשאת בנטל

מאת נחמן פביאן

בעיית החינוך אצל הדרוזים אינן נבדלות מאלו שבסקטור הערבי — אומר מר עלי בירני, מורה בבית־הספר היסודי בדלית אל כרמל. לדע־תו שתי סיבות לכך: השפה הערבית המשותפת להם והמגורים של דרוזים בכפרים משותפים, יחד עם. זה מצ־יין מר בירני, כי הדרוזים התקדמו הרבה בתחום החינוך ב־25 שנות קיומה של המדינה. לדוגמא, בשנת 1948 היו בחינוך הדרוזי שלושה מו־רים מוסמכים ואקדמאי. כיום יש ב־סקטור הדרוזי בתחומי הקו הירוק 350 מורים מוסמכים. ו־300 צעירים מבני העדה סיימו את לימודיהם ב־אוניברסיטות.

השוואת מעמדם של האזרחים ה־דרוזים לזה של היהודים ובעיקר פתיחות שורות צה"ל בפניהם, הבאת מפעלי תעשיה לכפרים ובניית בתי־ספר במרכזים הדרוזיים בכרמל וב־גליל המערבי, גורמים כיום למשיכת מורים לאו דווקא דרוזים. בשל המח־סור במורים דרוזים הגיעו לכפרים מורים מוסלמים ויהודים ובעיקר מו־רות, העוסקות בהוראה בכיתות המ־יוחדות בהן לומדות בנות.

בבתי־הספר הדרוזיים לומדות בנות החל מכיתה ד' בנפרד ורבות נוש־רות עוד לפני סיום היסודי. בכפר כמו דלית אל כרמל, הריכוז הגדול המתקדם ביותר של הדרוזים בישראל (7500 נפש) סיימו עד כה לי־מודים תיכוניים רק שתיים מבנות הכפר. בסמינר למורים לומדות עתה 17 בנות דרוזיות מכל הארץ, המקב־לות עידוד מלא מצד מנהל הסמינר, שהוא עצמו בן העדה הדרוזית, ומצד משרד החינוך, הרואה בהן חלוצות.

„אנשי חינוך מאמינים, כי תיעוש הכפרים ויציאת הבנות לעבודה מעו־דדים את הנוער לרכוש השכלה. ב־דלית אל כרמל ובכפר ירכא (כפרו של חייב באמר מעדי, סגן שר־התקשורת) הנהגו בתי־ספר מקיפים וב־מסגרתם תלמודנה בנות מקצועות ש־יאפשרו להן קידום במקומות העבו־דה, כמו תפירה עלית וריקמה.

לימודי הבית נשארו בגדר לימודי בית. בני העדה, הדרוזים מן ירפצו סהות הבית כרבים. אינם ששים ל־הטיל לימודי הבית על מתנבים מב־חוץ.

ביתר בתי־הספר במגזר הדרוזי זר־כה לתשומת־לב מצד הנבחרים, ה־מעריכים חשיבותה של ההשכלה. נכבדי דלית אל־כרמל ציינו לטובה את מר אודי טחון על שהוא טורח לבקר הכופות בכפר ולהסב עם חב־רי המועצה המקומית, כדי לעמוד מקרוב על בעיות החינוך באיזור ה־כרמל. דאגה משותפת זו באה לידי ביטוי בבניה הרבה בכפר זה. ב־תחומי דלית אל כרמל בונים כיום 24 חדרים לכיתות שיתוספו ל־29 החדרים הקיימים. בכפרים דרוזיים אחרים בגליל העליון בונים גם כן, אולם בעית המיבנים שם עדנה חרי־פה.

מרכז ההשכלה הנוצרי

השכלתם של בני נצרת מתקרבת ברמתה לזו של האוכלוסיה היהודית בישראל. מחקרים אחרונים גילו, כי שיעור הבורים בעיר ירד והיום 15% מבני העיר מעל גיל 14 הם חסרי השכלה, לעומת 42.2% בקרב המו־סלמים.

בכבוית החינוך הוא נוצרי מרובו, למרות שמרבית אוכלוסיתה מוסל־מית. שרשי בתי־הספר הנוצרים נעוצים עוד במאה ה־17, כאשר נזי־רים פרנציסקנים קיבלו רשות להת־יישב בעיר. מסדר זה ואחרים שבאו בעקבותיו בנו רשת בתי־ספר ליד ה־כנסיות והמנזרים. כיום לומדים 50 אחוז מהילדים בני העיר נצרת בבתי־ספר יסודיים ותיכוניים פרטיים ה־צמודים לכנסיות.

ביקורתי בבית הספר הבפטיסטי. המנהל אמיל נוסייר (45), בן למשפחת מטבים שזכה להשכלה בתקופת המנדט, הסביר: עם קום המדינה הוחלטנו, כי אל לה למערכת החינוך פרטית זו להיות מנותקת מתבנית הכללית לפי שהיה הדבר בתקופת שלטון הטורקים בפני או בימי המנ־דט הבריטי. אימצנו את תכניות מש־רד החינוך ול־24 השעות של חינוך החובה מוסיפים שש שעות ללימו־דים נוספים.

— הכוונה ללימודי דת?

לא, הכוונה לשפות. בכיתות א' לומדים הילדים שלנו אנגלית.

חדרי בתי־הספר מרווחים והילדים לבושים נאה. המנהל מספר לי, כי בית־הספר אינו מקבל אף פרוטה אחת מהממשלה. תקציבו מכוסה על־ידי שכר לימוד. מכיתה א' עד ו' משלמים 270 ל"י לשנה ובכיתות ז'—ח' 315 ל"י. את היתרה מכסה הכנסיה הבפטיסטית הדרומית.

ליד בית־הספר פועל תיכון ש־מחזור הי"ב שלו סיים ב־1954. ב־תשובה לשאלה אמר איש שיחי, כי בבית הספר 600 תלמידים. המורים והתלמידים הם מכל העדות. הסלק־טיביות מושגת על־ידי ההקפדה על תשלום. התוצאה: רמה טובה, משפ־חות התלמידים היכולים להתמודד ב־אוניברסיטאות עם תלמידים מבתי־הספר הטובים ביותר.

בבית־הספר הבפטיסטי 10% מה־תלמידים הם מוסלמים, ביתר בתי־הספר הנוצרים בעיר, כמו בבית־הספר האורתודוכסי־היווני, היווני־קתולי והפרנציסקני יותר ממחצית התלמידים הם מוסלמים. בשעורי ה־דת עוזבים התלמידים המוסלמים את הכיתה.

בתי־הספר מנסים לגייס מורים מוסלמים במקום כוהני דת. „כיום אין לכנסיות ולמנזרים — שהם בע־לי בתי הספר — כוונות מיסיונריות ובתי־הספר הדתיים הנוצריים גור־סים, כי לימודים ואווירה נוצרית הם קודם־כל לימודים באווירה טו־בה".

הכמרים ממלאים תפקידי ניהול. בבית־הספר הבפטיסטי נוהגים להת־פלל לפני ישיבת המורים. מורים מוסלמים רשאים להעדר מהתפילה ולהיכנס רק בהגיע זמן הדיונים.

בתי־ספר נוצרים אחרים בנצרת זוכים לתמיכת משרד החינוך. כולם מקבלים פיקוח. תעודותיהם רשמיות.

חינוך זה הוא למעשה הממסד ה־חינוכי של העיר. הבנות לומדות ב־בתי־ספר לבנות. לבתי־הספר הנוצ־ריים הכבוד לחינוך משלים, הניתן באמצעות ימקיה הכוללת ספרים, מרכז קהילתי בנצרת הנתמך על־ידי הממשלה מארגן לתלמידים אלה מק־הלות וחוגים למוסיקה.

בשכונות המוסלמיות רמת בתי־הספר הממשלתיים נמוכה יותר. ה־כיתות צפופות ומספר החדרים הש־כורים גדול. השנה חסרות בנצרת 158 כיתות ומצב זה ילך ויחריף ב־שנתיים הבאות, לפי תחזיות הממ־שלה. העיריה כמעט משותקת ואינה עושה דבר.

בבית־הספר התיכון העירוני ב־נצרת, הנחשב לגדול בגליל ובו אלף תלמידים (לומדים בצרים מכפרי ה־איזור) מורגש מחסור בכיתות ובחד־פות. מורגשות מריבות בין ההנהלה ובין המורים על רקע תנאי העבודה הקשים. נצרת היא דוגמא לפער בין החינוך הנוצרי לחינוך המוסלמי.

פרנסי נצרת וכפרי המיעוטים מצ־פים את פעולת משרד החינוך ל־קידום ההשכלה. אולם ידם אינה משגת להושיט עזרה ממשית בנושא. המצב הכלכלי הטוב מביא מחשבות על השכלה, אולם אזרחי ישראל כולם יצטרכו לשאת בנטל של המיל־יונים הכרוכים בביצוע התכניות.

מר אודי טחון אופטימי ומקווה שביצוע שתי תכניות ארבע־שנתיות יביאו לסתימת פערי הבניה. הוא מקווה, כי יימצא גם כח־האדם הד־רוש לחינוך דור ערבי חדש ושני אלה ביחד יעטרלו את פצצת־הזמן ששמה: חינוך ערבי בישראל.

(מאמר אחרון בסידרה)

בקיעים במערך הביטחון בלוד

מאת עמוס חדד

ב־28 באוגוסט השנה הצליח חו־לה־נפש להתגנב לבית־הנתיבות ב־נמל התעופה לוד ולעלות למטוס אל־על, שעמד להמריא לאירופה. כל זאת, ללא כרטיס טיסה, דרכון או מיסמך אחר המתיר לו לעשות זאת. אנשי הבטחון, הפוקחים עין היום יותר מתמיד, לא הבחינו בצעיר ש־עלה למטוס — ורק עירנותה של דיילת אל־על גילתה את הצעיר

אנשי משמר הגבול מקיפים מטוס שנחת בלוד

דקות אחדות לפני המראת המטוס.

זרועות הבטחון, שראו את הסתנ־נות הצעיר למטוס אל־על כדבר חמור, חקרו כיצד הצליח הצעיר ל־הערים על אנשי הבטחון וגילו, כי איש לא הבחין בו. הם אינם יודעים להסביר כיצד הגיע הצעיר למטוס. רק מסקנה אחת הוסקה עקב הסת־ננות הצעיר למטוס: הגברת הערנות מצד אנשי הבטחון בנתב"ל.

פחות מחודש מאז המקרה הראשון אירע מקרה שני. ב־23 בספטמבר הצליח צעיר אחר להתגנב למטוס חברת טי.וו.א'. לאחר שעבר את ביקורת הדרכונים. הוא נסע באוטובוס אל המטוס יחד עם שאר ה־נוסעים. גם הפעם נתגלה על־ידי ה־דיילת דקות אחדות לפני נעילת דל־תות המטוס, שעמד להמריא.

היו אלה שני מקרים בהם הצליחו אנשים, בקלות רבה, להערים על אנשי הבטחון הרבים ולהגיע עד ל־מטוסים, אך אין אלה המקרים ה־יחידים מאז. היו הסתננויות רבות לבית הנתיבות ואף לרחבת המטו־סים — מקרים אשר אין שלטונות נמל התעופה מוכנים למסור עליהם פרטים ומקרים אחרים הידועים, אך מטעמי בטחון לא ניתן לפרסמם.

בעקבות מקרים אלה ואחרים ערכ־תי חקירה על מערך הבטחון בנמל לוד. התברר, כי מאז ליל הדמים ב־30.5 הופקו לקחים ונלקחה בחשבון האפשרות ששוב עלולים לבוא מטו־רפים יפאניים או אחרים שיתחילו לירות ללא אבחנה. במספר קטעים בנמל התעופה לוד תוגברו אמצעי הבטחון כדי לקדם סכנה מעין זו, אך עדיין יש בקיעים רבים ורק על מעט מהם ניתן לפרסם.

חוגים הבקיאים בעניני הבטחון בנמל התעופה לוד אומרים, כי אם לא ייסתמו בקיעים אלה עלולים, במקרה של אסון, לעמוד בפני שו־קת שבורה. חוגים אלה אומרים, כי התפטרותו של שר הבטחון מר משה דיין מוועדת השרים לבטיחות ה־תעופה והמיתקנים הישראלים בחו"ל („הארץ" 6.10) נובעת בין היתר מ־המצב השורר בנמל התעופה לוד.

שר הבטחון נימק את החלטתו להת־פטר מועדת השרים בכך שהוועדה היא גוף מייעץ בלבד וכי הוא סבור שאינה הגוף המתאים ובעל הסמכות והכישורים לטפל בבעיות בטחוניות.

האשמות הדדיות

בנמל התעופה לוד פועלים מספר זרועות בטחון: משטרת ישראל, מש־מר הגבול, שרות הבטחון הכללי, שומרים של חברת שמירה וקצין בטחון של הנמל. אין רשות בטחו־נית אחת. אין סמכות שכולם נשמ־עים לה. משום כך ניתן לשמוע ב־בית הנתיבות בלוד ויכוחים סוערים בין אנשי זרועות הבטחון למיניהם, כאשר צד אחד מאשים את רעהו ו־מטיל עליו את האחריות למחדל זה או אחר. לא פעם שומעים זאת אף הנוסעים העוברים בלוד.

כל זרוע בטחון רואה את עצמה כבעלת הסמכות העליונה בתחום ה־בטחון. תיאורטית הסמכות העליונה בנמל היא ועדת הבטחון, ש־בראשה מנהל נמל תעופה לוד מר שמעון אל כסלו, אך מעשית אין הדבר כך. יש מאבקים סמויים וגלויים בין זרו־עות הבטחון למיניהן, כאשר כל זרוע סבורה שזרוע שנייה פוגעת בה ונוטלת ממנה את תפקידה. קיימת ערבוביה.

לעתים, אני נתקל באיש בטחון זה או אחר היודע רק חלק מתפקידו.

הטיפול בנושאי הבטחון בנמל ה־תעופה לוד בצורה אינטנסיבית החל ב־1968 עם חטיפת מטוס אל־על ל־אלג'יריה. הוקם אז צוות־חשיבה, ב־שיתוף עם שירות הבטחון הכללי, כדי ליזום פעולות לאבטחת נמל ה־תעופה לוד על מטוסיו, נוסעיו ו־מיתקניו.

סמוך לאותה תקופה החליט ארגון התעופה הבין־לאומי במושב מיוחד, כי יש להקים ועדת־בטחון בכל נמל תעופה, שתפקידה יהיה לקבוע כל־לים לשמירה על בטחון הנמל ומית־קניו. מנהל נתב"ל דאז מר יצחק ורדי, מינה ועדת בטחון בראשותו, שחבריה נציגי שרותי הבטחון הכל־לי, המשטרה, קצין הבטחון של נתב"ל (שעסק לפני כן בעיקר בפיקוח נגד גניבות מהנמל וכיו"ב), קצין הבט־חון של אל־על ונציג של איגוד חב־רות התעופה. הועדה קבעה נהלים שבוצעו על־ידי גורמי הבטחון ש־פעלו אז בנתב"ל.

במסגרת זו נקבע, כי האחריות בין גורמי הבטחון השונים מוטלת על מנהל הנמל בתוקף תפקידו כיו"ר ועדת הבטחון. הועדה התכנסה אחת לשבועיים. דנה והחליטה בבעיות שוטפות של עניני הבטחון. עם פרי־שתו של מר ורדי מניהול הנמל ו־כניסתו של מר כסלו, חלה הפסקה בפעילות ועדת הבטחון לתקופה מסויימת, וכך הוזנחו למעשה עניני הבטחון בנמל התעופה לוד. ועדת הבטחון חידשה את פעילותה השו־טפת רק לאחר ליל הדמים.

כאשר שאלתי את שר התחבורה מר שמעון פרס לאחר ליל הדמים אם פועלת ועדת הבטחון בלוד, הת־חמק מתשובה.

(מאמר ראשון)

מחדלים במערכת המשפט

ביקורת חריפה של השופט צ. ברנזון

מאת אבי ולנטין

בסדרת מאמרי „חריקים בעגלת הצדק" מתחתי באחרונה ביקורת ח־ריפה על מחדלים וליקויים במערכת המשפט בארץ. הגיעו אלי — בדרך עקיפין — תגובות חריפות מצד שופ־טים שטענו בתוקף, כי תיאור המצב היה רחוק מהאמת. ושוב בדרך עקי־פין שמעתי תגובות אוהדות, מס־תייגות משהו, אך לא בפה מלא ולא בגלוי.

עם החומר שקיבלתי בעקבות פר־סום המאמרים, נשלחו אלי גם דברי שופט בית־המשפט העליון, צבי ברנ־זון, בהרצאה ב־4 במאי 1972 במסג־רת המכון להשתלמות עורכי דין. בדבריו מותח השופט ביקורת חריפה על מחדלים במערכת המשפט — בגי־לוי וללא מורא — מתוך תקווה, כי יגיעו גם לאוזניהם של שופטים. דב־ריו של השופט ברנזון מחזקים את הטענות שהועלו בסדרת המאמרים ב„הארץ".

בביקורת על נוהל שמיעת משפ־טים אומר השופט ברנזון: „שמיעת המשפט, כפי שהיא נעשית היום ב־הרבה מקרים, ואולי ברוב המכריע של המקרים היא בגדר חטא, שלפי־ עניות דעתי אין לו כפרה ואין להצ־דיקו. בתקנות סדר הדין ישנה הו־ראה ברורה, כי בדרך כלל משפט, שהתחילו בשמיעתו חייב להישמע ברציפות יום אחרי יום עד לסיומו. אני מבין שיש קשיים ומניעות ולא תמיד אפשר לעמוד במצווה זו.

„אבל הרגיל הרוג, בשום פנים ו־אופן איני מבין מדוע כמעט תמיד אין עומדים במצווה זו? עובדה היא שיש שופטים הנוהגים בהתאם להו־ראה זו שבחוק ומקיימים אותה הלכה למעשה. אם אחרים אינם נוהגים כך דרך־קבע, אין זאת אלא שליבם נע־שה גס במילוי תפקידים ואינם חשים עד כה כמה הם פוגעים בדמותם שלהם וביוקרת עורכי הדין ושופ־טים גם יחד בעיני הציבור.

„גם בארצות אחרות שמעתי תלו־נות על משך המשפטים, אבל שם מדובר בסדר אורך של חודשים, ו־לפעמים שנה עד שנתיים. בשום מקום לא שמעתי, כי משפט נמשך שנים מרובות, ־כפי שקורה לעתים

צבי ברנזון

לנו? בגלל הדחיות המרובות, בגלל השמיעה המקוטעת של העדויות, בג־לל הזמן הארוך העובר בין ישיבה לישיבה של בית־המשפט. לא מזמן ראיתי מקרה שעד שהיה אמור לג־מור עדותו תוך רגעים מספר הופסק תוך מהלך עדותו ונאלץ לבוא שנית לבית־המשפט לסיום דבריו. כעבור חודשים מספר, כי לאותה שעה נק־בעה שמיעתו של משפט אחר."

בשוודיה למשל, מסביר השופט ברנזון, חייב משפט שהחל להימשך עד לסופו. מותר לדחות בשוודיה משפט. אם הוא „יגמר תוך שבוע ימים. משפט לא נגמר תוך שבועיים — חלה חובה על השופט להתחיל בו מחדש. תקנה זו משמשת שוט לשופטים ומזרזת אותם.

ביקורת חריפה מתח השופט ברנ־זון גם על הזמן הרב שחולף מיום שמיעת הסיכומים במשפט. ועד למ־תן פסק־הדין. „בענין זה אנו עדים לאחד המחדלים החמורים ביותר. יש ופסק־הדין בענין אזרחי ניתן רק כע־בור חודשים מרובים ואף אחרי ש־נים: אני מתאר לי, כי במקרה זה או אחר יש סיבה מיוחדת לכך, אבל קשה לי להצדיק זאת. מה שיותר חמור זה שיש שופטים שדרכם לעכב את מתן פסק־הדין שלהם זמן רב מעל לכל זמן מתקבל על הדעת, כפי שאמרתי: חודשים רבים ואף שנים".

בנורווגיה קובע החוק, כי שופט היושב בדין חייב לתת פסק־דין תוך שלושה ימים מגמר המשפט. השופ־טים שם עומדים בדרך כלל במ־שימה זו. שם הנהיגו ששופט אינו מתחיל משפט חדש עד לסיום כתי־בת פסק־דין במשפט הקודם שניהל, וגם אם הוא זקוק ליומיים שלושה חופשה כדי לכתוב את פסק־הדין.

השופט ברנזון אינו מעלה על דע־תו כי ניתן לדרוש מהשופטים ביש־ראל „למהר בחפזה־כאי־בגלל תנאי העבודה כאן. אבל הוא מתנגד לתר־בות ההשהיה שמשפטים נמשכים תקופה ארוכה מאוד בגלל סחבת. השופט התריע על כך באחד מפסקי־הדין שכתב. הוא הדגיש את החובה המוטלת על כל שופט היושב בדין להחיש את הדיון ולנהלו בצורה תקינה ויעילה. „על השופט לשוות תמיד לנגד עיניו את המטרה הח־שובה של קיצור תקופת ההליך ומ־ניעת סחבת. ככל שהדבר ניתן להע־שות, הן בדיון והן במתן פסק־הדין."

השופט ברנזון קובע כי למרבה הצער רבים השופטים שאינם מק־פידים על מתן פסק־דין מוקדם ככל האפשר אחרי סיום הסיכומים במש־פט, ובשל כך נגרם עוול רציני לצ־דדים המצפים לגמר משפטם ופוג־מים בדמות השופטים ובעשיית הצ־דק על ידם. „מלבד עיוות־דין מחו־שב עקב שחיתות — דבר שלשמחתנו אין שופטי ישראל חשודים ע־ליו — אין לך דבר חמור מעינוי הדין, משפט הנמשך שנים, על אף תקנות סדר הדין הערוכות על בסיס של החשת המשפטים ככל האפשר, הוא לעג לעשיית משפט־צדק. גם אם הצד הזוכה בתביעה כספית זוכה בסוף גם בריבית עבור תקופת ההמ־תנה, אין בכך כפרה על התמשכות המשפט יתר על המידה. לא אל הריבית נושא אדם נפשו, כי אם למימוש הזכות אותה הוא תובע ב־משפט. זאת, יש לתת לו — כמו כל שרות אחר שהמדינה מספקת ל־אזרחיה — בהגינות, במהירות האפ־שרית וביעילות מירבית. יש להת־פלא ולהצטער שלא כל העושים ב־מלאכת השפיטה עושים די בכיוון זה, ואינם חשים עד כמה שזה חותר תחת אשיות החוק והסדר במדינה."

הסחבת בתביעות נזיקין בבתי־המשפט מכבידה על הציבור וגורמת עוול לאנשים שהפיצויים עבורם הם התקוה לחיים. השופט ברנזון עמד בראש ועדה ציבורית אותה מי־נה שר המשפטים כדי שתבדוק את האפשרויות לפשט את ההליכים בת־ביעות נזיקין. מסקנות הועדה יוג־שו בקרוב לשר המשפטים. בהרצ־אה שנשא השופט במסגרת המכון להשתלמות עורכי־דין מתח ביקורת על הסחבת בתחום זה למרות שלא רצה לגלות את ההצעות המתגבשות בועדה בראשה הוא עומד.

בענין זה אמר: „האורח הבא בת־ביעות נזיקין יודע ומכיר, כי המצב הנוכחי אינו מניח את הדעת ויש לשנותו מהקצה אל הקצה. כיום, בירור תביעת נזיקין רצינית נמשך שנים ולא בודדים המקרים שהמש־פט נמשך והולך שנים רבות עד חמש שנים ואף יותר מזה. כל ימי תוהה אני ומשתומם כיצד שופטים ועורכי־דין העוסקים במלאכה זו מש־לימים עם זה ומצפונם אינו מציק להם במידה מספקת, כדי לקום ול־פעול להרים קול צעקה גדולה, אם לא לעשות מעשה ישיר, לתיקון המצב. בהרבה מקרים מדובר בפ־שוטי עם שנשבר מטה לחמם, או ביתומים והאלמנות שנלקחה מהם פר־נסתם, הם מצפים לחסדי הפיצויים שיספקו להם מקור מחיה וקיום. עם ריבוי התביעות מסוג זה, הולך המצב ומחמיר, אך עולם המשפט כמנהגו נוהג ואינו חש את התהום הנפערת בינו לבין ציבור האזרחים הזקוקים לו בצרותם. מכל הצרות ש־ידע על עולם המשפט עינוי הדין היא הצרה החמורה ביותר".

השופט ברנזון חקר את המצב באירופה המערבית בתחום תביעות הנזיקין בעקבות תאונות, בשם א־רצות מערב־אירופה. הוא הגיע ל־מסקנה כי השיטה שלנו מיושנת לגמרי ומפגרת לפחות בחצי יובל שנים. בשיטה הנהוגה בישראל ח־לה, בדרך כלל, חובת ההוכחה על קיומה של רשלנות ואחריות המזיק על התובע. „שיטה זו אולי היתה טובה ומתאימה בימי החמור, הסוס והעגלה," אומר השופט ברנזון. „ה־אפשר לומר שהיא עדיין הולמת את תנאי זמננו עם ההתפתחות העצו־מה של תחבורה ממוכנת וחובת ביטוח צד שלישי נגד נזקי האונות?"

הרצאתו של השופט ברנזון כולה תפורסם בקרוב בחוברת „עיוני מש־פט" — הבטאון המשפטי של הפ־קולטה למשפטים של אוניברסיטת תל־אביב.

מלחמת סגנים בעיריית באר־שבע

יום יום בנגב

מאת מרדכי ארציאלי

באוניברסיטת הנגב: הושלם פיתוחו של מחשב אופטי

פרוייקט פיתוחו של מחשב אופטי, המסוגל לשפר באופן משמעותי ציל־ומים מאיכות גרועה, הושלם באוני־ברסיטת הנגב על ידי המחלקה למתמטיקה בשיתוף עם המחלקה להנדסת חשמל של אוניברסיטת הנגב בבאר־שבע ועומד לפני יישומו בקנה מידה תע־שייתי רחב.

מחקר זה הוא אחד המעניינים ב־שטח מדעי הטבע והטכנולוגיה שנער־ך על־ידי צוות חוקרים מאנשי אוני־ברסיטת הנגב בראשותו של פרופ' דלה־ריצ'י מהמחלקה למתמטיקה. פרוייקט זה מומן על־ידי משטרת ישראל מתוך מגמה להגיע למיכון ולאוטומציה מכסימאלית בשטח ה־זיהוי הפלילי.

המדובר במחשב אופטי שיאפשר למשטרה לזהות טביעות אצבעות חלקיות שלא ניתן היה עד כה לזהו־תן בדרכים קונוונציונאליות. כמו־כן יאפשר השימוש במחשב האופ־טי לבדוק תוך פרק זמן קצר ביותר באם קלסתרון ששורטט לפי תאור עד ראיה, מתאים לדיוקנו של טיפוס שתצלומו במאגר את האלבום הפלי־לי.

תפקידו של המחשב האופטי לשפר את איכות הצילום, אשר בגלל סי־בות טכניות הוא בעל איכות גרועה. השיפור נעשה באמצעות השלמת חלקים חסרים על־ידי הדגשת הקונ־טרסט. למעשה „קורא" המחשב את הצילום, „מתרגם" אותו לסיגנלים חשמליים, „משלים" את האותות ה־חשמליים והפלט מתורגם מסיגנלים חשמליים לצילום רגיל ומשופר.

נושא זה כבר נחקר בארצות־הברית לפני יותר מ־15 שנים ושם הגיעו להישגים מרשימים. אולם ה־פרוייקט של מדעני אוניברסיטת הנגב בבאר־שבע שונה במהותו מן הפרוייקטים האמריקאיים בעיקר בג־לל אופיו העקרוני־תאורתי, וזאת הו־דות לכך שבבאר־שבע הצליחו לפ־תח תהליך חישוב סופי, המגדיל ב־שיעור גבוה את ההסתברות להצל־חה בניתוח, או לשיפור עקרוני גדול יותר באיכות הצילום.

אין כמעט תחום בו אין להמצאה זו חשיבות: סקרים גיאולוגיים, מח־קרים רפואיים בשטח קרני רנטגן, חקר החלל באמצעות צילומים מחל־ליות. כמו כן יש להמצאה זו השל־כות צבאיות על־ידי שיפור משמעו־תי בפיענוח תצלומי אוויר.

פרופ' דלה־ריצ'י הגיע לישראל רק לפני כשלוש שנים והצטרף לסגל האוניברסיטה העברית בירושלים. לפני כשנה הצטרף לאוניברסיטת ה־נגב בבאר־שבע „מאחר ולא בכל יום נופלת בידי אדם הזכות הנעימה לק־חת חלק ולהשתתף בפועל בייסוד מוסד אוניברסיטאי יש מאין". את בית־הספר התיכון סיים באלכסנ־דריה משם עבר לצרפת ובסורבון למד הנדסת חשמל. זמן מה עבד כמהנדס חשמל בחברה פרטית ואז החליט להמשיך בלימודים גבוהים. הוא עבר לאיטליה ובה השלים את עבודת הדוקטורט בפיסיקה של המצב המוצק וכפיסיקאי עסק במחקר במכניקה סטטית.

לשטח המתמטיקה השימושית נכנס באקראי. היה זה ב־1961 כאשר פגש באיטליה את נורברט וינר, התיאורטיקן של תו־רת הקיברנטיקה. הוא הושפע ממנו והצטרף אליו לחקר באוניברסיטת אמ.אי.טי. שבבוסטון, ומאז הוא מש־ייך את עצמו באופן ברור לסקטור המתמטיקאים.

✶

לפני מספר שבועות כינס מר בן־ציון כרמל, מרכז כוח האדם ומשק במפעל התעשיה האווירית בבאר־שבע, כמה עשרות מעובדי המפעל והודיע להם, כי נתבקש על־ידי מנ־היגי המפלגה לשמש כסגן בשכר בעיריית באר־שבע. אין הוא יכול, אמר להם, שלא להיענות לדרישת השרים שפנו אליו והפצירו בו לעז־וב את העבודה במפעל כדי לסייע למפלגה ולהקדיש את כל זמנו וכש־רונו לעיריה.

רק מספר קטן מבין הנוכחים ב־פגישה זו, ידע מה מסתתר, למעשה, מאחורי ההודעה. מזה חודשים רבים מעורער מאוד מעמדו של מר כרמל בתעשיה האווירית בבאר־שבע. את עבודתו במפעל ראה כמקור עיקרי לביסוס מעמדו הפוליטי. הוא דאג לאנשי שלומו, העלה אותם בדרגה ונתן להם הטבות שונות. חלק ניכר מזמנו בין כתלי המפעל ומחוצה לו הקדיש לעיסוקיו הפוליטיים. הנהלת המפעל, שלנגד עיניה עמדה טובתו של המפעל, לא נתנה לו גיבוי, אם להשתמש במושג עדין ואם לומר מה בדיוק קרה — היא ביקשה ממנו ללכת.

מר כרמל פנה אישית למ"מ ראש עיריית באר־שבע מר זאב זרויי (מר נאווי, ראש העיר, היה אז בשליחות בארצות־הברית) וביקשו למנותו ל־סגן ראש העיר בשכר. מר זרויי הב־טיח למלא את הבקשה, זאת מבלי שהתייעץ קודם לכן לא עם ראש העיר, לא עם חברי הקואליציה ואפי־לו לא עם חברי סיעתו — מפ"ם. אך ההבטחה סיפקה את מר כרמל. הוא ראה את המשרה כמונחת בכיסו ולכן מיהר וכינס את העובדים וסיפר להם, כי שרים הפצירו בו לשמש כ־סגן בשכר.

במועצת עיריית באר־שבע 19 חב־רים. הקואליציה מונה 13. במפלגת העבודה — 6; במפ"ם — 3; במפד"ל — 3; ואחד מפא"י. באופוזיציה 3 חברי גח"ל ונציג אחד של רשימה עצמאית. לראש העיר 2 סגנים ב־שכר, האחד מפא"י והשני מהמפד"ל וכן 3 סגנים בתואר — שניים ממפ־לגת העבודה ואחד ממפ"ם.

כאשר העלה מר זרויי בישיבת ה־קואליציה את נושא מינויו של מר כרמל כסגן בשכר נתקל בהתנגדות עזה. אפילו חברו לסיעה מר נחום סבה התנגד להצעה ואמר, כי מינוי סגן נוסף בשכר כיום איננה אלא בזבוז כספי הציבור. אחד מחברי סי־עת העבודה מר מאיר ביטן אמר שלמעשה הובטח לו עוד לפני שנה למנותו לסגן בשכר. „הוא יהיה נגד למינויו של מר כרמל, אם גם הוא לא יכהן כסגן בשכר.

כשנפלה ההצעה הועבר הנושא ל־מזכירות המפלגה בעיר. כאן נת־קבלה החלטה למנות שני סגנים ב־שכר את מר כרמל וביטן. השאלה היתה כיצד מיישמים החלטה זו. מה תאמר מפ"ם אם יתווספו שני סגנים בשכר ושניהם ממפלגת העבודה. והאם תסתפק מפד"ל בסגן האחד בשכר ולא תתבע סגן נוסף בשכר. ומה תאמר מפא"י שלבטח תדרוש, כי נציגה היחידי בקואליציה ימונה לפחות כסגן בתואר.

חישוב פשוט הראה, כי כדי למ־צוא מקור פרנסה למר כרמל יהיה צורך לא רק למנות עוד סגן בשכר, את מר ביטן ואולי עוד סגן אחד בשכר ממפ"ם, אלא יהיה הכרח ל־הוסיף 5 או 6 סגנים בתואר. הוחלט איפוא באותה ישיבת מזכירות להק־ים ועדה כדי ליישם את החלטת המזכירות ועליה להביא את מסקנו־תיה תוך שבועיים. בראשית השבוע הבא יחלפו השבועיים ובעיר מנסים לנחש כיצד תפתור מפלגת העבודה את בעיית הפרנסה של עסקן שסגן ראש העיר הבטיח למצוא לו תעסוקה כסגן ראש עיר בשכר.

*

סבון באלי

צמחי טהור, סבון קוסמטי שי לעור

*„באלי־טריו" - כולל 2 באלי ובאלי פרש
באריזה אחת ובמחיר מבצע מיוחד

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע"י המוען סניף הדאר הראשי ברח' אלנבי תל־אביב, אשור 6205.

לכבוד
הארץ
מח' ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

8.12.72

שם פרטי ______ שם משפחה ______

הכתובת ______ טלפון מס' ______

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

- ☐ עובדי מדינה — צה"ל
- ☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
- ☐ צבא קבע — מתי"ש
- ☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
- ☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים מהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

צפת מברכת את שר התיירות מר משה קול עם הענקת אזרחות כבוד של העיר

צפת – מרכז גדול לתיירות יהודית

באתי אז לצפת לבדוק מה אפשר לעשות כדי להפוך את העיר למרכז גדול של תיירות יהודית, לחזק את כלכלתה, לענין בה את העולם היהודי ואת התיירים הבאים לישראל, ועל ידי כך גם להגדיל את הישוב בצפת. במקום האריגים היפים מהתקופה הגדולה של העבר, יתרחב ויתבסס הישוב על תיירות וקיט שיימשכו כל השנה ולא רק חדשיים או שלושה בקיץ. לצערי הרב, לא נעניתי ע״י ראשי תעשיית התיירות ופרנסי העיר, כשהצעתי להקים חברת פיתוח, בשותפות עם משרד התיירות, התאחדות בתי־המלון והעיריה, כדי ליזום תבניות חדשות והקמת מפעלים בצפת.

במשך שנות כהונתי כשר התיירות, באתי לצפת כל שנה ושנה. חברי במשרד ואנוכי, נתנו את ידינו לתושבי האמנות בצפת, כדי להאריך את העונה.

שמחנו על קיומה וגידולה של קרית־האמנים, שהוסיפה חן והדר מיוחד לצפת. השתדלנו לענין סוכני נסיעות בארץ בצפת. אלא שכדי להרחיב את עונת הקיץ על כל השנה, יש צורך להתאים את המלונות הקיימים לסטנדרטים המתקדמים של זמננו. המלונות שכבר שופצו, זכו לתיירות · חרף והיא תגדל בעתיד. יש להוסיף בתי־הארחה ומלונות על הקיימים. ירבו התיירים ותגדל ההתעניינות הכללית בצפת במידה שיגדל מספרם.

לפני שנה, התחלנו בהגשמת הצעתי לקיים מדי שנה בצפת פסטיבל למוסיקה יהודית מסורתית. השנתיים הראשונות של הפסטיבל היו מעודדות, ויש ללמוד מהנסיון כדי לשפר ולחדש, וכדי שצפת תהיה לאחד המרכזים של המוסיקה בארצנו, במיוחד המוסיקה היהודית.

משרד התיירות היה שותף לציון שנת האר״י, במלאות 400 שנה למותו. היינו שותפים להוצאת האלבום היפה של אמני קרית־צפת ועינינו לכל יוזמה טובה שהופנתה אלינו, כדי שצפת תהיה מרכז מוסיקלי ואמנותי בעל יחוד.

עתה כתוך אולם־קונצרטים, שישמש גם אולם לכינוסים, אפשר לשלב סיורי תיירים ועולי הרגל והצליינים לצפת, לטבריה ולגליל כולו. ועתה גם לרמת הגולן. שהרי גם בטבריה היתה תקופה גדולה, מקבילה לתקופת התפארת של צפת, בימי דון יוסף נשיא ודונה גרציה. הגליל על מכמניו וקסמיו; הכנרת הנפלאה הקדושה לכל הנוצרים בעולם; בתי הכנסיות העתיקים שנתגלו על ידי ארכיאולוגיה; ההתישבות החדשה והותיקה של הגליל, המושבות, הקיבוצים והמושבים; אתרי המלחמות של תקופת הבית השני ושל ימי גבורת ישראל, מתרום־פלדור ועד ימינו — כל אלה יש בכוחם למשוך ולרתק עולי־רגל ותיירים במספרים גדולים.

עז רצוני, כי בגידול ובהתרחבות ובתכניות הפיתוח יהיה ניכר חלקם של צפת ושל טבריה ושל הגליל כולו. אני מקווה, ששר הדתות יסייע לנו להבטיח כי מירון וקברו של רבי שמעון בר־יוחאי יהיו מתאימים לביקורים, ולא יאכזבו את הבאים למראה פושטי־היד והקבצנים למיניהם.

(מתוך מאמרו של שר התיירות מר משה קול: „פרקים מיומן מדיני" שפורסם בירחון „המזרח" נובמבר 1972).

אזרחות כבוד בטכס חגיגי

בטקס קצר ובמסיבת קוקטייל, שנערכו במלון רימונים בצפת, הוענקה אזרחות כבוד של העיר צפת לשר התיירות מר משה קול. בטקס ברכו אנשי ציבור, שמואל הרוש — יו״ר ועדת הקיט והתיירות הקריא את תוכן התעודה וראש העיר — מר אליהו קדוש הגיש את תעודת אזרחות הכבוד לשר התיירות מר משה קול, אשר הודה במלים נרגשות למארחיו.

השר קול שגדל על ברכי המסורת היהודית סיפר על בית אביו בעיר פינסק שבפולין, על השפעת סבו על חינוכו היהודי־מסורתי ועל משיכתו לצפת משחר ילדותו. משום כך סיפר השר קול — היתה צפת העיר הראשונה, בה ביקר בשנת 1966 מיד לאחר שנתמנה לשר התיירות בממשלת ישראל.

המברכים ציינו בדבריהם ואף הודו לשר התיירות על חלקו בפיתוח ענף התיירות בעיר צפת.

מר משה קול

ראש העיריה, מר קדוש, מוסר את תעודת אזרחות הכבוד לשר התיירות מר משה קול. בברכה, יו״ר ועדת הקיט והתיירות, מר שמואל הרוש

לשר התיירות
מר משה קול
ברכות לבביות עם
קבלת אזרחות כבוד של
העיר צפת
כה לחי!
מלון רקפת צפת
פאר מלונות הגליל

לשר התיירות
מר משה קול
קבל את ברכותינו לרגל קבלת
אזרחות הכבוד של העיר צפת
כה לחי!
מלון „רוקנשטיין"
הר כנען צפת

מר משה קול
שר התיירות
שפע ברכות לבביות עם קבלת
אזרחות הכבוד של העיר צפת
בית שנער
מוטל כנען צפת

לשר התיירות
מר משה קול
קבל את ברכותינו
לרגל קבלת אזרחות הכבוד של העיר צפת
מלון „פרידמן" צפת

למר משה קול
שר התיירות
עם קבלת אזרחות הכבוד
של העיר צפת
קבל את ברכותינו הלבביות
להמשך פעלות ענפה
משפחת ברקל
בית מינס בע״מ צפת

לשר התיירות
מר משה קול
עם קבלת אזרחות הכבוד
של העיר צפת
מצטרפים למברכים
ש. שליט
שרותי פרסום ויחסי ציבור
בע״מ
הנגב 8 ת״א טל. 263835, 36088.

לשר התיירות
מר משה קול
מיטב הברכות
עם קבלת
אזרחות הכבוד של העיר צפת
כה לחי!
אליהו קדוש
ראש עירית צפת
חברי מועצת העיריה
ותושבי צפת

למר משה קול
שר התיירות
ברכות
עם קבלת אזרחות כבוד
של העיר צפת
ועדת הקיט והתיירות
צפת

לשר התיירות
מר משה קול
ברכות עם קבלת
אזרחות הכבוד של העיר
צפת
עובדי משרד התיירות

ברכות מקרב לב
לשר התיירות
מר משה קול
עם קבלת אזרחות
הכבוד של העיר צפת
מלון „דוד"
הר כנען, צפת
טל׳ 30662, 30062—067

לשר התיירות
מר משה קול
מיטב הברכות והאיחולים
עם קבלת אזרחות הכבוד של
העיר צפת
שרה ומאיר מיבר
מוטל צפת מלון

לשר התיירות
מר משה קול
קבל את ברכותינו הלבביות
לרגל קבלת אזרחות כבוד
של
העיר צפת
מ. אבניאל יו״ר
בשם ועד קרית האמנים

לשר התיירות
מר משה קול
ברכות
עם קבלת אזרחות הכבוד
של
העיר צפת
משה צחר ראש העיריה
והמרכז לתיירות ומרפא
טבריה

לשר התיירות
מר משה קול
שפע ברכות עם
קבלת אזרחות הכבוד של
העיר צפת
מלון „פסגה" בע״מ
צפת

לשר התיירות מר משה קול
עם קבלך את אזרחות הכבוד של העיר צפת
קבל את איחולינו להמשך פעילות ענפה
מלון הרצליה
בית פרל צפת

לשר התיירות
מר משה קול
ברכות
עם קבלת אזרחות כבוד
של העיר צפת
אחים מיבר בע״מ
מלון מרכזי צפת

לשר התיירות
מר משה קול
שפע ברכות
עם קבלת אזרחות כבוד של
העיר צפת
התאחדות בתי מלון
צפת

למר משה קול
שר התיירות
ברכות
עם קבלת אזרחות כבוד של
העיר צפת
RIMON-INN
מלון רימונים

לשר התיירות
מר משה קול
לרגל קבלת אזרחות הכבוד של העיר צפת
קבל את ברכותינו הלבביות להמשך פעילות ענפה
אברהם זילברמן — מנהל
מלון „מצפורי", צפת

לשר התיירות
מר משה קול
קבל את ברכותנו הלבביות
לרגל קבלת אזרחות הכבוד
של העיר צפת
משפחת בנדרלי
מלון נוף הגליל צפת
טל. 30395—067

ברכות לבביות
לשר התיירות
מר משה קול
עם קבלת אזרחות הכבוד
של העיר צפת
סעדיא יאיר ובניו
מלון „יאיר" צפת

לשר התיירות מר משה קול
מיטב הברכות והאיחולים
עם קבלך את אזרחות הכבוד של העיר צפת
בית ברנזון
מלון „תל־אביב" צפת

למר משה קול
שר התיירות
שפע ברכות לבביות עם
קבלת אזרחות הכבוד
של העיר צפת.
מלון „אורנים" צפת

מוגש ע״י פרסום ש. שליט

לוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב, שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה, יום ו': 1.20 ל"י לשורה

תדיראן

דרושים

1. **רע"ן קידום אספקה**
מהנדס ייצור או מכונות להבנון במעקב האספקת רכיבים וחומרים למפעל האלקטרוניקה בחולון.
2. **הנדסאי אלקטרוניקה**
לעבודות מתקדמות בפיתוח והנדסה.
לבעלי נסיון בתדירויות גבוהות בתנאי עבודה מעניינת.
3. **מסגר**
בעל נסיון בעבודות בניה והקמת הבניות יציקות לחץ ותלפטים.
4. **מסגר מבנים**
5. **יוצק**
בעל נסיון ביציקה במכונת פלסטיק הזרקה.
6. **עורך/ת מעגלים מודפסים**
לעריכת מעגלים מודפסים חד ודו צדדיים, נסיון בעבודה מעשית.

נא לפנות בכתב לת. ד. 648 תל-אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
— סודיות מובטחת —

אי.א.ל ישראל בע"מ
מערכות אלקטרוניקה

דרושים
עובדי/ות ייצור
ללא נסיון קודם!
לעבודה בתעשית האלקטרוניקה
השתלמות ע"ח המפעל בשכר מלא
קידום מהיר למועמדים המתאימים
לפנות טלפונית או אישית אל מחי כח אדם טלפון 141—782, 131—787
רח' מבצע קדש 48 בני-ברק
סודיות מובטחת!

ישראל רוזן
קח"ד לאריגה ישראל רוזן

דרושים
מרכזנית
פקיד/ה כללי/ת
רצויה ידיעה בהנהח"ש
מזכירה
ידע בניהול משרד, הדפסה עברית ואנגלית.
איש מכירות ושווק
בעל ידע ונסיון בענף הטקסטיל.
לשלוח פרוט קורות חיים ונסיון בעבודה, ת.ד. לת.ד. 1677, ת"א, ולציין על המעטפה המשרה.

בנק ישראל בחיפה
דרושים
עובדים
לתפקידי שמירה ואבטחה
בכושר בריאות גבוה ולאחר שרות בצה"ל

הכשירויות הדרושות:
1. עד גיל 45 שנה;
2. השכלה יסודית מושלמת;
3. ידיעה טובה בלשון העברית;
4. נסיון בתפקידי שמירה ואבטחה;

הערה: עדיפות תנתן לבוגרי קורסים צבאיים מתאימים.

המעוניינים יפנו לבנק ישראל, סניף חיפה, ת.ד. 564 לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 22.12.72.

קליל

דרוש
מנהל
משמרת
* רשיון בחשמלאות הכרחי
* עבודה במשמרות
* השכר על בסיס חודשי

תנאי השכר ייקבעו לפי כישורי המועמד

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח אדם

תעשיות מתכת אלומיניום בע"מ
קורדני ב'. ת.ד. 1682, חיפה

תדיראן

למפעל התקשורת בפ"ת
דרושים
מסגרי מבנים

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת. ד. 648 ת"א, או טלפונית החל מיום א' לטל. 918585

למשרד מהנדסי בנין
דרוש/ה
שרטט/ת
קונסטרוקציות
בעל/ת נסיון
תנאים טובים
לפנות תל-אביב טלפונים
265822 265109

„ערד"
תעשיות כימיות בע"מ

דרוש
מנהל חשבונות
עצמאי

הכישורים:
* סוג 3 לפחות בהנה"ח
* נסיון של 3 שנים לפחות כמנהל חשבונות
* ידיעת השפה העברית על בוריה
* ידיעת השפה האנגלית רצויה
שכר בהתאם לנתונים האישיים
תנתן עזרה לדיור בערד

● המעוניינים יפנו לפי הכתובת: — ערד תעשיות כימיות בע"מ מחלקת כח אדם מישור רותם, ד. נ. ערבה טל. 91121—057

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:
טכנאי אלקטרוניקה במכון רקח לפיסיקה — חצי משרה
מכרז מס' 459/72
תיאור התפקיד — אחזקת מכשור של מעגלי מתח גבוה; טיפול במכשירים הפועלים עפ"י טכניקת האקום.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; טכנאי אלקטרוניקה או הנדסאי; נסיון של שלוש עד ארבע שנים בעבודות חשמל ואלקטרוניקה.
הערה — רצוי ידע בטכניקה ואקום.
הדרגה — ד—ג בדירוג טכנאים.

טכנאי ראשי במעבדת מחקר במכון רקח לפיסיקה
מכרז מס' 460/72
תיאור התפקיד — ריכוז ומתן שירותים קריסטאלוגראפיים בשיטות קרני X לעבודות מחקר שונות במכון; עזרה למורים במחקר ובהדרכת תלמידים במעבדה לקרני X.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי (רצוי הנדסאי) או בעל תואר שני M.Sc. בפיסיקה או כימיה או תואר גבוה יותר; נסיון של חמש שנים לפחות בעבודה דומה.
הערה — ידע כללי טוב בקריסטאלוגראפיה וקרני X. נסיון מעשי בשטות העבודה הסטנדרטיות בעזרת קרני X, בעיקר זיהוי חומרים פולי־קריסטאליים בעזרת צילומי אבקה, קביעת ממדי תא, ביצוע ופענוח של צילומי גבישים יחידים, והכנת גבישים; בקיאות בסידורי בטיחות נגד נזקי קרינה.
הדרגה — ב—א בדירוג טכנאים — או דרגה מקבילה בהתאם להשכלה.

רכז המשרד לקבלת תלמידים במינהל תלמידים
מכרז מס' 475/72
תיאור התפקיד — אחריות לניהול משרד קבלה מרכזי לתלמידים חדשים באוניברסיטה העברית, במסגרת המחלקה למינהל התלמידים; מתן יעוץ למועמדים המבקשים להתקבל כתלמידי האוניברסיטה; ריכוז נתונים אישיים והשגי לימודים על המועמדים; ריכוז דיווח נתונים למחשב, והפצת הודעות לשימוש ע"י הפקולטות ומוסדות האוניברסיטה; ריכוז התולדות הפקולטות ובתי־ספר ומתן תשובה סופית למועמדים; אחריות למעקב על תהליך קבלת התלמידים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; השכלה אקדמאית, רצוי במדעי החברה.
הערה — נסיון של מספר שנים בניהול צוות עובדים; כושר ניהול מו"מ ברמה גבוהה; נסיון בעבודה עם סטודנטים הכרת מבנה מוסד להשכלה גבוהה; ידע והתמצאות במערכת הפעולה באמצעות מחשב.
הדרגה — ב—א בדירוג מנהלי.

טכנאי בנין בכיר באתר הר־הצופים במחלקת פיתוח ובנוי
מכרז מס' 291/72
תיאור התפקיד — קריאת והבנת תוכניות בניה ומערכות מזוג אויר, חשמל, אינסטלציות ל־מיגון ומעבדות; כושר מו"מ עם קבלנים וספקים; פיקוח על עבודות בניה ומערכות; חישוב כמויות לבניה ומערכות; הבנה יסודית במפרטי בניה ומערכות.
דרישות התפקיד — רצויה ידיעת השפה האנגלית; בוגר בי"ס לטכנאות או הנדסאות; נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה מעשית בתחומים הנ"ל.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 18.12.72 אל: — מחלקת כח־אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ..." (בהתאם למספר המצוין בראש המכרז המבוקש).

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות
דרוש
בקר

לתמחיר מוצרים, הכנת מערכות תמחיריות, הכנת תקציבים ומעקב תקציבי.

מועמדים בעלי השכלה אקדמאית ונסיון מתאימים יפנו לטל. 950056

עתון יומי מחפש
כתב כלכלי
למשרה מלאה בתל-אביב

הצעות בכתב־יד, רק בצירוף דוגמאות של כתיבה, נא לשלוח לת.ד. 1294 בתל־אביב
סודיות מובטחת

טלמוסיקה בע"מ
למעבדת השרות דרוש:
טכנאי רשמי קול
(TAPE RECORDERS)
מקצועיים וחצי מקצועיים — לתפקיד עצמאי ואחראי.

טכנאי אלקטרוניקה בעלי נסיון בתחום המבוקש ובעלי רשיון נהיגה מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים אל טלמוסיקה בע"מ, ת. ד. 826, גבעתיים.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת.

דרוש מהנדס
או
טכנאי בנין מעולה
הרוצה להשתלב או להמשיך בפרויקטים מעניינים של גוף צבורי חשוב — תוך כדי שמירה על בטחון וזכויותיו הסוציאליות ובידיו הנתונים הבאים:
1. מהנדס בנין או טכנאי בנין מוסמך, בעל נסיון של 5 שנות עבודה לפחות.
2. בעל יוזמה ודינמי.
3. בקיא בבדיקת כמויות, נתוח מחירים וחשבונות קבלנים.
4. בעל נסיון בתיאום ופקוח צמוד על אובייקטים מורכבים.
5. בעל יכולת ליצור קשרי עבודה יעילים.
התפקיד כרוך בנסיעות
ועל המועמד להיות בעל רכב
תנאים טובים לאיש המתאים.

לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים לשכבר. 568 תל־אביב, עבור מס' 773

דרושים
למפעל למוצרי מתכת וחשמל

● **מסגר מיכני**
בוגר בי"ס מקצועי, 4 שנתי, מגמה חרושת כלים. נסיון של 5 שנים לפחות בבנית כלים לעבודות מת. עצמאי, עד גיל 35, לתפקיד עם אתגר.

● **הנדסאי או טכנאי מכונות**
בוגר בי"ס מקצועי, 4 שנתי, במגמה חרושת כלים, נסיון של 5 שנים לפחות בעבודה מעשית. גיל עד 35.

● **מחסנאי — פנסיונר**
בעל כושר בריאות תקין עם נסיון עבודה במפעל מתכת וניהול מחסן.

● **פקידה**
לקבלת קהל למחלקת שירותים,
רצוי עם נסיון בענף כלי בית חשמליים.

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה עם שכר הוגן בהתאם לכישורים והיכולת.

נא לפנות בכתב, עם פירוט הנסיון המעשי ולציין את התפקיד המבוקש, אל תיבת דאר 32 רמת־גן, עבור מפעל 108.

הקרן הקימת לישראל
(מינהל פיתוח הקרקע)
מודיעה בזה על המשרות הפנויות הבאות:

מכרז מס' 16/72 — מכרז חוזר
המשרה: עוזר לעניני עובדים
תיאור התפקיד: עזרה בניהול כח אדם במינהל פיתוח הקרקע: בניהול תקן ומצבת עובדים; קבלת עובדים חדשים קבועים, זמניים וארעיים. ריכוז הטיפול השוטף של תנאי עבודה, שכר ומשכורות והביצוע לעצוי פיטורין. ריכוז הטיפול השוטף בהשתלמות עובדים. מעקב אחר שנויים בתנאי עבודה, שכר ותנאים סוציאליים הכנת נהלים. ריכוז והכנת דוחות חודשיים תקופתיים.
דרישות המשרה: השכלה תיכונית מושלמת, נסיון רב בעבודה מינהלית, כושר הבעה בכתב ובע"פ. מגורים בירושלים.

מכרז מס' 17/72 — מכרז חוזר
המשרה: עוזר מינהלי ומנהל חשבונות
תיאור התפקיד: עבודה זו כוללת עזרה בריכוז העבודה המינהלית במשרד יחידת ציוד מכני בירושלים, עיבוד וניתוח דוחות כספיים תפעוליים, מינהליים, עזרה בהכנת תקציב היחידה והכנת חשבונות שונים.
דרישות המשרה: השכלה של 12 שנות לימוד, קורס בהנהלת חשבונות סוג 3, ונסיון של 3 שנים בעבודת חשבונות, כושר הבעה בכתב ובע"פ. מגורים בירושלים.
הדרגה: י"ג — (30) של הדירוג האחיד.

על המעונינים, הממלאים אחר דרישות אחת מה־משרות הנ"ל להגיש מועמדותם בכתב, בצירוף תולדות חיים, השכלה, נסיון וגיל, לא יאוחר מיום 20.12.72 לפי המען: אגף האדמיניסטרציה, ת"ד 283, ירושלים, ולציין על המעטפה עבור מכרז מס' ...

תדיראן

דרושים
1. **מפעיל**
מחשב DOS עם נסיון של שנה לפחות.
2. **וקבניאת עבדית**
משולה, קבוע או לפי שעות.

על המעונינים להתקשר לטל. 262346 בימים א'—ה'.

לצה"ל דרושים
בסביבות חיפה
עורכים
לקטלוגים טכניים
רצוי בעלי רקע טכני במקצועות חשמל, אלקטרוניקה או מתכת לבעלי מקצוע כנ"ל אפשרות פתוחה ללמוד נושא קטלוגים טכניים ותעסוקה בהמשך.

השכר בהתאם לכישורים.

● נא לפנות בכתב לד"צ. 2406 בציון פרטים אישיים, שרות צבאי ורקע מקצועי.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —
בתחנה לחקר הבניה

1. **מזכירה-כתבנית עברית**
הכשירויות הבאות:
השכלה תיכונית.
ידיעת השפה העברית כולל הדפסה על בוריה.
ידיעה טובה באנגלית.
נסיון קודם של שלוש שנים לפחות בעבודות משרד.
מכרז מס' 107/72.
2. **טכנאי ייצור**
לעזרה בביצוע עבודות מחקר
מכרז מס' 124/72.

במרכז ללמודים קדם-אקדמיים
פקידה-כתבנית
הכשירויות הדרושות:
השכלה תיכונית.
שליטה מלאה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.
נסיון של 3 שנים בעבודות משרדיות רב־גוניות.
מכרז מס' 112/72 א'.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים; פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחי־דת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 15 בדצמבר 1972 בציון מס' המכרז המתאים.

דרוש(ה)
שרטט(ת)
ומחשב(ת)
כמויות
משרה חלקית אפשרית

המעונינים יפנו בכתב ל„פירמידה"
רח' מונטיפיורי 44
ת"א.

לצה"ל דרושים
בעלי מקצוע הבאים:
* רפדים
* חייט / גזרן
* ספקים
* פועלי תעשיה
* מסגרים
* נגרים
* תופרי תגור
* טכנאי מכונות משרד
* טכנאי מכונות תפירה

● בדבר פרטים נוספים נא לפנות לד"צ. 2400

לחברה גדולה לבנין
דרוש
מהנדס בנין
לעבודה בחו"ל

הכישורים:
* נסיון של 5 שנים בביצוע פרויקטים גדולים — רצוי בחו"ל.
* ידיעת השפה האנגלית.
* נסיון בהכנת תחשיבים ותקציבים.
תנאים מצוינים למועמד המתאים

בהצעות נא לפנות, בציון פרטים, לת.ד. 3119 ת"א, עבור „מהנדס".
סודיות מובטחת!

דרושים
* **פקידה כתבנית**
— עברית / אנגלית
* **כלכלן**
— לעבודות במסגרת מדור תקציב ותמחיר
* **פקח ייצור תעופתי**
— לאחר שרות בצה"ל
* **טכנאי מכונות**
— לתפקיד אחראי בהנדסת איכות.
רצוי נסיון קודם בעבודות ייצור הרכבה.

למועמדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת בעלה אחראי.
● המעונינים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 19011 תל־אביב.

אוניברסיטת חיפה

דרוש
חשב משכורת
הכישורים הדרושים: מנהל חשבונות סוג ג' או ד', השכלה תיכונית, נסיון בהכנת משכורות וחישובי משכורות, רצוי נסיון בהכנת משכורות למחשב.
בהצעות מועמדות נא לפנות למחלקת כח אדם אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל.

מרכז לחינוך התפתחותי
סמטסקול אינטרנשיונאל
דרושים
מורים מוסמכים
בחינוך מיוחד בוגרי אוניברסיטה בחינוך — בפסיכולוגיה
בעלי נסיון בטיפול והוראה לילדים עם קשיי למידה.
במשרה בשעות אחה"צ.
תאום — בטלפון 239575 רק ביום ה' בין 12—14.30.

ציון חברה לביטוח
דרושות נערות
(בגיל 17 - 16)
לעבודה משרדית
בסניפי החברה:
בתל-אביב (יום עבודה רצוף)
בקיראון (שעות עבודה מפוצלות)
בגבעתיים (שעות עבודה מפוצלות)

נא לפנות טלפונית אל 614711 למחלקת כח אדם או אישית למשרדי החברה ברחוב ליל־ינבלום 43 ת"א בשעות 8.00 עד 15.00.

האוניברסיטה העברית בירושלים

בי"ס להקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות
מודיע על מכרז של
אסיסטנט במחלקה לבוסתנאות
מכרז מס' 487/72
המועמד צריך להיות בעל תואר מוסמך בחקלאות בציון כללי „טוב" לפחות. וציון „טוב מאוד", לפי־חות, בעבודת הגמר. המועמד יוכל להמשיך בתפקידו בתנאי שירשם כתלמיד מחקר לתואר Ph.D התפקיד כולל השתתפות בהדרכת תלמידים במעבדות בקורסים למטעים.
המעונינים יפנו בכתב עד לתאריך 18.12.72 לד"ר א. גור המחלקה לבוסתנאות ת. ד. 12, רחובות ויצרפו: תולדות חיים; רשימת מקצועות שנלמדו במסגרת התואר השני; נושא עבודת הגמר בציון שם המדריך; שמות 2 מרצים שיוכלו לחוות דיעה עליו. נא לציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 487/72".

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים
עוזר למנהל חשבונות
הכישורים הדרושים:
סוג ג'—ד'
4—3 שנות נסיון.
פקידה לעבודות משרד כלליות
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית, הדפסה במכונת כתיבה עברית, סיכויי התקדמות טובים.
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת. ד. 10036 חיפה (הפניות לפקידה יצויינו „עבור פקידה")
— סודיות מובטחת —

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —
קורספונדנטית אנגלית
לעבודות משרד כלליות והדפסה מדעית
הכשירויות הדרושות: —
שפת אם אנגלית.
ידיעה טובה בהדפסה במכונת כתיבה חשמלית באנגלית.
שתי שנות נסיון לפחות.
עדיפות תנתן לבעלת ידע בעברית.

מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחי־דת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 15 בדצמבר 1972 בציון מס' המכרז 91/72.

ללשכה המשפטית של מפעל תעשייתי גדול בסביבת תל-אביב
דרוש עורך־דין
למשרה מלאה
במשכורת ותנאים טובים

● הכישורים הדרושים:
1. נסיון כעו"ד בישראל של לפחות 3 שנים בשטחים הבאים או ברובם: חוזים, חברות, מסים, מקרקעין ובנוי, עניני עובדים ונזיקין.
2. **שליטה בשפה האנגלית חשובה.**

נא לפנות בכתב ולצרף תולדות חיים, פרוט נסיון, כשורים, המלצות וממליצים לת.ד. 25086 תל־אביב.

עץ לבוד בע"מ
ETZ-LAVUD LTD
דרוש
פקיד / עוזר למחסנאי למוצרים מוגמרים
רצוי נסיון קודם
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת. ד. 38 פתח־תקוה, מח' כח אדם או יטלפנו 914931.

שמן
לחברת שמן תעשיות בע"מ
דרוש
מפיץ למוצרי החברה
באזור רחובות, ראשון לציון והסביבה

מועמדים בעלי נסיון בשיווק והפצה של מוצרי מזון וצריכה ובעלי אפשרות לבטחונות כספים מתבקשים להגיש מועמדותם בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות לשמן תעשיות בע"מ חיפה, ת.ד. 136.

1500 לירות לחודש
בכל מקום בארץ
באם יש לך השכלה תיכונית
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי
תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ______
גיל: ______
כתובת: ______
השכלה: ______

לקבלת פרטים גזור ושלח לת. ד. 28125 ת"א למס' 35

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230461
המחיר: יום חול: 1.80 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

דרושה
מפעילה
למכונת אוליבטי 1513
ליום עבודה שלם

לפנות בכתב בצרוף פרטים מלאים ומשכורת המבוקשת אל: ת.ד. 658 תל־אביב עבור מנהל חשבונות ראשי.

למפעל תעשייתי גדול במרחב ת״א

דרוש
אח מוסמך
לתפקיד אח המפעל

● על המעוניינים לפנות לת. ד. 6397 ת״א בצירוף תולדות חיים.

סודיות מובטחת.

אוניברסיטת הנגב

באר־שבע

מכרז מס. 72/25

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות:

1. במחלקה לגיאולוגיה

א. עוזר מינהל

תאור התפקיד:
ארגון וניהול הפעילות המינהלית במחלקה, בכפיפות לראש המחלקה. תחומי הטפול והי אחריות העקריים: סיוע בהכנת תקציב ומעקב ביצוע התקציב, טפול שוטף בעניני מנגנון, תאום פעולות משקיות של המחלקה וניהול רשום אפסניה.
הכישורים הדרושים:
בוגר תיכון, עדיף בעל השכלה אקדמאית. נסיון של 3 שנים לפחות בתחומי מינהל ואפסנאות (לא מזכירות), ידיעת שפות עב־רית־אנגלית, כושר הבעה בכתב ובעל־פה, בעל כושר ניהול משא ומתן.
הדרגה המוצעת: ה׳ — ד׳ אקדמאים או י״ג — י״ד בדירוג האחיד.

2. במחלקה לפיתוח וביצוע

ב. מהנדס מתאם פקוח

תאור התפקיד:
א. מתאם פעולות המפקחים.
ב. אחראי ללוח הזמנים של הבצוע.
ג. מתאם את הבצוע.
ד. בקיים משא ומתן עם הקבלנים.
הכישורים הדרושים:
מהנדס בניין עם 7 שנות נסיון במקצוע.
[illegible]

3. בספריה האקדמית

ג. ראש מדור מעקב

תאור התפקיד:
א. אחראי על התיקון המרכזי של תלמידי האוניברסיטה.
ב. מכין ובודק האינפורמציה על התלמידים, מספק אותה לפי הצורך, ומצריע בהתאם (ציונים, השבים הזנביה).
ג. מכין איתורים הנוגעים להתלמידים.
ד. מכין סטטיסטיקות ומספק אינפורמציה על היקפי התלמידים בהתאם לצורך.
ה. מכין את האינפורמציה הדרושה להכנת הפעקב המבוקבת.
הכישורים הדרושים:
א. השכלה גבוהה. B.A. או B.Sc. ונסיון מנהלי של 3 שנים.
ב. או השכלה תיכונית ונסיון מנהלי של 5 שנים.
ג. שליטה בשפות עברית ואנגלית.
הדרגה המוצעת:
ה׳ — ד׳ כמ״ט או י״ב — י״ד בדירוג האחיד.

כל המשרות הינן במלאות.

מועמדים מחוץ לבאר־שבע בדרגות מעל י״ג בדירוג האחיד זכאים להטבות המקובלות — הבטחת עזרה בדיור. פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד ליום ו׳ 15.12.72 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב ת.ד. 1025, באר־שבע.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת

4. לבית ספר להנדסאים וטכנאים — באר שבע — לרגל הרחבת בית־הספר דרושים:
א. כימאי — (רצוי B.A. או B.Sc. להדר־כה בעבודות הרצאות — במשרה מלאה (לימודיים).
ב. מהנדס מכונות — ניהול מעבדות הבבה להכנות הוראה — במשרה מלאה (לימודיים).
ג. מהנדס בניין להוראה — במשרה מלאה (לימודיים).

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון להנהלת ביה״ס להנדסאים בבאר־שבע, ת.ד. 45.

דרושות
צעירות
בכל הארץ

באם את בגיל 16 — 25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח 800.— ל״י לחודש ויותר

לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 מס. 20

שם: ______
כתובת: ______
עיר: ______ גיל: ______

דרושים

טכנאי קשר

— לעבודות מגוונות בבניה, אחזקה ופיתוח של מערכות קשר חדישות.
— מקום העבודה — ת״א.

● בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת״א בצרוף פרטי השכלה ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת

דרושים לעבודה בת״א

• טכנאי

לתיקון ובדיקת מערכות שמע
דרושות ידיעות במגברים ורשמי קול.

• שרטט מנוסה

לשרטוט מעגלים אלקטרוניים ועריכת מעגלים מודפסים

● נא לפנות בצרוף פרטים מלאים לת.ד. 33232, ת״א
נא לציין על המעטפה את סוג העבודה המבוקש.

— סודיות מובטחת —

למשרד הנדסי בת״א

דרושים

מהנדס אלקטרוניקה -
בעל נסיון של 4 שנים לפחות — לתכנון ופקוח התקנת מערכות מתח גבוה, כולל ביצוע ופיקוח ועבודת העברת נתונים.

מהנדס אלקטרוניקה -
בעל נסיון של 4 שנים לפחות — לתכנון ופקוח על בצוע התקנה של מערכות שליטה, פקוד והקשורות.

ההצאים יקבעו בהתאם לכישורים של המועמד

● הצעות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד.א.

דרושים
למפעל בטחוני בתל־אביב

ראשי קבוצות מחקר ופיתוח

עדיפות לאנשים שהתמחו בשטחים הבאים:
א. פיתוח מעגלי ומיקרו גל.
ב. פיתוח אנטנות מיוחדות.
ג. מעגלים סיפרתיים לסיקור, בקרה ומערכות זכרון.
ד. הנדסת מערכות.

אנשים עם נסיון רב יועדפו.

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 25057 עבור „אלי ולפרס": קורות חיים, נסיון בעבודה, שפות מדוברות, כתובת ומספר טלפון.

סודיות מובטחת

הועדה לאנרגיה אטומית — קריה למחקר גרעיני — נגב

דרושים

★ **הנדסאי / טכנאי בנין**
לתכנון ופקוח על מבנים שונים

★ **הנדסאי כימיה**
לעבודה במשמרות (לאחר השתלמות)
רצויה ידיעה במחשבים

★ **מפעילים בוגרי תיכון**
לעבודה במשמרות
(לאחר קורס שיקנה להם נקודות זכות למאגר „טכנאי גרעיני")

★ **לבורנטים**
בעלי השכלה בטכנאי כימיה.

למועמדים המתאימים מובטחים:
— השתלמות מקצועית
— עבודה מעניינת במערכות חדישות
— תנאי שכר טובים ואפשרויות קידום
— עזרה בדיור

● פרטים נא לפנות למדור קבלת עובדים ת.ד. 9001, באר־שבע

טכנאי

אנו מציעים עבודה מלאת ענין לטכנאי בעל ידע בטיפול בציוד, מרכזיות והתקנת טלפונים.

רצוי בעל נסיון בעבודות דואר.

● המעוניינים יפנו לת.ד. 39295 ת״א עבור „מתנע"

בא לצרף פרטי השכלה ונסיון.

— סודיות מובטחת —

לסוכנות בטוח גדולה

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות
כישורים:
✶ בעל/ת סוג 2 (ג)
✶ עדיפות לבעלי נסיון בענף הבטוח
✶ נסיון קודם — תנאי

פקיד/ה לתביעות בטוח
✶ נסיון קודם — תנאי
✶ שפות עברית
שפות נוספות — יתרון
✶ הדפסה — יתרון

כתבנית פוליסות
✶ נסיון קודם שנה לפחות

נא לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים, נסיון קודם והדרישות שכר לת״ד 119, תל־אביב, עבור מס׳ 305.

סודיות מובטחת

לסניף חברת שופרסל בירושלים

דרושים
מועמדים/ות
לתפקידי ניהול של

מנהל/ת סניף
וסגן/ית מנהל/ת סניף

באים בחשבון רק תושבי ירושלים והסביבה
הכישורים הדרושים:
✶ השכלה תיכונית לפחות
✶ כושר אירגוני וניהול קודם
✶ ידיעת שפות

על המעוניינים באחת מהמשרות הנ״ל, לפנות בכתב בציון קורות חיים, גיל ונסיון קודם לת.ד. 248, בני־ברק.

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו.

משכורתך תהא: —

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	681.— ל״י	885.— ל״י
נשוי + 1	720.— ל״י	924.— ל״י

עובדים בשטחים יקבלו תוספת של —.100 ל״י. לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

● תזכה להטבות הבאות: —
1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס ביטוח בריאות (קופ״ח), מס עירוני וקנית כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק״ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. בינוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיודע בעת פניתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה״ל.

פנה לעבודה בשירות בתי הסוהר והבטחת לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

● פנה נא עם תעודת זהות ופנקס מילואים אל:
1. בתל־אביב — לשכת הגיוס, הקריה, רח׳ ג׳ מס׳ 8
2. בבאר־שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן")
3. בירושלים — בבית אגרון, רח׳ הלל 37, קומה ד׳

איזה מקצוע תלמד
איזה משכורת תקבל
איך תקדם מעמדך

כשתבוא לעבוד במכרה התת־קרקעי בתמנע

מקצוע — לאחר קורס מקצועי, תרכוש את מקצוע הכריה המודרני, המקיף קשת רחבה של נושאים, מקידוח ועד להפעלת כלים מכניים משוכללים.

משכורת — ממשכורת התחלתית של כ־1200 ל״י ברוטו, (גם בתקופת לימודיך), תוכל תוך שנים ספורות להגיע למשכורת כפולה.

קידום — במגוון מסלול קידום מקצועי פתוח, החל מכורה עצמאי, ועד למנהל משמרת.

לפרטים: תושבי ירושלים והסביבה יפנו אישית למר יצחק בניסטי לשכת העבודה רח׳ המעלות 5 ירושלים. בכל יום ה׳ מתאריך 14.12.72 עד 1.2.73 בין השעות 09.00 בבוקר עד 19.00 בערב.
מועמדים אחרים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת״א — הקריה רח׳ ט׳ מס. (מול קול ישראל) טל. 255451 בכל יום ד׳ בין השעות 11—9 בבוקר. 18.00—15.00 אחה״צ, או למחי כח־אדם בתמנע וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

לשכת הפרסום הממשלתית

דרושים
1. עוזר מחסן
רצוי מ.פ.ט. — יוצא צבא.
2. מסגר מכני
מעולה

להתקשר טל: 38316, 36620 תל־אביב

לחברת מזון ידועה
דרוש
סוכן ראשי
לאזור ירושלים והסביבה

עם הסקעה, מחסן ובעל נסיון בשיווק.

נא לכתוב לת.ד. 33157 ת״א עבור מס. 625.

לחברת שיכון ציבורית ארצית גדולה

דרוש מנהל סניף
באר שבע מרכז

דרישות התפקיד
1. השכלה תיכונית.
2. קורס למנהלי סניפים (מחוזים).
3. ידיעת השפה העברית על בוריה וכן שפה נוספת (אנגלית, צרפתית, ספרדית).
4. נסיון של 3 שנים לפחות בניהול סניפים.
5. התמצאות כללית בפעולות החברה, לרבות לגבי גביה, מכירות ואחזקה.
6. כושר ניהול מו״מ עם מוסדות וגורמים.
7. כושר ניהול צוות עובדים.

דרגת המשכורת
י״ד (עד דלת — 32 נקודות) — ט״ו (סוף 36 נקודות) מהדירוג האחיד.

המועמדים יגישו את הצעותיהם בכתב יד למחלקה לכח אדם של החברה לפי ת.ד. עד תאריך 15.12.72

דרושים
מרכיבי נגרות בבנין

לפנות רח׳ הרצל 51
בניין מולל־בונה
טלפון: 23958—053, 28934—053

לחברה תעשייתית מבוססת
באזור תל־אביב

דרושה
מזכירה בכירה

✶ נסיון מקצועי של לפחות 3 שנים
✶ ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית

● המעוניינות מתבקשות לפנות בכתב אל ת.ד. 2132 תל־אביב.

דרושות
קבוצות שלד
לבניינים בנתניה

לפנות רח׳ הרצל 51
בניין מולל־בונה
טלפון: 23958—053, 28934—053

להסתדרות הרפואית בירושלים

דרוש
מזכיר כללי

דרישות המשרה:
1) השכלה תיכונית לפחות.
2) בקיא בעניני אדמיניסטרציה, קומוניקציה וניהול הכללי.
3) שליטה מלאה בשפה העברית ורצוי גם בשפה האנגלית.

הדרגה בהתאם לכישורים.

המועד האחרון להגשת בקשות בצרוף תולדות חיים והמלצות עד 15.12.72 — לפנות ת. ד. 432 ירושלים.

חברת קוסמטיקה בינלאומית

מחפשת
סוכנים עצמאיים
בעלי ערבויות
להפצת מוצריה
באזורי הארץ השונים

המעוניינים מתבקשים לכתוב, בפרוט נסיון קודם לת. ד. 33030 ת״א, עבור סוכן עצמאי

— סודיות מובטחת —

CONTROL DATA
ISRAEL LTD

דרושות:

1) מזכירה למנהל כללי
השתלמות בעברית ואנגלית הדפסה ב שתי השפות (רצויה שפת אם אנגלית). נסיון של 3 שנים לפחות
שעות העבודה: 16.00—8.30

2) מפעילת טלקס באנגלית
שליטה מלאה באנגלית, כולל הדפסה
רצוי נסיון קודם בהפעלת טלקס
שעות העבודה: 18.00—12.00

נא לפנות לת.ד. 39023 ת״א בצי קורות חיים ונסיון

● סודיות מובטחת ●

למוסד טכנולוגי חדיש

דרושים
לעבודה מעניינת

● **טכנאי אלקטרוניקה בכיר**
בעל נסיון בתכנון (מעגלים ספרתיים או אנלוגיים) המעוניין להתקדם בטכנולוגיה STATE OF ART
המשרה בעלת אופי דרוש עצמאות ויוזמה.

● **מבקר איכות או עובד העונה על הכישורים הבאים:**
א. קריאת שרטוטים מכניים.
ב. רצוי בעל רקע מכני (מכונאות או כימיקה).
ג. עבודה בשיתוף מחלקות אחרות. למועמד המתאים תינתן עבודה מעניינת ומגוונת.

● **שרטט מכונות**
רצוי עם שנתיים נסיון.

לכל המשרות, תנאי שכר בהתאם לכישורי המועמדים. נא לפנות בצרוף קורות חיים אל ת. ד. 42 רמת־גן.

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 238521, 238401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

למשרד א. אפשטיין
אדריכלים ומהנדסים
דרושים
שרטטי קונסטרוקציות
עם נסיון לעבודות הקשורות לבנייני צבור ותעשיה
לקביעת ראיון — נא להתקשר טל' 264166

למפעל במפרץ חיפה
דרושה
מזכירה-כתבנית
בשפות עברית ואנגלית
בעלת ידיעות בנהלי משרד.
סודיות מובטחת. תנאים טובים
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 10033 מפרץ חיפה לידי המנהל הכללי.

חברת המלח לישראל בע"מ
עתלית
דרוש עוזר
למנהל חשבונות ראשי
תנאים טובים לאיש המתאים
המעונינים לפנות בכתב תוך ציון נסיון קודם וקורות חיים בקיצור.
— סודיות מובטחת —

למכון התקנים הישראלי
דרושים חשמלאים
בוגרי בתי ספר מקצועיים או קורסים מקצועיים לעבודה במחלקה לחשמל.
● בדבר פרטים נא לפנות למכון התקנים, משרד כח-אדם, רח' האוניברסיטה 42, רמת אביב, טלפון 413151, תל-אביב 69 977.

מכרז עתודה למנהלים של מרכזי תרבות וספורט
דרושים מנהלי מרכזים קהילתיים במקומות שונים בארץ המעוניינים לעבוד בתפקיד קשה, אך מעניין ומספק:
— נסיון רב בעבודה באחד מהתחומים: תרבות, נוער, ספורט או עבודה קהילתית.
— כושר לקיום מגע עם מוסדות ואישים.
— יכולת עבודה עם ציבור מכל הגילים והשכבות.
— רצון לעבוד במועדים ובשעות בלתי מקובלים.
— ומעל לכל — נכונות להשתתף בחיים התרבותיים והחברתיים בישוב.
השכר השנתי הוא בין 15,000 — 18,000 ל"י לשנה.
המעונין, בעל תואר ב.א. במדעי הרוח ו/או החברה, ובעל נסיון כאמור — יפנה אלינו עד ליום 22.12.72
הכתובת: החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ, שד' הרצל 82, בית הכרם ירושלים.

לחברת אלקטרוניקה גדולה
דרוש
מנהל מכירות ראשי
לסניף בבאר-שבע
הכישורים הדרושים: נסיון של מספר שנים במכירות מוצרי צריכה ביתיים, ידיעת שפות, כושר ניהול וארגון, טפול בלקוחות. רכב הברה, מגורים במקום.
בהצעות רציניות נא לכתוב לת. ד. 4397 תל-אביב, עבור „מנהל מכירות ראשי".
סודיות מובטחת

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים
מפעילים
למתקני הייצור
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים
אפשרויות לקידום ותנאי שכר טובים
חשמלאים
תעשייתיים
עם אפשרות לעבודה זמנית
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה
— סודיות מובטחת —

דרוש
קופאי/טלר
למחלקת מטבע חוץ
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
נא לפנות בכתב בציון נסיון בנקאי לאקספטינגר כשיתל בנק אוף שיקגו, תל-אביב, מגדל שלום, ת.ד. 29033.

דרוש לנו:
פקיד/ת שכר עצמאי/ת
ליחידת שכר/משכורת של מפעלנו אשר פועלת בשיטה ממוכנת.
● מועמדים/ות בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בחישובי שכר ממוכנים יפנו אל מח' כח-אדם ת.ד. 1428 חיפה או טלפונית 04-721381.

א. עמית ושות'
חברה לבנין ופיתוח בע"מ
דרושים לנו!
לניהול מבנים גדולים
1. **מהנדס ביצוע**
עם נסיון בבנית אתרים גדולים
2. **מנהלי עבודה**
למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים.
סודיות מובטחת.
נא לפנות בכתב לת.ד. 966, חיפה או בטלפון 04—534511

IBM
דרושות מועמדות
ללמוד מקצוע משתלם
ניקוב י.ב.מ.
גיל והשכלה ללא הגבלה
המתאימות תועסקנה עם סיום הקורס בעבודה מעניינת ובתנאים טובים.
ש.ר.נ.ל. בע"מ, חיפה, הנביאים 28
טל. 04-641628

א.אי.ל ישראל בע"מ
דרושים
למעבדות המיקרואלקטרוניקה
טכנאי אלקטרוניקה (מל/436)
לעבודות תכנון, פתוח וייצור מעגלים היברידיים בשכבות עבות.
לתחום פתוח מערכות
מהנדס אלקטרוניקה (מל/421)
לעבודות פתוח במערכות קליטה RF ומיקרוגלים. דרוש נסיון קודם בתחום זה.
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
(מל/425)
נסיון קודם במעגלים ספרתיים, מעגלים אנאלוגיים, עיבוד אותיות ספרתיות וצמוד עם מחשבים.
נא לפנות בכתב או טלפונית 782141, או 787131 אל מחלקת כח-אדם (בציון המשרה המבוקשת) רח' מבצע קדש 48, בני-ברק.
סודיות מובטחת!

למפעל גדול בדרום דרוש
מכונאי רכב מעולה
בעל נסיון במנועי בנזין
נא לפנות בכתב לת.ד. 1549 תל-אביב
למועמדם המתאימים מובטחים תנאים טובים ועזרה בדיור.

אוניברסיטת חיפה
דרושים
2 מנהלי חשבונות
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית ונסיון של 3 שנים לפחות בעבודה, סוג ב' — ד' בהנהלת חשבונות.
בהצעות מתאימות נא לפנות למחלקת כח אדם, אוניברסיטת חיפה.

לחברת בנין ציבורית
דרושות
פקידה כתבנית
כתבנית
המעונינות מתבקשות לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 14047 ת"א למספר 10.

חב' ישראמקס בע"מ
ISRAMEX
נציגות לציוד מדעי ותעשייתי
דרושים לקידום מכירות:
1) מהנדס אלקטרוני — רצוי עם רקע באלקטרו-אופטיקה.
2) פיזיקאי — בעל רקע באלקטרוניקה ו/או אלקטרו-אופטיקה.
עם נסיון
תנאים טובים, עבודה מעניינת, השתלמות בחו"ל.
בפרטים מלאים נא לפנות בכתב לת.ד. 6014 ת"א. סודיות מובטחת.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
במרכז המחשבים
מפעיל
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית מושלמת; שליטה באנגלית עד כדי קריאת חומר טכני; רצוי נסיון של שנה במערכת 360 מגבט 40 ובמערכת מסוג OS/MUT.
הערה: העבודה הנה במשמרות.
מס' המשרה: מס. ג./63.
משגרת
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; כושר במגע נאות עם קהל; ידיעת השפה האנגלית.
הערה: העבודה הנה במשמרות.
מס' המשרה: מס. ג./76.
מועמדים מתאימים ועונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בצירוף קורות חיים ונסיון קודם עד יום 15.12.1972 בציון מס' המשרה.

גלנויט (ישראל) בע"מ
אזור התעשיה — אור עקיבא (קיסריה)
למפעלינו דרוש/ה
פקיד/ה
יצוא
הכישורים:
* התמצאות בדוקומנטציה של יצוא.
* נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
* ידיעת השפות עברית אנגלית ו/או גרמנית.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות למנהל האדמיניסטרטיבי של המפעל, תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם.
— סודיות מובטחת —

למפעל תעופתי באזור תל-אביב
דרושים:
למחלקות מכניות והרכבה
* **חרט**
בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי לעבודות מדויקות.
* **מסגר מכני -**
לעבודות יצור תעופתיות.
* **פחח מטוסים**
* **צבע רסוס -**
(גם מתלמדים) לאחר שרות צבאי.
למעבדים המתאימים מובטחת עבודה מעניינת בעלת אתגר.
● המעונינים מתבקשים לפנות בכתב אל ת.ד. 9170 תל-אביב נא לציין עבור מ.ל.מ.

למשרד מהנדסים בנין
דרושים
1. מהנדס לתכנון קונסטרוקציות עם נסיון
2. משרטט/ת עם נסיון
לפנות 221480 בין 4—6

למפעל הדפסות לאריזה בפ"ת
דרושים
עובדי דפוס
טל. 911613

דרושה
כתבנית עברית (מלקס)
לעבודה במשמרות בתל-אביב
● נא לפנות בכתב לת.ד. 23118, תל-אביב ולציין „עבור כתבנית".

אמור FEDDERS
דרושים
1) **מסגר**
2) **מרכיבים**
לתנורי חימום
טלפון 228166 ת"א

המשביר המרכזי — מחלקת יבוא
דרוש פקיד
תבקי בתהליכי יבוא, תכתובת עסקית באנגלית ועברית, הנהלה יבוא וכיו"ב. נסיון קודם הכרחי.
בדבר פרטים נוספים נא להתקשר בטלפון 39955, קו פנימי 249 תל-אביב.

לחברת בניה גדולה
דרוש
עגורנאי
לעגורן צריח
לעבודה בסביבות תל-אביב
נא לפנות אל מירי בין השעות 8.00—16.00, טל. 52471

להוצאת ספרים
דרוש
מנהל חשבונות
שיור, בעל נסיון בכל עבודות הנהלת חשבונות
נא להתקשר טלפונית למספר 621561, או 613442

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
באם הנך
מסגר כלים
מעולה
ברא אלינו!
צפויה לך עבודה מעניינת במיוחד בבניית מכונות מדויקות.
תנאים טובים במיוחד למועמד המתאים
לפנות למחלקת כח-אדם, טלפון 848038 או לרחוב הפטיש 4, אזור התעשיה חולון

שרות בתי הסוהר
אנו מעונינים בעבודות ידיים לאסירים בכל חלקי הארץ
בעלי מפעלים המעונינים במסירת עבודות מסוג זה, מתבקשים לפנות לת"ד 163 דאר רמלה, מינהל משק וכספים, טל. 965837 לראש ענף התעסוקה

למפעל תעשייתי בדרום
דרושים
* **מנהל "יצור"**
בעל הכישורים הבאים:
1. נסיון רב בניהול יצור, עדיפות תינתן לבעל נסיון במפעל כימי בתהליכים המשכיים
2. מהנדס כימאי/ייצור
* **מהנדס מפעל**
בעל הכישורים הבאים:
1. מהנדס מכונות
2. נסיון מעשי של 10 שנים
3. נסיון רב באחזקה, תכנון והבנה באחזקה.
* **לתפקיד ניהול בייצור**
בעל הכישורים הבאים:
1. הנדסאי כימיה/מכונות/ייצור
2. נסיון בניהול עבודה בייצור
3. כושר ארגון ומנהיגות
4. עדיפות תינתן לבעלי נסיון בניהול יצור המשכיים במפעלים כימיים.
*
עדיפות תינתן למעוניני מגורים (באר-שבע והסביבה). תנאים טובים למועמדים המתאימים, במקרים יוצאים מן הכלל תינתן אף עזרה בדיור.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 33537 ת"א עבור מס. 616

למוריה תור
נסיעות ותיירות בע"מ
דרוש/ה
שליח/ה
בגיל 16—17
נא לפנות אישית למשרדנו רח' פרישמן 19 ת"א או טלפונית 5—245294.

המשביר לצרכן
דרושות לנו
מתפרות לתפירה
(כולל גזירה) בשכר עבודה
לפנות באופן אישי ל„המשביר לצרכן" רח' סלמה 58 ת"א מחלקת אופנת נשים.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח
מודיע על המשרה הפנויה הבאה
במחלקה למכניקה: —
מהנדס כימי או כימאי
(פיזיקלי או אורגני)
הכשירויות הדרושות:
בעל נסיון בביצוע מחקרים בתחום דבקים סינטטיים או טכנולוגיה של חומרים פלסטיים.
רצוי מועמד המסוגל לתכנן, לבצע ולנהל נסויים באופן עצמאי.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 15 בדצמבר 1972 בציון מס' המכרז 141/72.

לחברת בנין ציבורית
דרוש
פקיד צעיר
בוגר תיכון, לאחר שרות צבאי, רצוי נסיון בעבודות משרדיות ובקבלת קהל וידע בהנהלת חשבונות.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים ומשכורת מבוקשת: ת. ד. 14047 ת"א, למספר 9.

אלתא
אשדוד
אנו מחפשים!
מזכירה למנכ"ל
הכישורים הנדרשים: מזכירה בכירה בעלת נסיון רב בניהול משרד באופן עצמאי.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין — הכרחית.
● על המעונינות לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלתא" — אשדוד.

לדפוס
בקרית אריה פתח-תקוה
דרושה
מעולה למכונת אודנר עם נסיון בהנהלת חשבונות
להתקשר 915063 לגברת קטין, או לפנות ב־מקום, „אבנים מאוחדים בע"מ", רח' שנקר
בין 9.00—12.00

דרוש
מרכז פנים
עם ידיעות בחקלאות וכלכלה
לפנות: מושב מרחביה ד.נ. גלבוע
טל: 065—22018

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
מחסנאי
לנהול עצמאי של כל עבודות מחסן.
בעל ידע באנגלית.
*
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים, נסיון ודרישות שכר, לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 131.
סודיות מוחלטת

לודזיה — חברה לטכסטיל בע"מ
דרושים
* **מהנדס מפעל**
הכישורים הדרושים:
1. מהנדס מכונות
2. עדיפות תינתן לבעל נסיון בתחזוקה במפעל תעשייתי בישראל.
* **הנדסאי מכונות**
הכישורים הדרושים:
1. בוגר בי"ס מקצועי
2. נסיון של 10 שנים בתחזוקה במפעל תעשייתי
* **טכנאי ייצור**
בעל נסיון של שנה לפחות בקביעת נורמות.
* **סורגים למכונות עגולות**
המעונינים יפנו בכתב לת. ד. 34 חולון או טלפונית 847111, ת"א אל מר רייך.

יפאורה בע"מ — רחובות
דרוש
מנהל/ת חשבונות
בעל/ת נסיון
לפנות בכתב יד לת.ד. 540 רחובות עבור „מנהל חשבונות"
משכורת בהתאם לכישורי המועמד

למפעלי ניר חדרה
דרוש לעבודות תכנון במשרד הטכני
מהנדס מכונות צעיר
רצוי נסיון בעבודה מקצועית
נא לפנות אל מנהל המנגנון ת.ד. 142 חדרה

אלדא חברה ישראלית לסחר חוץ בע"מ
לסניפינו באפריקה
בארצות דוברות אנגלית
דרושים:
מנהלי חשבונות - אדמיניסטרטורים
הכשורים הדרושים:
עריכה עצמאית של מאזנים וניתוחם הדרכת צוות עובדי הנהלת חשבונות בניהול מכין של מערכת הספרים, נהול מלאי, נהול משק, נסיון בניהול כספים, נסיון במנהל כולל טיפול בצוות עובדים, ידע במחשבים, ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
המעונינים יפנו בכתב יד עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1514 תל-אביב.
סודיות מובטחת

עץ לבוד בע"מ ETZ-LAVUD LTD **דרושים**
מפעילים ללוחות בקרה
אחרי שרות צבאי — 10 שנות לימוד מינימום
ההכשרה וניתנן ע"י המפעל — העבודה במשמרות
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב או לטלפון, לשם קביעת ראיון, למח' כח אדם ת. ד. 38, פתח-תקוה, טלפון 914931.

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION
דרושים
* **שרטטים**
בעלי נסיון של שנתיים לפחות בשרטוט מכני ואלקטרומכני.
* **הנדסאי אלקטרוניקה**
* **טכנאי אלקטרוניקה**
3 שנות נסיון באלקטרוניקה וביקורת איכות.
* **חרט**
לבית המלאכה לדגמים במחלקת זיווד, בוגר בי"ס מקצועי, רצוי נסיון בכרסום.
* **מרכיבות**
עם או בלי נסיון.
* **בודקות**
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 5390 חיפה למחלקת כח אדם. סודיות מובטחת

هكذا من الأصل

مكزا من الأصل

המשרד הראשי: תל־אביב, שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

דרושה
כתבנית מעולה
להדפסה במכונות כתיבה חשמליות
העבודה בפתח־תקוה
תנאים מצויינים
טלפון: 910308 בין 8.00—13.00

למפעל באשדוד
דרושים
1. מנהל חשבונות — מנוסה ועצמאי
2. איש אחזקה
3. עובד מחסנאי

תנאים טובים למתאימים
להתקשר טלפון 055/31532, 055/23497
לקביעת מועד לפגישה במפעל

לחברת יבוא לרכיבי אלקטרוניקה
דרושה
מזכירה/כתבנית
לניהול עצמאי של משרד המכירות
שעות עבודה 08.00—15.30
י׳ וליש בע״מ רח׳ בזל 30 ת״א, טל. 230936.

למפעל גדול בענף המזון
דרוש
סוכן מכירות אזורי
במרכז הארץ
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7095, ת״א, עבור מס׳ 58.

דפי זהב GOLDEN PAGES
לדפי זהב דרושות
א. פקידות לעבודה קבועה
הכישורים הדרושים:
1. אחרי שרות צבאי (גיל 20—25)
2. בעלות תעודת בגרות.

ב. נערה לעבודות תיוק ושליחויות (גיל 15—16)
על המעוניינות לפנות בכתב לת.ד. 33023

מספנות ישראל
דרושים
1. ראש תמחיר
לתפקיד תקציבן ראשי.
רצוי בעל נסיון בתעשיה.
2. עוזר לתפקיד בכיר
בהנהלת אספקה/קניות בחו״ל.
בעל נסיון קודם בהכנת ציוד מכני בחו״ל בתעשיה ושליטה בשפה האנגלית.
3. מהנדס ייצור
בעל נסיון של 5 שנים לפחות ב־ PLANING
4. מכונאי חשמל
בעל נסיון בתעשיה.
5. מכונאי לבקורת איכות
בעל נסיון (רצוי באניה).

נא לפנות בכתב עם צירוף קורות חיים בצירוף.
חיפה ת.ד. 1282 טל. 724401

לבנק בפתח־תקוה
דרושים
1) פקיד אשראים
הכישורים הדרושים:
אחרי שרות בצה״ל
השכלה תיכונית מושלמת
נסיון 2—3 בהנהלת חשבונות
ידיעה בשפה האנגלית
נסיון בעבודה עם קהל
העבודה בתנאי פיצול.

2) קופאי
אחרי שרות בצה״ל
11 כתות לכל הפחות
נסיון 2 בהנהלת חשבונות
גיל עד 35
העבודה בתנאי פיצול
עדיפות לבעלי נסיון בבנקאות קודם.
הצעות בצירוף פרטים אליה מתיחסת ההצעה יש להגיש לת״ד 4333 תל־אביב עבור בנק.
סודיות מובטחת.

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
היחידה לאירופה
ת.ד. 92, ירושלים
דרושים מדריכים
לעבודה בחודשי הקייץ
בקרב נוער יהודי מאירופה
1. יועדפו מדריכים כלליים מנוסים.
2. דוברי צרפתית, גרמנית, איטלקית, הולנדית, יוונית.

על המועמדים לפנות לכתובת הנ״ל בצירוף תולדות חיים, עד סוף פברואר.

למחלקת המעליות
דרושים
הנדסאים/מכונאים חשמל
לעבודות תכנון
המעוניינים מתבקשים לפנות בטלפון 50929 או בכתב לת.ד. 1969 תל־אביב עבור „מעליות״.

ע.מ.י.ת. עיצוב מערכות יצור ותכנון בע״מ
דרוש
טכנאי ייצור
עבור מפעל כימי באיזור נתניה
המועמד המתאים יעמוד בראש משרד להנדסת יצור ויעבוד בשיתוף עם צוות מהנדסינו בנושאי הנדסת הייצור במפעל.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון.
נא לפנות לת.ד. 14246 תל־אביב.

לחברה עתירת מדע
באזור רחובות
דרושה
מזכירת מנהל
התכונות הדרושות:
✱ בעלת נסיון של מספר שנים כמזכירה בכירה.
✱ שליטה מלאה בעברית כולל הדפסה.
✱ ידיעה טובה באנגלית.

על המעונינות לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 158 נס ציונה.

לחברת ביטוח גדולה
דרוש
מבקר־גובה
לאזור מרכז הארץ
הכישורים הדרושים:
✱ השכלה תיכונית
✱ ידע מקצועי בהנה״ח סוג ד׳
✱ נסיון של 5 שנים לפחות בהנה״ח ובבקורת
✱ כושר לקיים מגע עם קהל רב
✱ בעל רשיון נהיגה — רצוי עם רכב פרטי.
1) מילוי התפקיד הנדרש הוא גם מעבר לשעות העבודה הרגילות.
2) מקום המגורים חייב להיות באזור המרכז.
✱ תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1425, ת״א עבור מחלקת כח אדם.
סודיות מובטחת!

שרותי בטחון ואבטחה.
דרושים
אנשי אבטחה מעולים
משוחררי צה״ל
בדרום הארץ וסיני
תנאים טובים
לקבלת אינפורמציה נוספת נא לפנות טלפונית 411658 בשעות 19.00 עד 24.00
סודיות מובטחת

אם אתה
טכנאי שרות
לקרור ומזוג־אויר
•
אם אתה
מעונין בקידום
ובתנאים מצויינים
•
פנויה עבורך משרה
בתחנת השרות של
הדיראן
בתל־אביב
✱ 5 ימי עבודה בשבוע.
• מועמדים מתאימים יפנו אל: מנהל אגף השרות של „הדיראן״ רחוב קרליבך 27, תל־אביב.

למפעל אקרשטין צבי בע״מ
הרצליה
דרוש
מסגר אחזקה
אחראי ודינמי
נא לפנות בשעות העבודה, טל: 937849 למקס, או אחה״צ למשרדנו בת״א, 224716

לעבודה מעניינת במפעל בפתח־תקוה
במחלקת שכר עבודה ומדידת זמנים
דרושה
בוגרת תיכון
אחרי צבא, אחראית ודייקנית
ההכשרה תינתן ע״י המפעל
לטלפן: 912371, 914739
בשעות: 8—16

למחלקת הנדסת ייצור
של קונצרן גדול
דרוש/ה
טכנאי/ת ייצור
מתחיל/ה
אפשרות קידום מהיר לאדם המתאים
התפקיד כרוך בנסיעות — בעל רכב יועדף
לקביעת ראיון, נא להתקשר לסוניה, טלפון 259241, תל־אביב.

למוסד בנקאי
דרוש
ממונה על ארכיב
הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמאית או חלקית בגנזות ובספרנות.
2. נסיון של 3 שנים בניהול ארכיב.
3. שליטה טובה בשפות עברית ואנגלית.

הצעות נא לפנות לת.ד. 1462 ת״א, עבור 300

דרושים
תופרים/ות
בעלי נסיון
למתפרת חגור
לאזור התעשיה ביפו
לטלפן 828520 בשעות העבודה או לכתוב ת״ד 4395, ת״א, עבור „מתפרת חגור״

למפעל תעשייתי גדול
בדרום
דרוש:
מהנדס בנין
בעל נסיון של 8 שנים לפחות בפיקוח על עבודות קבלניות בהיקף גדול.
למועמד מתאים מובטחים:
עבודה רבת ענין בתנאים טובים
עזרה בדיור
• על המעוניינים לפנות תוך פרוט השכלה ונסיון בעבודה לת.ד. 387, באר־שבע.

לבית חרושת לאריגה בת״א
דרוש
אורג
למשמרת לילה
בתנאים מיוחדים
לפנות טלפון 771245

למוצר חשמל רב מכר
דרושים
אנשי מכירות
לאזורים: המרכז, הדרום, (ירושלים) הצפון,
בעלי רכב ובמשכורת
נא לפנות לחברה המרכזית לשיווק מאזיה 22 תל־אביב.

למפעל באזור תל־אביב
דרוש
טכנאי
בנין
לעבודה מעניינת
נא לפנות טל. 35071 בשעות העבודה

להוצאת ספרים
לקוזיים
בבני־ברק שלום
דרוש/ה
מוכר/ת
אינטליגנטי/ת
ידיעת עברית הכרחית.
שעות העבודה במשמרות שבועיות:
לפנה״צ 09.00—14.00
אחה״צ 14.00—19.00
סודיות מובטחת.
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/מת
נא לפנות בכתב לת.ד. 1125 כס׳ 113. ת״א.

רב סרן
צעיר (29)
משתחרר
[illegible] בעל יוזמה וכושר [illegible], בעל כושר ארגוני והנהלי בהיקף גדול.
הצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 124 עפולה.

דרוש
שליח
להוצאת ספרים דרוש שליח לעבודה
כל יום מ־8.00 עד 14.00
רצוי בעל אופניים או אופנוע.
לפנות טלפון: 50961 תל־אביב

למפעל ליצוא
דרושים
✱ **פקידה**
✱ **שליח**
לפנות ערד בע״מ
הגדוד העברי 31
(תחנה מרכזית תל־אביב)

למפעל תעשייתי בחיפה
דרוש
עוזר
למנה״ח
ראשי
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
נא לפנות עם פרטים ת.ד. 4505/ה׳ חיפה.

דרושה
פקידה
לאחר שרות צבאי
רצויה ידיעת השפה האנגלית
על המעוניינות להתקשר אל [illegible] בע״מ, תל־אביב, [illegible], טלפון 53431.

לתרכובות ברום בע״מ
למפעל בבאר־שבע
דרושים
מכונאי/הנדסאי מכונות
לבתי האחזקה
למועמדים מתאימים יובטחו תנאים טובים
נא לפנות למשרד כח אדם, ת.ד. 180 באר־שבע, טלפון 057—71211

אוניברסיטת תל־אביב
דרושה
מזכירה־כתבנית
לביה״ס למוסמכים במנהל עסקים ע״ש ליאון רקנאטי
הכישורים הדרושים: —
בקיאות בעבודות מזכירות מעשיות
הכתבנית והדפסה בשפה עברית ואנגלית.
[illegible]
מועמדות תוגשנה בכתב — בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, למחלקת המנגנון, אגף כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד יום 13.12.72.

EL AL
דרושים
✱ **חשמלאי מפעיל**
כישורים: בוגר בית ספר מקצועי בעל רשיון חשמלאי.
✱ **חשמלאי ראשי**
כישורים: השכלה — בוגר בית ספר מקצועי; שפות — עברית, אנגלית ברמה טובה; נסיון — 3 שנים [illegible], בעל רשיון [illegible].
✱ ✱ ✱
על המועמדים לפנות למדור העסקה, בהנהלת בסיס אל על, נמל התעופה לוד בין השעות 08.30—11.00 ולהביא תעודות זהות ושתי תמונות.
אל על נתיבי אויר לישראל

דרושה פקידה בתבנית
(הדפסה מעולה)
(רצוי גם הדפסה באנגלית)
לעבודה משעה 08.00—15.00.
לטלפן 614461 תל־אביב.

FIAT
• **טכנאי מנוסה**
• **חשמלאי־רכב**
לעבודה עצמאית במחלקת החשמל.
דרושים בחיפה
למוסך המרכזי „טכנו־רכב״
מפרץ חיפה, מול משרד הרישוי.
לפנות אישית במקום.

מפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
פקיד מכס־
כישורים: ידע ובקיאות בעניני מכס בתעשיה
נסיון לפחות 5 שנים
ידיעת שפות עברית ואנגלית
פקידה מזכירה־
כישורים: השכלה תיכונית וידע בפקידות כללית. שפות עברית על בוריה, ידע באנגלית. הדפסות, שליטה בעברית וידיעה באנגלית. נסיון לפחות 3 שנים
לפנות בכתב בציון נסיון והשכלה ת.ד. 1007 חיפה.

לרכב ניר בע״מ
יבואני הנומג הגשל — מפיצי ב.מ.ו.
דרושה
מזכירה
למחלקת המכירות
תנאים טובים למתאימה
לפנות: רח׳ גיבורים 6, טלפון 38777 (ליד היכל הספורט יד אליהו)

דרושה
פקידה מתלמדת
לעבודות משרד ושליחויות
שעות העבודה 8—13
מתאים לתלמידת תיכון
[illegible]
לפנות טלפון 623329.

מעוניין לעבוד בתכנון הפקה
(בלי תואר אקדמי)
[illegible]
גיל 44
טל. 04—724647.

דרושה
שרטטת
[illegible]
לפחות 3 שנות נסיון.
לפנות טל. 287848, 280044

[illegible]
טל: 844293.

לחברת יבוא
דרושה פקידה
עם שליטה מלאה באנגלית
תרגום מכתבים מעברית לאנגלית, הדפסה.
[illegible]
טל. 308449, 266987.

דרוש־ה
[illegible]
לפנות טלפון 624356 לבקר בין השעות 10—14.

דרוש בירושלים
סוכן מכירות
צעיר נמרץ, [illegible]
ידיעת אנגלית.
נא לפנות ביום א׳ בין 08.00—14.00 [illegible] רח׳ יפו 5, ירושלים.

[illegible]
דרושה מזכירה קבועה
[illegible]
טל. 31536, 31181 או לת.ד. 900, ת״א בין השעות 8.00—14.00.

דרוש טכנאי
למפעל באזור פתח־תקוה
אפשרויות קידום
רצוי בוגר „אורט״ אחרי שרות צבאי [illegible]
תושבי סביבת פתח־תקוה או הוד השרון.
לטלפן 924211 בין השעות 08.30—12.00.

תהל מהנדסים יועצים בע״מ
ירושלים
דרוש
מחשב כמויות
בעל נסיון של 6 שנים לפחות
למשרה חלקית או מלאה
נא לפנות לת.ה.ל. ירושלים רח׳ יפו 32 ת.ד. [illegible] או טלפונית 02—221007. דרגות ותנאים יקבעו בהתאם לכישורים ✱ סודיות מובטחת.

למפעל מתכת מבוסס
במרכז תל־אביב
דרושים
1. עובדים בלתי מקצועיים
אחרי צבא, לעבודות מעניינות
2. נער לעבודות משרד ושליחויות

לפנות טלפונית: 33109 או 32176

ההסתדרות הציונית העולמית / מחלקת הנוער והחלוץ
היחידה לאירופה — ת.ד. 92 — ירושלים
דרושים
מדריכים
לעבודה בקרב נוער יהודי
במחנות קייץ באירופה
בתקופה של החדשים [illegible]
1) יועדפו מדריכים כלליים מנוסים [illegible]
2) דוברי צרפתית או גרמנית;
3) בוגרי צבא;
4) גיל: 20—30.

על המועמדים לפנות לכתובת הנ״ל בצירוף תולדות חיים, השכלה ופירוט נסיון הנוכחי, עד [illegible]

למשוחררי צ.ה.ל.
בוגרי בתי־ספר מקצועיים, במגמות —
מכונאות
מסגרות
שרטוט מכונות
חשמל
בעלי נסיון מקצועי מתקופת השרות הצבאי, מוצע תעסוקה רבת ענין ואתגר מקצועי —
במפעל תעשייתי גדול בדרום
למועמדים שיתקבלו ינתנו: עזרה בדיור בקרבת מקום העבודה
אפשרות להשתלמות מקצועית
תנאי שכר טובים
הכתובת לפניות: ת.ד. 20130, תל־אביב
סודיות מובטחת!!!

עץ לבוד בע״מ
ETZ-LAVUD LTD
דרוש
למחלקת הנהלת חשבונות
מנהל חשבונות
בעל נסיון בהתאמת בנקים וכו׳
נא לפנות בכתב לת.ד. 38 פתח־תקוה
בציון כישורים ונסיון
סודיות מובטחת

„משהב״
חברה לשכון, בנין ופתוח בע״מ
תל־אביב, רחוב לילינבלום 27
דרושים
למרכז החברה בתל־אביב
סגן מנהל חשבונות ראשי
הכישורים: נסיון של 5 שנים לפחות
וניהול צוות עובדים.
✱
מנהל חשבונות עצמאי
נסיון של 2—3 שנים בהנהלת חשבונות
רצוי ידע בהכנת משכורות.
✱
עובד מינהל בכיר
למחלקת המכירות, שליטה באנגלית ובעברית
רצוי נסיון במכירות ובמינהל.
שעות העבודה רצופות.
מועמדים ראויים מתבקשים לפנות בכתב, בציון פרטים אישיים, נסיון מקצועי ומשכורת מבוקשת לפי הכתוב הנ״ל

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

דרוש
טכנאי ייצור
בעל נסיון של 3 שנים
בתפקיד עוזר מנהל הייצור
לפנות ביום ראשון 10.12.72 בין השעות 8—14
אל: קצנשטיין, אדלר ושות׳ בע״מ
תל־אביב, דרך פתח־תקוה 37
טלפון 623369, 613402

למגאסין אלקטרוניקה בע״מ
איזור התעשיה פתח תקוה
דרושים
* **חשמלאי בנין**
בעל רשיון נהיגה
* **נערים**
לקביעת ראיון לפנות טל. 726850, 723001

חברת שיווק גדולה
דרושה
מוכרת עצמאית
חנות מוצרי צריכה במרכז תל אביב
מועמדות בעלות הופעה נאה, יכולת להצגת מוצרים ולהסברתם ואחרי שרות צבאי, יפנו לת. ד. 16284, עבור „מוכרת". בפניה יש לפרט השכלה ונסיון.

ל„הביטאט"
אבן גבירול 70, תל־אביב
דרושים
1) **מעצבי פנים**
2) **אנשי מכירות**
בעלי ידע ונסיון
תנאים טובים בהתאם לכישורים
בא לפנות טלפונית 262297, תל־אביב

חברת הכשרת הישוב לישראל בע״מ
דרוש
הנדסאי בנין מנוסה
הכישורים הדרושים:
א. חישוב כמויות וביקורת חשבונות קבלנים.
ב. הכנת מפרטים טכניים ותנאים
ג. טיפול ברשויות הבנייה.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים למשרדי החברה, רחוב הלל 14 ירושלים
(ת.ד. 665 ירושלים)

לחברת יבוא גדולה בענף הרכב
דרושים
• **עובד/ת הנהלת חשבונות**
בעל/ת נסיון
• **טלפוניסטית**
להפעלת מרכזיה אוטומטית ומכונת „בשיגל 32"
(למשרה מלאה או חלקית)
נא לפנות לת. ד. 522 תל־אביב

אלקו ELCO
דרושים
1) • חשמלאים
• מסגרים
• פרייזריסט
• חרט
לאחר שרות צבאי, בעלי נסיון
2) פועלי ייצור
אשר יוכשרו במפעל
תנאים טובים למתאימים.
*
נא לפנות אישית למפעל, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית 727131 לבתי המנגנון.

ביח״ר אופנת ריקי
בנתניה
מעונין למסור עבודות ייצור חולצות לנשים וילדים למתפרות חוץ
בהצעות נא להתקשר טלפונית 053—27288 לצבי בשעות העבודה.

דרושים
מעצבי אופנה להוראה
בעלי נסיון בתעשיה ובהוראה
לפנות בכתב, ולציין שטחי ההתמחות, לת.ד. 14038 תל־אביב, עבור מספר 148.
סודיות תשמר.

דרושות
1) **פקידת ייצוא**
ידיעת השפות אנגלית וגרמנית וכתבנות בשפות אלו — הכרחית
2) **פקידה כתבנית**
• המעוניינות יפנו לטלפון 781161

לחברה מסחרית בעלת רשת סניפים ארצית
דרוש
עוזר למנהל הסניפים
* גיל עד 30
* נסיון בעבודות מנהל וארגון
* הופעה נאה
* רצוי בעל רכב
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 33157 ת״א עבור מס. 627 ולציין פרטים מלאים ונסיון קודם. סודיות מובטחת.

לחברה גדולה בת״א
ליד התחנה המרכזית
דרושה
כתבנית עברית מעולה
למכונה חשמלית
דרושות 5 שנות נסיון לפחות
משכורת — 800.- ל״י
תנאים טובים מובטחים
לפנות ת. ד. 1101 ת״א

למכלול חברה לאספקת ציוד לסטודנטים בטכניון
דרושים
1. בחור לאחר צבא לעבודת מכירה
2. נער לעבודה במכונת צילום
לפנות למכלול, ק. הטכניון, טל. 223854 חיפה

דרושים לעבודה בסיני
1. חשמלאי מוסך
2. מכונאי דיזל
3. מנהל חשבונות סוג ד'
4. תמחירן
בעלי נסיון של 5 שנים יפנו בכתב, לנתיבי נפט בע״מ, אבו רודיס, בצרוף קורות חיים.

לחברה המתפעלת בתי־מלון
דרוש
מנהל־חשבונות
(לפחות סוג 2)
הבקיא בהכנת משכורות
מקום העבודה בתל־אביב
לקביעת ראיון נא לפנות טלפון 622302 ת״א החל מיום א' 10.12.72

באם הנך
מנהל עבודה
מנוסה בעבודות בנין גדולות
עם נסיון של 5 שנים לפחות
נא לפנות אלינו בקשר לעבודה מענינת
בתל־אביב
ובאילת
אורדין־ניר בע״מ, טלפון: 235608, ת״א

דרושים
מדפיס ומתלמד
לדפוס רוטציה של עתון
לפנות טלפון 37357

לסניף של בנק גדול
בראשון־לציון
דרוש
קופאי/פקיד קהל
בוגר בי״ס תיכון
*
שעות עבודה מפוצלות
*
בקשות בכתב בציון השכלה, גיל, מצב משפחתי ונסיון קודם, בא להפנות אל ת. ד. 101, ראשון־לציון, עבור „בנק גדול"

דרושות
א. כתבניות
ב. מפעילה להנה״ש אוליבטי
לפנות: טלפון 612542 תל־אביב או למשרד „משאות", רח' מקוה ישראל 3 ת״א

לחברה הנדסית דרושים
לעבודה בירושלים
מהנדס בנין
וטכנאי בנין
בעלי נסיון בעבודות פיקוח ותאום
פרטים בשעות הערב טל' 02/62905

חברה מסחרית מבוססת
ליבוא מכונות וציוד לעיבוד שבבי
מחפשת
איש מכירות
בעל רקע טכני
העדיפות לבעל נסיון
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
רצוי עם רכב
לפנות לת. ד. 21095 תל־אביב
עבור איש מכירות

למפעל תעשייתי
בסביבת תל־אביב
דרושים:
1. **מבקר פנימי**
2. **עוזר למנהל פיננסי ואדמיניסטרטיבי**
(רצוי רואה חשבון)
לפנות: ת.ד. 18115 תל־אביב.

טיב־טוב
סריגת חיפה בע״מ
דרוש
עוזר למנהל הייצור
* בעל נסיון בקונפקציה
* חייב להיות בעל רכב
לפנות בכתב ת.ד. 325 חיפה
או טלפון 664251.

SUBARU
דרושה
פקידה
להנהלת
חשבונות
למשרה מלאה
נסיון בעבודה מעשית — רצוי
• **תנאים טובים** •
מועמדות מתאימות תפנינה אישית למר בר־לב, יטאנטו בע״מ, רחוב המסגר 64, תל־אביב.
סודיות מובטחת.

פקידה אחראית
למשרה מלאה מפוצלת
תנאים טובים
נא לפנות אישית ל„בול־טוב"
(סוכנות מפעל הפיס)
תל־אביב, רח' אלנבי 111

דרושה
עובדת
עם נסיון של שנתיים לפחות
בהנהלת חשבונות
לפנות לישראבטון, טל. 30865/6/7

לסוכנות
Miele
מכונות כביסה · מדיחי כלים
בישראל
דרושים
* פקיד/ה מנוסה
לניהול משרדי שוטף, עם ידיעה טובה מאד בהנהלת חשבונות. משכורת 1000 ל״י.
* פקידה
עם נסיון קודם בעבודות משרד. שפות יתרון. תנאים טובים למתאימים.
בפרטים מלאים, נא לפנות בכתב יד, ישראמיל בע״מ, רחוב מונטיפיורי 32, תל־אביב.

לחברה גדולה בחיפה
דרושים עבור מחלקת חלקים
1. **מחסנאי טכני למכירות**
עם נסיון
2. **פקידה**
עם נסיון
בא לפנות בכתב לת.ד. 9720 חיפה.

לבית חרושת יצהר
דרוש
פקיד/פקידה
לתשלומים לעובדים
דרוש נסיון ב־L.B.M.
נא לפנות לטלפון 252444 תל־אביב

אלסינט בע״מ
מכשור מדעי
דרושים
לאגף הייצור טלפון 531601
א. לבתי המלאכה
כרסמים, חרטים, מסגרים, פחחים — בוגרי בי״ס מקצועי או בעלי הכשרה ונסיון במקצוע
צבעי לחלקי מתכת
מחסנאי מתכת
ב. למחלקת השנאים
עובדים/ות לעבודות ליפוף והרכבת שנאים (טרנספורמטורים)
ג.
טכנאי ייצור נסיון של 3 שנים
טכנאי אלקטרוניקה מעולים
נסיון של 5 שנים.
עובדות להרכבת מכשירים אלקטרו־ניים לחצי משמרת ערב
(משעה 1700 עד 2100)
עובדות להרכבת מכשירים אלקטרו־ניים למשמרת יום.
מועמדים ללא נסיון קודם יוכשרו במפעל.
לאגף הפתוח טלפון 537390
מהנדס מכונות
לעבודות פתוח מערכות מכניות דינמיות.
נסיון של שנתיים לפחות
לאגף הכספים טלפון 536182
מזכירה בכירה
נסיון של 3 שנים לפחות.
שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית כולל הדפסה.
להנהלת החשבונות טלפון 531559
מנהל חשבונות סוג ד׳
מנהל חשבונות מתחיל.
נא לפנות בכתב או טלפונית למספר הטלפון של האגף המתאים.
סודיות מובטחת
ת.ד. 5258, חיפה, טל. 522872

דרוש פרייזריסט
שכר ותנאים מצויינים
טלפון 961053
בשעות העבודה.
טלפון 265367
בשעות הערב.

סטודנט 23
בגרות
עם אפשרות רכב.
מעונין בכל עבודה
בין השעות 13.00־24.00
טלפון 792—228.

מודיעין אזרחי
בע״מ
סניף חיפה
דרושים:
1. לעבודה באזור חיפה:
אנשי אבטחה
שומרים
2. לעבודה באזור עפולה:
שומרים
*
על המועמדים להיות עד גיל 55, בעלי כושר בריאות תקין ויודעי עברית על בוריה.
בא לפנות בימים א׳—ה׳, בשעות 08.00 — 16.00 למשרדנו בחיפה, שער פלמר 1, טלפון 533698.

בירושלים
מנהל חשבונות בכיר
בעל עשרות שנות נסיון (כולל ביקורת)
מתפנה ב־1.1.73 ומעונין בהצעות
לפנות ת. ד. 3436 ירושלים

מ.ר.ב. הנדסה בע״מ
לחברתנו דרושים לעבודה
בצפון הארץ ובבאר שבע
מהנדסים אזרחיים
להתקשר 04—86845, 057—72551

דרוש
בחור יוצא צבא
בעל רשיון נהיגה ב׳ ו/או ג׳
בעל השכלה של 10 שנים לפחות
לחלוקת סחורה בחנויות
יועדפו בעלי נסיון קודם בענף המזון
על המעונינים לפנות לת. ד. 147, תל־אביב

דרושה פקידה
עם ידע בהנהלת חשבונות, רצוי
לאחר שירות צבאי
שעות עבודה
08.00—16.00
לפנות עם פרטים אל ת.ד. 33130 ת״א
מס' 15.

כתבנית בעברית
מקבלת עבודות הדפסה בבית
טלפון: 612261

למפעל מתכת
דרושה
פקידה היודעת השפה אנגלית, עם מושג בהנהלת חשבונות
טל. 37228, לדבורה

דרושים
מרכיבים
לדודי שמש וחשמל
רצוי עם מכונית
לפנות טל. 441486, 444176

לדפוס אופסט
דרושים
* מכין לוחות — PLATE-MAKER
* מתלמד — לפוטו־ליטו
לפנות: גרפיקה אמנים בע״מ התעשיה 9 פנת המסגר 51, תל־אביב
טלפון 30932

לחברה קבלנית
דרוש
ראש צוות
לעבודות חשמל
תנאים טובים.
לפנות טלפון 942053
משעה 20.00
ראשון־לציון

הודעות לציבור

מכרז 198/72
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, בינוי ומשק
מוצעים בזה למכירה 14 טלאים מגזע מרינו ב־משקל ממוצע כ־45 ק״ג, מספריהם: 2573, 2565, 2637, 2588, 2641, 2089, 2632, 2619, 2646, 2642, 2635, 2638, 2605, 90.
את הנ״ל ניתן לראות ב־חוות גילת בכל ימות השבוע בשעות העבודה. על הזוכה יהיה להוציא את הצאן בו זכה במכרז תוך 14 יום מ־תאריך מכתב הזכיה.
במידה ולא יוציא את ה־צאן תוך פרק הזמן האמור יהיה חייב לשלם לממשלה סך של —.5 ל״י לכל ראש צאן לגבי כל יום של איחור ב־הוצאת הצאן האמור, אולם אין באמור לעיל כדי למנוע מהממשלה מלמכור הצאן ל־אדם אחר, במקרה של איחור כאמור ומלתבוע מהזוכה כל נזק שייגרם לממשלה בעקבות זה.
השקילה ומסירת הנ״ל ת־בוצענה בחוות גילת בהתאם לנוהגים המקובלים.
על המציע להגיש את הצעת המחיר לק״ג משקל חי לכל סוג בנפרד.
על המציע להכניס את ה־הצעה במעטפה סגורה אשר עליה יש לרשום מכרז מספר 198/72 ולהכניסה לתיבת ה־הצעות הנמצאת במשרד החק־לאות המחלקה לנכסים, בינוי ומשק, הקריה תל־אביב רחוב ד' בית מספר 10 ב' קומה ג'.
על המציע לצרף ערבות בנקאית בגובה של 10% מ־ערך ההצעה.
מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 21.12.72 שעה 11.00.
משרד החקלאות שומר ל־עצמו את הזכות למכור את הצאן ליותר מגורם אחד.
אין משרד החקלאות מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ב־יותר או כל הצעה שהיא.

משרד הסעד
היחידה למינהל המשק
שד' ירושלים 22, יפו
טל. 827121
מכרז 19/72
מכירת טלפונים אוטומטיים
הגשת הצעות למכרז הנ״ל הוארכה עד יום רביעי 20.12.1972 בשעה 10.00
י. פרינץ
אפסנאי ראשי

דרושה תופרת
מנוסה לוילונות
לעבודה קבועה
הכתובת: דקורטור פי־מון, בלפור 38 בת־ים.
לפנות בשעות 10—14, 17—19 ; טל. 866992.

למפעל מתכת
דרושים
* 2 חרטים
* 1 מכונאי היודע להתקין מבלטים.
לפנות טלפונית 865308
לבקש עזרא או בנצי.

למפעל באשדוד
דרוש
נהג
נא להתקשר
055/31532
055/23497

לחברת בניה גדולה
בסביבות תל-אביב
דרושים
מחסנאים
לעבודה קבועה בתנאים טובים
בפרטים נא לפנות בטלפון: 757191/3
בין השעות 9—16

חברת בטוח מחפשת
פקיד בעל נסיון
במחלקת בטוח חיים
הצעות בצירוף תולדות חיים, פירוט הנסיון הקודם והדרישות שכר (אם אפשר תוך ציון טלפון) נא להפנות לת. ד. 11282 תל־אביב.
ת.ד. היא אישית של מנהל המחלקה ולכן תישמר סודיות מוחלטת.

למטוויה חדשה בבאר יעקב
דרושים
פועלי/ות טוויה
(רינג)
* תנאים טובים למתאימים
* אפשרויות התקדמות טובות
לפנות:
ריס בע״מ, אזור התעשיה באר־יעקב
טלפון 965290

מוסד ציבורי מחפש
עבור מעון יום ופנימיה
* מנהלת מעון
* מטפלות מנוסות
רצוי עם נסיון בקיבוץ
* עוזרות לגננות
אפשרי דיור בפנימיה.
לפנות לת.ד. 4265 תל־אביב.

ג׳נרל — מהנדסי קירור חשמל בע״מ
GENERAL ELECTRIC
אמסקו אמריקן סטריליייזר קומפני
דרושים
* **מהנדס חשמל**
לתפקיד מהנדס מכירות העוסק במכירות ציוד חשמל והארה מתוצרת חב׳ ג׳נרל אלקטריק — ארה״ב.
* **מהנדס רפואי**
BIO-MEDICAL
בעל התמחות בשדה הרנטגן הרפואי, לתפקיד של איש מכירות העוסק בהפצה מכשירי רנטגן רפואי, מערכת טפול נמרץ, סטריליזטורים וכו׳.
* התכונות הדרושות:
* מהנדס/הנדסאי חשמל, או אלקטרוניקה, בעל נסיון רב בשטחים הנ״ל.
* שליטה טובה באנגלית.
* בעל רשיון נהיגה — רצוי בעל רכב.
• • •
המועמדים יפנו לקביעת ראיון לטלפון: 51713 תל־אביב
בין השעות 08.00—16.00

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

— כבר ידוע מי יהיה ראש הממשלה

לא לעבור בשתיקה

עקבתי בעיון אחר מאמריו של מר יאיר קוטלר על ליל הדמים בלוד ולפי דעתי חייבת הממשלה לנקוט אחת משתי הדרכים:

אם הדברים שמר קוטלר מביא במאמריו אינם נכונים — על הממשלה להגיש אותו לדין; אם הדברים נכונים, יש להקים ועדת חקירה ממלכתית, לבדוק את כל המאורעות של לילה טראגי זה ולהוציא את כל המסקנות.

בכל מקרה אין לעבור על הדבר בשתיקה.

אהרן קיצ׳י
תל־אביב

*

סדרת המאמרים של יאיר קוטלר על ליל הדמים בלוד וההסברים הרבים שבאו בעקבותיה, השאירו שתי בעיות עיקריות בלי תשובה מספקת:

● כיצד יאורגן השירות הרפואי למקרה של אסון ואיך ישותפו בו בצורה מתוכננת כל בתי־החולים הציבוריים באיזור. ● כיצד להבטיח שהנהלת נמל התעופה תוכל לפעול כדרוש בשעת חירום.

על שתי השאלות הללו חייבת הממשלה תשובה לאחר חקירה יסודית ולימוד כל הבעיה.

א. עקביה
חיפה

מכתבים למערכת הארץ

אסמכתא לרעיון תכסיס השליח

ביום פרסמי את מאמרי „תכסיס השליח" („הארץ" 3.12), הופעתי לי אסמכתאות בספרות־הפוסקים הרבנית הכודרנית, ולבסוף מצאתי אסמכתא חשובה כאשר לרעיון כניתנה ע"י הרב הראשי הרצוג ז"ל, שהיה בוכנו אחד מגדולי ההוראה של עם ישראל. האסמכתא היא בספר „היכל יצחק", ירושלים תשכ"ו, אבן העזר, חלק ב', סי"ס. הוא כותב שם:

„הנה בתחילת הכיתה של כ"ג (כבוד גאונו) עמי בענין זה, אמרתי שכנראה אין עצה אלא אם כן הבעל הראשון נותן גט, ובבטול שלא כדין הבישול, ואז יהיו מסופקים הקידושין לכתחילה. אך כ"ג לא שם לב לזה, בפני שזה נראה בעיניו כל כך רחוק. אך ראיתי שהגרי"ס ז"ל, חלק א', סימן ט', אומר בשבדה דידיה כאשר היה נשאל על קדוש שעשה בצבא הגרמני של הכבד הראשון, והוא כוצא עצה ותוכיה „ולהלכה ולא למעשה" (היינו כי הצעתי הנ"ל) לשלוח הבעל הראשון גט ולבטלו בפני עד אחד „ולא על פי הדין הצריך שנים אך שלוש. כ.ג.) ויותר הספור למעשה, יצוריים)".

אני רואה, איפוא, כי הרב הרצוג מתיר בהחלט, כפי שהוזיד הריב בשעתו, לעקוף בכוונה את כוונת הביטול „שלא כבעיקר, אך מה שהוא היריב הן: בפני עד אחד, כדי להשיג את ההפקעה, ולא כמו רבנו תם האומר שאם הבעל בוחן כהן להפקיע — אבחנו לא מפקיעין. ואם כבדבריו להו את ההצעה שהצעתי: לתת לרבנים „כתב שליחות", כפי שמתיאר שם, אנחנו מקבלים בזה על עצמנו את האחריות לכך שיתהוה כל הבעיות.

אולם, פתרנו את השאלה הבוספית ולא פתרנו את השאלה העיקרית. השאלה היא: אם בכלל, ואף בגדה חייבים הבית, להפקיע את כל — נישואין — האם לא נגרום על־ידי כך לריבוי פריצות ערויות בישראל, כמו שמעיר רבנו תם. וכמו שישאל כל אחד כאותנו... כתוך אימפא למצוא דרך אשר מצד אחד יאפשר לבי תמיד להפקיע את הקידושין ולטהר את הממזרים. ומצד שני ימנע את האשה מלבצע מעשי זנות כתוך הקוות ההפקעה של נישואיה וטיהור הממזרים. זו היא יותר שאלה חברתית מאשר שאלה כשפטית, ותשובה לכך אני לא מצאתי.

פרופ׳ משה זילברג
ירושלים

(ראה מאמרו של לוי יצחק רבינוביץ בעמ׳ 15)

סטודנטים למוסיקה מופלים לרעה

בסוף השנה שעברה עם סיום שירותה הצבאי, ולאחר שנת־לימודים באקדמיה למוסיקה שליד אוניברסיטת תל־אביב, יצאה בתי לחו"ל ללמוד כינור באקדמיה שם, וקיבלה שם באהבה את ההנחה של מכ־נוסיות שמגיעה לפי החוק.

הנה בבואה להוסיף־מנות בעין המגון, התברר לבי להפתעתי הרבה, כי כינויים, כי־13.4.72 (ביכון תקנות כס׳ 2834) חל תיקון בהרכ־ב־גוסיות־חוץ (פטור) האר־כי סטודנטים למוסיקה, איננם כי־בבים לסטודנטים לצרכי חוק זה, כיוון ש„האקדמיה למוסיקה איננה מעניקה תואר אקדמאי בתום הלימודים בה" (ציטוט, מכתב אשר בה קיבלתי כבר ל. אהרוביץ, הממונה על כס־גוסיות).

האקדמיות למוסיקה, שכולן מוסדות על־תיכוניים ורובן שייכות לאוניברסיטה המקומית (כמו זו בת"א), מעניקות, בתום הלמודים בהן, או תואר „אמן" או תואר „מורה למוסיקה"; תארים, אשר אינם פחותים מהתארים הניתנים במוסדות אחרים להשכלה גבוהה. יותר על כן, שיט מקצוע אינו דורש שנות־לימוד כה רבות, כמו מקצוע המוסיקה (בממוצע של כ־10 שנות־לימוד).

לכן כפליאה הפליה זו לגבי הסטודנטים שלנו הלומדים מוסיקה באקדמיות בחו"ל, שלא מעטים מהם הגיעו לשורה הראשונה של אמני העולם, ויש לתקנה בלי דיחוי.

יעקב מנחה
תל־אביב

מייסדי הליגה לזכויות האדם

במאמרו של רן כהן „המלחמה של הליגה להתמבד" („הארץ" 30.11) נאמר בין השאר: „הליגה לזכויות האדם נוסדה בארץ ב־1937. היוזמה אותה קבוצת יוצאי גרמניה — אך הם אנשים שהקימו גם את המפלגה הפרוגרסיבית. אחד מבאיה היה הד"ר א.י. יריב, אשר שימש גם כיו"ר הליגה במשך שנים רבות".

הנני מבקש להעיר:

למעשה הללו המייסדים לפעול כבר ב־1935 — בטרם הוגבה הרחבה של האורגנוזת של הליגה ב„אגודה שוחמביגר" (ב־1937).

טעות היא שהליגה הוקמה ע"י קבוצת יוצאי גרמניה; מעולם לא בבדק „כבואר" של המצטרף אל הליגה, אך כיוון שהוזכר הענין, כן־היין הוא לקבוע העובדה, כי בקרב המייסדים, שהיו יוצאי אנגליה, דרום־אמריקה, אמריקה, הונגריה, וכמובן — גרמניה — וילידי הארץ, לא התבלטו דווקא האנשים שהקימו את המפלגה הפרוגרסיבית, צל־כל־צבים לא לפי מספרם.

בין החותמים הראשונים (1935־1936) בכואו פרופ׳ ה. ברגמן, אליצור סטיינמן, ד"ר ד.א. פרידמן, מיכאל אסף, ד"ר חיים הרדי, ד"ר יעקב כיכלין; ועל הוזדית הראשון כיוצא בדפוס (1937—1941) היו חותמים בשם הוועד: יהודה בוזנהיים, ד"ר י.ל. מגנס, ארנולד צוויג, ד"ר א. סימון, כרת צלה הכמישוחילי, כ. כהן הוחתרים. הד"ר הראשון, כחתם על הודעה למפלגה, היה ד"ר א. הימן, כאנגליה.

ד"ר יריב נבחר לועד, יחד עם צי"ר כוחיכיבסקי המנוח, בשנת 1950.

מרדכי אבי־שאול
חבר ועד הליגה
לזכויות האדם

הטנגו בשירות הדיפלומטיה

איני מבין מדוע יצא קצפו של כיי הירץ מר אבא אבן על ביכיוו של מר סמחה דיניץ לשגריר ישראל בארה"ב.

כפי שכתב יואל מרקוס, במאמרו „כך נכבש אבן" („הארץ" 3.12) היר כבר דיניץ הוא רקדן טנגו אילה ולביתי בצילה; אז כה יהיה כבר בלי כך גרוע אם ייצג את ישראל בארה"ב אדם בעל קסם אישי רב ורקדן טוב?

בודד כלל עמוד נשים כאחורי כי איזצות הציבים בהיסטוריה. כר דיניץ עשוי לייסם את קסמו האישי את כשרונו לריקודי טנגו, על נשות אישי הציבור האמריקאי, והן תודענה כבר כיצד לבלא את דרישות ישראל. כך תעלה גם קרנם של הגברים הישראלים בארה"ב.

וזכור כי השיבות הללו בצדיקות את הקריע לכינויו של מר דיניץ לשגריר נאמן של ישראל בחו"ל.

דב קול (קיבה)
תל־אביב

הפורום הקובע

בידיעה על דיוני בפלגת העבודה בענין ועידת המפלגה („הארץ" 4.12) נפלה לצערי טעות בדיווח על דברי.

בידיעה נכתב כאילו אמרתי כי בסיעות ההסתדרות שותון בגושא הרשמיכה בהסתדרות, והצביע אחרות העבודה לשעבר נגד מפלגת העבודה. דברים אלה אינם נכונים. בה שאמרתי הוא כי בועידת מפלגת העבודה אנו נתנגד להצעה להנהיג בהסתדרות בחירות אישיות.

מתוקי היתה, איפוא, לדיון במרכז מפלגתי לפני קבלת החלטה ולא לדיון כוסר ההסתדרותי כללי לאחר קבלת החלטה מפלגתית.

אברהם גיבלבר
כגן מזכיר מפלגת העבודה

ראיתי שמעתי

בתי־מלון למען פרי־הדר

[illegible]

מכונית משטרה מ־350

[illegible]

מצוקת הקהילות בצרפת

[illegible]

ירושלים בפולי־ברדר

[illegible]

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אלוף הליגה מול סגנו הכח נגד בית"ר ת"א

צפויה עליונות ביתית במחזור הלאומי ה־13

מאת סופר „ספורט הארץ"

הפער בן שתי הנקודות, שיצר לעצמו הכח רמת־גן בפיסגה לפני שבוע, אינו משאיר סיכויים ממשיים להפתעות קיצוניות בצמרת, במחזור ה־13 שיתקיים מחר בליגה הלאומית.

בניגוד לשבת שעברה, שבה ניצחה רק קבוצה ביתית אחת, יש יסוד להניח כי לא יהיה זה הפעם יומן של הקבוצות האורחות. אם תתאמת תחזית זו, אולי יזכה הכח בנצחונו הביתי הראשון בעונה זו, כי עד כמה שיידאה מחר הדבר הצליח המוביל בעיקר במשחקי החוץ שלו. כלום עלול בית"ר תל־אביב לשבש את תכניותיו של המוביל החדש על מסך כישורו הזיל, ונסיגתו למקום ה־12, יהיה גם תיקו בבחינת הפתעה.

האלוף נגד סגנו

התקדמותו העקבית השקטה של הפועל תל־אביב, המצוי כבר במקום השני, כנראה תיעצר מחר זמנית — מתוך הנחה כי הכח ישמור על הבכורה. אולם הפועל יוסיף, ללא ספק, בצבירת נקודות — הפעם במשחקו הביתי (ב־12) בבלומפילד נגד מרמורק, שעודו במקום ה־16 ללא תקוה של ממש להתקרב לטווח הזנב לה.

הקרב המסקרן של המחזור יהיה כנראה בבלומפילד (ב־2), בין האלוף וסגנו אשתקד, מכבי תל־אביב וביתר ירושלים. מכבי החל מגלה סימני התאוששות, אחרי קפאון ממושך, ונצחונו על יפו (0:2) בשבת שעברה צריך להדאיג את הירושלמים, שאינם מצליחים ביותר מחוץ לימקיא.

למכבי יפו, שהודח מהפיסגה, אין ביטחונים סיכוי לשוב אליה — אלא אם כן יפתיע מחר בנתניה את מכבי המקומי. זה מיבצע קשה משום שנתניה צברה נקודות חיוניות במחזורים האחרונים, והיא מצויה עתה בעמדת זינוק טובה מן המקום ה־14 כלפי מעלה, כאשר רק שתי נקודות מפרידות בינה לבין המקום השביעי.

תנודות בתחתית

הפועל ירושלים, שלא נוצח בשבעה מחזורים רצופים הוא מועמד טבעי לנצחון ביתי על הפועל באר־שבע. זהו הדין בהפועל חיפה, המודר כמעט למגרשו בקרית חיים — אחרי נצחון החוץ שלו על מרמורק — בתקוות לנצח את הפועל פתח תקוה.

לתוצאות שני משחקים אלה נודעת חשיבות יתרה לגבי התפתחויות בתחתית הטבלה, כמו גם למשחק שבו תארח כפר־סבא את שמשון. תיקו או נצחון למארחים לא יחולל תנודות, אך הפתעה מצד שמשון — בהדרכת מאמנו החדש ישראל הליבנר — תפיח תקוות חדשות אצל הקבוצה המדורגת במקום ה־15.

מיפגש חריף צפוי בין מכבי פ"ת למכבי חיפה. פתח־תקוה, שתבוסתה נבלמה באחרונה, עלולה לאבד את מקומה הרביעי בו היא מחזיקה שבועות רבים — אם לא תשוב לגלות כושר הבקעה. החיפאים מצויים בנסיגה, ועלולים להדרדר לשמק־התחתית, אם ייכשלו פעם נוספת.

טבלת הליגה הלאומית

1.	הכח ר"ג	12	9—20	18
2.	הפועל ת"א	12	8—21	16
3.	מכבי יפו	12	9—17	16
4.	מכבי פ"ת	12	18—21	14
5.	מכבי ת"א	12	10—13	13
6.	הפועל י־ם	12	8—10	13
7.	הפועל חיפה	12	14—16	12
8.	הפועל כ"ס	12	12—11	12
9.	בית"ר י־ם	12	16—12	12
10.	הפועל ב"ש	12	15—14	11
11.	מכבי חיפה	12	16—11	11
12.	בית"ר ת"א	12	11—10	10
13.	הפועל פ"ת	12	13—10	10
14.	מכבי נתניה	12	19—12	10
15.	שמשון ת"א	12	23—15	8
16.	הפ. מרמורק	12	23—10	6

32 קבוצות ליגה א׳ נכנסות מחר לזירת גביע הכדורגל

מאת סופר ספורט „הארץ"

קבוצות הכדורגל בליגות א׳, ב׳ וג׳, ישלו השבת „תופשהי" מאבק הנקודות וישתתפו בהתמודדות הכדורגל על גביע המדינה ועל הזכות להופיע במחזור המשחקים החמישי של הגביע, שייערך ב־30 בדצמבר.

במיכבוב הרביעי של גביע המדינה יכנסו מחר לפעולה כל 32 קבוצות שני המחוזות בליגה א׳, שיפגשו, כל אחת, קבוצה מליגה נמוכה יותר. מליגה ב׳ שרדו בגביע 22 קבוצות ו־ מליגות ג׳ 10.

ההפתעות עשויות ליפול בכמה כבדרשים. הפועל אפיקים מליגה ב׳ יכול להפתיע את בית"ר נתניה (ליגה א׳) או בית"ר „דבי" נתניה (ב׳) את הפועל הרצליה (ו׳). הפועל קרית־חיים (ב׳) את הפועל כתנה יהודה (א׳) או הפועל כפר־שלם (ב׳) את הפועל בית שמש (א׳). השעה הראשית לתחילת המשחקים היא 1.30 בצהרים.

יתר המשחקים: הפועל חדרה — בית"ר תל־חנן; הפועל בוליאל — מכבי נווה־שאנן; הפועל רמת־גן — מכבי זכרון יעקב; הפועל נתניה — הפועל בני בצרה; הפועל גבעת־חיים — הפועל טבעון; הפועל עכו — בית"ר פרדס־חנה; הפועל בני עכו — הפועל מגדל העמק; הפועל נהריה — הפועל בית שאן; מכבי הרצליה — הפועל בית־אליעזר; מכבי קרית־ביאליק — הפועל קרית־שמונה; הפועל טירת הכרמל — הפועל מגדל כרום; הפועל יראון — הפועל צפת; הפועל טבריה — מכבי טבריה; מכבי ירושלים — הפועל חולון; הפועל אילת — בית"ר מחנה יהודה; הפועל קרית־אונו — מכבי בת־ים; הפועל קרית־מלאכי — הפועל באר־יעקב; מכבי רחובות — הפועל ראשון לציון; בני ציון — הפועל רמלה; הפועל בת־ים — הפועל צפון ת"א; הפועל לוד — אס"א ירושלים; הפועל ירוחם — בית"ר רמלה; הפועל יהוד — מכבי יבנה; מכבי רמת־עמידר — הפועל שכון המזרח; הפועל אשדוד — הפועל גדרה; מכבי שעריים — הפועל גבעתיים; הפועל כפר־קאסם — הפועל דימונה; בני יהודה תל־אביב — הפועל כרחבים.

גמר אליפות ישראל בקליעה

התחרות גמר אליפות ישראל בקליעה ברובה חופשי, תרגיל אולימפי מלא, תהיה מחר במטווח ברמת־גן. התחלת התחרות בשעה 9 לפני הצהרים.

סיוף לנערים

אליפות הפועל ברומח לקבוצות נערים ונערות עד גיל 20, תהיה מחר משעה 10 לפנה"צ באולם הפועל בפתח־תקוה.

מחר בשפיים

בנות דיסלדורף נגד הפועל ת"א בגביע אירופה

מאת סופר ספורט „הארץ"

קבוצות הנשים של הפועל תל־אביב וא.ס.ו. דיסלדורף המערב־גרמנית יקיימו מחר ב־7 בערב בשפיים את משחק הגומלין בינהן בגביע אירופה למחזיקות גביע לנשים בכדורסל.

קשה להניח שהכדורסלניות הגרמניות יצליחו למחוק במבצעיים את פיגור 19 הנקודות מהמשחק הראשון (71:52), כדי למנוע מכדורסלניות הפועל לעלות לשלב רבע־הגמר. ישפטו במשחק: טופהוגלו מטורקיה ואליפרגיס מיוון.

הערב: ר"ג נגד אשדות

משחק דחוי בליגה הלאומית בכדורסל יערך הערב ב־8 ברמת־גן את קבוצות מכבי רמת־גן והפועל אשדות־יעקב. הרמת־גנים מתעצמים לזכות בנצחון, דבר שיבטיח להם את המקום השני בטבלה עם תום משחקי הסיבוב הראשון.

במשחק דחוי בליגה הלאומית לנשים יתמודדו מכבי באר־שבע והפועל קישון, ובמשחק דחוי בליגה הארצית יפגשו הפועל בת וביתר תל־אביב.

אשכנזי ישפוט נתניה – יפו

מאת סופר „ספורט הארץ"

שופט הכדורגל משה אשכנזי, שהשעייתו בוטלה על־ידי ועדת הערעורים של איגוד הכדורגל, ישפוט בנתניה את משחק הליגה בין מכבי נתניה למכבי יפו. בכך יחזור לפעילות סדירה לאחר כמה חודשי שביתה.

איגוד השופטים נערך, ביטחיים, להתגבר על הסיכון ששופטי מאירי חיפה וירושלים אמנם יחרימו את איומם ולא יופיעו למשחקים בהם שופט, בעקבות על החזרתו של משה אשכנזי לפעילות. הנהלת האיגוד נקטה בכל הצעדים הדרושים, כדי למנוע אי־קיום משחקים מחמת הריביזיה.

כדורגל בירושלים – לפני ואחרי

שחקני קבוצת הכדורגל של בית"ר ירושלים מקשרו בשבת הד הלפגה לסייע לשחקניהם לשבר את שלושה אי־הצלחות. לפיקו עלו למגרש, לפני שריקת הפתיחה למשחקם עם מכבי פתח־תקוה, ושהלכו כמה יחים (בתמונה מימין) לאחר ההיורש מבחוץ הנצחונות. הירושלמים אמנם ניצחו את אורחיהם (0:1), אך כבר יום לאחר ירושלים ששוחק היה שהתוצאה (התמונה משמאל) מהפר המבחנה לאחר פציעה באימון.

(הצילומים: רחמים ישראלי)

גביע הכדורגל לצמיתות לרמת־גן

גברה בגמר על הפועל הרצליה 3:15

קבוצת הכדורגל של הפועל רמת־גן זכתה שלושה בלילה בגביע המדינה בכדורגל, לאחר שניצחה, במשחק הגמר שנערך ברמת־גן את הפועל הרצליה 13:15, לאחר הארכה.

הרמת־גנים, שזכו בגביע זו הפעם השלישית ברציפות יקבלוהו לצמיתות, כפי שקיבלו את הגביע הקודם לאחר זכייה של שלושה בהצלחות רצופות.

השלישית בהצלחה היו הביפה שקיבלו לשונזים בהבאבק וכבניב בגבעתה ביום 12.12 — רק לאחר התארכה הבריתה לצבום הרמת־גנים את הגביע.

אליפות ישראל באיגרוף, לבוגרים, במשקל לאחר 60 קילו, בלמי לה ליפר הבאים יחרה הזה כתר בשעה 7.30 בבוקר.

בליגה במשקולות

בליגה במשקולות יהיו הערב תחרויות בין הפועל קרית־חיים להפועל עמק; ומכבי ת"א — מכבי ר"ג. התחרויות בבית ה"ס בגבעתיים בשעה 8.

בלונדון מהמרים: מי ירכוש את ג׳ורג׳ באסט

לונדון, 6 (יו.פי.). חברת הימורים גדולה בלונדון, ערכה עיון בתבנית אחר המועמדות לרכישת הכדורגלן האירי ג׳ורג׳ באסט שהוצע למכירה על־ידי קבוצתו מנצ׳סטר־יונייטד.

המועמדת הראשית ביותר היא צ׳לסי, בסיכוי 4:6, לפני טוטנהאם 1:3, אחת הקבוצות הוודאיות 1:4, קריסטאל־פאלאס והרבי 1:8 והברטון 1:12.

באסט הוצא למכירה, לאחר שרת הקריות עם מנהלו ממנצ׳סטר יונייטד, שהביעו את חבר המנהלים לקיים ישיבה תרום בה הוחלט אמת להעביר לשיים את הפרישה. תחילה נקבע על הצעיית המחזר להעביר את באסט להרשות הנלוות בהחלטת הפרקי ה־מנצברים. הסכום שיידרש עבורו יהיה כנראה 300 אלף לי"ש (יותר מ־3 מיליון ל"י).

באסט שנעדר גם ביום ב׳ מאימון הקבוצה, ולמחרת נראה עם כוכבת אוסטרלית בת 28 המאריכה בבילוי לילה, עם בילה עד 4 בבוקר של יום המחרת. הלה לא רק את חוזה המנהל מנצ׳סטר־יונייטד, אלא את רצון אוהדיו הכדורגל ומשך את הכדור לבועה.

ברסקוס — איטליה 0:1

פירוצה, 6 (ע"ר). 15 אלף צופים חזו בפירוצה בתמודת המוכתרת של נבחרת הכדורגל ושווייצי של בית לקבוצה הגלית, ביוקר 0:1, כאשר שהבקיע ביקלאס בדקה ה־52.

בליגה האנגלית

קרב צמרת בין ארסנל לטוטנהאם

לונדון, 7 (ע"ר). הפרבי הלונדוני בין קבוצות הצמרת טוטנהאם (4) וארסנל (2), שיהיה בשבת (בזמן) בארגורטון, יהיה הצמרת־יין, ועבוד בקיומ במשחקי המחזור ה־21 בליגה האנגלית בכדורגל.

ליברפול, המובילה בראש הטבלה, תקיים מחר שטורבעין ולידס, הסליטה, הארח את טוטנהאם.

יתר המשחקים: דרבי־קאונטי — קובנטרי, צ׳לסי — מנצ׳סטר־סיטי, גיזרט, ברנתם — נורוויץ, איפסוויץ׳ — טוטנהאם, סבדלנד — אבסטון, ניוקאסל — סאוטהמפטון, סולט — מנצ׳סטר־יונייטד, איפסוויץ׳ — קריסטאל־פאלאס, בירמינגהאם — לסטר.

טוטנהאם — ליברפול 1:3

שלושה שערים, תוך 15 הדקות הראשונות, של קיגן ברוקס (2) והגן סראוס, העניקו נצחון ביתי (1:3) לטוטנהאם על ליברפול במשחק חוזר בליגה הגביע האנגלית. המשחק הקודם בין השתיים, שהיה בליברפול, נסתיים בתיקו 1:1. את השער לזכות ליברפול הבקיע החלוץ ההונג איאן קאלהאן, בדקה ה־33.

כוטנהאם התמודד במבצע־המצוק על חולבם, שבה נפגשה במקום 2:3, אופ"א וקיצם בסיכום שני המשחקים 2:3.

ברכה לחב׳ „בנס"

מיצרני וספקי האוהל המתנפח בו מוצגת התערוכה „שבוע המתכות" במלון הילטון בתל־אביב.

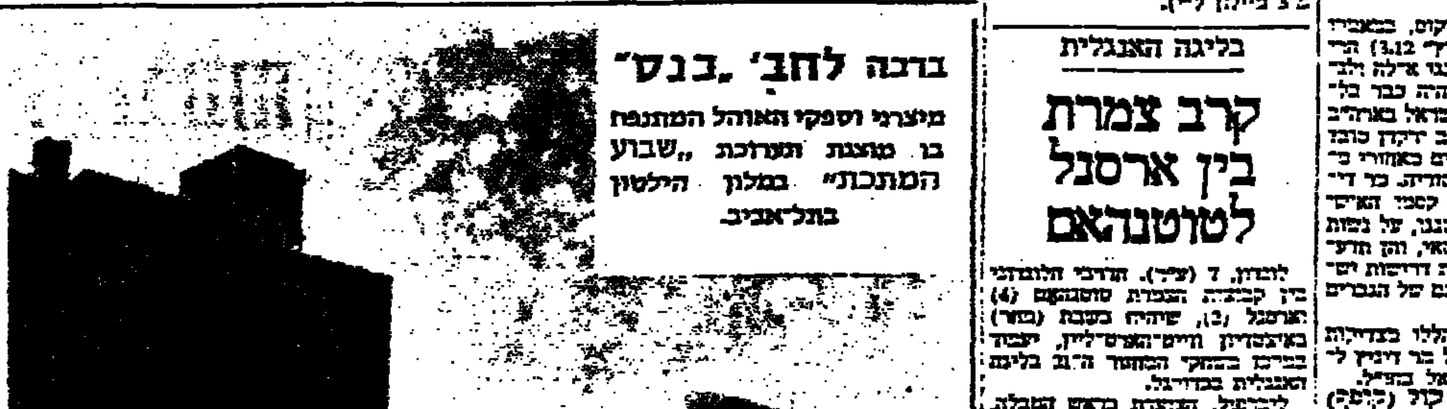

AIR TECH INDST., INC
NEW JEARSY, U. S. A.

נציגיהם הבלעדיים בישראל

קוסמוס (ישראל) בע"מ

ת. ד. 6545 תל־אביב

אנו מזמינים את כל המעוניינים בפרטים ונתונים נוספים על אוהלים המוצגים לפנות לקוסמוס (ישראל) בע"מ ת. ד. 6545, תל־אביב

חיה וגד גולדהבר
חובקים בן

נכד ל:—

בתיה ונחום גרדוס — זוזו וד"ר ליאו גולדהבר

תל־אביב, כ"ט בכסלו תשל"ג, 5.12.72

שדה ויעקב פינצ׳וק

שמחים להודיע על הולדת

בנם הבכור

נכד ל־ שושנה ויצחק גרוס — דורה ושלום פינצ׳וק

נין ל־ חוה רובין

ביה"ח תל־השומר, 1.12.72

ויקי ומיכאל (יורם) עקילוב

שמחים להודיע על

הולדת הבת

תל־אביב .12.1972

המפלגה הליברלית

תכנית שבועית

הנהלת המפלגה

היום — 8.12.72 — בשעה 9.00 בבקר, ישיבת ההנהלה, בבית המפלגה קומה ד׳ באולם „מירנבורג".

מרכז המפלגה

יום א׳ — 10.12.72 — בשעה 5.00 אחה"צ ישיבת המרכז בבית המפלגה, קומה ד׳ ב־אולם „מירנבורג".

דור צעיר — מרחב ת"א—יפו

הערב — 8.12.72 — בשעה 8.30, מסיבת בית של הא התיכונסים, בבית דוד — הבר התא, רחוב לוינסקי 67 ת"א, בהשתתף ר. ויסלה וע. דרודיקבן.

ארגון הנשים ומח׳ עולים חדשים מרחב ת"א—יפו

שבת — 9.12.72 — בשעה 11.00 לפנה"צ „קידוש לעולים" בבית ציוני אמריקה, רח׳ דניאל פריש 1, בהשתתף: כבי משה רזן — מנכ"ל אגודת העתונאים. הפתיחה: העתונאי יצחק איזנברג, הנחיה: גב׳ אולגה סטרסקוב.

דור המשך

שבת — 9.12.72 — בשעה 9.30 בבקר, יום עיון של דור ההמשך במלון „רמת־אביב" ב־ת"א, בהשתתף: ח"כ ד"ר א. רימלט, ח"כ ג. פת, העתונאי רן כסלו, מר זלמן סהאייב ומר אליעזר פלד — מנכ"ל משרד התנוך.

ארגון עולי אמריקה הלטינית — מרחב ת"א—יפו

במוצ"ש — 9.12.72 — בשעה 7.30, מסיבת חנוכה בבית ציוני אמריקה, רח׳ דניאל פריש 1, בהשתתף ח.ב. ד"ר א. ריבלס — יו"ר המפלגה. דברי ברכה: מרדכי דיק — יו"ר מחלקת העולים הארצית. דברי פתיחה: גב׳ שרה סבקמן, הנחיה: ד"ר קרלוס ברזאב.

המעמד הבינוני — בעלי מלאכה — רמת־גן

מוצ"ש — 9.12.72 — בשעה 7.30, מסיבת חנוכה לחברים בבית האורח בר"ג רח׳ ביאליק 42 בהשתתף: ד"ר ישראל פלד — ראש העיריה ומר מ. שהרץ — מנכ"ל התאחדות בעלי מלאכה בישראל.

המעמד הבינוני — בעלי מלאכה — רחובות

מוצ"ש — 9.12.72 — בשעה 5.30 פגישת חברים בבית מר אבנר יעקובוביץ — יו"ר התא, רח׳ בנחה תחלה 40, בהשתתף מר שמואל רכבנן — ראש העיריה ומר י. גולדשטין כ־יו"ר התאחדות ברחובות.

ועדת ארגון

יום ראשון — 10.12 — בשעה 3.30 אחה"צ ישיבת ועדת ארגון, בבית המפלגה בת"א קומה ד׳.

מזכירות מרחב ת"א—יפו

יום שני — 11.12 — בשעה 7.00 בערב, ישיבת מזכירות המרחב, בבית המפלגה, אבן גבירול 68. דו"ח ועדת המנגנון — יו"ר יצחק ברנן יו"ר המזכירות, דוד אדמון יו"ר ועדת התכנון.

הנהלת המרחב — ת"א—יפו

יום שני — 11.12 — בשעה 10 בערב, ישיבת הנהלה במרכז המפלגה, אבן־גבירול 68. סדר היום: „דת ומדינה", פתיחה בדיון ד"ר עקיבא הו מן — יו"ר ההנהלה.

לוד

ביום שני — 11.12 — בשעה 1 אחה"צ, ישיבת הנהלת סניף, במועדון המפלגה לוד אוסישקין 8 בהשתתף מר גרנות.

המח׳ המוניציפלית — יבנה

יום שני — 11.12 — בשעה 1 בצהרים, אסיפת פעילים בהשתתף: ב. מסלון — יו"ר המח׳ המוניציפלית הארצית.

המח׳ המוניציפלית — חולון

יום שלישי — 12.12 — בשעה 7.30 בערב, ישיבת הועדה המוניציפלית במועדון המפלגה בחולון, בהשתתף: ב. מסלון — יו"ר המח׳ המוניציפלית הארצית.

ארגון הנשים — חיפה

יום שלישי — 12.12 — בשעה 5.00 אחה"צ, ישיבת ההנהלה במועדון המפלגה, הנביאים 32. בשעה 8.00 בערב — מסיבת חנוכה עם חברות אם בהנה.

כפר סבא

יום רביעי — 13.12 — בשעה 7.30 בערב, מסיבת בית בביתו של מר ביטעך קיאו רח׳ הגרי"א 6 כפר סבא, בהשתתף ח"כ גדעון פת.

כנס הנהלות סניפי אזור הצפון / טבריה

יום חמישי — 14.12 — בשעה 7.30 בערב, כנס הנהלות סניפי אזור הצפון במלון „גרנד" בטבריה, רח׳ אזור הים בהשתתף ח"כ ש. ג. אברבוך, ח"כ ג. פת, מר ר. הצבי חברי מינהל הארגון.

יוצאי תימן — מרחב ת"א—יפו

יום חמישי — 14.12 — בשעה 7.00 בערב, מסיבת חברים ואוהדים בהשתתף עוזר י. ברזכן — יו"ר מזכירות המרחב והכיבוד ביילי — יו"ר המחלקה ליוצאי תימן, במכון „צוהר", ביפו. הפתיחה: שלום כהן — מזכיר הגוף.

מרחב ת"א—יפו

יום חמישי — 14.12 — בשעה 8.00 בערב, ישיבת התנדבות לעניני בתי־חולים ורפואה צבורית בהשתתף גב׳ כהה דורן — חברת מועצת העיריה ומר אליעזר סהוקה — יו"ר הועדה המוניציפלית, בבית המפלגה אבן־גבירול 68, קומה ה׳.

...יכוך חדש!
בתכנון רכב
מימד חדש:
בתכנון מנוע * בעיצוב
בבטיחות
במחיר: החל מ-26,500 ל"י

AUDI 80
...דור חדש למכוניות המופת של AUDI

בגלל שביתה

מחסור בבשר כשר בבירה

מאת סופר „הארץ" בירושלים

בשל שביתת עובדי המועצה הדתית בירושלים נותרה הבירה ללא בשר כשר טרי לשבת.

הסכסוך בין עובדי המועצה הד־תית והרב ברוכי, גרם לכך שכבר שבוע ימים אין נרשמים זוגות ל־נשואין.

יו"ר המועצה הדתית, אמר ל־אתמול כי אם תימשך השביתה גם בשבוע הבא, הוא ישקול פתיחת משרד מקביל בראשות רב מוסמך, שיעסוק ברישום לנשואין.

לדברי הרב ברוכי הורתה הרב־נות הראשית בירושלים לשוחטים לחזור לעבודה אולם הם אינם נע־נים לרבנות.

„עשיתי ככל יכולתי ללכת לק־ראת השובתים, הייתי מוכן לפייסם בסומכי ולקבל חלק רב מתכתיביהם, אולם הם מעוניינים בהתפטרותי" — אמר. לדבריו, פנייתו לרבנות ה־ראשית בירושלים העלתה את חמת העובדים.

ועד עובדי המועצה הודיע אתמול, כי יו"ר המועצה הדתית לא נקף אצבע עד כה בנסיון למצוא דרך לחיסול השביתה.

שביתת נהגי מכוניות האשפה ופועלי הנקיון בעיריית פתח תקוה, נסתיימה אתמול — בעקבות פגישה עם מר י. פיינברג, ראש העיריה.

סכנאי של אל־על מהליך את שכבת הבואינג שנפגעה שלשום — בעת הטיסה לבוקארשט
צילם: ע. קרן)

דובר המטה הארצי של המשטרה:

כל מכונית חמישית שנבדקה במבצע חורף — נמצאה פגומה

„ירידה ניכרת בגניבת מכוניות ובהתפרצויות"

(ע.) כל מכונית חמישית ב־ערך נמצאה פגומה בבדיקות מבצע החורף להבטחת תקינותם של כלי הרכב, שנערך על ידי משטרת ישראל בחודש נובמ־בר — מסר ניצב משנה מרדכי תבור, דובר המטה הארצי של משטרת ישראל, במסיבת עתונ־אים שנערכה אתמול בבית אגרון בירושלים.

דובר המטה הארצי ציין, כי ב־משך החודש נעצרו בכבישי הארץ לצורך בדיקה יותר מ־8000 כלי רכב. וקרוב לאלפים נמצאו פגו־מות בצורה זו או אחרת: כ־350 מכוניות מהן נמצאו בלתי ראויות לנסיעה והורדו מן הכביש. הבדיקה נעשתה בצורה סלקטיבית והתרכזה בעיקר לגבי מכוניות שנראו מחו־זות בצורתן החיצונית. בנפת יהו־דה נבדקו כ־540 כלי רכב והוכם רשמו דו"חות ל־163 מכוניות ואילו 62 הורדו מן הכביש, בנפת שרבצי־עה נרשמו רק 67 דו"חות על פגמים שונים, ו־23 מכוניות קיבלו איסורי שימוש מתוך כ־400 כלי רכב ש־נבדקו.

הבדיקות יימשכו

להלן ציין, כי על אף שהפעולה מ־רוכזת בחודש נובמבר, עם כניסת החורף, הרי הבדיקות בדרכים יימש־כו גם בחודשים הבאים.

ירידה בגניבת מכוניות

עוד אמר, כי בשלושת החודשים האחרונים חלה ירידה של כ־50 אחוז בשיעור גניבות כלי רכב. לדבריו, אפשר לייחס ירידה משמעותית זאת להגברת מאמצי המשטרה בנושא וכן לשיתוף־הפעולה שמגלים ה־נהגים הנועלים את רכבם בקפדנות.

הוא אמר, כי בחודשים ינואר־ספטמבר השנה היו בסה"כ 26,245 התפרצויות. ב־14,922 התפרצויות, המהוות למעלה כ־55 אחוז מתוך כלל המקרים, לא נגנב דבר או ש־סכומי הגניבות היו קטנים מאד. בחודשים האחרונים חלה ירידה מש־מעותית בשיעור ההתפרצויות.

מינוי לסגנ"צ ערן

במסיבת העתונאים נמסר על מי־נויו של סנ"צ י. ערן ממשמר הגבול למפקד מרחב התיכון. עד כה היה סנ"צ ערן סגן מפקד מרחב הדרום במשמר הגבול.

סוכל נסיון פריצה לבנק בראשל"צ

(ע). משטרת ראשון לציון סיכ־לה אתמול לפנות בוקר נסיון לפ־רוץ לסניף המרכזי של בנק לאומי בעיר.

שוטרי ניידת משטרה, שהיו בסיור באזור הבנק, הבחינו סמוך לשעה 3 לפנות בוקר בשתי מכוניות מסח־ריות שחנו שם. השוטרים, סמל יחיא מעודה והשוטר מרדכי בק, ערכו חי־פוש בכלי הרכב וגילו בהם כלי פריצה רבים ועגלה להובלת מש־אות, שבה משתמשים בדרך כלל פורצים להוצאת קופות שפרצו. ב־עת החיפוש במכוניות הבחינו שני השוטרים בכמה דמויות שחמקו ב־חסות החשיכה לגן העיר.

למקום הוזעקו ניידות נוספות, ש־פתחו בסריקות בסביבה. כעבור כ־שעה הבחינו שוטרים שהוצבו בקר־בת הבנק, ברכב שכור מסוג פורד אסקורט שחלף כמה פעמים במקום בצורה חשודה. השוטרים עצרו את המכונית וגילו בה שני צעירים, ש־לא ידעו להסביר את מעשיהם במ־קום בשעה זו. השניים הועברו ל־חקירה ונראה שהשניים משתייכים לקבוצה גדולה יותר, שתיכננה פרי־צה בסניף הבנק.

נידחו ערעוריהם של תוקפי שוטרים

(ע). בית המשפט העליון דחה אתמול את ערעורם של שני צעי־רים ירושלמיים, שהורשעו בתקיפת שוטרים ופציעתם ונידונו לעונשי מאסר בפועל. עם זאת המליץ בית המשפט כי על הרשויות המוסמכות לנהל חקירה — אם יראו מקום לכך — בענין טענותיהם של שני הצעי־רים כי שני שוטרים טפלו עליהם עלילה כדי להחלץ מאחריות לתאונת דרכים.

המדובר בדניאל פניקובי (26) ו־צבי מרחי (26), שהואשמו בבית המשפט המחוזי בבירה, כי באפריל 1971 תקפו שני שוטרים בעת מי־לוי תפקידם. בכתב האישום נאמר כי השניים הפריעו במכות ובצעקות לשוטרים פרידמן ואלול שהיו בסיור שיגרתי, לחקור בחורה צעירה, אשר נפ־געה לה לבריח, ומנעו מהשוטרים מלהזעיק אחרים. פניקובי הואשם כי לאחר שנעצר על ידי השוטרים ו־הוכנס לג'יפ סיור, הנחית מכה חזקה על ערפו של שוטר בעת הנסיעה, וגרם להתהפכות הג'יפ על יושביו ולפציעתם.

ביהמ"ש המחוזי הרשיע את ה־שניים בעבירות שיוחסו להם והטיל על פניקובי שנתיים מאסר בפועל ועל מרחי שנה מאסר בפועל.

השניים ערערו על פסק־הדין ב־פני בית־המשפט העליון, וערעורם נדחה.

מאסר למאיים בבקבוק

מאת סופר „הארץ"
בגליל המערבי

מחמוד מוחמד עבאס, בן 21, מ־כפר נחף, שבחודש אפריל השנה החזיק בידו בקבוק שבור בבית־קפה בכרמיאל ואיים בו על אדם שהיה במקום — נידון אתמול בבית משפט השלום בעכו לחודשיים מא־סר בפועל. השופט א. כרמי הדגיש, שהוא מחמיר בהטלת העונש, באשר איום בבקבוק שבור הוא מעשה־בריונות, שיש להילחם בו. בשם ה־תביעה הופיע סמל ראשון מ. בר־זאב מנפת עכו.

קומוניסטים הפגינו בפאריס נגד תאודורקיס

מאת סופר „הארץ"

רומן מסינג, אמרגנו של המלחין היווני מיקיס תאודורקיס אמר אתמול כי המזמר אינו נחשב עוד לקומו־ניסט על־ידי בני ארצו. מר מסינג, המארגן את הופעתו הקרובה של תי־אודוראקיס בארץ אמר כי בקונצרט שקיים בפאריס הפגינו נגד צעירים יוונים קומוניסטים וגינו אותו על ביקורו בישראל.

בברוה שהפיצו כתבו כי „בביקורו בישראל גילה תמיכה למדינה ה־ציונית והוריד את המסכה שעל פ־ניו והפגין את הבוז שהוא רוחש למלחמה הצודקת של העם הפלש־תינאי הלוחם נגד הציונות האימפרי־אליזם".

מר מסינג אמר, כי תאודוראקיס יחזור לישראל ב־16 בפברואר ויו־פיע בקיבוצים ובאוניברסיטות וכן יערוך חגיגה קונצרטים עממיים.

תביעה להוציא כיזיו של גובר ההסתדרות, מר יהושע לוי את הפי־פול במגבים ההסתדרות, הגיש חבר הוועדה הכרכת מר שאול בן־שמ־חון. הוא דורש „להקים פתקציה חדיצה בהסתדרות", שתכלול את עב־ייני המגבית והמחלקה ההסורה.

משאל פור"י — מיוחד ל„הארץ"

11 חודשים עד הבחירות: עליה לגח"ל ירידה למערך

זהו מישאל הבחירות השני ש־נערך על ידי פור"י על־פי הז־מנת „הארץ". במשך השנה ה־קרובה מדי כשנה שבועות — עד מועד הבחירות — יפרסם „הארץ" משאל־בחירות דומה.

לו היו נערכות החודש, 11 חו־דשים לפני המועד המתוכנן, בחירות כלליות בישראל היה גוש תנועת החרות—הליברלים (גח"ל) זוכה ב־תוספת קולות ואילו המערך היה מפסיד קולות — זאת המסקנה העי־קרית הנובעת ממישאל דעת הקהל של מכון פור"י — מחקרי דעת קהל לישראל בע"מ, שנערך לפי הזמנת „הארץ".

תוצאות המישאל, המבוסס על ראיונות אישיים עם מידגם (חתך) מייצג של כלל בעלי זכות הבחירה באוכלוסיה היהודית, מצביע על חלו־קת המנדטים הבאה:

	היום	כנסת שביעית
מערך	53	56
גח"ל	33	26
המפד"ל	12	12
אגו"י־פאג"י	6	6
ליברלים עצמאיים	5	4
מרכז חפשי	1	2
הרשימה הממלכתית	1—2	4
מקי	1	1
העולם הזה	1—2	2
רק"ח, מיעוטים ואחרים	5—7	7
	120	120

בהתאם למימצאים מסתמנת ירי־דה של 3 מנדטים למערך העבודה ועליה של 7 מנדטים לגח"ל. כן מסתמנת ירידה בולטת לרשימה ה־ממלכתית העשויה להפסיד 2 עד 3 מנדטים ולרדת מ־4 מנדטים בכנסת השביעית עד למנדט אחד או שניים בכנסת השמינית.

לעומת זה מסתמנת עליה לליב־רלים העצמאיים העשויים לזכות ב־מנדט נוסף ולעלות מ־4 מנדטים ל־5 מנדטים.

המפלגות הדתיות היו שומרות על כוחן. המפד"ל היה זוכה גם כיום ב־12 מנדטים ואגודת ישראל ופו־עלי אגודת ישראל היו זוכות גם עתה יחד ב־6 מנדטים.

מנהל פור"י, מר רפאל גיל, מסר כי התמונה המסתמנת מהמישאל ממ־שיכה להצביע על יציבות של ה־מפה הפוליטית בישראל. רק כ־11 אחוזים מכלל הציבור הצהירו כי לא יצביעו בבחירות הבאות לאותה מפ־לגה שבעדה הצביעו בבחירות ה־קודמות ורק כתשעה אחוזים אמרו כי עדיין לא החליטו היום בעד מי יצביעו.

ארונות קבורה עתיקים נתגלו בירושלים

(ע). שני ארונות קבורה עשויים עופרת ומעוטרים בציורים אמנותיים מן התקופה הרומית, נתגלו בימים אלה בתוך קבר חצוב בסלע בשכונת בית וגן בירושלים, בקרבת מלון הו־לילנד. הארונות ניצלו מהרס הודות לערנותם של פועלי בנין, אשר נת־קלו בהם בעת חפירת יסודות בנין.

אחד הארונות הוצא מן הקבר ב־שלמותו והשני נמצא גיזוק, למרות ששרידי חוטי ברזל ומסמרים שנמ־צאו ליד הארונות מעידים כי ארו־נות העופרת האלה היו נתונים ב־תוך ארגזי עץ, שכנראה אוכלו ונת־חללו ב־1600 השנים אשר חלפו מ־אז קבורתם במאה השלישית לספי־רה.

עיטורי האמנות החרוטים על האר־ונות כוללים את ראשה של האלה „מינרווה" וכן דמויות של גורגונים ות־ינוקות עם פני מלאכים נושאי זרי פרחים — קישוטים האופייניים לת־קופה הרומית.

הארונות הועברו לאגף העתיקות בבירה והארכיאולוגים החלו בבדי־קתם, אולם עדיין לא פתחו את ה־ארון שנמצא שלם וסגור, עד לאחר שינוקה ויבדק באורות יסודי מב־חוץ.

אפיק 11 באזור הקטמונים

(ל.ע.מ.) מהיום יקלטו שידורי ה־טלוויזיה באזור הקטמונים בדרום ירושלים באפיק 11 במקום באפיק 5, כפי שהיה עד כה. דובר משרד התקשורת הסביר, כי באזור זה הו־פעל בשעתו משדר מקומי שנועד ל־אפשר לתושבי הסביבה להתגבר על הקשיים בקליטת השידורים באפיק המרכזי אפיק 8. הקשיים נבעו מ־סיבות טופוגרפיות. משדר זה פעל באפיק 5 שנים אחדות ועתה לדרי־שות באותו מתגנה חלו הפרעות. בקלי־טת אפיק 5 בשל פעילות של תחנות ... שלא ... „בשל ..." ... של אפיק 6, שבו משדרת הטלוויזיה הירדנית, הנקלטת באזורה ברורה ב־כמה מקומות באזור זה.

הועדה לשכר עובדי התעופה האזרחית מתכנסת היום

יו"ר ועד העובדים:
„שקט לזמן מוגבל"

(ע). הועדה לדיון בשכרם של עובדי התעופה האזרחית תחדש את ישיבותיה היום ועובדי התעופה ה־אזרחית בקודים, שתסיים את עבוד־תה כמובטח, עד ה־15 בחודש זה.

יו"ר ועד עובדי התעופה האזר־חית, מר ניסים בסיש, אמר שכל הסדר שיושג יוכל להקנות לנמלי התעופה „רק שקט לזמן מוגבל", הו־איל והמאבק העקרוני להשוואת תנ־אי עבודתם של עובדי התעופה ה־אזרחית עם עמיתיהם בתעשייה ה־אוירית ובאל־על יימשך.

בוועדה המיוחדת חברים מנהל נ־מל התעופה, מר שמואל כסלו, נציגי נציבות שירות המדינה, איגוד עו־בדי המדינה והוועדה המרכזת של ההסתדרות. מקווים, כי הוועדה ת־ביא את המלצותיה לפני הוועדה ה־מרכזת כבר בשבוע הבא.

ד. כץ — מנהל הרשות לתכנון כוח־אדם

(ל.ע.מ.) — מר דוד כץ נתמנה מנהל הרשות לתכנון כוח־אדם ב־משרד העבודה ונכנס לתפקידו ב־1 בדצמבר השנה. מר כץ, מוסמך ל־כלכלה באוניברסיטה העברית בירו־שלים, שימש בעבר כמנהל מחלקה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. ...בין רשות לתכנון כללי.

יום עיון ארצי במדעים תרמיים

ייערך ביום רביעי, 31 בינואר 1973 וביום חמישי, 1 בפברואר 1973 באוניברסיטת הנגב, באר־שבע.

תכנית

יום רביעי, 31 בינואר 1973

16.30—17.00 הרשמה
17.00—18.30 ישיבת פתיחה
יו"ר — מ. בנמביץ — אוניברסיטת הנגב
ברכות — ח. חנגי, רקטור אוניברסיטת הנגב
הרצאה

„משק האנרגיה בישראל בעשור הנוכחי"
מר י. הורדי, מנכ"ל משרד הפיתוח

19.30 קבלת פנים, מלון „נאות מדבר"

יום חמישי, 1 בפברואר 1973

ישיבה I — **שריפה והנעה**
יו"ר — מ. וולפשטיין, הפקולטה לאוירונוטיקה, הטכניון
09.30—10.15 על הפתרון הנומרי של זרימות עם ריאקציות כימיות מהירות
א. שטינלר, משרד הבטחון
10.15—11.00 משטרי זרימה בעירה במנוע כלאיים
ד. הלמן, משרד הבטחון
11.00—11.30 הפסקת קפה
11.30—12.15 מדידת השהיית ההצתה כאמצעי לחקר הקינטיקה הכימית של שריפת דלקים
א. בורקט, הפקולטה לאוירונוטיקה, הטכניון

ישיבה II — **מעבר חום ומסה בבני אנוש וחיות אחרות**
יו"ר — ע. מלמון, בתה תעשיות בע"מ
09.30—10.15 תופעות הולכה ומעבר של אלקטרוליטים בגוף
ד. קרני, המחלקה למכניקה, הטכניון
10.15—11.00 מחליפי חום בבעלי חיים
י. קסוטה, המכון לחקר הנגב, באר שבע
11.00—11.30 הפסקת קפה
11.30—12.15 חליפת קרור עצמאית המנצלת בקרה עצמאית של טמפרטורת הנוזל באזורי גוף שונים עם כמה שיקולים תיאורטיים
א. שיצר, הפקולטה להנדסת מכונות, הטכניון
12.15—13.00 ישיבה אירגונית
יו"ר — ש. שוייצר, אוניברסיטת תל־אביב
13.00—14.30 הפסקת צהרים

ישיבה III
מחליפי חום: אנליזה, נסויים ומדיניות תיכון
יו"ר — א. סולן, הפקולטה להנדסת מכונות, הטכניון
14.30—15.15 מדיניות התיכון של מחליפי חום בעלי נוזל בלתי ניוטוני
ת. גוטפינגר, הפקולטה להנדסת מכונות, הטכניון
15.15—16.00 צנורות אובליים כמשטחי מעבר חום
א. נגרל, מכון להתפלה, תל־ברוך
16.00—16.30 הפסקת קפה
16.30—17.15 תופעות בלתי שגרתיות במעבר חום ומסה במאייד בו שוקעת אבנית
ד. חסון, הפקולטה להנדסה כימית, הטכניון

פרטים והרשמה: פרופ' מ. בנמביץ, חוג לזורמים ותופעות הסעה, אוניברסיטת הנגב, באר־שבע. טל. 057־4404 ; 2209.

משרד ראש הממשלה
המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח
הקרן לעידוד ייזום מחקרים

הודעה על אפשרות לקבלת
מענקי מחקר לחקר איכות המים

החוקרים בישראל מתמגים בזה להגיש בקשות למענקי מחקר על בעיות איכות המים ומניעת זיהומם.

יתקבלו לדיון הצעות מחקר שיטפלו בנושאים הבאים:

1) בעיות איכות המים (מי שתיה, מים לתעשיה ומים לקיט ונופש).
2) טהור שפכין וניצולן.
3) מניעת זהום מים עיליים ומי תהום.

החוקרים המעונינים בקבלת מענק מחקר, יגישו את בקשו־תיהם ב־15 עותקים למועצה הלאומית למחקר ופתוח, משרד ראש הממשלה, הקריה, בנין ג' ירושלים, עד 15.2.73.

הנחיות ושאלונים להכנת הצעות המחקר ניתן להשיג אצל מזכיר הקרן לעידוד ייזום מחקרים.

למכירה מיידית
במרכז תיירות מובהק של תל־אביב
חנות 40 מ"ר
+ 40 מ"ר גלריה
+ מרתף 300 מ"ר המתחבר לחנות ובעל רשיון מסחרי

להתקשר טלפון 419070 בשעות 19.00—20.00 או 269765 בין 8.00—12.00 בבוקר.

תכנון המים לישראל בע"מ
מכרז 229/8/72 למכירת רכב
מוצעות בזה למכירה המכוניות הר"מ:

1. 765—116 מנדר ויליס שנת ייצור 1968
2. 560—118 מנדר דודג' W־100 שנת ייצור 1969
3. 615—118 מנדר דודג' W־100 שנת ייצור 1969
4. 277—251 ספיישן ויליס שנת ייצור 1968

המכוניות אפשר לראות בחצר משרדנו ברח' אבן גבירול 54, ת"א בימים 8.12.72 עד 18.12.72 בין השעות 9.00 עד 12.00.

טופסי ההצעות אפשר לקבל בימים ובשעות הנ"ל במשרדנו בת"א בחדר 217/א'.

ההצעות בצרוף המחאה בנקאית בסך 10% מגובה ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה עד 18.12.72 שעה 12.00 לתיבת המכרזים במשרדנו בת"א חדר 217/א'.

אין תה"מ הנ"ל בע"מ מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

חברה מסחרית גדולה
מחפשת
קרקע לבניה
דונם עד שני דונם
באזור צפונה מתל־אביב
עד הרצליה פתוח
אפשרי גם צפונית מזרחית לתל־אביב
בהצעות נא לפנות לת.ד. 21171 ת"א.

אוניברסיטת תל־אביב
הפקולטה לאמנויות ולתקשורת
החוג לתולדות האמנות
בשיתוף פעולה עם המועצה הבריטית

מתכבדים להזמין את הציבור
לסדרה בת 13 סרטים צבעוניים:
CIVILIZATION:
Presented by
SIR KENNETH CLARK

הסדרה תוקרן באודיטוריום פאסטליכט, בנין מכסיקו, בקרית האוניברסיטה, בימים הבאים:

א' 10.12.72; א' 17.12.72; א' 24.12.72;
ב' 1.1.73; א' 7.1.73; א' 14.1.73;
א' 25.2.73; א' 4.3.73; א' 11.3.73; ב' 19.3.73;

תחילת כל הקרנה בשעה 20.30 בדיוק.

האם את עומדת לקנות מכונת תפירה חדשה?

אם כן, העמידי בבקשה את מכונת התפירה הישנה לרשות מועדון לזקנים באור יהודה. חברי המועדון רוצים להביא תועלת לכלל, על ידי ביצוע עבודות תיקון.

עזרי להם לעזור לאחרים ותני להם מכונת תפירה.

נא להתקשר לגב' לאה ברזילי, טל. 03/754111.

ישראלי החי בחוץ־לארץ
מסבות כלכליות
מחפש מגרש למטרת השקעה
בערך —.10,000 דולר במזומן

ההבן גם הקצעה גדולה יותר במידה ותנתן אפשרות לתשלום חודשי בדולרים עם אחריות בנקאית

לפנות עם פרטים מלאים לת.ד. 588 ת"א

תכנית התעשייה האוירית להקמת מפעל בבלגיה — בשלביה הראשונים

...קעה הכוללת תהיה 30 מיליון דולר ✶ „הפעם לא יקבלו על הראש כבעיסקת הבואינגים" ✶ גורמים ממשלתיים מסתייגים

מאת סופר „הארץ"

...בית התעשיה האוירית לה־מפעל בבלגיה עדיין נמצאת ...בים הראשונים ביותר. ההב־...ממשלתית מקיימה מגעים ...גורמים שונים בבלגיה כבר ...חדשים ועם הכוחף האפכרי ...ב כהחיטיים.

...אה מאמר ראשי בעמ' 11)

התכנית יהיה ההשקעה של ...ות השותפים כ־4 מיליון דולר ...לקה של התעשיה האוירית יס־ ...בגיליון דולר ושליש המיליון. ...יהיה היקף התחייבויות הכי־ ...של ישראל. סאר הכסף יגויס ...

...בנית הובאה לידיעת שר האו־ ...צר פנחס ספיר. הוא אמר לאנ־ ...התעשיה האוירית שיביאו הצעה ...סת ואז ידון בה לגופה מבחינת ...יוזה. גם לשר־הבטחון נבסרו ...התכניה.

...בנית ההיה טעונה אישור אגף ...צ זר באוצר, מועצת המנהלים ...החברה (הכפופה למשרד הבטחון ולמשרד האוצר) וועדת השרים ל־עניני כלכלה.

„אז — קיבלו על הראש"

„הפעם שלא כבעיסקת הבואינגים יש להניח, כי הם לא יעיזו לעשות דברים ללא אישור" — אמר איש ממשלה המקורב לעניינים. הוא הס־ביר כי אז „קיבלו על הראש ובודאי לא יחזרו פעם שניה על אותו מע־שה". הוא התייחס להתחייבות לר־כוש שבעה מטוסים לצרכי שיפוץ לפני שהתעשיה האוירית קיבלה את אישור אגף מטבע זר וועדת השרים לעניני כלכלה.

לפי התכנית תהיה ההשקעה הכו־ללה במפעל הבלגי כ־30 מיליון דו־לר שיגוייסו בצורת הלוואות מחברת ההשקעות הממשלתית הבלגית ומ־גורמים אחרים. הוא יעסוק לפי ה־תכנית בבדק מטוסים, בייצור חלקי סיל גבריאל, קומודור־ג'ט ועוד.

התחייבות בלגית

השותפים יהיו הממשלה הבלגית באמצעות חברת השקעות שלה, חב־רות „ביק" איירקרפט" האמריקאית, העוסקת בשיפוץ מטוסים.

לפי התכנית תתחייב ממשלת בל־גיה לקניית מהמפעל בהיקף של 100 מיליון דולר לשיך במשך כמה שנים. „עדיין מוקדם לקבוע עמדה להכ־נית, אולם זה נראה דבר סובי" — אמרו חוגים מקורבים לחברה. גור־מים ממשלתיים אחרים לא היו מוכ־נים להביע דעה אך נשמעה בבריתם הסתייגות מחיפוש עסקות בחו"ל.

ד"ר פוקה הירש שוחרר בערבות 75 אלף ל"י

(ע). איש העסקים ד"ר פוקה הירש הובא אתמול לבית משפט ה־שלום בת"א ושוחרר בערבות 75 אלף לירות, לאחר שהוחשד על־ידי ה־משטרה בעבירות כמטבע.

בניג המשטרה מפקח רפאל גיניון, טען כי החשוד, שהוא מנהלה ובעל־יה של החברה המסחרית סיד"ב, גרם לניהול פנקסי חשבונות כוזבים ול־העלמת הכנסות מקומיסיונים אשר הושארו בחו"ל בשנים 67 עד 70, ב־סכום של יותר מ־100 אלף דולר.

התובע ציין, כי החקירה עדיין לא נסתיימה אך לא התנגד לשחרור ה־חשוד בערבות.

בהסכמת המשטרה התיר השופט נחכיה בר לחברת סיד"ב עצמה להיות ערבה לד"ר פוקה הירש.

הסמען שאתה שולח על פני ימים רבים הוא יקר ואתה חרד לגורלו. כמובן שתבטח אותו.
השאלה היא, איך? ואצל מי? ב"סלע". חברה לבטוח בע"מ, יודע וסיון עשיר בביטוח מטענים. (למעשה חלק נכבד של המטענים המועברים בנמלי ישראל מבוטחים ב"סלע".)
בטח את מטענך ב"סלע". חברת הבטוח האיתנה שלקוחותיה המרוצים מעידים עליה יותר מכל. חברה המיישבת תביעות במהירות וביעילות.

סלע
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: תל־אביב, רחוב אחוזת בית 6, טלפון 51381 (10 קוים).

לך על ביטוח! ...בטח ב"סלע"

פרסום ד"ר יעקבסון

מכذا من الأصل

مكذا من الأصل

מדד המניות לרמת שיא

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

לפני כשבועיים דמה אולם המסחר של הבורסה הניו־יורקית לזירת כי־פורס: מאות הברוקרים והפקידים הסכניים, המייצגים את המרכז ה־פיננסי הגדול בעולם, פרצו בשא־גות שמחה כאילו היו צופים נלהבים בתחרות ספורט מרתקת. בגועל נת־נו אנשי העסקים המפוכחים בדרך כלל ביטוי לשמחתם כאשר מדד ה־דאו ג'ונס המפורסם עבר את קו ה־1000 ובכך נתגשמה לנגד עיניהם משאלה של עשרות שנים.

אם לא יקרה דבר בלתי צפוי, ע־שוי ביום אי הקרוב להתרחש דבר דומה בבורסה התל־אביבית לניירות ערך: מדד שערי כל המניות יעבור את רמת ה־300. נזכיר קצת נשכחות — השיא הקודם הושג ב־1965 כאשר המדד הכללי עמד על 182. מר־מה זו ירד קצת למטה מ־100 ובסיס חדש נקבע באפריל 1967. כיום צו־פים אנשי הבורסה הישראלית לעבר יעד חדש, יומרני למדי והפעם מדו־בר על 500. אנשי כספים, הטוענים נגד השיגעון בבורסה, סבורים כי גם הרמה הנוכחית מופרזת. אולם טענה דומה השמיעו כאשר מניות שונות נסחרו בבורסה לפי שערים הגבוהים במאות, אין זו טעות, במאות נקו־דות לעומת השער הנוכחי.

ה„קוריוז" של אליאנס

כאשר אליאנס עבר את ה־1000 ד־לפני חלוקת הבונוס אף הגיע לשיא של 1400, ראו בבורסה התל־אביבית קוריוז. התמונה נישנתה לגבי סבג. אחר־כך החלה הבהלה לנייר חזרה. וכיום אפשר להציג רשימה ארוכה של מניות ברמות שנחשבו פעם דמ־יוניות: אוצר לתעשיה — 500. בנק הפועלים, למוכ"ז — 336. אפותיקאי טיפס. ל־263 ואי.די.בי. ל־287. אר־גמן לאחר כל האכסים של ההטבות מעל ל־300 וקרור מעל ל־400.

שגעון או לא, הכספים זרמו ה־שבוע לשוק המניות בקצב גובר והו־לך. המחזורים היומיים היו גדולים בהרבה לעומת אלה שבשבועות ה־קודמים. הנה הנתונים (מיליוני ל"י):

יום	בבורסה	מחוץ לבורסה
א'	4.90	2.45
ב'	3.60	1.15
ג'	4.25	3.45
ד'	4.20	1.50
ה'	4.70	

השקעות ספקולטיביות

דומה כי דחיפה חזקה להתירה המו־גית זו להשקעות ספקולטיביות נתנו שטרי ההון החדשים של בל"ל. תחי־לה נדהמו אנשי הבורסה כאשר שמ־עו כי הנפקה זו דיווחה סכום של 404 מיליון ל"י. כבר ביום הראשון למסחר, יום ב' השבוע, עלה שערם ל־110.5. כלומר כי שהוזמין ביום ה' לפני שבוע כמות של שטרי הון וקיבל בסה"כ רק 6.5% מכמות ה־הזמנה, הרוויח כעבור שלושה ימים על הכמות שקיבל 10.5%. ואם חיכה יום או יומיים נוספים היו רווחיו 15% ואף 16%.

סימן מובהק להגברת הפעילות ה־ספקולטיבית ניתן עם חידוש הענין במניות המקרקעין. מניות הכשרת ה־יישוב, שהיו רדומות זמן רב ואף ירדו לשפל של 204, טיפסו אתמול עד 224 ובמחזור גדול למדי. על יבורס היתה התגעלות שהזכירה את ימי הגיאות הקודמים. אפריקה מו־סיפה לצבור בהתמדה נקודות. בקצ־רה, התכונה הבורסת מן העבר הלא רחוק.

בתכולה הפעילות של הבורסה בצ־לם הענין שרבים מגלים כלפי הזהב. אמנם המחיר בעלם מכוף הבור־סה הוא נסחר רק בבנקים. אך בי־שוק השחור בשאר מחיר גבוה לבדי התעצב על רמה ממוצעת של 4.47 ל"י. פרוש הדבר שעסקות רבות נק־שרו גם בשער של 4.50 ל"י. וזאת, בשבוע שבו נמסר על הגבלת ההק־צבה לנוסעים לחו"ל ל־450 דולר ל־איש ועל מתן היתר לעולים לרכוש בל"י, בשבוע הקצבה כמעט בלתי מוגבלת לדולרים, לפי השער הרשמי של 4.20 ל"י. המחיר של הזהב היה בסוף השבוע 9,100 ל"י הק"ג.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית
100 — 31.3.67

	6.12.72	7.12.72
כל המניות	294.59	296.50
כספים וביטוח	242.13	245.21
מקרקעין	262.09	263.30
תעשיה ומסחר	434.32	436.71
חברות להשקעה	257.54	257.64
חברות נפט	236.31	236.66

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

7.12.1972

מניות

תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	69.5		69.5
אליאנס ב' (ש)	649	+9	650
אלקו 1 (ש)	103		105
אלקו 2.5 (ב)	104.5		106
אלקטרה 1 (ש)	291	—3	285
אלקטרה 5 (ש)	287	+2	287
ארגמן אקס (ש)	322	—39	328
ארגמן אקס (ב)	323	—40	330
ארגמן (ר"ב) אקס (ב)	337	—43	
אתא ב' (ש)	180.5		181
אתא ג' (ש)	181.5		182
אתא משנה (ב)	171.5	+2.5	
בית הרכב (ב)	80		81
דובק ר"מ (ב)	374	—6	375
קרור 1 (ש)	475		
קרור 10 (ש)	434	—6	426
כבלים (ב)	185		188
כו"ב ר"מ (ב)	159.5	—0.5	160
כפכות (ש)	235	—1	239
כימיקלים (ב)	57	—0.5	
ל—אפי ר"ב (ב)	88	—1	88.5
כולד (ש)	243	+3	
בתרכהן ר"מ (ב)	354	+4	
מבע (ב)	975	+23	
כבע (ב)	1020	+18	
פניציה ר"מ (ב)	136		127
כפעלי ביד (ש)	466	+6	474
עסיס ב' (ב)	294	+5	296
כמן ר"מ (ב)	117.5	+3	118.5
העל ב' (ב)	357	—3	360
עיד (ש)	125		
כספים וביטוח			
אוצר קלטון אקס (ב)	156	—21.5	156
אי הי הי (ב)	313	+1	314
אוצר להתעשיה (ב)	500		500
אי. די. בי ר"ג (ב)	284.5		287
אי. די. בי ב (ב)	337	—3	342
בנק אגוד (ב)	357	+2	338
אפותקי (ב)	263		261.5
אי ביידי ר"מ (ב)	334		
אי ביידי (ב)	329		329
דיסקונט א' (ש)	657	—8	670
בנק לחקלאות ר"ב (ב)	94.5		98
בנק מזרחי (ב)	165.5	—0.5	167
פועלים (ב)	332	+3	336
פועלים ר"ב (ב)	345	+3	350
בנק כרמל (ב)	181.5	+2	185
לאומי רגיל (ש)	361		363.5
לאומי תעשיה (ב)	357.5	+0.5	360
כללי בנין (ב)	272	+2	273
פ' תעשיה 8% (ב)	84	+0.5	84.5
פ' בשבי (ב)	258		258
בשבי שבי (ב)	214	+2	218
כלל תעשיות (ב)	223	—2	234
מיגדל ב' (ב)	274.5	+6.5	274
הסנה (ב)	230.5	—1.5	230
ר' ק' ב' — 1. (ב)	194		195
ר' ק' ב' — 10. (ב)	114.5	—1	116
כתחות ר"מ (ב)	220		[illegible]
[illegible] (ב)	214	—0.5	213
[illegible] ב' (ב)	250	—8	226
[illegible] (ב)	156		
מקרקעין ופיתוח			
איירים (ב)	228		228
אפריקה 1 (ב)	314		[illegible]
אפריקה 10 (ב)	281		284.5
[illegible] (ב)	219.5	+1.5	223
[illegible] (ב)	230		222
[illegible] (ב)	109.5	—0.5	109.5
[illegible] (ב)	167	+6	168
[illegible] (ב)	249.5	—2	252
[illegible] (ב)	240		242
[illegible] (ש)	164		165
[illegible] (ב)	162		162
[illegible] (ב)	126	+0.5	126
[illegible] (ב)	81	—1	82
[illegible] (ב)	145	—2.5	145
[illegible] (ב)	115.5	—1	115.5
[illegible] (ב)	86	—0.5	87

דלק הנפט			
דלק ג' (ב)	214		216
דלק (ש)	199.5	+0.5	199
ירדן א' (ש)	89		89
חברות להשקעה			
אלגר (ב)	111.5		112
אלרן (ב)	247	—3	249
פועלים (ב)	261	+2	266
יבוא (ב)	88.5	—1	88.5
פז (ב)	129	—1	127.5.5
אמפא א' (ש)	156.5	—0.5	157.5
אמפא א' (ש)	156.5	—0.5	157.5
דיסקונט (ב)	282		285
דיסקונט חדשות (ש)	273		274.5
עץ (ש)	201		
לאומי (ש)	267		266.5
סחר חוץ (ש)	121.5		121.5
מזרחי ב' (ב)	136.5	+2	127
פריון ב' (ש)	134	—1	134
כלל (ש)	216	—2	218.5
שוק חופשי			
נפטא (ש)	75.5		75.5
לפידות (ש)	163.5		164.5
לפידות (ב)	186		
מניות בכורה			
אי. די. בי (ש)	292	+1	292
אמיכור (ש)	67		
7% בנק משכי לשיכון (ב)	186		193
6.5% כור (ש)	188		185
7% צים (ב)	265		
מניות הצמודות למטבע חוץ			
אתיקו א' (ב)	78.5	—1.5	
8% אוניקו (ב)	101.5		
7% פ' התעשיה (ב)	217		
6% פ' התעשיה ג' (ב)	171.5		
6% פ' תעשיה גג (ש)	103.5	+0.5	
6% פ' תעשיה גג 1 (ב)	102.5		
גוית (ב)	73.5		

אגרות חוב

	סגירה	שינוי
צמודות למדד		
5% חשא ים המלח (ש)	208	
5% אג"ת ים המלח (ב)	118.6	+0.6
6% חשמל חברה ב' (ב)	130	—0.5
חלפטן ללוד כאיר 6.5% אג"ת (ב)	87.8	
הלליס 5	112.1	+0.2
הלליס 6	113.2	+0.1
הלליס 7	117.3	—0.6
הלליס 8	106.4	
הלליס 9	102.5	—0.4
הלליס 10	103.9	
הלליס 11	102.4	+0.4
הלליס 13	102.8	
הלליס 14	102.2	—0.2
הלליס 15	107.1	
הלליס 16	106.7	+0.1
הלליס 17	104.5	
הלליס 18	108.3	
הלליס 5 [illegible]	112.9	+0.5
מלוה בטחון 1967		
סדרה [illegible]	183.5	
סדרה [illegible]	183.3	
סדרה [illegible]	179.5	
מלוה בטחון 1968		
סדרה א	160.5	—0.5
סדרה ה	159.6	+0.8
סדרה בא	159.3	+0.5
מלוה בטחון 1969		
סדרה א	155.2	—0.6
סדרה ב	147.9	
סדרה בא	149.2	+0.6
מלוה קליטה 1962		
איגרים 132.6	162	
מלוה קליטה 1963		
איגרים 132.6	232	+1.1
מלוה קליטה 1964		
איגרים 138.5	211.1	
מלוה קליטה 1965		
איגרים 110.1	194	+2.5
מלוה קליטה 1966		
איגרים 118.7	164.3	+2

מפתח: ר"מ — רגילות מבוחרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ב' — מניה ב'; (ש) — על כש; (ב) — מכ"ז; בלתי מוגבלת — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

שערי מטבע חוץ בין בנקאים (Interbank) אתמול (7.12.72) באירופה

מסירה מיידית (Spot)

ליש"ט $ שטרלינג	$ אירופי	2.3426/28
ליש"ט $ אירופי	מרקים גרמניים	3.1977/82
"	פרנקים הולנדיים	3.22[illegible]/55
"	פרנקים שוויצריים	3.7755/60
"	פרנקים בלגיים	44.[illegible]5/05
"	פרנקים צרפתיים	5.0540/55
"	לירות איטלקיות	584.35/55
"	ינים יפניים	300.9[illegible]/301.13

מסירה עתידית (Forward)

חודש:	2.3367/73	ל/$	3.7749/55	פר"ש $/	3.1905/15	פר"ש $/
חודשיים:	2.3302/13	"	3.7715/30	"	3.1855/65	"
3 חודשים:	2.3256/62	"	3.7683/98	"	3.1825/35	"
6 חודשים:	2.3095/105	"	3.7560/85	"	3.1712/22	"

השערים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ.

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
אלון	126.13	122.98
דקל	432.6	431.5
ברוש	232.1	221.6

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	269.3	256.6	250.6
ארז	148.6	141.6	141.6
איתן	123.37	—	122.51

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

בג"צ דחה עתירת 8 כושים עבריים

(ע). בית־המשפט הגבוה לצ־דק דחה אתמול את עתירתם של 8 כושים עבריים, שביקשו לצוות על שר־הפנים להעניק להם אש־רות עולים לפי חוק השבות.

בית המשפט קבע, כי העותרים לא הצליחו להוכיח שהם בני הדת ה־יהודית ולכן לא חל עליהם חוק ה־שבות.

עם זאת פנה בג"צ לשר־הפנים בבקשה לשקול מחדש אם לא יהיה זה צודק להתיר לבני העדה הכו־שית־עברית המתגוררים כבר בארץ להשאר בה דרך קבע.

העתירה הוגשה לפני כשנה על־ידי 7 בני משפחת קלארק, וידיד המשפחה הגר אתה, פאול קרמר. העותרים סיפרו, כי באו לארץ בחו־דש ספטמבר אשתקד וקיבלו אשרת ביקור לשלושה חדשים. לאחר שהת־גוררו בדימונה, עברו לירוחם והגי־שו בקשה להאריך את רשיון ביקורם לשלושה חדשים נוספים.

שר הפנים דחה את הבקשה וניתנה להם שהות של חמישה ימים לע־זוב את הארץ. אולם ההודעה שנש־לחה אליהם על כך איחרה להגיע. בעקבות זאת נעצרו ונתבשו בבית־כלא לקראת גירוש.

השמונה לא השלימו עם החלטת שר־הפנים, ובאמצעות עו"ד יוסף בן מנשה פנו לבג"צ והשיגו צו־ית נגד שר הפנים, שינמק מדוע לא יע־ניק להם אשרות עולים מכוח חוק השבות. בג"צ ציווה גם לשחררם ממעצרם עד להחלטה סופית ב־עתירה.

פרקליטם של העותרים עו"ד בן מנשה, טען בבית המשפט כי צו־הגרוש שהוציא שר הפנים נגד שול־חיו הוא שרירותי, מפלה לרעה ובל־תי חוקי. אולם את עיקר דבריו הקדיש הפרקליט לטענה כי 8 הכושים העבריים זכאים לקבל אשרות עולים מכוח חוק השבות.

השופטים מ. לנדוי, צ. ברנזון, וא.מ. מני, אשר לפניהם נשמעה ה־עתירה, לא קיבלו טענות אלה וה־חליטו לדחות את העתירה ולבטל את הצו על תנאי.

השופט ברנזון שכתב את פסק הדין, קובע בתחילה כי שר הפנים רשאי לא להאריך אשרת ביקור ש־ניתנת למבקר בארץ, ואף לצוות על מעצרו וגרושו של המבקר, אם אינו עוזב את הארץ מרצונו, כשם שארע כאן.

להלן ציין, כי כל ההוכחות — לרבות ספרים — שהביא עו"ד בן־מנשה להוכחת הטענה שהכושים העבריים הם צאצאי אבות העברים, „הן קלושות ביותר ולמעשה בנויות על בליכה, ואי אפשר להקים עליהן בניין שיחזיק מבחינה משפטית". אף הטענה כי יש לראות בעותרים גיורים, מוגדרת על־ידי השופט כ־נטולת יסוד מציאותי או משפטי.

השופטים מציינים בסוף כי „אולי יש לנקוט אמת מידה שונה לגבי בני העדה שכבר הגיעו לארץ והביעו רצונם להשתקע בה דרך קבע".

קריאה למדענים במוסדות להש־כלה גבוהה בישראל להגביר את ה־רומתם למחקר השימושי ולפיתוח ה־טכנולוגי השמיע אתמול בחיפה מר יאיר אבניתי, מנהל המינהל למחקר אוצרות הטבע של משרד הפיתוח. הוא הירצה באוזני כמאתיים מהנד־סים ומדענים ביום עיון בנושא „טכ־נולוגיות המתאימות בישראל בעשור הנוכחי".

באו מאות עולים

(ע). מאות עולים באו אתמול לפ־נות בוקר לישראל בכמה מטוסים. רוב העולים באו מבריה"מ, אך הי־תה גם קבוצה גדולה של עולים מ־המערב.

נותרו עוד 4000 טלפונים מקולקלים

מאת סופר „הארץ" בירושלים

עד אתמול נותרו כארבעת אלפים טלפונים מקולקלים ברחבי הארץ, שר לא תוקנו בעקבות שביתת הטכנאים. הדבר ניכר התקשורת בשר כי כל הציוד האלקטרוני נשאר בשלמותו ולא הלה בו שום תקלה.

הדובר מסר, כי ברכונת הטלפון הציבוריים רוב הגדול של מכשירי הטלקס והטלפרינטר חזרו לפעולתם התקינה (בטעות נמסר אתמול ב־„הארץ" כאילו נותרו רק 400 טלפו־נים מקולקלים — כאמור נותרו כ־4000 טלפונים שטרם לא תוקנו).

דובר משרד התקשורת אמר כי בכוונה בקיוה להקן את רוב הקלק־ליים תוך כמה ימים.

באזורים מסויימים במוקים המלי־פייכ לשבועיים. בשכונת אקפה ב־תל־אביב, למשל, בפוק הקבר ה־טלפוני עם רוב המניים.

השר קול: על הסקטור הפרטי להיות שותף בשלטון ובקביעת מדיניותו

„במשך רוב שנות המדינה הבי־ער רובם של אנשי הסקטור הפרטי לבתן גורמים אופוזיציוניים כגון גח"ל ואחרים. אולם עתה, בתום 25 שנה ליסוד המדינה, הגיעה העת, כי הסקטור הפרטי יעשה את חשבון הנפש שלו ויחליט אם רוצה היא להיות שותף בשלטון. כדי להיות גורם בדיני כלכלי איתן ד־ביב לאחד בכך את המפרק. דבר אחד ברור כבר עתה, כי בחיל לא יהיה אלטרנטיבה, בשל הגניתו ד־בדיניתו של גוש זה" — אמר השר משה קול, באסיפה רבת־משתתפים של הנהלת איגוד התוססים של ל"ע, שנערכה בראשותם של מר חיים סייבון ומר יקותיאל פדרמן בת"א.

להלן הדגיש, כי הסקטור הפרטי ראוי עתה לעידוד ביותר ולתנופה גדולה, בהתחשב בירידה בהשקעות חו"ל, בצרכי הבטחון, ובשיטות הק־ליטה ההשוות והולכים לקראת כני־סתה של ישראל לשוק המשותף ב־ירידתו השגדיה של אפשה הבכב בעתיד.

הנדבן ורעייתו באו לטכס חנוכת „שערי אשר" בישיבת פוניבז'

הנדבן מר אשר (ארתור) הגברג ורעיתו מאנגליה שבאו לארץ ב־יום ב' השבוע נתקבלו במלון־התס־בה על־ידי ראשי ישיבת פוניבז' ובראשם נשיא הישיבה הרב אברהם כהנמן ורעיתו וכן על־ידי משלחת בשם מוסדות הישיבה.

בני הזוג ורעייתו באו לרגל טכס חנוכת „שערי אשר", הכניסה הראשית לישיבת פוניבז' שהוקמה על כפם. הטכס נערך אתמול.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

אסתר רוט ז"ל

שהובאה למנוחת עולמים ביום ב' בטבת תשל"ג (7.12.72)

נא להמנע מבקורי תנחומים

המתאבלים: לאה וארמין גוטליב
מרים ומנו שיר
יהודית ורן גוטפרי
ומשפחותיהם

למנהלתנו היקרה

לאה גוטליב

תנחומינו הכנים במות אמך

אסתר רוט ז"ל

עובדי גוטקס מודלס בע"מ

במלאת שלושים

שיקירנו

פנחס וידברג
ז"ל

נקטף באביב חייו בעת שירותו בצה"ל בגיל 19

נעלה אל קברו
ונתיחד עם זכרו
ביום ראשון 10.12.72
ה' טבת תשל"ג
בשעה 3.00 בבית־העלמין בראשון־לציון.

אוטובוס יצא מבית הוריו בראשון־לציון, רח' חלץ 7 בשעה 2.30

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמנו וסבתא היקרה

חנה ויינברג
(לבית פרידמן) ז"ל
מקרינקי פולין

תערך אזכרה ביום ראשון ה' טבת (10.12.72) ליד קברה בבית העלמין בחולון בשעה 3.30 אחה"צ

מתאספים ליד השער החדש

המשפחה

במלאת שנה להלקחו מאתנו של יקירנו

המהנדס **אטורה בזבי** ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, ה' בטבת תשל"ג (10.12.1972) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין החדש ליד כפר ג[illegible]

מוקירי זכרו נפגשים ליד הכניסה לבית העלמין

המשפ[illegible]

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של

חסידה ליכטמן - ברקוביץ

הלויה תצא היום, יום ששי, ג' טבת תשל"ג (8.12.1972) בשעה 9.30 מבית ההלויות הצפוני רח' דפנה לבית העלמין בחולון

האבלים:
בתה: חיה שפר ומשפחתה
אחיה: יעקב ליכטמן ומשפחתו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

ר' צבי אלעזר שטרנברג ז"ל

הלויה תתקיים היום, יום ששי ג' בטבת תשל"ג (8.12.72) בשעה 11 לפנה"צ, בבית העלמין בחולון.

המשפחה

הננו משתתפים בצערה ובאבלה הכבד של ידידתנו רחל ומשפחתה במות בעלה

אלכסנדר קיפר

משפחות: [illegible]

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

אברהם ולדמן ז"ל
בן מרדכי

שהלך לעולמו בשיבה טובה.

הלויה תצא היום, יום ו' 8.12.72 בשעה 10 בבוקר, מבית ההלויות הצפוני, רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון. אוטובוס יעמוד ליד בית הנפטר בחולון, [illegible] 6, בשעה 10.30.

המתאבלים:
אשתו: זלמה לבית אלכסנדר
בתו: שרה אבירי ומשפחתה
כלתו: אסתר ולדמן ומשפחתה
בתו: פרידה היילר ומשפחתה
נכדים ונינים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו וסבנו היקר

הרוקח **אלפרד שינדלר**

הלויה תצא היום, יום ששי ג' בטבת תשל"ג, 8.12.72 בשעה 10.00 לפנה"צ מבית רכבים חיפה, לבית העלמין היכן בחוף הכרמל. נא להמנע מביקורי תנחומים.

המתאבלים: בתו, חתנו ונכדיו

לאלי עצמור ומשפחתו

אתכם באבלכם הכבד על מות ראש המשפחה

כדורי צ'יטיאט
בר' אליהו ז"ל

בית פרסום אדם

[illegible] קברות ראשון

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על הלקחו של
אבי המשפחה

חנניה ציון אשרוב

בן הרב חאגי ציון אשרוב ז"ל
בשנת ה־83 לחייו — עסקן ציבורי.

הלויה תצא היום יום ששי ג' טבת תשל"ג (8.12.72) בשעה 11.30 לפנה"צ מבית ההלויה [illegible], רח' דפנה 5 ת"א [illegible] ליד בית הכנסת [illegible] 41, שכונת שפירא תל־אביב [illegible] פינת פלורנטין תל־אביב [illegible] לבית־העלמין בקרית שאול.

המתאבלים
[illegible]

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

צבי אקסלרד ז"ל

נעלה אל קברו לגילוי המצבה, ביום ב', ו' בטבת תשל"ג (11.12.72) בשעה 14.00

נפגשים ליד שער בית העלמין החדש בכפר סמיר

אוטובוס ביהוד יצא מבית הכנסת, רח' עליה 3 בשעה 13.30

[illegible]

המשפחה

להיה שפר

קבלי את השתתפותי הכנה בצערך במות עליך אמך היקרה

חסידה ז"ל

א. ברקוב

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבינו ואחינו היקר

אמנון וויט ז"ל

נעלה לקברו [illegible], ביום ראשון ה' טבת תשל"ג 10.12.72 בשעה 3.00

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

סגן אלוף **אריה טוביה**
(מרסל טוביאס) ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון 10.12.72 (ה' בטבת) בשעה 15.30
בחלקה הצבאית בקרית שאול

אוטובוס יצא מבית בכסן הצנחנים 38 ר"ג בשעה 15.00

המשפחה האבלה

למשפחת זמורה

אתכם באבלכם הכבד על מות

אביגדור ז"ל

„אגד" — אגף הכספים — בתי הלקוחו[illegible]

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו היקר הבלתי נשכח

ר' יוסף טוחנר ז"ל

נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
ביום שני ו' בטבת תשל"ג (11.12.72)
נפגשים [illegible] בשעה 3.00 אחה"צ
האזכרה בשעה 3.20 אחה"צ [illegible]

המשפחה

האזכרה לבעלי היקר הבלתי נשכח

יהושע רינהרדט ז"ל

תתקיים ביום ראשון, 10.12.72, בשעה 7.30 בערב [illegible]

עליזה רינהרדט

לחברתנו **יפה קרו**

אתך באבלך הכבד במות עליך

אביך ז"ל

בית אגרקסל

האוניברסיטה העברית בירושלים
וחבר הנאמנים שלה

אבלים על פטירתו של

קדיש לוז ז"ל

ידיד הכנסת לשעבר
חבר כבוד של חבר הנאמנים

ומביעים תנחומיהם הכנים למשפחה

במלאת 3 שנים לפטירת יקירנו

אהרן שפר ז"ל

[illegible]

נתיחד עם זכרו ונעלה לקברו ביום ראשון, ה' טבת תשל"ג (10.12.72) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחוף הכרמל, שער מס' 2 (סמוך לבית הקברות הצבאי).

[illegible]

המשפחה

ביום חמישי י' טבת תשל"ג (14.12.72) תתקיים בבית העלמין [illegible] אזכרה וגילוי מצבה של
יקירתנו

שרה קסלר ז"ל

הטכס יתקיים בשעה 12.30 בצהריים.

אוטובוס יעמוד לרשות הקהל ברח' [illegible] 28 [illegible] בשעה 12.00.

חבריה לעבודה במשרד [illegible]

לוח הכבול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 77 (פינת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 230521, 248905, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

וילות ובתים

תורניות בתי חולים

בתי-כנסת

הודעות

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

קבלנים

תורנות בתי מרקחת

"Halpert Reality Trust Jerusalem For Sale. Great Choise of Apartments and Houses Reasonably Priced 23 Hillel, 02—22722, 02—533597. William Flegg, 02—226168.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 240903, 238521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

דירות בשכר חודשי

ביקוש דירות

בתי מלאכה

מגרשים

דירות בדמי מפתח

עסקים

מחסנים

משרדים

השקעות

אולמות

חנויות

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

עבודה

ביקוש עבודה

הלוח הכלול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחירים: יום חול: 1.00 ל"י לשורה, יום ו': 1.20 ל"י לשורה

● דרושה פקידה לחנות דהר־ סים טלפון 523943.

● לגן ילדים בבתיים דרוש נהג עם רכב. 364635.

● דרושים מרגים למכונות ענולות ל"קרד אורים בצלאל ...

● מאונוס 12 סטיישן 1960 אוברול צבע סמס במצב נה־ דר 440776

● דרושים נשים לעבודות יום לייצור במפעל אלקטרו־ ניקה.

● פולקסוואגן 1300, שנת 68.

מכוניות למכירה

● לארק 63, אחרי אוברול. ריפוד, מסודרת. — 7,000 .004423

● קורטינה סופר 15 1965 מיום שישי 10.30 טלפון .061055

השכרת רכב

● "ארז" השכרת מכוניות.

אופנועים וקטנועים

בתי"ס לנהיגה

מציעים למכירה

ביקוש רכב

● קונים כל סוגי מכוניות במחיר הוגן ובתשלום מזומן.

רוצים לקנות

הלוח הכפול

מכונות כביסה

● למכירה מכונת כביסה „אוניברסל" במצב טוב מאד

● למכירה מכונת כביסה כמעט חדשה, אוטומטית.

● מכונת כביסה אוטומטית במצב טוב.

מכונות כתיבה

טלויזיה

● עד 1000 ל"י תקבל עבור המקלט הישן בהחלפת לטלויזיה חדשה.

כלי נגינה

דודי שמש וחשמל

שרותים

מקררים

רהיטים

חוגים

טפטים

ספורט

מכונות גילוח

סירות

תריסים

שטיחים

בתי-ספר ושיעורים

תנורי חמום

חקלאות

הלוואות

בולים ומטבעות

צילומים

● למכירה ניקון F.T.N. (Nicon F.T.N.)

חיות בית

הלבשה

● שמלת כלה מפוארת למכירה.

ריקודים

● תלמד לרקוד בביתך, שלח 15 ל"י לסמי קדר.

אזכרות

אירועים ובידור

● נגריה רוינם 49 תערוכת בניסון בולטנרד, רישומים וקרמיקה.

שונות

Italian Promotion I.P.L. בע"מ של ישראל גאה להודיע על פתיחת „בסקומה" ברח' דיזנגוף 33 תל-אביב.

שידוכים

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי המקומות

● 8 + ג"א, „בכבה מודי" שכונה חדשה בעבודה — 224191 — משלי ובכות — .86708

ירושלים

● תורנות רופאים במקרים דחופים: מ-8 בערב עד למחרת בבוקר טלפון 101.

תורנות בתי חולים

● היום: ביקור חולים (ילדים, פנימית), הדסה (כללי).

● שבת: שערי צדק (ילדים), ביקור חולים (כללי).

תורנות בתי מרקחת

בתי כנסת

דירות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

מגרשים

חנויות

אולמות

משרדים

מחסנים

עסקים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

מכוניות

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

בתי-ספר ושיעורים

כלי נגינה

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

הלוח הכפול חיפה והצפון

"ידיעות אחרונות": הנביאים 28, טל. 667931
"הארץ": נורדאו 20, טל. 661165

השאר לנו את הנהיגה - סע באגד!

אגד — המחלקה ליחסי ציבור

מילס ישראל בערבון מוגבל
MILES

למכירה

(1) PUSHER TYPE CONTINUOUS CENTRIFUGE
MADE BY BAKER PERKINS INC.
MODEL S-12-SB
ALL SS316 עם חלקי חילוף.

(2) STEAM TURBINE
MADE BY WORTHINGTON
MODEL R-2-R
RATED LOAD 140 HP
SPEED 3500 Rpm
STEAM PRESSURE 11 ATM
עם חלקי חילוף.

בהצעות נא לפנות בכתב לת. ד. 288, חיפה 31.000

הארץ בשארם א-שיח
ארקיע באדיבות
המכירה: כפר הנופש קראוון מלון שרם—אופיר

דרוש
מחסן
100 עד 150 מ"ר
במרכז או בצפון ת"א
או בגבעתיים והסביבה.
לפנות טל. 267334 ת"א

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

עירית קרית-אתא

מכרז מס׳ 47/72

בדבר הנחת קו ביוב ברחובות שטינברג, יצחק בן־צבי ונחל נעמן.

1. מוזמנות בזה הצעות קבלנים רשומים, להנחת קו ביוב ברחובות שטינברג, יצחק בן־צבי ונחל נעמן בקרית־אתא.
2. את התכניות והטפסים, תמורת סך —.50 ל"י שלא יוחזר וכן הסברים אפשר לקבל במשרד מהנדס העיר, כל יום (פרט לימי שלישי ושישי) בין השעות 09.00—12.00.
3. את ההצעות במעטפות סגורות, ועליהן הכתובת „מכרז מס׳ 47/72", יש להכניס לתיבת ההצעות במשרד מהנדס העיר, לא יאוחר מיום ראשון י"ב טבת תשל"ג (17.12.72) בשעה 12.00.
4. על הקבלן לצרף להצעתו ערבות בנקאית בסך —.5,000 ל"י לתקופה של 2 חדשים מתאריך הגשת ההצעה.
5. כל שנוי ו/או מחיקה בחוזה, תנאי החוזה, במפרט או ברשימת הכמויות והמחירים וכן אי צרוף ערבות בנקאית, או אי מילוי כל הסעיפים ברשימת הכמויות והמחירים, יפסלו את ההצעה.
6. אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או איזו הצעה כל שהיא.

צ. הרר
ראש העיריה

מה נקנה לילד מתנה ליום הולדת

הארץ שלנו
מנוי קבוע
מתנה
מתחדשת
בכל שבוע

חיתמו למענם על הארץ שלנו
השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15
והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות.

כל מנוי חדש יקבל חינם ידיעון כיס תשל"ג של הארץ שלנו

(גזור כאן)

לכבוד
הארץ שלנו
מח׳ ההפצה והמנויים
ת.ד. 233,
תל־אביב — 61000

שנה	חצי שנה	רבע שנה
48.— ל"י	25.— ל"י	13.— ל"י
במקום: 57.60	במקום: 28.80	במקום: 14.40

(מנוק 2 משבצות הבלתי מתאימות מתוך ה־3)

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" החל מתאריך ______ המבקש להמציאו לפי הכתובת והשם הרשומים מטה.

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס׳ ______
עיר ______ מיקוד ______ מס׳ טל. ______
יום הולדת: יום ___ חודש ___ שנה ___

שם ההורים או המזמין
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס׳ ______
עיר ______ מיקוד ______ מס׳ טל. ______
מקום עבודה ______

תשלומים: המחאה אישית בנקאית; לזכות הוצאת עתון „הארץ" בע"מ בצרוף טופס זה.

קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

לוח באר־שבע

תריסים
● אם ברצונך לסגור מרפסת ולהוסיף חדר בביתך, פנה ל"מפעלי אלומיניום לבניין בע"מ, הרצל 70, טלפון — 604652, ברצנו-מתולה אס פפה סירית.

חוגים
● בנים (22—38) ! ברצונכם לבלות/ והצטרפו לחברותנו. — דוד, 669728.

שונות
● חידוש ותיקון כובעי נשים מרמות, רח׳ שפירא 8 (מול בית הספר).

שרותים
● שפיץ ביותר מא׳ ועד ת׳ ב„מרכז השיפוץ" הולרץ 86, טלפון 661402.

שידוכים
● מרן רוגאן 80/178 נומר ת.ד. 4265 חיפה.
● 100 כתובות ישירות ב־10 ל"י. „פנינות" ת.ד. 4268 חיפה.

מי מצא?
● אבד כלב לסי חולה למוצא יינתן פרס, טלפון 527773 — 589872.
● פרס 250 ל"י למוצא כלב פודל שחור קטן שאבד ב־29.11.72, טל. 663273.

דירות בשכר חודשי
● דירת חדשה 3½ חדרים מרוהטת טלפון 057-6240 אחרי 16.
● 3 חדרים ארונות קיר, מור אסף שמחוני 14/7.
● דירה 3 חדרים בכפר קס 17 8/19 69420 לשבתאי.
● בעיר ריקה 3 חדרים — טלפון 057-97397.

דירות למכירה
● דירת 3 חדרים קומה א׳ על עמודים ברחוב הז 38/31 משפחת אלישר 057-97377 — פרס לשבת.
● למכירה דירה יפה 3 חדרים ושיפורים בשכונה לדר נמא 96 מ"ר מיידית טלפון 057-4175.
● במרכז גילת דירה 3 חדרים 93 מ"ר ושיפורים אברהם אבינו 614/54 אליה ז"קי.
● 3 חדרים 74 מ"ר 2 מרפסות סגורות וארון קיר כפול מסירה תוך חודש ז׳בוטינסקי 46/S טלפון 057-3807 — מאירי.
● למכירה דירה 94 מ"ר 4 חדרים בדרך הנשיאים טלפון 71569.
● ה׳ לדוגמא 3½ חדרים 72 מ"ר מסירה ביולי טלפון — 6645.
● דירות 4 חדרים בתכנון ד׳ 61.000 ל"י לפנות „נווה באר־שבע" הול מ׳ שבע, מסג׳ „הוד" 3162.
● בשכונה ה׳ 4 חדרים + פ"א + שיפורים 78.000 + משכנתא 057-73920 בערב.

דירות
● תוך דירות „קריסה" — בע"מ ליזורוביץ יצחק קק"ל 116 באר־שבע 057-67226 רוכש דירות, מוכר ומשכיר דירות.
● דירה בהזדמנות דוד מד׳ דה 390/60 טלפון 057-6300.
● בהזדמנות דירה חדשה ד׳ מסוארת 110 מ"ר בסביבה טובה 057-5180.

עסקים
● חנות מכלת בהזית בשיכון ג׳ מרכזה מצויינת אפשרות עם דירה גדולה ליד החנות טלפון 057—5077.

הצעות עבודה
● דרושה מטפלת לשני ילדים משפחת אליה, אברהם אבינו 12/54, מול מרכז נילת.
● לעתונו ילדים דרוש/ה סוכן/ת בדימונה בערד ובירוחם. להתקשר מ־1—4 03—762671.

ביקוש עבודה
● מסגר מעולה מעוניין במקום עבודה בתנאים טובים. לפנות ת"ד 146, באר־שבע — עבור „מסגר".

מכוניות
● „אקספרס" סוכנות פג׳ו — 204, 304, 404, 504 מסחריות מידור מנגנון לנכים. מוסך שרות באיזור התעשיה 3293.
● פרינץ 4, יד ראשונה — 50 000 ק"מ. בהזדמנות 4113.
● ג׳יפ 1965, סגור 6 מקומות מסס לשנה במצב מצויין 6.000 לירות, טלפון 72666 באר־שבע.
● פג׳ו טנדר 1963 404 — 11.500 לירות. טלפון 3789 בעבודה בבית 4847.

מציעים למכירה
● חומרי בניין מלט, ברזל, עץ למכירה, טל. 02—222816.

ביטוח
● ביטוח לכל הבנות של יד בלי הכרלה, רח׳ הפלמ"ח 68 באר־שבע.

אשדוד

דירות למכירה
● באשדוד למכירה דירת 4 חדרים ספוארת, 130 מ"ר ברובע ד׳ רח׳ רוגוזין — בניני פנורמה 5"ד טלפון 03-739698.
● 3½ ארונות קיר גוף ר׳ שיפורים לרוגוזין 055-26708.

עסקים
● למכירה מכוניות של מסקאות הרימים ובגרין טלפון 055-22040.

● „כביש" - מיבחר גדול של דירות להשכרה ולמכירה 057-6105 ההסתדרות 80.
● קונה ומוכר דירות, חנויות, מגרשים ולכל מיני עסקים, גם בשכירות, תיווך לדר פו משה 057-3012.

ביקוש דירות
● קונה דירות בכל הגדלים ובכל השכונות 4470 יונה.

דירות מרוהטות
● דירות בשכ"ה בכל השכונות. טלפון 4470 יונה.

הלוח הכפול נתניה

וילות ובתים
● למכירה קוטג׳ מהדר ב־מכמורת 225000 ל"י. לפנות 053-28145.
● בהזדמנות קוטג׳ דו משפחתי מקיף לים, 6 חדרים 190,000 ל"י טל. 053-23102.

קבלנים
● דירות 4 — 3½ — 3 חדרים ברחוב שער חופים, כל הכלולים, חניה, חמום וגג מרכזי, אנטנה מרכזית לטלויזיה, טלפון ביסס, בתנאים נוחים. פרטים בדר דוגרי רח׳ שמואל הנציב 5 טלפון 23457.

דירות למכירה
● דירת 2½ רח׳ אהרונוביץ ותיקים טל. 053-27071 — (בערב).
● + שיכללים חדשה, קומה שניה זהר, אברהם שפירא 25.
● פנטהאוז 5 חדרים למכירה בבנין מפואר ברח׳ הרב קוק. לפנות בדרדינרי רח׳ שמואל הנציב 5.
● דירת פאר 4 חדרים בשדרות ירושלים רח׳ שמואל הנציב 5.

דירות בשכר חודשי
● דירת חדשה 3 חדרים בז׳בוטינסקי עם חמום מרכזי ליד הים בחוף 450 ל"י — 053—23378.
● להשכרה 4 חדרים לנופש בשדרות בנימין —.500 לחודש. 053—28145.
● דירה נהדרת במרכז קומה ד׳ + גג מרכזי + חימום מרכזי + מעלית + מוסך בכיסה מיידית לפנות הרמן הרצל 3 נתניה בשעה 20.00—22.00.

ביקוש דירות
● נתניה — דרושים מיד דירות מודרניות באזור שקט יד ראשונה, 4 2 חדרים במרכז, ללקוחותינו מ־חו"ל. הצעות נא לפנות עוד היום, אנגלו־סכסון, בוכבות לכבשים בע"מ, כבר העצמאות 5, נתניה, טל. 053-28290 — שעות משרד 8—18 בכל יום כולל יום ו׳.

ביקוש עבודה
● עולה חדש מחפש עבודה רצינית ומעניינת ומבצע עבודות שונות: רהט, צבעי, יצחק בנק, בלוק 21/24 אזור רים — נתניה.

מכוניות
● סוסיתא מסחרית 1966 בוניומיני רחוב אנילביץ 16 הרצליה.

מציעים למכירה
● למכירה ביריים נז מתאימים למוסר וסכונת קילוף תפוחי אדמה. להתקשר ל־אולמי נתניה, 053/23400.

טלויזיה
● ביטוח טלויזיה לשנה חנם — לכל המתחבר לאנטנה האזורית כללית של נתניה — או המוטילים אנטנה מרכזית לבית משותף של „קרהוי", סמילנסקי 12, נתניה, טלפון 24467 עד יום 31.1.73.

חקלאות
● למכירה בית, משק, תיכון פרדס, בית ינאי, ברושקובסקי טלפון 053/96414.

נופש
● מלון גן המלך נתניה, טלפון 053/28918 נופש, כשר הבראה ויחה רבש בחדרים מפוארים עם שרותים צמודים, מנכיון מלא החל מ־38 ל"י.

אירועים ובידור
● החוג הירוק, מועדון לילה חדיש ברמה אירופית. הערב: לודו דונו מארח את צביקה פיק ודליה כהן עם להקת „או שכן או שלא", ריקודים לצלילי להקת הקצב „הצעירים".

כל מודעה,
המתפרסמת בלוח זה -
מתפרסמת ללא תשלום נוסף
גם ב"ידיעות אחרונות"
על פי הסכם מיוחד בין
"הארץ" ו"ידיעות אחרונות"

אופנועים וקטנועים
● למכירה, אופנוע ב.ס.א. 55 מודל 55 במצב מצוין אחרי אוברול בצבע חדש טסט במאי, טלפון: 221863 בשעות הערב.
● למכירה 68, ה.ג. במצב טוב טסט 10 חודשים טלפון 718836.
● וספה ראלי 1969, ואביזרים במצב מצוין. טלפון — 718795.
● טוסף 1968 + סירה + טסט במצב מצוין, טלפון 666417, 235903.

שרותי רכב
● הכוך כסא ! לשרותך נפתח בזאר רכב, העקונתורשירות בין הקונה למוכר. ללא דמי תווך, „חכיון המארח" עכאם 18 בימי שישי בשעות 2—4.30, הפתיחה 8.12.72 חניה 10 ל"י.

ביקוש רכב
● דרושה מכאות ציפסן — רצוי עם ארגז סגור טל. 04—?
● מעוניין בוקסהול ספיישל 722412. לא בשבת בערב.

מציעים למכירה
● מסיפון 1501 ליקוי, ראש גולדרינג, 640538, 221860.
● למכירה זוג רמקולים חדשים 155 באס, דבליו, אפאיי, 640538, 221860.
● רדיו אם.אם + טייפ קסט מאקסאונדניק + מתקן להרכבה במכונית. טל. 221860, 640538.
● חמרי בנין: מלט, ברזל, עץ למכירה. טלפון: 02—222816.
● שני רמקולים סטריאו — מעולים ומפוארים בהזדמנות. 88904.
● בהזדמנות מכונת להרזיה ויברטור — רולר, להרד קשר אחה"צ: 810467.
● מכונת הרמה 35 רוסית במצב מצוין 662478 פרט לשבת.
● למכירה בהזדמנות רדיו מקוס מצוין, טלפון — 91188.

רוצים לקנות
● קונים במחירים גבוהים מלונה קליטה ובמתנו „ביתו" אחר העם 15.

מקררים
● מריגיידר „פאר" עם במות להתקשר אחה"צ ובערב של 04-244548.
● הזלמת מקררים חשמלים ישנים בחדשים בשיטה ה׳ מריר אורי. מחיר נבוה ל׳ מקרר ישן, כ"כ השכרה ו׳ מכירה, החלוץ 13.
● אמקור סאר מצב טוב — אפשרות ביטוח. טל. 523155.
● למכירה פריג׳ידר אמקור פאר במצב טוב. לפנות של 291319.
● למכירה מקרר אמקור 10 במצב טוב, טלפון 245207.

טלויזיה
● טלויזיה זנים שנה והצי למכירה, טל. 224649.
● טלויזיות תדיראן הקניה הטובה ביותר אצל המשוך בע"מ לחוב הרצל 30 בית הקרנות טלפון 669340.
● ביסוח טלויזיות ב־38 ל"י טלויזיות במחירים סיטונאיים, הזלמת ישן לחדש.ה מיום מוני סי.סי. 630 במחיר הזדמנותי. „דקל", הרצל 40.

כלי נגינה
● דרושים מנתרים משומשים בכל מצב טלפון 535825.
● דרושים אקורדיונים 32 בסים ו־80 בסים לילדי ב׳ כל מצב. טלפון 663396.
● שוק הקליטים במבחר ענק במחירים החל מ־11 לירות. אבילה הנביאים 6.

חיות בית
● כלבת קולי למכירה טלפון 51544.

תערוכות
● בגלרית גולדמן לאמנות, שדרות הנשיא 93, מוצגת תערוכת „גרפיקה 72". פתוחה בשעות: 10—13, 16—19, 18.00—21.30; בשבת: 20—22.
● מכון לאורכנולוגיה ע"ש דגי שרון, שדרות הנשיא 93, תערוכה וספריה על ערים תולדותיהן ותושביהן.
● גלריה רניה לאומנות מציגה את ציוריו של ניורא שמאי מתנת, מ־17—21 שד׳ אבא חושי 126.

מכונות כביסה
● מכונת כביסה פרידמן חצי אוטומטית 500 ל"י טל. 80782.

רהיטים
● בהזדמנות ! למכירה מד נון עתיק מצרפת בסגנון לואי ה־16 לי נינה ירושאליה 60/2 (מול בית אבא חושי) 14.00—19.00.
● קונה רהיטים ישנים עתיקים וחיטולי בית, טלפון 539861 — 662008.
● למכירה רהיטי חדר שינה ללא ארון טל. 241530.

מפעים
● סטופלסט — מבחר מגוון של כל סוגי הטפטים והצבע פלסטי מהבולים לצרכן. מכירה, ייעוץ וביצוע עבודות הרכבה ע"י מומחים. סטופלסט ותיק עם המטבים בישראל. סטופלסט רחוב גורדון 11 טלפון 668133.

תנורי חמום
● חברת גולדית מקינג מציעה התקנת חימום מרכזי בדירות ובבניינים בבניה. הצעה מיוחדת לקבלנים. גורלית העצמאות 51, טלפוני 521224 מוכרים בכל הארץ.
● תנורי חמום מכל הדגמים אינסטלציה חנות אצל אורם אלנבי 23, 521498.
● מ. אמתין בוכנויות חמר חנוניל ביותר על תנורי חמום מרגלי ואוגרי חוב מונגן. ניוד, מכירה הרבבה ירות ותצמאות 80 הזמנה.

הלבשה
● חליפות שמלות לעונת החורף במבחר גדול בחורפת כל צורתכם ובהזמנה. „קונפקציה" הרצל 47 קומה א׳.

מכוניות (חיפה)
● אוריאל בע"מ, סוכנות ושירות פג׳ו לחיפה והצפון אלנבי 51 ובאולם הצוגה דרך העצמאות 1, טלפון 528968 הולה את סוכנותו 204, 304, 404, 504 מסחרי נתי „אוריאל" עצמה. סידור מנגנון לכל הרגמים, 404, 504, תיבת הילוכים אוטומטית, מנוכה, בנזין ודיזל. הזמנות ומסירות דמי 1973 בעיצומן.
● טובארו מפיץ ראשי לחיפה והצפון רחוב אלנבי 3 מול כבר ההגנה טלפון 641940. ההרשמה ל־1973 בעיצומה, טובארו רק במכר נייח אלנבי בע"מ.
● פולקסוגן 1300 — 1969 טסט אוקטובר 1973 + רדיו יד ראשונה 04—51258.
● פיאט 850 ספיישל 1971 יד ראשונה טסט לשנה 387823 (בערב: 87477) למחיר הלפה !
● סוסיתא מסחרית 68, טסט אפריל, טלפון בחנות 259121.
● לארק 64, אחרי אוברול רפוד חדש גיר רוורבה, טיור לחכה בכלם. טלפון : 04—241382.
● פרינץ 4, 1967 מצב מצוין טסט טל. 57323.
● קונסקה 1300/4 1967 במצב טוב 100,000 245158.
● קורטינה סופר 1500 63 במצב מצוין אחרי אוברול, טסט טלפון 715262.
● פולקסוגן דבל קבינה 1971 טסט לשנה + גגון + רדיו 63,000 ק"מ 04-921957.
● אופל מסחרי 66 במצב מצוין טל. 921231, 923231.
● פרינץ 4 במצב טוב שנת 70 טל. 714487.
● פיאט 500 שנת ייצור 64 אחרי אוברול 712665.
● למכירה זוזה מסחרית 1966 במצב טוב טלפון: 04—921317 בערב.
● סימקה 1000, 1963 + רדיו במצב מצוין טסט ב־טריי טלפון 536590.
● כרמל 70, טסט לשנה מצב מצוין 535366 בדרבני.
● היינושית 1964 — במצב מצוין, טסט + רדיו. טל. 712841.
● סורד אס אוטוסטית 1966 מנוע לאחר שיפוץ, 89553.
● סוסיתא מסחרית 1965 במצב טוב טל. ביום 724416 בערב רשבת 224660.
● פולקסוואגן 1300, מודל 68, יד ראשונה אחרי טסט 721013, 17.000.
● מורים מיני מסחרי 61, טל. 535053 8—16.
● כרמל דוכס 1969 במצב מצוין 11200 טל. 715285.
● פג׳ו 404, 1966 + רדיו במצב מצוין טלפון 711462.
● סוסיתא מסחרית 66 טסט 10 חודשים טל. 911419.
● פורד טאוגוס 1971 מנוע 1900, אוטומטי במצב מצוין. טל. 641870 או 642541 בשעות 16—8.
● סימקה 1968, במצב מצוין, שיפוץ כללי, טלפון — 720697.
● אופל קדט 63, במצב טוב עם רדיו, טלפון 921187.
● פרינץ 4, 1965 + רדיו טסט 11 חודש במצב טוב — 523353.
● למכירה הלבו מודל 1970 יד ראשונה טסט לשנה, 90 אלף ק"מ במצב מצוין הספר נייין יתקשר טלוויזה (לא מתווכים) בשעות העבודה — טלפון 533782, ואחרי שעות העבודה טל: 254711.
● למכירה ב.מ.וו. 8 שנת ייצור 1961, טסט לשנה — 4,000 ל"י לפנות טלפון 253069.
● למכירה: פולקסוואגן מסחרי גדול 71, יד ראשונה — 523868.
● ווקסהול ויקטור 64/63 — 713958, 529666 טל.
● אופל אולימפיה מסחרית, 60 + טסט וצבע חדש. טל. 722671.
● פולקסוואגן 1962, במצב טוב + רדיו טלפון 525708.
● רנו 60/59 במצב טוב עם טסט לשנה, בפרטים נא לצלצל 294014.
● פג׳ו אוטומטי 404, מודל 1968, מצב מצוין טלפון — 065—56604, נא בשבת.
● גוגו 400, במצב מצוין טסט יוני 2,250 טלפון — 664787.
● סוסיתא 1965, מסחרית 4,500 ל"י טל. 285454 — אחה"צ.
● סימקה 1501 ספיישל 70 אוטומטית 20-000 ק"מ טל. 522337.
● פיאט קופה 850 יד ראשונה טלפון 725790 בשבת 600632 בימי חול.
● פיאט 850 1968 טסט שנה טלפון 84341.
● קונטסה 900 מודל 1966 טסט לשנה + רדיו לפנות טלפון 532876 בין השעות 9—1, 4—7 חוץ משבת.
● אופל רקורד 1969 במצב מצוין 67,000 ק"מ טלפון 84724.
● פרינץ 4 69 שנה טסט. 225171 מיכאל, מיום א׳.
● ב.מ.וו. 1000, 1966, טסט לשנה טלפון 538095 מחיר נוח.
● קורטינה 1964 מנוע 71 שמורה רדיו, טסט ספטמבר 11,250 ל"י, טל. 226715.
● סימקה 1000 1965 במצב טוב + רדיו טלפון 717296 לא בשבת.
● פורד פרגוזים 71 20 ק"מ במצב טוב. טלפון 634056, 660898.
● קורטינה 1200 1963 נהדרת ושמורה 10.700 טלפון 719187.
● ב.מ.וו. 700 שנת 1962 במצב מצוין, טל. 719319.
● סימקה 5.5. 1000 מודל 1971, יד ראשונה מצב מצוין, שנה טסט. 065—56664 גם בשבת.
● היפורשית 64 מצב מצוין ותוספות, 12.250 טל. 530707.
● בהזדמנות ווקסהול 61 — מצוינת טלפון 253709, אחרי 18.
● פרינץ 4, שנת 1971, רדיו + טסט מצב מצוין טלפון 384842.
● למכירה ב.מ.וו. 1000, 70, במצב מצוין טלפון 36981, בשעות הערב.
● פיאט 1100, 1961 במצב טוב, בהזדמנות 889404.
● רנו 4, 1970 טסט שנה, מצב מצוין 722665.
● פרינץ 4 90,00 ק"מ במצב מצוין טל׳ 04—80384.
● סוסיתא סטיישן 1968 במצב טוב 649162 בבית טלפון 502125.
● סובארו סוכנות ראשית לסובארו וחלקי חילוף. שסובארו ובנו בע"מ מציעים דגמי 72, פרטי 1400, 4 דלתות, סטיישן 8 דלתות, קופה 2 דלתות מחסן חלפים מרכזי לצבאו, נסיעת נסיון עם כל לקוח סובארו. לפנות דק אצל שסובארו, לפנות הי עצמאות 130 מול בית דגון טל׳ 528222.
● קונטסה 1300, 1965 יד ראשונה מצב מצוין טלפון 600908.
● פיאט 1964 1500 מצב מצוין טסט 5 חודשים + רדיו ותוספות טלפון — 521180.
● מיני קיינגר 64 טסט שנה + רדיו, חימום, גגון, בבית בעבודה טל׳ 462219, 941827.
● היפורשית 1300, 1966 + רדיו מצוינת טלפון 88865 זמרן הגרינה מולר 38.
● מכוניות סוסיתא משומשות אצל רכב גור רח׳ יפו 108 במחיר ובתנאי תשלום ללא תקדים 50% במזומנים והיתרה ב־24 חודש אחריות מפעל השיפוץ והשתתפות במבצע מכונית חינם — פנה עוד היום לרכב גור טל. 521333.
● בהזדמנות פרינץ 3, טלפון 251296 פרט לשבת.
● רוסין 69 אחרי אוברול במצב טוב, טל. בבית 526704 בעבודה 537498.
● פולקסוגן קבינה כפולה 1969, טלפון 538902 בשעות 08.00—17.00.
● הזדמנות טסימוליר סופר ביבר ענלה דכל טלפונים 717156, 712449 בערב.
● פולקסוגן חצויות מודל 67 יד ראשונה במצב טוב מאד. טל. 244540.
● פורד ספרי 1969 + רדיו ותוספות, במצב מצוין. טל. 82878.
● טאונס 68 גיר חדש + רדיו 12000 לכסוב דרך העצמאות 5/3 נצרת עילית.
● בהזדמנות נוגו מודל סטיישן 1962 במצב מצוין אחרי שיפוץ ½ שנה, טסט רדיו 3500 ל"י, לפנות מודל גנו 5—871294.
● פולקסוגן סבחרי ואויישן 1969 מנוע 1970 אחרי צבע טסט אוגוסט רדיו מצב מצוין 941960, 13.000 ל"י.

הצעות עבודה
● דרוש פועל אחזי צבע + רשיון נהיגה, טל. 221860, 640538.
● משפחה באמזיה מחפשת אשה לילדים ועבודות 3 ימים בשבוע אחה"צ, תנאים טובים, טל. 241807.
● דרושות בחורות לעבודה, אפשרות בשעות הבוקר, העבודה בחיפה, ת.ד. 23489 תל־אביב.
● למשרד תוך ידוע דרושים אנשי מכירות בעלי מכוניות, לעבודה כצוות מחד בסניפים חדשים בחיפה והקריות, דוברי אנגלית ו־עברית המעוניינים בעבודה מעניינת ותנאים נוחים יפנו בכתב לת.ד. 6130 חיפה.
● לחברה ישראלית למוצרים בע"מ חיפה דרושה מזכירה למכונות אדרי — א׳. נא לפנות בכתב לתיבת דואר 459 חיפה, טלפון (04)523206 מר גרוס.
● דרושה מוכרת בעלת נסיון וזאחראית לעבודה בחנות כלבו גדולה בחיפה. לפרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 4094, תל־אביב.
● „ספר" הברה לעבודות עפר מחפשת מכונאים למכר צוד מכני כבד ומנועי דיזל, רק בעלי מקצוע יפנו. נא לפנות לת.ד. 10079 מפרץ חיפה, טלפונים 723484, 047233S5.
● פקידה עם השלמות לעבודה מ־08.00 — 14.00 טל. 640170.
● דרוש/ה מנהל/ת השגחה עצמאי/ת ובסיון לעבודה הקיקה — 640170.
● בחורים לעבודה בשמה הבמחון + רבב ומעל גיל 30, ת.ד. 4298 חיפה.
● אצלנו בעבודה של חודשיים, ימים יהיה לך מכסיים בכף להיות חדשים ולא תאמרו „כבר נתכנו" כבר באמצע הטבע. פנה עוד היום: סטרינג הרצל 29, חיפה.
● דרושה מטפלה למכונה להנהלת „אדרואיקם" ומפירות כללית טלפון 668234.
● תמר זהר הרצל 23 מוד פי עוזרות ומוסר עבודות 666008.
● דרושה עוזרת עם טיפול בתינוק משכורת טובה טל. 88154.
● למשרד מכני עם שולט צייר דרושה פקידה הדפסה עברית אנגלית וקבלת קהל. נא לפנות לת.ד. 1230 חיפה.
● דרושים נציגי מכירות ל־מוצר בלעדי העצמאות 36 „המרכז למכירות".
● דרוש עובד חלקי/משרה מלאה לפנות בכפר לעבודה בחלוקת עתונים במקום, תכרה היה הכרמל או בעל רכב, לפנות סוכנות גרעינים הרצל 61 בית בשעות 10—13.
● דרושה פקידה מתחילה בעלת הופעה „מטפל עצמי" נורדאו 28.
● דרוש עובד למפעל מתכת בקרית מוצקין טל. 711203.
● דרושה אשה למיפול ב־ילדים 4—9 ועבודות בית קלות, בשעות 10—16 טל. 241719.
● דרושה אשה למשק בית פעמיים בשבוע טל. 82642.
● דרושים!!! מתורגמים ליד מנה"ש מנוסה — ספק דה עברית אנגלית — ספר כם מנוסה — מסגרים — תבניות — ואחרים — גר טוב לכל" 469071, הרצל 14 ק"מ.
● אל תהיה סתם פישהו היה עצמך. אנו בדוכים אותך ב׳ עבודה בה תהיה ארון לעצמך טל. 666455, חיפה: 04—718429.
● דרושה מטפלת ליום שלם בבוקר בדרך חיים 84241 (ב־ערב).
● דרושה מטרמטכנאי (מסרטמכנאית) מנוסה ל׳ משרד ארכיטקטים בחיפה — לכתוב לת"ד 3259 חיפה, ל׳ מספר 101.
● למשרד להנהח"ש דרושה פקידה בתבנית עברית. אפ שרויות קידום, ת"ד 8006 — חיפה.
● דרושה פקידה/חניכה ל׳ סידור עבודות מחוץ למשרד ובמשרד, המעוניינת מתכב שות לפנות לטלפון 666188.
● לחברת שרותי ניקיון דרושים/ות פועלים/ות ה־אים מצויינים, פתח הצ־פון, עבנור 25 טל. 661208.
● דרושה מטפלת רצינית + עבודות בית אפשר עם לינה באחוזה. טלפון — 663974, 252331.
● דרושה אשה למשק בית ובישול 5 פעמים בשבוע טל. 83336.
● דרוש מיד טבח/ית מעולה למסעדת גן דימוא, טלפון 31302.
● דרושות מוכרות ותלמידה לחנות פרחי רחוב יפו 31.
● דרושה בחורה לעבודות בית עם לינה במקום, תנאים טובים נא לפנות עם המלצות טלפון — 241162, חיפה.
● למשרד עורדילין בחיפה דרושה פקידה מתחילה ה׳ מתמצאת בהנהלת חשבונות והדפסה. לפנות חיפה ת.ד. 4218, טלפון 664413/4.
● „לולי" בית מלאכה לתפעוד רוצה רחוב העצמאות 15, דרושים בעלי מקצוע לתפירת מכנסיים.
● דרושה אשה בית למשפחה, שמונה שעות עבודה, עברית הכרחית, טל. 87812, חיפה.
● למשרד דואוריתמו מחפשת מכזכירה בעלת ידיעות כלליות בעבודה משרדית, לפנות בכתב ת.ד. 415 חיפה או טל׳ 525202.
● לחברה קבלנית בחיפה דרוש מנופאי מוסמך לגזרן צרית, בהצעות נא לפנות ת.ד. 1188 חיפה.

דירות מרוהטות
● להשכרת דירה מרוהטת 2 חדרים בהדר הכרמל טלפון 224649.
● דירה חדשה מרוהטת 3 חדרים קריזיתיים מערבית, 525582.
● בכרמל להשכיר דירה 3 חדרים + טלפון 89160.
● 3 חדרים מרוהטת ליד הטכניון רק למשפחה טלפון 282841.
● באחוזה דירת 4 מרוהטת להשכרה מיידית, חניה גנן 722278.
● כשכ"ה 3½ חדרים מרוהטים בכרמל צרפתי טלפון 523811.
● בקרית מוצקין להשכרה דירה בת 3½ מרוהטת למשך הרוהוט המודרני + טל. והסקה מרכזית + מכשירים חשמליים טל. 716031.
● דירה בת 2½ חדרים בהדר ארלוזורוב רצוי סטודנטים. טלפון בשעות היום 667595 בערב 523134.

חדרים מרוהטים
● לסטודנט/ית להשכרת חדר מרוהט בבתגלים, ת.ד. 8035 חיפה.
● חדר להשכרה במרכז הכרמל עם שפוש במטבח טל׳ 54026.
● חדר מרוהט לאשה בקרית אליעזר, רוטשילד 28/19, 15.00 — 20.00 טל 521795.
● להשכרה חדר מרוהט יפה ליחיד(ה) באחוזה טלפון — 241408.
● חדר מרוהט יפה עם נוף בכרמל טל׳ 87710.
● חדר ליחיד/ה עם נוחיות לכמון שד׳ רוטשילד 3/37.
● חדר מקום שקט 061951 או 643637 מ־18—15.
● חדר קטן ונעים עבור יחיד במרכז חדר אחד העם 15. — ביותו.
● חדר מרוהט להשכיר בני סה נפרדת שפירא, מיכאל 47.

ביקוש דירות
● מעונין לצרכי משרד בדירה ברח׳ פבזנר או ירדשלים בשטח כ־200 מ"ר. לפנות טלפונים 664053 — 603581.
● לזוג דרושה דירה ב־דמ"פ בכרמל לטלפן בערב — 258385.

מגרשים
● למכירה מגרש 3 דונם, בקרית אתא, פינת יהולה הלוי — מקור ברוד 86043, 82161, 02 — טל.
● דירה, מגרש עם יכויות בנית למכירה, דוד רזו — 04—253331.
● מגרש בכרמל (דניה) באזורי נוסש והבראה מקום נבוה, גובל בשטחי „מרחבי" משקיף לים קרקע פרטית — 3.750 ל"י „פיתוח תצמוח" סבנור 25 טלפון 661206.
● מגרש באזות הכרמל במרכז הקיום והחיידות הגובל בבית המלון. גוף נהדר, קרטאן בכאבו 7.000 ל"י „פסג על עממי" נורדאו 29 טל. 663582.
● מגרש בדניה שלב א׳ על הכביש לאוניברסיטה נוף ל׳ צפון טלפון 04-37590.

משרדים
● להשכיר משרד מרוהט החל מינואר 1973 עם אפשרות של שימוש בטלפון. חדר + פרוזדור ברח׳ הבנקים 8 קומה א׳ נא להתקשר עם טלפון 525202.
● דרוש משרד בן 4—6 חדרים בכרמל או באחוזה בשכ"ה טלפון 245015.
● ברמ"פ, כשור עיר גוף הנאמנים 7, קומה ג׳, ב־ריביב טלפון 525815.

חנויות
● בעל 2 חנויות צמודות, טלפון ורכב במרכז הדר ה־קריה חיפה מחפש סוכנות בלעדית לפנות טלפון 660518, 660425.
● ברמ"פ בהנהראו חנות במרכז לצורכי חסמל ול־כל מטרה 663071.

עסקים
● בשכ"ה חנות ירקות חד־שה עם כל הציוד למסירה מיידית מסיבות מחלה לפנות כפריוסף 60 223688.
● למכירה מכון לניקוי יבש ומכבסה בקרית חיים, אפשרי רק הציוד. טל. 662931 בערב 728245 בעבודה.
● בשכ"ה חנות לתיסים או דיקה ברח׳ השופטים קרית מוצקין 718043 בערב.
● דרושים כספים בערבות בנקאית או בערבות מוסדות בתנאים מצוינים. „בשמת" חברה להשקעות ופיננסים ב־ע"מ, חיפה: רח׳ הנביאים 24, טלפונים: 522468, 528400, תל־אביב: כבר מלכי ישראל 19, טל. 23640.
● גן ילדים על הכרמל למכירה לשנת 1973/4, נא לפנות ת.ד. 1413 חיפה.
● מכולת בהדר על־ון ב־רמ"פ מרגבה בשטע טלפון 666631.
● מספרה שניים בקרית אתא להשכרה טל׳ 534611.
● סיפריטקרי למכירה ב־רמ"פ בהזדמנות בהדר טלפון 666549.
● למכירה מיידית קיוסק מונון ברחוב ארלוזורוב 8, טלפון: 711033.
● חנות לצרכי משרד למכר רית ברמ"פ בהזדמנות טלפון 666540.
● למי עסק מכוסטים בכ־קומת מרכזים דרושים שות־פים (שקטים ופעילים) החל מ־30.000 „מפעל עממי" נורדאו 29 טלפון 663582.
● בעל חנות חדשה במרכז הדר מחפש סוכנות רצוי בית — 669656.
● בהזדמנות ברמ"פ ב־יום גדול + נוחיות וטלפון אפ־שרי למשרד טלפ׳ס 8, 662946.

ביקוש עבודה
● מורה אקדמאי מלמדת מקצועות לימוד אנגלית, פרט או קבוצות לפנות ת.ד. 41 חיפה.
● מחיר ריכוני + רקע מכני מעוניין בהצעות, אפשרות ליווב חדש או להשקעה. ת.ד. 1044 חיפה.
● בן 48 הדוק אחראי בהב בעל ניסיון בעבודה ובסחר מחפש עבודה רווחית. ת.ד. 341 חיפה.
● צעיר בנוהה בכלכלה 2600 ל"י מעניין בהצעות, אדמיניסטרציה והנה"ח + לפנות: ת.ד. 846, חיפה.

הכשרה לעבודה
● בבי"ס עוד לספרות נשים „מלון מוניה" לפדי בשיטות החדישות ביותר בהדרכת ה־ספרות הידועה נלידים. העי־דה הידועה לספירות. המבעה: חים באירופה לפני־דוניות. כבר הביקיד הוייגה 10, טל. 51361.

וילות ובתים
● באחוזת 3 חדרים + 4 מרפסות רחוב שער הגיא, טל׳ 04—58278.
● דירת 3 + מרפסת סגורה ברומטה רחוב הפרחים טל׳ 235528.
● בהדר 3 חדרים גדולים + מרפסת סגורה + פ"א טל׳ 663817.
● ברמה, קניאור 18, שלשה חדרים מכודרת, ק"ב, ארונות, פ"א, נוף 68,000 — 04—222571, 03—533046.
● ברומטה צפונית 3 + 2 מרפסות, פינת עבודה, מוסך ומגרש חניה, פ"א על עמודים טל. 663256, מ־18.00.
● ברמת־שאול, 3 חדרים + ארונות + שיפורים + נוף טלפון 537394.
● דירה בת 3 חדרים בקרית מוצקין רח׳ דליה 1/7 אחה"צ אדרי.
● נווה־שאנן יזרעאליה, 3 חדרים + מרפסת סגורה + שיפורים במחיר הזדמנותי, טל׳ 254743, מ־16.00.
● 3 חדרים + פינת אוכל קומה 4 536956 שד׳ יד מרדכי 3 הבד.
● דירה חדשה 3½ חדרים עם משכנתא בקרית ק. של רוזן בצלאל 14.
● ביזרעאליה דירה מסודרת 3 חדרים + פ"א טלפון — 225432.
● בדלפמפחתי בקרית־אתא 3 + הול + 600 אדמה — 721271.
● 3 חדרים + שיפורים במרכז נשר, טלפון 232893.

2-2½ חדרים
● 2 + הול, נאה ומסודרת + נוף בשד׳ אום 60/א ברנטסיה.
● בניה שאנן רח׳ כרל, 2 + הול, שיפורים חדשים ארון קיר למסירה בין מאי ליולי טלפון 253608.
● ברמה 2 (43.500) אידיאלית לזוג סטודנטים משוב צת. 234778.
● בשכון למכירה מיידית דירה 2 + הול וגינה אפשרות בניה נוספת 38,000 טל. 04—110015.
● דירה 2 חדרים מסודרת + מרפסת כגורה ק. חיים מוחלת טל. 727593.
● באלנבי 2½ חדרים גדולים + הול + 2 מרפסות 524367.
● במרכז הדר 2 חדרים נדר לים ומרפסות טל. 663341.
● 2 + הול, ק"ב, בעיר מרוהקת וטקשה 534587 מ־16.00.
● בקרית אליעזר דירה 2½ מ"ר 15 ב׳ לפנות למשפחה דורון טל. 535206.
● 2 חדרים והול קרוב לסבב יון טל. 231570.
● בנוה שאנן רח׳ אילת 2½ + מרפסות סגורות טלפון — 254756.
● בקרית מוצקין 2 + פ"א 35,000 + 9000 משכנתא טל. 715732, 712525.
● בהזדמנות דירת 2 חדרים ברמות־רמז טל. 221917 מ־17.00.
● במסדה, מול הכרמלית, 2 והול, 843017, מיום ראשון 16.00.
● דירת 2 חדרים הול ומר פסת סגורה ברמת רמז טל׳ 225024, 231534.
● כהזדמנות דירה 2 חדרים גדולים ברח׳ פאר מיידית 39,000 המחיר 253262.
● 2 חדרים + מסבה בקרית־ביאליק, שמיטת בנגן 14/19 אוסטרובים 28,000.

דירות בשכר חודשי
● 3 חדרים בהדר מרכזי לימסרת עסק במיוחד לרופא. טל. 87803 בערב.
● במרכז נוה שאנן דירת 4 חדרים מרוהטת חלקית. טל. 08-773449.
● בשכ"ה 2 חדרים מרכז ה־כרמל. מיד, טלפון 244163.
● 3 חדרים, הפלמ"ח 15/8 קרית־שפרינצק, אפשרי מרוהט טל. 325192.
● בשכירות דירת 3 חדרים + פינת־אוכל + ארונות טל. 716004.
● להשכיר דירת חדשה 3 חדרים בקריות, טל. 712902.
● דירת חדשה 4 חדרים ב־מרכז הכרמל טל. 80886.
● 3 חדרים חנויות נוה שאנן עם ארונות קיר — 03—84455.
● דירת חדשה 3 חדרים טל. 726720 או 04—2022.
● להשכרה דירת 4½ חדרים בבית בודד עם גנה עצי פרי למסירה בדמי מפתח. לפנות בשעות הערב, טלפון 716405.
● דירת פאר 3 חדרים נוף נפלא + טלפון גבוי, רחוב הוריקה מולר 12, טלפון — 223432.
● ברמי מפתח 4 חדרים + פינת אוכל 4 מרפסות וכל יתר הנוחיות בהדר ליד אר־בוז, טל׳ 224660.
● דירה חדשה 4 חדרים קר־סה 8 על הכרמל (ברוממה ה׳ חדשה) רח׳ הפרחים 9 טל. 64343 ת"א.
● דירת חדשה 3 חדרים מרו־הטת הלקית דוד נוה שאנן 726101.
● להשכרה 2 חדרים ק"ב בר ניורא 54א׳ טלפון 222412.
● 4½ חדרים בקרית חיים מערבית כניסה מיידית טלפון 620762.
● בקרית רמז דירה חדשה 3 חדרים אפשרי מרוהטת.
● בשכ"ה דירת 2½ בהדר, טלפון מרכז־יהדר גן טלפון 224126.
● בשכירות דירת 3½ חדר במצב מצוין בשכ"ה טלפון 712613.
● בכרמל מרכזי דירת חדר חדשה עם מסבה וכל השרד הים בשכ"ה פרטים טל׳ 56351.
● להשכרה בקרית ים ב׳ דירה 3½ חדשה + ביבה אורי ינת במסבה כניסה מיידית 726460.
● בקרית אליעזר 3 חדרים + טלפון קומה ב׳ לפנות — 535707.
● בקרית חיים דירת 2 חדרים הול וטלפון. 716927.
● להשכיר דירה בת 3 חדרים, חדשה בחליסה טלפון: 524464.
● 3 חדרים ושירותים קרית מוצקין לבית 608689.

דירות בדמי מפתח
● בדמי מפתח 2 חדרים וכל הנוחיות טלפון 663742.
● 4½ חדרים במרכז העיר ב־רמ"פ 38,000 לסטודנטים/משרדים 525413.
● דירת חדר נהדרת בהדר עם כל הנוחיות עם אר שלי החפיש טל. 641222 בשעה 14.00—17.00.
● ברמ"פ דירת חדר ומטבח שאחזרות למשפ 662698 ב־יום שישי עד 8.00 בערב ו׳ בשבת בבוקר.
● דירה חדר מטבח ומרפסת בהדר ברחוב ההרצל 27 מ־אים ברמ"פ מחיר הוזל 664741.

מכונות רופאים לפי התמחויות
א חירן בסד"א טלפון

בתי חולים
ם רמב"ם (כירורגית עבודה, פנימית יל־ וירוכירורגית, רופ־ נשים).
; רוטשילד.

הודעות
בגוד הבינה, התערוכה ההבינה, ואמסירות מוצגים באמסבוך יוצר לצפר חיפה, כל טל. 526859.

דירות
דירה פאר חדשה 20, מסבה מודרני, 10, 13, נהדרת 25, כניסה, חניה, קהן, 110 ל"י כולל דמי הווד.
דירה פאר חדשה נה פרטית, סלון 30, מודרני, כניסה נפרדת, 95,000 ל"י, דמי תיווך, דוד רנו — 04.
דירת 3 + הול במרכז — במרכז 3 חדרים פאר — 2 בירבנות הנשיא מול מדור מוריה 33 — 38540.

וילות ובתים
דירה בקריה מוציקה בעבר גבוה של חלי הארגז 116.
דירה 4 חדרים + גג פרטית בבניה קומה גג 140.000 בכיסה מיידית.

עסקים מציעים
מסמר בע"מ למכירה פאר 43 3½ חדרים בפרויקט 531323 בערב 8—0.
מקור — מאיר עומר הברה לבניה בע"מ 715471 בונה למכירה באר בסמנדרים גבוה היום במקומות מרב בקרית ביאליק, כביש — עכו.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר
אירמיאל דירת 3 חדרים 7/24 — טלפון 33.000 בערב.
3 חדרים, בקריתים לזוג צעיר 33,000 משכנתא 11,5 715758.
+ פ"א + ארונות קיר, דרך צרפת 7, טלפון.
קריתחיים 3 חדרים + מצב מצוין + שיפורים.
למכירה 3 חדרים 96 + מתכן 4"ר חדשה + טלפון 711000, כניסה.
דירת 3 חדרים בקרית ים, בבית דרוקוטי, טל.
למכירה דירה 117 מ"ר 4 חדרים בקרית מוצ־ קין, טלפון 715494 מיידי.
בקרית־ראתא 3 חדרים, גג ממטבח.
למכירה 3½ חדרים בקר־ יאתא, רח׳ ההסתדרות, 3.
ברמל, לביתה מיידית 4 חדרים, אפשרויות, 117,500 ל"י כולל תיווך, דוד רנו, 04—, רח׳ הנטקה 86א׳ אחוזה.
דירה 4 חדרים 120 מ"ר בג׳ 3 בוני אחיר ב׳ שאנן, טלפון 221733, 18.0.
בקריית 3½ חדר קומה מן מיר חדרה, משכנתא אפשרות, לניסה 224161 טל. 1.1.
דירת 3 חדרים בבית דו־ משתי ע"י מרכז הכרמל מרדים, כניסה נפרדת כניסה, טלפון 84520 בין 9.00—13.00.
למכירה דירה 3 חדרים בקרית מוצקין טל.
דירת 3 חדרים במחיר 50,000 ל"י רח׳ סיגבר שאנן טל. + 22462.
בקריתחיים 3 חדרים קו־ קניה מזרחית מרח׳ שבי ישראל גג צימר.
דירה מפוארת 5 ברח׳ יחמורים שרותים כפולים בבית בקומה ג׳ + חדר בקומה א׳ ה־ הגאים לעצמאי טל. 82149.
בהזדמנות לזוגות צעירים חדרים חדשה בקרית־חיים, כניסה מיידית — 600.
בקרית חיים 2 חדרים + מסודרת, וורבורג 10/15.
3 חדרים, קרית־חיים קומה בורבורג 1 מה בהז.
במיבנין חדשה חזיתית דירה 3 + פ"א טל. —.
דירת עילית 3 חדרים מיר 15 שנויין בערב.
ידי השקלחוזית לפתלנ דיר גם מפואדרה ות 3—4 חדרים בתך איינ 131 שלמים טלפון —.
בית רמז, פינה, 3 + באהזדמנות ק"ב נוף —.
עילית 3 במצב מצוי טלפון 224624.
בהזה 49 3 חדרים + "א ק"ר נוף נהדר ואחר ת ! (תו) 70,000 לבבר משפחת מהיים אריה.

(פנה לוח ירושלים)

ריקודים
למד לרקוד ב־5 שעורים של הגני דיי בדמשיגרדר, ביקתין עד ההגבים אחה"צ.

פרסומים
פגנה פרסומים לכל הי־ יוגים במחיר העתון פרסום א״ו יסעאי 8 טל. 34624.
פגיעות ל־לות העפרי אר העתונים תתקבלות ב׳ ברכבים איזה על ידיעות 6.

טלויזיה
למכירה טלויזיה פולקו 35 ל"י, טל. 69851.

חיות בית
גורות רועה גרמני אמא חות ב־ביה הגמנים — בא מיבגא נגרבה 222850.

חקלאות
דרושה אדמה חקלאית ב׳ הזורך ירושלים. לכיבה יפוזם לפנות אחור טלפון 432548 מ־9—4 בערב.

מכזון الأصل

هكذا من الأصل

השר גבתי: שוקלים מכירת מקורות וחברות־הבת לסול"ב

„נבדקת אפשרות למכור עוד חברות ממשלתיות" ✶ חברי מזכירות ועדי העובדים במקורות: „נשבות"

(ל.ע.מ.) „אנו בודקים עתה אפשרות של מכירת חברת מקורות מים לסולל־בונה. עדיין לא נתקבלה החלטה בשאלה, אולם בגלל ההפסד הצפוי של החברה, שהיקפו עדיין לא נקבע, אין לממשלה ענין להמשיך ולקיים את החברה ברשותה" — מסר אתמול שר־החקלאות, מר ח. גבתי, לחברי המזכירות המצומצמת של ועדי העובדים של מקורות וחברות־הבת שלה.

שר החקלאות הוסיף בפגישה, כי הוא מודאג מן המצב שנוצר בחברת מקורות. „הדר היתה אסון גדול, שלא היתה לו הצדקה. הציבור נכנס לטראומה והדבר מחייב את הממשלה לפעולה. אנו בודקים עתה אפשרות מכירה של מספר חברות ממשלתיות גדולות והקשורות למשרד הפיתוח, ולאו־דוקא אלה בעלות המאזן השלילי. חברת „מקורות" כיום מבצעת עבודות קבלניות שרבות שלא בתחום המים, ואין לממשלה ענין להיות אחראית לביצוען".

„באין ברירה: נשבות"

חברי המזכירות המצומצמת הודיעו לשר, כי לא תהיה להם ברירה אלא לשבות, אם תחליט הממשלה על מכירת החברה לסולל־בונה. הם ציינו, כי המכירה תביא להתמוטטות החברה ושלוחותיה.

סופר „הארץ" לענייני פיתוח מוסיף:

נודע כי הפסדי חברת מקורות־מים, המפעילה בעיקר ציוד כבד, נאמדים בסכום של 3—3.5 מיליון ל"י לסוף שנת הכספים 1971/72. גם בשנת הכספים השוטפת צפוי הפסד, אף כי בסכום קטן יותר.

הגורמים להפסד היו, בין היתר, חישובים מוטעים באומדן ההוצאות של סלילת כביש החוף לשארם־א־שייך, שנסלל במשותף עם סולל־בונה, וכן ההיצע הגדול של ציוד כבד בשוק, המחייב הורדת מחירים.

עוד נודע, כי בין השאר שוקלים גם אפשרות של מכירת אגף ביצוע העבודות הקבלניות של חברת מקורות, כך שבמסגרת חברת מקורות יישאר רק אגף אספקת המים. היוזמה למכירת החברות באה מחוגי משרד הפיתוח והנהלת מקורות עדיין לא דנה בנושא.

אתמול נערכה פגישה בין הנהלת החברה לבין ועדי העובדים במגמה למנוע את השביתה עליה החליטה המזכירות המצומצמת, העומדת להביאה לאישור של מליאת ועדי העובדים שתתכנס ביום א'. מנכ"ל מקורות, מר זאב קריב, מסר אמש כי „במשך 34 שנים לא היתה השבתה של אספקת המים, ואנו נעשה את כל המאמצים למנוע שביתה כזאת גם בעתיד". לדבריו אין בשלב הנוכחי שום הצדקה לשביתה של העובדים, מאחר שעדיין לא נפלה החלטה בנושא מכירת חברות־הבת.

אל"מ י. בן־דוב קצין הנדסה ראשי

אל"מ י. בן־דוב

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

אלוף־משנה יצחק בן־דוב, בן 40, קצין הבינוי של חיל האויר, מונה לקצין הנדסה ראשי, במקומו של תת־אלוף ירחמיאל דורי, הפורש בקרוב מצה"ל.

תא"ל דורי עבד בראש חיל ההנדסה בארבע השנים האחרונות ובמסגרת תפקידו היה אחראי על הצד המקצועי של פעולות הביצורים בקווי הפסקת האש לרבות קו בר־לב בתעלת סואץ. נמסר, כי הוא יתמנה בקרוב למהנדס הראשי של עירית תל־אביב.

המפקד החדש של חיל ההנדסה הוא איש חיל האויר. קודם לכן רכש נסיון הנדסי גם בביצוע השריון ובמשך שנה בחיל הנדסה. בשריון היה קצין הנדסה של הגייס ואף עבר קורס של מפקדי טנקים.

אל"מ בן־דוב נולד בתל־אביב. בוגר הגמנסיה הרצליה והטכניון בחיפה. לצה"ל התגייס ב־1950 במחזור הראשון של העתודה האקדמית.

אשה נהרגה בתאונה בחיפה

(ע.) נוספת נהרגה בתאונת דרכים אתמול אחר הצהרים במורד שדרות אורים בחיפה, בהתנגשות חזיתית בין שתי מכוניות.

התאונה ארעה בעת שמכונית פרטית נהוגה בידי מרדכי [illegible], בן 59, מחיפה, ומכונית נהוגה בידי דב טל, בן 50 מחיפה, התנגשו במורד הרחוב, לאחר שאחת מהן סטתה מן המסלול. גב' לאה טל, בת 50, שישבה ליד בעלה, נפצעה קשה והוחשה לביה"ח רמב"ם, שם נקבע מותה.

סמינר ראשון מסוגו לתולדות ירושלים נפתח ביום ד' באולם יד יצחק בן־צבי בירושלים.

ארץ
חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: בית ארץ

רחוב יבנה 32, תל־אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן־יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 668236

המו"מ בנמלים — במבוי סתום

רשות הנמלים פונה לממשלה בקריאה לפעול למניעת זעזועים

מאת עקיבא הדר, סופר „הארץ"

המשבר ביחסי העבודה בנמלים החריף אתמול וכל המאמצים לבטל סכסוך העבודה שהכריזו ועדי התפעול, לא נשאו פרי. בעמדות רשות הנמלים, ההסתדרות והפועלים נוצר פער גדול, כאשר התברר שתביעות פועלי התפעול מסתכמות במאות אחוזים.

מועצת רשות הנמלים החליטה אתמול, אחרי דיון ממושך לפנות לממשלה שתפעל בדחיפות, כדי להביא את המשא־ומתן עם העובדים לגמר מהיר ולמנוע זעזועים חמורים.

מנכ"ל הרשות, מר אהרון רמז, סקר את מהלך המו"מ והמגעים עם ראשי ההסתדרות. הוא טען כי ההסתדרות היא שעיכבה את פתיחת המו"מ כיוון שלא גיבשה את תביעות העובדים ולא העבירה אותן לרשות. כן גילה כי למעשה פתחה הרשות במו"מ עוד לפני שההסתדרות גיבשה את התביעות.

מועצת הרשות קבעה אתמול כי המו"מ עם ההסתדרות והעובדים נכנס למבוי סתום כיוון שההסתדרות נמנעת עד היום לקבוע את המסגרת הכוללת, מאושרת על־ידה. המועצה קבעה, כי לא תדון בתביעות העובדים בנפרד, עד לאחר שיוסכם עם ההסתדרות על מסגרת ההסכם.

600 אחוז

חוגים ברשות הנמלים גילו אתמול בשיחה עם סופר „הארץ", כי פועלי התפעול הגישו 86 תביעות לשינוי מבנה השכר ושורת הטבות המסתכמות בכ־600 אחוזים. מכאן שהפער בין הצדדים בתחום זה הוא גדול. הרשות מוכנה למסגרת של כ־23 אחוז.

פרס מזהיר

„הכרזת סכסוך העבודה בנמלים היא בבחינת שעון חול ההולך ומתרוקן. יש לעשות הכל כדי לאתר את הסכסוך — אמר אתמול שר התחבורה, מר שמעון פרס בפגישה בועד הפועל של ההסתדרות, בהשתתפות המזכ"ל יצחק בן־אהרון ומנכ"ל רשות הנמלים.

מר פרס הזהיר מפתרונות שעלולים להיות להם השלכה על כל המשק, אך אמר כי „אם נגיע להסכם עם ההסתדרות נקבל את הסיכום ואין לכל אחד ענין בשיפור בשכר היחידי".

בן אהרון אמר בפגישה, כי הוא [illegible]

הסירה בגדיה בנסיון להשפיע על קציני המכס

(ע). נוספת שנתפסה בהברחה בנמל־התעופה לוד ניסתה אתמול להשפיע על קציני המכס שיתירו לה לצאת עם סחורתה בלי לפתוח נגדה בהליכים משפטיים.

האשה, בת 39, עשתה את נסיונה בדרכים בלתי מקובלות: תחילה על־ידי שהסירה את מרבית בגדיה ונשארה כמעט ערומה, ואחר כך על־ידי שצנחה ארצה מתפתלת ביסורים, כמי שלקתה בהתקף־לב.

למקום הוזעק הרופא הממונה על המרפאה בנמל לוד וכן מנהל תורן של הנמל והושיטו לה תרופות, אך האשה התעקשה ונשארה באולם המכס וסירבה לצאת את המקום.

האשה הגיעה במטוס אל על מקפריסין. היא נכנסה לאולם בדיקות המכס ועברה במסלול הירוק כשעמה כמה מזוודות וקופסת קרטון גדולה. בודקי המכס ביקשו לפתוח את כבודה ואז נתגלתה כמות גדולה של דברי לבוש מסוגים שונים בשווי של אלפי לירות. מבדיקת תעודותיה התברר כי היא הגיעה לארץ מבריה"מ ב־1 בינואר 1967 והיא מתגוררת בנתניה עם שני ילדיה.

כאשר ביקשו אנשי המכס לרשום את פרטיה, כדי להתחיל בהליכים של תפיסת הסחורה, התפרצה האשה וחזרה וניסתה למסור מעילה לנהג מונית, ידיד שלה מטול־כרם, שהמתין לה מחוץ לבית הנתיבות. שוטר מכס החזיר את המעיל [illegible] ואז החלה האשה להשתולל ולפשוט את בגדיה, [illegible] של המכס ניסו להרגיעה אך ללא הועיל. אז הניחה את ידיה על חזה וצנחה לארץ כמתעלפת.

ברכת נשיא המדינה לפרופ' דינור

נשיא המדינה שלח מכתב ברכה חם לפרופ' בן־ציון דינור, לשעבר שר־החינוך והתרבות, ליום הולדתו ה־90.

מושביץ: המשך הפיקוח על המחירים יפגע בתעשייה

בר־לב: תביעות מופרזות — נזק למשק

מאת סופר „הארץ" לענייני כלכלה

נשיא התאחדות התעשיינים, מר מ. מושביץ, אמר אתמול כי המשך הפיקוח על המחירים יפגע ברווחיות התעשיה ובמאמצים לגיוס הון באמצעות הבורסה בכדי לא להיות תלויים במקורות מימון ממשלתיים.

בדברו בישיבת הועד הפועל של ההתאחדות, שבה נכח שר־המסחר והתעשיה, מר ח. בר־לב, אמר מ. מושביץ (בהתייחסו לקריאה של מר בר־לב לשיתוף פעולה של התעשיה) כי השיתוף עם הממשלה הביא עד כה לא מעט אכזבות לו ולציבור התעשיינים שהוא מייצג.

בישיבה נמתחה ביקורת חריפה על המשך הפיקוח, שיוטל בעיקר לגבי התעשיה, כשמתוך 125 [illegible] בני פיקוח, 90 הם קבוצות מוצרים תעשייתיים.

בהגיבו על ההתנגדות הנושבת של הפיקוח, שהמפעלים מתכוננים לראשית השנה הבאה, ציין השר בר־לב, כי המוצרים שבפיקוח מהווים 20 אחוז מכל התפוקה התעשייתית השנתית.

הוא אמר, כי על כל הגורמים במשק להירתם למלחמה באינפלציה וקרא לריסון דרישות ותביעות מופרזות, שהמשק לא יוכל לעמוד בהם.

עסקות עם תעשיינים מארה"ב — בשבוע המתכת

(ע.) תעשיינים אמריקאיים [illegible] בימים אלה [illegible] להשקעות משותפות עם תעשיינים ישראלים [illegible] המתכת בארץ.

[illegible]

חוזר שר הפנים

(ע). שר הפנים ד"ר יוסף בורג חוזר אמש במטוס אל על מניו־יורק — בתום סיור של כ־10 ימים בארה"ב [illegible]

פרופ' מ. פריבס נשיא אונ. הנגב

(ע). פרופ' משה פריבס נבחר אתמול פה אחד לנשיא אוניברסיטת הנגב, [illegible]

[illegible]

מאסר 35 שנה לזורק רימון

(ע). — 35 שנות מאסר בפועל הוטלו אתמול על צעיר בן 17, [illegible]

[illegible]

א. עמיעד משנה למנכ"ל חב' החשמל

מאת סופר „הארץ" בחיפה

בישיבת מועצת המנהלים של חברת החשמל אתמול הוחלט פה אחד למנות את מר אריאל עמיעד, סגן ראש עירית תל־אביב, כמשנה למנהל הכללי של חברת החשמל ולצרפו כחבר המועצה.

סופר „הארץ" לענייני פיתוח מוסיף:

מר עמיעד מיועד להתמנות מנכ"ל החברה, לאחר שהמנכ"ל הנוכחי, מר א. בלוך, עומד לפרוש בסוף 1973.

[illegible]

אלמוגי: 350 אלף עובדים אינם מבוטחים

(ע.) 350 אלף עובדים בישראל אינם מבוטחים [illegible]

כלל ופרט

[illegible]

אנטולוגיה אנגלית
היום בשידורי ישראל
בשעה 2.00 בגל הקל
יוסי בנאי
קורא מן השירים שהופיעו בקובץ זה
בעריכתו ובתרגומו של פרופ' שמעון הלקין
בשעה 6.30 בשבועון לספרות
שיחה על הספר אנטולוגיה אנגלית שהופיע בהוצאת שוקן

ספרים חדשים

שוק ההון בישראל
מאת פרופ' ח. בן־שחר
ש. ברונפלד א. צוקרמן

ספר המתאר, מנתח ומעריך את מבנה שוק ההון והתפתחותו המהירה.
בספר ניתן תיאור ממצה של היקף הפעולות בשוק החסכונות והחלואות, של מבנה שערי הריבית בשווקים השונים לאשראי ושל התפתחות מחיר ההון למשק ולתעשיות השונות. הספר מביא הצעה לרפורמה יסודית במבנה שוק ההון במטרה להגביר את יעילות המערכת הפיננסית ולזרז הצמיחה הכלכלית מבלי לפגוע בסמכות הממשלה לכוון את הרמה הכוללת של החסכון וההשקעות במשק.

דיני סיכוני מסחר ודינים הקרובים להם
מאת ד"ר א. זליגסון

ספר זה נותן לקורא הסבר יסודי על דיני סיכוני המסחר הקיימים בישראל תוך כדי השוואה עם דינים מקבילים בחו"ל. בספר נכללת הצעת חוק הליכות המסחר תשל"ב (26.3.72) וכן נכלל הנוסח החדש של פקודת סימני המסחר תשל"ב (1.6.72) המוסברים על ידי המחבר.

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

Die WELTWOCHE
6. Dezember 1972
ALARM IN AEGYPTEN: IST SADAT FERTIG?
Forts. Serie: MOSCHE DAJAN
בצד מאמרים רבים בעלי ענין רב
להשיג בקיוסקים
סוכנות ברונפמן בע"מ

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל"הארץ" ול"הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N.Y. 10022
Tel. 421-3547.
מנויים בלעדיים של "הארץ" בארה"ב ובקנדה

א. יצחק
חברה לבנין והשקעות בע"מ
מציע למכירה
ברמת־השרון
קוטג'ים דו־משפחתיים
בסביבה יפה ושקטה
ברח' אוסישקין 84
4 חדרי שינה, חדר עבודה וחדר דיור
המשרד: בן־יהודה 74, תל־אביב, טלפון 236737

זה עתה הופיע
Moshe Pearlman's new book
In the Footsteps of Moses
Foreword by Prof. YIGAEL YADIN
The story of the first and greatest of the Hebrew prophets — spiritual leader and statesman, Lawgiver and resistance commander — and the epic chronicle of the early days of Israel — the great freedom trek, the establishment of the religion and the moulding of the nation — are retold with rare drama, insight and scholarship. The account is faithful to the Biblical Record and draws on the latest archaeological findings.
Superb photographs taken especially for this volume illustrate the setting for this moving and remarkable saga.
De luxe edition and binding, 230 pages, 81 full-colour and 43 black-and-white illustrations.
THE IDEAL GIFT BOOK
Available in English in all leading bookshops throughout Israel.
SPECIAL PRICE IN ISRAEL: IL 49.50
(Price in the U.S.A.: $19.50)
סוכנות סטימצקי — הפצה בלעדית
ירושלים־תל אביב־חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום
תוצאה משותפת של סטימצקי הוצאת נתיב

NEW PAPERBACK
SPHERE
HANNAH SENESH
Her Life and Diaries
Included not only the diary but many of her poems, a memoir by her mother, and account by parachutists who accompanied her on her final mission.
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים־תל־אביב־חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

US CAMERA
35 ANNUAL
AMERICA
PHOTOGRAPHIC
STATEMENTS
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים־תל־אביב־חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

ספרים חדשים
Enigma of Economic Growth: A Case Study of Israel
DAVID HOROWITZ
Guinness Book of Records
Jewish Art & Civilization
ed. GEOFFREY WIGODER
The Liberation of Sound
HERBERT RUSSCOL
קיבלנו זה עתה במשלוחים חדשים של שקשים(?) אמנותיים
בראון
בית ס לספרים
תל־אביב, אלנבי 35

Constructa ?

INTERIOR DESIGN
עיצוב פנים
ד. ביק את ה. טובי בע"מ
יבוא לעולים ללא מכס
מבחר דגמים חדשים מעוצבים בידי מיטב יצרני ומתכנני הרהיטים באירופה
✶ חדרי מגורים ✶ מטבחים ✶ שטיחים ואביזרי תאורה
✶ חדרי שינה ✶ חדרי אוכל ✶ ריהוט לילדים ובני הנעורים
לקבלת אינפורמציה ותכנון הועץ במחלקה שלנו לשירות תכנון ועיצוב
תל־אביב, שדרות דוד המלך 1, טל. 266880

ביום ראשון ה' טבת תשל"ג (10.12.72)
במלאת שלושים לפטירת יקירנו
ר' שמחה בר' נפתלי ליזרוביץ ז"ל
תערך אזכרה
בבית העלמין בקרית שאול, בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים על יד שער בית העלמין.
המשפחה

אולפן בית (בריקמן)
פותח היום, 9.10.72 קורס ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת! פרטים:
ת"א: בירון 5, טל. 236209
ת"א „יהודית", טלפון 252425

הלוח הכפול
עמודים: 5, 6, 7, 8, 9,
21, 22, 23, 24, 25
הכל בכל בלוח
בלוח הכפול

מכתבי תודה
ממאות
רוכשי דירות
בפתח־תקוה
?
אצלנו זה מקובל
!
בביקורך במשרדי "גן" בפתח־תקוה, תוכל לעיין באלבומים ולקרוא את מכתבי התודה ששלחו מאות רוכשי דירות.
בחברת "גן" פתח־תקוה
יקחו אותך לסיור באתרי הבניה השונים בפתח־תקוה־
למען תראה במו עיניך ותווכח בטיב וברמת הבניה.
אז תבין מדוע אנו מקבלים מכתבי תודה ממאות דיירים.
מבחר דירות בכל חלקי פתח תקוה
הלוואות לא צמודות עד 40,000 ל"י
ע"י משכנתא בנקאית רגילה בין 15,000 – 25,000 ל"י
והלוואה נוספת של חב' "גן" בסך 15,000 ל"י
העובדות הוכיחו הדיירים יגידו:
דירה בחברת "גן" תקנה - בשתגור בה מרוצה תהיה.
"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

Avant available PAPERBACKS:
POCKET BOOK
PAPILLON
Henri Charrière — the sensation bestseller of a magnificent rebel
FAWCETT
Honor thy Father
Gay Talese — M[illegible] explains Mafia [illegible] all from the publishers of
THE GODFATHER
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים־תל־אביב־חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

TIME
November 13, 1972
★ INDIA AND ISRAEL Indira and Golda Speak
★ THE BORMAN FILE
★ THE NEW MAN IN NIXON'S CABINET
★ APOLLO 17: FAREWELL TO THE MOON
available everywhere
סוכנות ברונפמן בע"מ

אשתאול אלישוע
שרות חיתולים הביתה
לפנות לבתי־חולים
אשתאול אלישוע
חיפה 87414 תל־אביב 245211